

MEZINÁRODNÍ BESTSELLER

Právě v tuto chvíli, kdy sedíte a čtete tyto řádky – a nesejde na tom, jestli tomu věříte nebo ne – máte vedle sebe anděla. Je to váš strážný anděl, který vás nikdy neopouští. Každý z nás dostal dar, jakýsi štít ze světelné energie. Součástí úkolu strážných andělů je chránit nás tímto štítem. Před Bohem a anděly jsme si všichni rovni, všichni si zasloužíme ochranu, všichni máme nárok na péči a lásku; a nezáleží na tom, co dobrého nebo zlého si o nás ostatní myslí. Když se na někoho zadívám, opravdu vidím kolem něho ten štít; je to jako energetické pole. Strážný anděl hlídá vaše tělo i vaši duši. Byl vám přidělen ještě dříve, než jste byli počati, a když jste potom rostli v matčině lůně, byl stále s vámi. Chránil vás, když jste se narodili, a neopouští vás ani na okamžik. Je s vámi, když spíte nebo jste v koupelně, neopouští vás ani na chvíli – nikdy nejste sami. I v okamžiku smrti vám bude strážný anděl po boku, aby vám pomohl přejít do jiného světa...

Lidské bytosti jsou mnohem víc než pouhé tělo, a jakmile si to uvědomíte, jakmile uvěříte, že máte duši, obnoví se i vaše spojení s anděly.

ANDĚLÉ V MÝCH VLASECH

Třiletá Lorna Byrneová

Lorna Byrneová

SKUTEČNÝ PŘÍBĚH MODERNÍ IRSKÉ MYSTIČKY

KNIŽNÍ KLUB

ANDĚLÉ

V MÝCH

VLASECH

Lorna Byrneová

SKUTEČNÝ PŘÍBĚH MODERNÍ IRSKÉ MYSTIČKY

Tato kniha je určena všem, kteří se zamýšlejí nad záhadami ležícími mimo každodenní skutečnost nebo pochybují o existenci posmrtného života. Dílo *Andělé v mých vlasech* představuje jímavé a hluboce podnětné putování do neviditelného světa.

Lorna Byrneová vždy vídala anděly, co jen její paměť sahá. Když byla ještě malá holčička, myslela si, že ty bytosti z jiného světa, které ji neustále provázejí, vidí každý. Ale její ne zcela normální chování bylo v očích dospělých znakem mentální zaostalosti. Dnes za ní přicházejí trpící a nešťastní lidé z celého světa pro útěchu a její léčitelské schopnosti, ba i teologové nejruznějších církví se k ní utíkají o radu. Lorna má jejich plnou důvěru, pokud jde o schopnost komunikovat s duchy a anděly – a díky ochotě podělit se o své znalosti duchovního světa nám všem přináší poselství naděje a lásky.

Andělé v mých vlasech jsou strhující kronikou Lornina neuvěřitelného životního příběhu. Autorka nesmírně plasticky líčí své dětství v chudobném Irsku, hledání práce v Dublinu i manželství s mužem svých snů – bohužel brzy přervané manželovou smrtí. Její příběh, který se stal okamžitě bestsellerem, poskytuje čtenáři jedinečný pohled na andělské pomocníky, kteří nás neustále obklopují a čekají jen na naši prosbu o pomoc. Jak Lorna říká: „Stačí jen je požádat.“

V povznášející autobiografii se tato moderní irská mystička dělí se čtenáři o svá setkání a rozhovory s anděly, které zná po celý život.

* * *

Mým dětem

* * *

Obsah

Poděkování	3
1.kapitola Jinýma očima	5
2.kapitola Strážní andělé	13
3.kapitola Schody do nebe	23
4.kapitola Proč se přede mnou schováváš?	34
5.kapitola Eliáš	47
6.kapitola Brát na sebe bolest druhých	55
7.kapitola Bytost bez duše	63
8.kapitola Prostředník	71
9.kapitola Anděl smrti	76
10.kapitola Bombové útoky	85
11.kapitola Anděl mateřské lásky	95
12.kapitola Domek na venkově	109
13.kapitola Svěřuji se Joeovi	119
14.kapitola Poznávám strážného anděla	128
15.kapitola Síla modlitby	134
16.kapitola Tunel.....	142
17.kapitola Trojí zařukání na okno	153
18.kapitola „Ta Lorna má ale štěstí...“	164
19.kapitola „Jsem tady, jsem tady – tady jsem!“	175
20.kapitola Zlatý řetěz.....	182
21.kapitola Potřebuji nějaký zázrak	192
22.kapitola Satan u brány.....	199
23.kapitola Spřízněné duše.....	210
24.kapitola Mír v Irsku a o Vánocích.....	217
28.kapitola Michael mi svěří, kdo ve skutečnosti je	231
29.kapitola Zjeví se zlý duch.....	240
30.kapitola Joe.....	250
31.kapitola Nebeské pířko.....	258
O autorce	261

Poděkování

Chci vzdát srdečný dík Jean Callananové za její podporu, oddanost a odvahu. Když jsem se s ní setkala poprvé, moji andělé mi řekli, že má při sepsání a vydání této knihy sehrát rozhodující roli. Ona vůbec netušila, kolik času, námahy a pilné práce to bude vyžadovat. Děkuji jí za její dobrou náladu, nadšení, trpělivost, ušlechtilost a přátelství. A děkuji andělům, že mi přivedli někoho s takovým množstvím obchodních zkušeností, což bylo, jak se ukázalo, nedocenitelné.

Lepšího redaktora ve Velké Británii, než byl Mark Booth, jsem si ani nemohla přát. Jeho důvěra a víra v tuto knihu měly pro mne nesmírný význam. Udělal toho mnohem víc, než se od redaktora normálně očekává. Tomuto výbornému, mimořádnému muži, který se stal mým přítelem, náleží můj hluboký dík, a také děkuji andělům, že mi ho poslali.

Dalšího výjimečného redaktora se mi dostalo i pro americké vydání v osobě Jasona Kaufmana. Mít jednoho geniálního redaktora je privilegium; mít dva je už důkaz toho, jaké zázraky andělé v případě této knihy dělali. Stále musím s úžasem vzpomínat na duchovní hloubku prvního rozhovoru s Jasonem.

Děkuji rovněž kolektivu nakladatelství Doubleday, zejména Traceovi Murphymu, který se od začátku pro tuto knihu nadchl (a bez jehož přesvědčení by se Doubleday nestal mým nakladatelem), a Robertu Bloomovi, který mi tolik pomohl. Nepochybuji o tom, že v době, kdy se toto poděkování dostane ke čtenáři, bude existovat další seznam lidí z nakladatelství Doubleday, kterým bych měla poděkovat. Činím to tedy nyní.

Velmi mi pomohla Teri Tobiasová ze společnosti Sanford J. Greenburger. Díky její práci má toto dílo šanci stát se celosvětovým bestsellerem. Jejího úsilí a podpory si nesmírně cením.

S touto knihou mi pomohla celá řada lidí, které smím považovat za své přátele. Děkuji Stephenu Mallaghanovi za jeho ušlechtilost, nadšení a laskavost... a za to, že je tak dobrý přítel; Danielu O'Donnellovi za povzbuzení a za to, že mi jako první otevřel dveře;

Jimu Corrovi za jeho podporu, šlechetnost i zvědavost; Eoin MacHale si zaslouží dík za vytvoření skvělých webových stránek a Patricia Scanlanová za to, že mě povzbuzovala.

Děkuji rovněž svým přátelům Catherine a Johnovi Kerriganovým, kteří při mě stáli v dobách dobrých i zlých, Sally Whiteové za to, že mě dokázala rozesmát, Johnovi Cartymu za to, že byl vždy na svém místě, Brianovi Kellymu za jeho podporu a velkorysost a rodině Quigleyově, díky níž se mi podařilo zvládat praktické problémy, s nimiž se musí vypořádat každá matka.

A konečně děkuji svým dětem, které mi pomohly, abych zůstala oběma nohama na zemi! Děkuji jim, že tady pro mě vždycky byly – zejména svému nejmladšímu potomkovi, jehož život se vinou této knížky stal poněkud chaotickým.

Jinýma očima

Když mi byly dva roky, doktor řekl mé mamince, že jsem „retardovaná“.

Už když jsem byla miminko, si matka všimla, že přebývám jaksi ve svém vlastním světě. Dokonce se pamatuju, jak jsem ležela v postýlce – vlastně to byl velký koš – a nade mnou se nakláněla maminka. Kolem ní jsem viděla nádherná, zářivá stvořeníčka ve všech barvách, co jich jen má duha; byla mnohem větší než já, ale menší než maminka – byla velká asi jako tříleté děti. Tato stvoření poletovala ve vzduchu jako peříčka a pamatuju se, že jsem se po nich natahovala, abych si na ně sáhla, ale že se mi to nikdy nepodařilo. Ty bytůstky, které vydávaly krásné světlo, mě fascinovaly. V té době jsem si ovšem neuvědomovala, že vidím něco, co ostatní lidé nevidí; teprve mnohem později jsem se dozvěděla, že těm stvořením se říká andělé.

Jak měsíce ubíhaly, maminka si začala všimnout, že se skoro vždycky upřeně dívám někam jinam, i když se všemi způsoby snažila upoutat mou pozornost. A já jsem opravdu byla jakoby jinde: byla jsem někde mimo, s těmi andělíčky, dívala jsem se na ně, s nimi jsem si hrála a povídala. Byla jsem jako očarovaná.

Mluvit jsem začala dost pozdě, ale s anděly jsem si povídala od nejtěplejšího věku. Někdy jsme spolu hovořili prostřednictvím slov, tak, jak je chápete vy i já, ale někdy nebylo žádných slov zapotřebí – rozuměli jsme navzájem svým myšlenkám. Byla jsem přesvědčená, že to, co vidím, vidí i ostatní, ale pak mi andělé řekli, abych o tom nikomu nic neříkala, že to bude naše tajemství. A je pravda, že mnoho let jsem anděly poslouchala a nikomu jsem o nich neřekla. Teprve nyní, když píšu tuto knihu, vyprávím o tom, co jsem viděla a vídám.

* * *

To, co o mně doktor řekl, když mi byly dva roky, mělo hluboký dopad na můj další život: zjistila jsem, že lidé dovedou být velmi krutí. V době, kdy jsem se roku 1955 narodila, žili moji rodiče v Old Kilmainhamu poblíž centra Dublinu. Tatínek si tam pronajal malou opravnu jízdních kol, k níž patřil i obytný domek. Když se prošlo dílnou a potom zahrnulo doleva, došlo se k maličkému a dosti zanedbanému domku. Dům patřil k řadě podobných starých domů a dílen nebo krámků, které byly v té době zpravidla prázdné nebo opuštěné, protože byly ve špatném stavu. Většinou jsme žili v jedné malé místnosti v přízemí: tam se vařilo, jedlo, povídalo, my děti jsme si tam hrály, a dokonce jsme se tam i koupaly ve velkém plechovém škopku před krbem. Dům neměl koupelnu a suchý záchod byl venku, v zahrádce za domem na konci cestičky. Nahoře byly dvě malé ložnice; v jedné z nich jsem spala se svou starší sestrou Emer na jedné posteli.

Nevídala jsem jen anděly (a ty jsem viděla pořád, od chvíle, kdy jsem ráno otevřela oči, až do večera, než jsem šla spát), ale také duchy lidí, kteří už zemřeli. O rok dřív než já se narodil můj bratříček Christopher, ten však zemřel ve věku pouhých deseti týdnů. Nikdy jsem ho neviděla živého, a přesto jsem si ho dokázala jasně představit – měl tmavé vlasy, zatímco já i sestra jsme byly plavovlasé – a mohla jsem si s ním v duchu hrát.

V té době jsem si myslela, že na tom není nic zvláštního; připadal mi prostě jako nějaké další dítě, i když napohled se zdál jaksi jasnější. Poprvé jsem si uvědomila, že je nějaký jiný, asi podle toho, že se jeho věk různě proměňoval: někdy vypadal jako miminko, jindy byl zase tak velký jako já a batolil se po podlaze. Nebyl u mě pořád, zdálo se mi, že přichází a odchází.

Jednou v zimě pozdě odpoledne, právě když se začalo stmívat, jsem byla sama v obývacím pokoji v našem domě v Old Kilmainhamu. V otevřeném krbu hořel oheň, který byl také jediným zdrojem světla v místnosti. Světlo z krbu blikalo po podlaze, kde jsem si hrála s dřevěnými kostkami, které mi udělal tatínek. Pak si se mnou přišel hrát Christopher. Posadil se blíž k ohni – řekl mi, že tam, co sedí, by mi bylo moc horko, ale jemu že ten žár nevádí. Společně jsme stavěli věž. Já jsem položila jednu kostku, on na ni dal druhou. Věž byla čím dál vyšší a najednou se stalo, že jsme se dotkli rukama.

Přišlo mi to hrozně zvláštní – byl na omak úplně jiný než ostatní lidé, kterých jsem se kdy dotkla. Když jsem na něho sáhla, zajiskřil; jako by kolem něho poletovaly malé hvězdičky. V tu chvíli jsem do něho vstoupila (nebo on vstoupil do mne); bylo to, jako bychom se spojili a stala se z nás jedna bytost. Lekla jsem se a naši věž z kostek jsem shodila!

Když jsem se Christophera zase dotkla, rozesmála jsem se. Myslím, že tehdy jsem si poprvé naplno uvědomila, že není z masa a kostí.

Bratříčka jsem si však s anděly nikdy nespletla; andělé, které jsem vídala, měli někdy lidskou podobu, ale i tehdy měli většinou křídla a nohama se nedotýkali země; a měli uvnitř jakýsi jasný žár. Jindy se andělé lidem zase vůbec nepodobali a vypadali jako ostré, jasné světlo.

Christopher se hodně objevoval v okolí naší maminky. Tu a tam se maminka posadila do křesla u krbu a zdřímala si, a tehdy jsem vídala Christophera, jak jí leží v náručí. Nevěděla jsem, jestli maminka má o Christopherově přítomnosti tušení, a tak jsem se ho zeptala: „Mám to mamince říct, že tady jsi?“

„Ne, to jí nesmíš říkat,“ odpověděl mi. „Ona by to nepochopila. Ale někdy mě cítí.“

Jednoho zimního rána, právě když vycházelo slunce, přišli andělé k mé posteli. Ležela jsem zachumlaná pod peřinou; moje sestra Emer, s níž jsem tehdy spávala, už byla vzhůru, a místo ní jsem u sebe měla Christophera. Polechtal mě a řekl: „Koukej, Lorno, podívej se k oknu.“

Jak už jsem řekla, andělé se mohou zjevovat v různých podobách i různých velikostech a onoho rána vypadali jako sněhové vločky! Připadalo mi, že okenní sklo se proměnilo v páru, a každá vločka, která se skla dotkla, se proměnila v andělíčka, velkého jako malé děťátko. Andílci se potom snášeli přes okenní sklo na slunečním paprsku dovnitř a všichni jako by byli pokryti bělostnými sněhovými vločkami. Když se mě andělíčky dotkli, vločky se z nich sypaly na mne; trochu to šimralo, když na mě dopadaly, a kupodivu nestudily, nýbrž hřály.

„Vid', že by to byla nádhera,“ řekl Christopher, „kdyby každý věděl, že si může nabrat plné kapsy andělíčků, že se mu jich tam

vejde třeba tisíc, zrovna jako sněhových vloček. Mohl by si je nosit s sebou a už nikdy by nemusel být sám.“

Otočila jsem se k němu a zeptala se: „Ale co kdyby se mu v kapse rozpustili?“

Christopher se uchichtl a odpověděl: „Kdepak! Andělícci přece nemůžou roztát!“

Trochu smutně jsem na to řekla: „Christophere, kdybys tak mohl vlézt do kapsy mamince jako ta vločka a být pořád u ní.“

Otočil se ke mně, jak jsme tam spolu leželi v posteli, podíval se mi do očí a řekl: „Já tam ale přece už jsem.“

Až když jsem dospěla, mi maminka řekla, že rok před mým narozením měla synáčka jménem Christopher, ale zemřel, když mu bylo deset týdnů. Místo odpovědi jsem se jen usmála. Pamatuju se, že jsem se jí zeptala, kde je Christopher pochovaný. Řekla mi, že ho pohřbili v neoznačeném hrobečku (jak tehdy bývalo zvykem) na dětském hřbitově v Dublinu.

Je mi smutno, že Christopher nemá žádný hrob označený jménem, takže k němu nemůžu zajít, ale stejně jsem na něho nezapomněla. Ještě teď, po tolika letech, tu a tam cítím v kapse Christopherovu ručku, která předstírá, že je sněhová vločka, a připomíná mi, že nikdy nejsem sama.

Jednou, to mi byly asi čtyři roky nebo pět, jsem se dozvěděla o Christopherovi a naší mamince ještě víc. Seděla jsem ráno u stolu u snídaně, kývala jsem nohama a najednou jsem zahlédla Christophera utíkat přes pokoj ke dveřím do krámu – vypadal na takových dvanáct let. V tu chvíli vešla maminka a nesla opečené krajíčky chleba. Usmívala se od ucha k uchu a řekla: „Lorno, pod tatínkovým ponkem vzadu v dílně je pro tebe nachystané překvapení!“

Vyskočila jsem od stolu, celá nedočkavá, a rozběhla jsem se za Christopherem. Běžel přes krám rovnou do zešeřelé dílny. Ve dveřích jsem se zastavila, protože v dílně bylo tma, takže jsem nic neviděla a musela jsem se nejdřív rozkoukat. Ale Christopher byl jako světýlko, jak běžel přede mnou, osvětloval mi cestičku dílnou, plnou různých překážek. Zavolal na mě: „Kočka má koťátka!“ A tam jsem ve světle vycházejícím z Christophera uviděla čtyři malinká koťátka – tři byla černá jako uhel, čtvrté černobílé. Byla všechna překrásná, měkoučká, a kožíšky se jim jen leskly. Jejich matka,

Blackie, vyskočila z bedýnky, protáhla se a hupsla na okýnko do zahrady. Rozběhla jsem se za ní a volala na Christophera, ať jde také ven, ale on do zahrádky nechtěl.

Vrátila jsem se a zeptala se ho: „Proč nechceš jít ven?“

Vzal mě za ruku, jako by mě chtěl uklidnit – ten dotyk jsem vždycky měla ráda – a naše ruce zase splynuly. Bylo to kouzelné, hned jsem si připadala v bezpečí a byla jsem spokojená.

„Lorno, když umře malé děťátko, jeho dušička zůstává u maminky tak dlouho, dokud je to zapotřebí, a proto já zůstávám tady s maminkou. Kdybych šel ven, mohl bych ty vzpomínky přetrhnout, a to já nechci!“

I když jsem tenkrát byla ještě malá, pochopila jsem to. Maminka do něho vložila tolik lásky: pamatovala si na dobu, kdy byla těhotná a nosila ho v sobě, potom když ho porodila, na tu radost a štěstí, když ho držela v náručí a pak si ho přinesla domů – a také potom, když už měla pocit, že s ním něco není v pořádku, přestože jí to doktoři rozmlouvali. Byla s Christopherem pohromadě doma několik krásných týdnů, než umřel, a Christopher mi vyprávěl, jakou láskou ho zahrnovala a že on jí nyní tu lásku oplácí.

Proto duch mého bratříčka zůstával v domě a nikdy neodcházel, až do dne, kdy viděl, že maminka už je dostatečně silná, aby mohla žít bez něho, a tehdy dovolila synkovi odejít. Bylo to právě onoho dne, kdy jsme museli nadobro opustit ten malý domek v Old Kilmainhamu.

* * *

Kdykoli vidím anděla, pokaždé se mi chce zastavit a dívat se na něho. Mám pocit, jako bych se octila v blízkosti nevýslovného zdroje síly. Dokud jsem byla mladší, andělé se mi většinou zjevovali v lidské podobě – snad abych je snáz přijímala – ale nyní to už ovšem není nutné. Andělé, které vídám, nemají vždycky ani křídla, ale pokud je mají, občas žasnu nad jejich formou; někdy vypadají jako ohnivé plamínky, a přesto mají pevný tvar a celistvost. Křídla některých andělů mají péra; jeden anděl měl křídla tak štíhlá, dlouhá a špičatá, až se mi ani nechtělo věřit, že jsou to skutečně křídla. Chtěla jsem toho anděla poprosit, aby je roztáhl.

Když na sebe andělé berou lidskou podobu – ať už s křídly či bez křídel – asi nejnádhernější jsou na nich jejich oči. Andělské oči totiž vůbec nevypadají jako oči lidí. Jsou jakoby pod napětím, vyzařují světlo i lásku. Jako by v sobě měly samou podstatu života – jejich svit dokáže naplnit celou duši.

Nikdy jsem neviděla, že by se nohy anděla skutečně dotkly země. Kdykoli ke mně některý z nich kráčí, vypadá to, jako by mezi zemí a jeho nohama byl nějaký polštářek z energie. Někdy je tenoučký jako nitka, ale jindy je silnější, a někdy dokonce jako by vrůstal do země.

Odmalička jsem vídala jednoho anděla, který se mi zjevoval častěji než jiní. Poprvé jsem ho uviděla v rohu ložnice, tehdy jenom na mě zavolal: „Lorno!“ Svým způsobem vypadal jako ostatní andělé, ale něčím se přece lišil. Šla z něho větší záře než z ostatních a také měl v sobě cosi velitelského, jakousi mužnou sílu. Od první chvíle, kdy jsem ho spatřila, jsem měla pocit, že je připraven mě chránit jako štít, a potom se mi zjevoval opakovaně a postupně jsme se spřátelili. Řekl mi, že se jmenuje Michael.

* * *

Ve škole mi to moc nešlo, většina učitelů se mnou jednala, jako kdybych byla hloupá. Mé první svaté přijímání se odehrálo ve škole, to mi bylo šest, a bylo to něco hrozného. Měl to být pro mě významný, slavný den, jako pro většinu irských dětí. Když jsme se my žáci ve třídě k přijímání připravovali, učitelé nás zkoušeli, aby viděli, jak jsme se naučili katechismus, ale mně nikdo nepoložil ani jednu otázku. Jenom řekli: „Tebe vůbec nemá cenu se na něco ptát!“ A když se všechny děti měly postavit do řady a každé mělo něco říct o večeři Páně, stoupla jsem si do řady také, ale někdo mě chytil za rameno a řekl mi, ať si jdu sednout a jsem zticha. Byla jsem malá a opravdu mě to zabořilo. Sedla jsem si do jedné lavice v rohu třídy a zeptala jsem se andělů: „Copak nevědí, že já taky znám katechismus? Ani mi nedali příležitost.“

A pak v kostele, v den mého prvního svatého přijímání, když jsem se konečně dostala k oltáři, zase mě někdo chytil za rameno a vytáhl z řady, protože učitel rozhodl, že lepší žákyně by měly jít přede mnou.

Našli se však i hodní lidé. Když mi byly asi čtyři roky, měli jsme ve školce jednu jeptišku, jmenovala se (aspoň myslím) matka Moderini. Řekli jí, že jsem hloupá a „retardovaná“, ale měla jsem pocit, že ona ví, jak to se mnou je. Když jsem byla v její třídě, pokaždé za mnou přišla a kladla mi různé otázky, na které jsem vždycky uměla odpovědět. Tehdy se na mě usmála a pohladila mě.

Ale navzdory těmto vzácným okamžikům vlídnosti několika lidí jsem vyrůstala jako outsider. Lidé vnímali, že jsem nějaká jiná, a nedokázali mě pochopit. Tahle stránka mého života byla vždycky nesmírně obtížná – a dosud je. Lidé říkají, že jsem příliš důvěřivá, příliš pravdomluvná pro tento svět, ale já prostě jiná být neumím! Je zvláštní, že být v každém ohledu pravdomluvný – pravdivý v myšlenkách i v řeči – být pravdomluvný vůči lidem, kteří vás obklopují, je obtížné, a nezřídka vás to izoluje.

To, jak o mně lidé smýšlejí nebo jak na mě hledí, mě do značné míry ovlivňuje ještě dnes. I když mě někdo nezná nebo neví, čím se zabývám, ihned pozná, že jsem v určitém ohledu odlišná. Jestliže si někde vyjdu s přáteli a potkáme někoho, kdo o mně nic neví, často se stává, že pak mým známým říká, že mu připadám divná, i když neví, v čem přesně to spočívá. S něčím takovým se dost těžko žije.

Můj život ve škole mi hodně usnadňoval jistý anděl jménem Hokus. Jednou ráno jsem běžela do školy a snažila jsem se dohonit jednu starší dívku, která chodila se mnou, když jsem náhle spatřila krásného anděla, který se schovával za stožárem pouliční lampy. Udělal na mě legrační obličej a od té doby se mi zjevoval skoro každé ráno, když jsem šla do školy. Vídám ho pravidelně ještě dnes.

Hokus vypadal – a dosud vypadá – jako nějaký učitel ze starých časů. Nosívá rozevlátý dlouhý plášť, většinou modrý (ale někdy má jiný), legrační klobouček a v ruce drží svitek. Oči má jasné a jiskřivé jako hvězdičky a vypadá jako mladý profesor, vyzařuje z něho energie, velká autorita a moudrost. Hokus vypadá pokaždé stejně, na rozdíl od ostatních andělů, kteří se mi ukazují. Například Michael se většinou zjevuje v lidské podobě; já jsem ho o to totiž požádala, protože je to pro mě snazší. Ale svůj vzhled mění často podle toho, kde se právě nacházíme nebo co mi chce sdělit.

Hokus podle mě zosobňuje vědění. Vypadá velmi seriózně a dovede být úplně vážný, ale taky mě umí rozveselit, když se cítím

sklíčená. Právě Hosus mě potěšil a řekl mi, abych si z toho nic nedělala, když se mi děti ve škole posmívají nebo když vidím, jak si v hloučku povídají dospělí, a jakmile se objevím, všichni se naráz otočí a zírají na mě. Hosus mi řekl: „Oni nic nevědí.“

Nejdřív jsem nevěděla, jak se ten anděl jmenuje, a on se mnou ze začátku také nemluvil. Hosus se mi zjevoval ve třídě, pitvořil se po učiteli nebo jiném dítěti nebo prováděl ve třídě všelijaké skopičiny, jen aby mě rozveselil. Někdy na mě čekával, když jsem šla ze školy domů, buď u školních vrat, nebo na druhé straně silnice. Pamatuju se, kdy jsem s ním poprvé mluvila. Toho dne jsem neměla s kým jít ze školy, protože moje sestra šla tancovat a musela odejít dřív, a tak jsem ze školy nijak nespěchala a pomalu jsem se loudala přes hřiště. Zamířila jsem k velké bráně, kudy se chodilo do školy, a rozhlížela jsem se, jestli někde neuvidím svého anděla, abych si s ním promluvila. Byla jsem nadšená, když jsem ho zahlédla, jak vykukuje za pilířem. Zavolal na mě, abych si pospíšila: „Ať se dostaneš domů, než se rozprší.“

Zastavila jsem se v bráně a rozhlédla jsem se. Poblíž nikdo nebyl, tak jsem se ho zeptala, jak se jmenuje.

„Hosus,“ řekl mi. Já jsem se místo odpovědi jenom zahihňala. Cestou domů jsem poskakovala a on poskakoval se mnou. Ještě se pamatuju, že jsem se skoro celou cestu smála.

Strážní andělé

Tatínek spravováním kol moc peněz nevydělal – popravdě řečeno v té oblasti, kde jsme bydleli, nikdo neměl na rozhazování, takže otcovi zákazníci pořád žádali o pomoc a slibovali, že zaplatí „příště“. Tatínek byl dobrák, a tak jsme nezřídka hladověli. K jídlu byl často jen chléb s margarinem nebo s marmeládou, ale já jsem si nikdy nestěžovala, že mi kručí v bříšku, protože jsem viděla, že tatínek s maminkou mají beztoho trápení dost. Jenže pak se mi začaly dělat po těle boláky a rodiče mě vzali k lékaři. Doktor jim řekl, že mi chybí vitaminy a že mi mají dávat každý den čerstvé ovoce a zeleninu. Ale jakpak mi při takovém nedostatku peněz měli dávat čerstvé ovoce a zeleninu – leda když jsme dostali něco od souseda, který měl velkou zahradu. S oblékáním jsme byli do velké míry závislí na balících, které nám posílali příbuzní z Ameriky, a kdykoli takový balík přišel, byli jsme jako u vytržení. Žili jsme opravdu dosti bídne, ale nebyli jsme sami.

Tatínkův krámek byl malý a tmavý a za ním v přístavku s plechovou stěchou byla dílna. Ta byla plná ponků a náradí všeho druhu a bylo to tam cítit olejem a kolomazí. Někdy si mě tatínek zavolal do dílny, než šel na svačinu, abych mu držela plechovku s kolomazí, kterou používal k očištění rukou. Kolomaz hrozně zapáchala, byla černá a lepkavá, ale účinná. Tatínek si jí pořádně natřel ruce a nechal ji několik minut působit. Potom si je utřel do špinavého starého hadru a pořádně je drhl. Pak šel do kuchyně a umyl si je ve studené vodě (když jsme totiž chtěli teplou vodu, museli jsme ji ohřívat na kamnech). Teprve potom měl ruce čisté. Moc ráda jsem tatínkovi pomáhala – i když třeba jen podržet tu plechovku – a někdy mě požádal, abych hlídala v krámě, když on s maminkou pil čaj, pro případ, kdyby někdo přišel.

* * *

Hosus si ve škole někdy sedával za katedru, když tam učitel nebyl. Když jsem Hosuse takhle viděla poprvé, málem mi vypadly oči z důlků. Zeptala jsem se nahlas: „Co tam děláš?“ Učitel něco uslyšel, obrátil se a přísně se na mě podíval. Musela jsem si dát ruku před pus, abych se nerozesmála.

Překvapilo mě to proto, že i když ve třídě byli vždycky strážní andělé, Hosus byl jiný. Nebyl to strážný anděl. Strážní andělíčci děti hodně zářili, byla to vlastně taková jasná světélka. Hosus vypadal úplně jinak, mnohem víc jako člověk, jeho plášť se otíral o katedru. Hosus mě taky upozornil na rozdíl mezi strážnými anděly a těmi zvláštními anděly, které jsem dostala já a kteří se stali součástí mého života. Už jako dítě jsem se musela naučit rozlišovat různé typy andělů, abych věděla, jak pomáhají mně i jiným.

Hosus mě často rozesmával, a tak jsem se ho jednou zeptala: „Máš dojem, že ostatní si o mně myslí, že jsem hloupá nebo – jak bylo to slovo – ‚retardovaná‘, protože se hodně usmívám a směju, a oni nevědí, čemu? Co by si teprve pomysleli, kdyby tě viděli, jak tu sedíš za katedrou a jsi oblečený jako profesor?“

Hosus se zasmál. „Utíkali by pryč a křičeli, že tady straší.“

„To by nepoznali, že jsi anděl?“

„Ne. Oni nás nevidí tak jako ty.“

Jak už jsem řekla, vždycky jsem si myslela, že ostatní děti také vidí anděly a hovoří s nimi, až teprve asi v šesti letech jsem si uvědomila, že to tak zřejmě není.

„Hosusi, já vím, že některé děti vidí anděly.“

Odpověděl mi: „Ovšemže nás vidí, ale jenom, pokud jsou hodně malé. Potom vyrostou. Když je jim tolik jako tobě, už nás nevidí, a některé nás přestávají vidět tak kolem věku tří let.“

A opravdu, všechna miminka a batolátka vídají anděly a duchy, ale přibližně v té době, kdy začínají mluvit, dospělí jim také začínají říkat, co je skutečné a co ne, a tak je přesvědčí, že všechno, co není trojrozměrné a pevné jako třeba jejich hračky, se jim jenom zdá. Malé děti se s tou myšlenkou smíří a schopnost vidět duchovní bytosti a komunikovat s nimi ztratí. Jelikož vzdělávací proces dnes začíná hodně brzy, stále méně lidí dokáže hovořit s anděly, a to je jeden z důvodů, který mi andělé uváděli, když mě přesvědčovali, že musím tuhle knížku napsat. Já jsem se toho vždycky bála, protože

jsem nestála o posměch, ale teď vím, že to udělat musím. Nakonec totiž vždycky udělám, co andělé chtějí...

Andělů jsou miliony a miliony – není možné je spočítat, asi jako sněhové vločky – ale mnozí nemají žádný úkol. Ze všech sil se snaží pomáhat, ale málokdy se jim podaří proniknout k lidem. Jen si to představte, že všude kolem nás poletují miliony andělů bez zaměstnání! Nemají co dělat, protože skoro všichni lidé těžce pracují, aby se jakžtakž protloukli životem, a vůbec si neuvědomují, že tito andělé jsou tu proto, aby jim pomáhali, a že jsou úplně všude.

Bůh si přeje, abychom byli šťastní a radovali se ze života, a proto nám poslal anděly na pomoc. Máme kolem sebe tolik duchovních pomocníků, kteří čekají na náš pokyn, a někteří z nás o tu pomoc také požádají, ale víc je takových, kteří to neudělají. Andělé chodí vedle nás a říkají nám, že jsou tady, ale my je neslyšíme, protože je slyšet nechceme. Jsme přesvědčeni, že všechno dokážeme sami. Zapomněli jsme, že máme duši, a uvěřili jsme, že jsme jen maso a kosti. Věříme, že nic jiného už neexistuje – žádný posmrtný život, žádný Bůh, žádní andělé. Není divu, že se z nás stali materialisté a egocentrici. Lidské bytosti jsou mnohem víc než pouhé tělo, a jakmile si toto uvědomí, jakmile uvěří, že mají duši, obnoví se i jejich spojení s anděly.

I v této chvíli, kdy sedíte a čtete tyto řádky – a nesejde na tom, jestli tomu věříte nebo ne – máte vedle sebe anděla. Je to váš strážný anděl, který vás nikdy neopouští. Každý z nás dostal dar, jakýsi štít ze světelné energie. Součástí úkolu strážných andělů je chránit nás tímto štítem. Před Bohem a anděly jsme si všichni rovni, všichni si zasloužíme ochranu, všichni máme nárok na péči a lásku, a nezáleží na tom, co dobrého nebo zlého si o nás ostatní myslí. Když se na někoho zadívám, opravdu vidím kolem něho ten štít; je to jako energetické pole.

Strážný anděl hlídá vaše tělo i vaši duši. Byl vám přidělen ještě dříve, než jste byli počati, a když jste potom rostli v matčině lůně, byl tam s vámi a v každém okamžiku vás chránil. Chránil vás, když jste se narodili a rostli a neopouští vás ani na okamžik. Je s vámi, když spíte, když jste v koupelně, neopouští vás ani na chvíli – nikdy nejste sami. A když umřete, i tehdy je vám strážný anděl po boku, aby vám pomohl přejít do jiného světa. Váš strážný anděl dovoluje i

jiným andělům, aby vstoupili do vašeho života a pomáhali vám s rozličnými úkoly. Těmto andělům, kteří přicházejí a odcházejí podle toho, jak je potřebujeme, říkám učitelé.

Možná vám přijde zatěžko tomu uvěřit; pokud nevěříte, měli byste se sami sebe ptát, co je zdrojem vaší skepse. Pokud jste cyničtí, pátrejte po důvodu svého cynismu. Copak můžete něco ztratit, když se otevřete vůči svému duchovnímu já a poučíte se o své duši? Poproste anděly, aby vám pomohli. Andělé jsou báječní učitelé.

Když jsem byla malá, andělé se mnou byli skoro pořád, učili mě a ukazovali mi nejrůznější věci, takže jsem byla naprosto spokojená, i když jsem byla několik hodin úplně sama. Oblíbila jsem si malou, útulnou ložnici, kterou jsem sdílela se svou sestrou Emer. Ložnice měla nízký strop, navíc zešíkmený, a okno bylo tak nízko, že jsem mohla u něj klečet nebo sedět na bobku a pozorovat všechno, co se děje na ulici. Dívala jsem se na sousedy, jak chodí po ulici, a někdy jsem vedle nich viděla někoho, o němž teď vím, že to byl jejich strážný anděl – vypadalo to, jako by s nimi šla nějaká krásná, zářivá postava. Někdy se zdálo, že strážný anděl pluje vzduchem, ale jindy to zase vypadalo, že jde vedle nich. Někdy mi dokonce připadalo, jako by se strážný anděl stal součástí té osoby, nebo šel za ní a křídla měl obtočená kolem ní, jako by ji svým objetím ochraňoval.

Tito andělé byli nejrůznější velikosti. Někdy vypadali jen jako jiskra, která najednou vyrostla, někdy zase byli robustní a mnohem větší než člověk, kterého měli na starost. Strážní andělé byli zářiví a často byli oblečení ve zlaté, stříbrné nebo modré říze, jiní měli šat pestrobarevný.

Jindy jsem zase vídala duchy – zrovna tak, jak jsem vídala svého bratříčka Christophera. Jedna sousedka, která bydlela na kopci, chodila kolem mého okna se svými dětmi. Vozila ve velkém starém kočárku miminko a batole a měla ještě dvě starší děti, ale ještě taky hodně malé. Všimla jsem si, že s nimi chodí také nějaký starý muž. Jednou byla tahle žena s mou maminkou v krámě a povídala, že jí nedávno umřel otec a jak je jí po něm smutno. Pochopila jsem, že ten starý muž, kterého jsem viděla, je její otec a dědeček těch dětí. Usmála jsem se, protože i když ta žena truchlila po svém tatínkovi, on tam s nimi stále byl – přestože ona ho neviděla. Měl ji tolik rád,

že jeho duch s ní zůstal, aby ji utěšil a pomáhal jí, zůstal u ní, dokud nebyla připravená ho propustit.

Zpočátku se mi stávalo, že jsem si tyto duchy popletla s lidmi – jako se mi to stalo s Christopherem – ale časem mě andělé naučili rozdíl mezi duchem a skutečnou osobou rozpoznávat. Trochu těžko se to vysvětluje. Duch vypadá jako jeden z nás, ale je jaksi zářivější – jako by uvnitř měl nějaké světýlko. To světlo se dá zesílit nebo zeslabit, a čím je světlo intenzivnější, tím je duch průsvitnější až průhlednější. Jestliže duchové svoje světla zhasnou (což občas dělají, když chtějí být nenápadnější), je možné si je splést se skutečnými žijícími osobami. Abych vám to přiblížila, představte si, že jdete po chodníku a po druhém chodníku jde váš soused, vy ho pozdravíte a za pár minut vám dojde, že jste právě řekli *Ahoj* Johnnymu, jenže ten před půlrokem zemřel. Teprve tehdy si uvědomíte, že Johnny vypadal jakoby jasněji než normální lidé.

Další věc, kterou jsem ráda pozorovala z okna, byla energie, která kolem lidí proudila. Jednou jsem viděla jednu maminkinu kamarádku, jak z ní vycházejí vířící světelné paprsky – lesklé a sršící světle fialové, purpurové, červené, zelené nebo tyrkysové – všechny vycházely z jednoho ústředního bodu jako větrný vír. Byla to energie odlišná od energie té ženy, fascinovalo mě to. Později jsem zaslechla, jak maminka někomu říká, že ta žena bude mít dítě. Usmála jsem se pro sebe.

A stejně tak jsem viděla, když byl někdo nemocný, i když jsem tomu nerozuměla. Jakmile se kolem člověka pohyboval temný mrak, naznačovalo to, že má něco v nepořádku s krví. Nebo někdy jsem viděla, jak se zaleskla kost, a z toho jsem poznala, že kost je poškozená nebo správně neroste. Instinktivně jsem vždycky poznala, že tomu člověku něco chybí, i když se mi nedostávalo slov, jimiž bych to vyjádřila.

* * *

Jednou jsem zase seděla u okna a spatřila jsem muže, který jel po ulici na vysokém černém kole a vzadu na nosiči vezl svou malou dcerušku. Andělé mi řekli, ať se za nimi stále dívám a nespouštím je z očí. Neptala jsem se proč; jako dítě jsem vždycky bez ptaní udělala

to, co mi andělé řekli. Věděla jsem, že mě žádají, abych byla ku pomoci tomuto tatínkovi i jeho dcerce, a tak jsem se začala modlit, už když jeli kolem mého okna. Netušila jsem, co se má stát, ale modlila jsem se, aby to nebylo moc zlé.

Ve chvíli, kdy muž jel kolem domu, najednou všechno jako by se zvolnilo, jako ve zpomaleném filmu. Viděla jsem, jak je začal předjíždět velký patrový autobus, a v následujícím okamžiku holčička strašně vykřikla a muž začal padat. Nějak se ale stalo, že holčička z kola nespadla. Nožička se jí chytla v drátech kola. Viděla jsem otce, jak jí roztřesenýma rukama vyprošťuje nožku ze zkřiveného kola. Vzal plačící dítě – holčička spíš jen tiše vzlykala, nekřičela – do náruče a nesl ji po cestičce právě pod oknem, z něž jsem se dívala. Sběhli se lidé, mezi nimi moje maminka. Sjela jsem po schodech dolů jako šipka a vyběhla ze dveří, abych se přesvědčila, že se holčičce nic nestalo. Jako obvykle si mě nikdo nevšímal. Holčička ztratila botu a nohu od kotníku dolů měla poraněnou a zakrvácenou, jak jí dráty sedřely kůži z chodidla, ale neměla nic zlomeného. Prosila jsem Boha a anděly, aby jí pomáhali i nadále.

Už tenkrát, když mi bylo pět nebo šest, jsem vycítila, že moje role je pomáhat lidem. Byla jsem přesvědčená, že díky tomu, že jsem se dívala na otce a dcerku, když jeli kolem, a modlila jsem se za ně, se nestalo nic horšího. Vždyť holčička mohla třeba spadnout pod autobus, mohla spadnout z kola a rozbít si hlavu, ale takhle si jenom poranila nožku, a jinak se jí díkybohu nic nestalo. Od té doby nastalo mnoho situací, kdy jsem cítila, že jsem se ocitla na místě, abych pomohla, abych něčemu zabránila, nebo pokud se tomu nedalo zabránit úplně, že alespoň následky nebyly tak hrozné. To bylo součástí výuky, kterou mi andělé poskytovali; možná mi ve škole učení moc nešlo, ale učit se od andělů mi nedělaloby sebemenší potíže.

Jednoho dne jsem mohla tento dar uplatnit při pomoci tatínkovi své nejlepší kamarádky Josie. Bydlela kousek od nás a měla jsem ji ráda, protože taky nebyla jako ostatní – koktala totiž. Tedy koktala opravdu hodně, ale kdykoli si hrála se mnou, její problém prakticky zmizel, jenže jakmile se k nám ještě někdo přidal, vada se jí okamžitě vrátila. Josie měla dlouhé, rovné, trochu nazrzlé vlasy a zelené oči, byla větší než já a hrozně hubená. Její otec měl autoservis

u nás v ulici – ale nebyl to servis s benzinovou pumpou ani takový servis, jaké jsou dneska. Byl to ohromný dvůr plný vraků a náhradních dílů. Josiin tatínek nám vždycky nakazoval, abychom si tam nehrály, ale když se prošlo vraty, vpravo byl malý plácek, kde celkem nic nebylo, a tak nám otec nakonec dovolil, abychom si hrály tam, ale dál do dvora jsme chodit nesměly.

Za krásného slunečného dne, bylo to v neděli – obě jsme měly na sobě čisté šaty a nechtěly jsme si je zamazat – jsme si hrály s panenkami na tom malém plácku na dvoře, bavily jsme se a smály. Pamatuju se, že po celou tu dobu na mě andělé mluvili a říkali mi, abych bedlivě poslouchala. Myslela jsem, že chtějí, abych poslouchala je, ale tentokrát to bylo něco jiného. Nakonec se mě dotkli, aby upoutali mou pozornost. Víím, že jsem si přestala hrát a zaposlouchala jsem se. Zdálo se mi, že něco slyším, ale jistá jsem si tím nebyla. Když jsem se ptala Josie, ta řekla, že nic neslyší. Hrály jsme si tedy dál, ale andělé mě zase vyzývali: „Poslouchej!“ Poslouchala jsem znovu a najednou se mě zmocnil zvláštní pocit – nedokážu ho přesně popsat; připadalo mi, jako bych se náhle ocitla v jiném čase i prostoru. Byla jsem úplně vyvedená z míry. A najednou jsem zaslechla, jak Josiin tatínek z velké dálky, že je ho sotva slyšet, volá o pomoc. Sama Josie neslyšela nic.

Bály jsme se jít mezi ta stará auta, protože jsme to měly přísně zakázáno, vždyť vraky byly na sobě naskládáné do výšky, ale já jsem se rozhodla, že tam stejně půjdu, a Josie šla za mnou. Jeden anděl mě vedl uličkou mezi vraky a pamatuju si, že jsem si stále opakovala: „Pane Bože, milí andělé, prosím, dejte, ať se jejímu tatínkovi nic nestane!“

Našly jsme Josiina tatínka; spadl na něj jeden vrak, všude bylo plno krve, ale tatínek byl naživu. Pamatuju se, že jsem se rozběhla pro pomoc a myslím, že Josie zůstala u otce. Už nevím, jestli jsem utíkala k nim, nebo k nám domů. Hned se všichni sběhli. Nás s Josií poslali pryč, abychom neviděly, jak budou z tatínka to auto zvedat, ale pamatuju se, že pak přijela ambulance. Do nemocnice svatého Jakuba to bylo jen kousek. Potom už byl Josiin tatínek v pořádku. Uzdravil se. Děkovala jsem za to Bohu i andělům. Opět mi andělé pomohli, abych mohla někomu pomoci.

Jak už jsem řekla, andělé jsou tu pro nás, aby nám pomáhali, a jakmile jednou uznáme, že existují, začneme pocíťovat jejich vliv na svůj život. Andělé se nás neustále dotýkají, přejí si, abychom si uvědomili jejich přítomnost. Chtějí, abychom věděli, že v životě je toho mnohem víc, než co je vidět pouhým zrakem. Nežijeme osamoceni; aťsi máme lidské tělo, každý z nás má ještě duši, která je v přímém kontaktu s Bohem. I andělé jsou spojeni s Bohem, a kdykoli vyslovíme Boží jméno, aktivujeme tím anděly.

Jinými slovy: aktivujeme je, aby oni mohli aktivovat nás. Bůh nás obdařil svobodnou vůlí a andělé to respektují. Jestliže jim řekneme, aby odešli, že o jejich pomoc nestojíme, Bůh i andělé ustoupí stranou. Ale neodejdou úplně, čekají někde poblíž.

Už se vám někdy stalo, že jste někam šli, a najednou jste zahrnuli vpravo, ačkoli jste raději měli zahrnout doleva? Někde hluboko v nitru jste věděli, že jste měli jít doleva, a později jste si nadávali, že jste svůj instinkt neuposlechli. Ve skutečnosti to byl váš anděl, který vám našeptával, abyste šli doleva. Andělé jsou tady kolem nás, neviditelní a připravení kdykoli nám přispěchat na pomoc. Ale je třeba je o tu pomoc poprosit. Tím, že je poprosíme, dovolíme jim, aby nám pomohli, a navážeme pevnější kontakt mezi sebou a svým andělem.

Nyní, po všech těch letech, si uvědomuji, že jsem tlumočnicí mezi anděly a lidmi, a jako takovou mě často vyzývají, abych dělala prostřednici. Ale i když já mám tuhle zvláštní roli, všichni mají možnost požádat anděly kdykoli o pomoc.

Často jsem prosila anděly o pomoc pro svou rodinu. Když jsem vyrůstala, nežilo se nám moc dobře. Než mi bylo šest let, maminka měla další tři děti – dvě děvčátka, Helen a Aoife, a chlapce Barryho – takže nás bylo pět. A jako by to nestačilo, maminka často churavěla a byla v nemocnici. Kdykoli šla do nemocnice, nás děti si rozebrali její příbuzní.

Poprvé jsme šly se starší sestrou Emer bydlet k tetě Mary, když mi byly čtyři roky. Teta bydlela s manželem a třemi dětmi jenom kousek od nás. Ačkoli to nebylo daleko, mně to připadalo, že je to nějaký úplně jiný svět. Když jsem poprvé viděla jejich dům, připadal mi jako palác a proti našemu domu se mi zdál obrovský. Všechno tam bylo krásné a luxusní a měli tam teplo, kdežto u nás bylo skoro pořád

zima a vlhko. U tety se dalo běhat bez bot po měkoučkých kobercích. I jídlo bylo pro mě něco naprosto neuvěřitelného – byla ho spousta a podávalo se na krásném stole, kde byly stejné šálky i talíře, které mi připadaly tak jemné, že jsem trnula, abych je nerozbila. Každé jídlo byla hotová hostina – bylo tam tolik jídla, z kterého si člověk mohl vybrat! Jednou se mě zeptali, jestli bych chtěla opravdu pořádnou snídani, a vůbec jsem nevěřila vlastním očím, co všechno jsem dostala: klobásky, smažená vajíčka, opékanou slaninu, jelítko, rajčata a topinky – a to všechno bylo pro mne! A nemusela jsem se s nikým dělit jako doma. Ale ze všeho nejlepší byla koupelna. Když jsem si napustila plnou vanu horké vody, připadala jsem si jako princezna.

Na téhle návštěvě jsem si poprvé uvědomila, jak jsme chudí.

Když jsme byly u tety Mary, přišli na návštěvu mamini rodiče a já jsem si na sebe musela vzít svoje nejlepší šatičky – byly modrošedé a vepředu měly žabičky. Šatičky jsem vždycky nosila moc ráda a tyhle patřily k mým nejoblíbenějším, tak jsem si je oblékla s radostí. S dědečkem a s babičkou jsem se předtím setkala jen několikrát, a tak jsem se styděla. Byli oba hodně vysocí a připadali mi jako obři. Babička kromě toho, že byla velká, byla ještě hodně při těle a chodila o holi, protože ji před několika lety ranila mrtvice.

* * *

Když byla maminka zdravá a bylo hezky, někdy jsme si společně vyšli a udělali jsme si piknik ve Fénixském parku – to byl ohromný park na okraji Dublinu, kde se pásli jeleni, a vůbec to tam bylo úžasné. Bylo to od nás asi dvě míle, takže se tam bez větších problémů dalo dojít pěšky. Jednou v neděli, když mi bylo sedm, jsme se všichni vydali na piknik. Tatínek vedl kolo, na jehož nosiči byl košík s jídlem, a maminka vezla mého bratříčka Barryho ve velkém staromódním kočárku. Emer a já jsme šly pěšky a naše dvě mladší sestřičky Helen a Aoife chvíli běžely a chvíli se také vezly na kočárku, i když jim z něj čouhaly nohy.

Hodovali jsme, měli jsme chlebičky s rajčaty a džemem a jablka od souseda z jeho zahrádky, a tatínek rozdělal oheň a ve velkém ešusu udělal pro všechny horký, sladký čaj. Po obědě jsem si se

sestrami chvíli kopala s míčudou a pak jsem se sama vydala na procházku mezi starými, mohutnými stromy. Hrozně ráda jsem si hrála mezi stromy; jejich energie – i když ne všech – mě k sobě přitahovala. Byl to úžasný, kouzelný pocit, takové zvláštní jakoby šimrání, které mě k některému stromu přitáhlo jako magnet. Hrála jsem si mezi stromy takovou hru, běhala jsem kolem, dokud mě některý z nich nepřítáhl, a já jsem se pak snažila z jeho okruhu uniknout. Vydržela bych si tak hrát celé hodiny. Tenkrát za mnou sestry přišly a ptaly se, co to dělám. Řekla jsem, že si jenom hraju, nic jsem jim nevysvětlovala, protože by to stejně nepochopily.

Když se odpoledne nachýlilo k večeru, byly jsme z toho všeho běhání a dovádění unavené a těšily jsme se už domů a na večeři. Ale ještě než jsme zahrnuli do naší ulice v Old Kilmainhamu, kde stál náš dům, věděla jsem, že se něco stalo. Proti mně kráčeli po cestě dva andělé a už z jejich výrazu mi bylo jasné, že se přihodilo něco hrozného. Když ke mně došli, každý mě vzal kolem ramen, a když jsme šli dál, řekli mi, že se propadla střecha našeho domku. Zděsila jsem se.

Když jsme došli domů, byla jsem tím pohledem zdrcená. Velká část střechy se zřítila. Tatínek se snažil otevřít dveře, ale nešlo to, a když se do nich opřel ramenem, vyvalil se oblak prachu. Vevnitř jsme to vůbec nepoznávali – byla to jen hromada sutí. Když se střecha propadla, zřítil se i strop. V mých dětských očích byl dům rozbitý na kusy. Pamatuju se, že jsem si v duchu říkala: *Kde budeme spát?* Přelézali jsme sutiny a moje krátké nožky stěží překročily každý, jak se mi zdálo, obrovský kámen nebo kus betonu. Prach byl úplně všude a všechno bylo rozbité nacimprcampr – nábytek, naše hračky i maminciny cennosti. Viděla jsem, jak maminka pláče a sbírá věci ze země. Stála jsem jako zmrazená a dívala jsem se na maminku a tatínka, jak se snaží zachránit, co se dá. Vzpomínám si, že maminka zvedla malou tmavohnědou konvičku na mléko s krémovým proužkem, a řekla: „Tak to je to jediné, co zůstalo vcelku.“

Ta konvička byla všechno, co zbylo z její výbavy – i tak toho měla málo, a teď to bylo všechno pryč. Stále vidím slzy v jejích očích. To mě také rozplakalo; vlastně jsme se dali do pláče všichni kromě tatínka. Řekl nám, abychom neplakali, že se pokusí dát všechno do

pořádku. Spolu s maminkou tam aspoň trošku poklidili, abychom se tam ještě mohli vyspat, i když to bylo nebezpečné. Sice jsem spala, ale stále jsem si uvědomovala, že se náš dům zřítíl, a v hlavě mi vířily otázky: *Co s námi bude? Kam máme jít?*

Přišli jsme o střechu nad hlavou a tatínek přišel o živobytí.

Schody do nebe

Díkybohu nás zachránila moje sestřenice Nettie. Žila sama ve velkém domě, i když byla vlastně ještě skoro dítě. Asi rok nebo dva roky předtím zdělila ten rodinný dům, když jí oba rodiče zemřeli. Už si nevzpomínám, jak to bylo dohodnuto, jestli jsme jí platili nájem; prostě vím, že jsme se k ní odstěhovali do jejího domu v Ballynumu na severním předměstí Dublinu – což bylo od Old Kilmainhamu mnoho mil.

Nejdřív jsem byla nešťastná, že se máme přestěhovat – v Old Kilmainhamu jsem to měla moc ráda – ale když jsem pak přišla do Ballynumu a viděla velkou zahradu a velké pokoje, byla jsem spokojená. Nejdůležitější ze všeho bylo, že dům byl solidně postavený, a věděla jsem, že ten nespadne. V prvním patře byly tři ložnice a také koupelna a záchod, pro mě opravdový luxus. V přízemí vzadu byla krásná dlouhá kuchyně, z níž byl výhled do zahrady, obývací pokoj a Nettiina ložnice, původně asi jídelna.

K domu patřila kouzelná zahrada; snad žádná zahrada se mi dosud nezdála tak velká. Tam jsme my, děti, prožily nejedno dobrodružství. Byl tam dokonce stoh sena, a když někdo slavil narozeniny, schovávali jsme mu tam sladkosti. Když měl tatínek čas, pěstoval zeleninu, řádky a řádky všelijaké zeleniny, nač si jen člověk pomyslel, dokonce i hrášek, který jsme tak rádi loupali, a založil velikánské záhony jahod.

V té době nás dětí bylo pět: bratříček Barry, ještě miminko, a mezi ním a mnou dvě děvčátka, Helen a Aiofe, a pak ještě sestra Emer, starší než já. Se svým bratříčkem ani se sestřičkami jsem si moc nehrála, jenom když měl třeba někdo narozeniny nebo tak. Myslím, že jsem měla jiné zájmy. Dívala jsem se na svět jinýma očima.

Když jsme se přestěhovali, zpočátku jsem byla trochu osamělá, ale brzy jsem si našla nové kamarádky. Seznámila jsem se s jednou holčičkou, která bydlela na druhé straně zdi vedoucí podél zahrad.

Jmenovala se Rosaleen. Ta zeď, o které mluvím, se táhla po celé délce ulice, a tatínek nám udělal žebříček, abychom se na ni mohly dostat a neodřely si přitom boty. Zeď byla nahoře tak široká, že se po ní dalo bezpečně chodit, a tak jsme chodily z jednoho domu do druhého nebo na louku na konci ulice. Tu zeď jsem si oblíbila a hrozně ráda jsem se z ní rozhlížela.

Z Rosaleen se stala moje nejlepší kamarádka. Žila ve velkém nóbl domě na druhé straně zdi, asi o šest domů dál, a většinou jsme se navštěvovaly tak, že jsme přešly po zdi, než abychom chodily okolo po ulici. Pocházela také z velké rodiny, ale někteří její sourozenci už byli dospělí a pryč z domova. Zнала jsem její sestřičku Caroline a bratra Michaela, který byl o osm let starší než ona. Rosaleen byla vysoká a hubená, samá ruka samá noha, měla dlouhé, rovné tmavé vlasy a věčně se něčemu smála. Ráda jsem byla s ní i u nich, vlastně jsem trávila víc času u nich než doma.

Myslím, že Rosaleenin tatínek byl Němec – velký a silný muž s tmavými, už trochu prošedivělými vlasy. Hodně často jezdil za obchodem, ale pokud byl doma, byl vždycky moc hodný na Rosaleen i na jejího bratra a sestru – i na mne. Jednou v neděli koupil každému dítěti sáček bonbonů, jeden i pro mě. Byla jsem ráda a pyšná, že na mě nezapomněl – nikdy mě z ničeho nevynechal. V tom sáčku bylo těch bonbonů jenom takových šest nebo osm, ale byly moc dobré, a já jsem si je šetřila, aby mi vydržely co nejdéle.

Doma u Rosaleen měli takový nedělní rituál: jejich maminka nám předčítala. Všichni jsme šli do její ložnice a posadili jsme se na postel. Někdy jsme byly jenom Rosaleen, Caroline a já, někdy se k nám přidal i Michael nebo některá z mých sester. Rosaleenina maminka uměla krásně předčítat, a my jsme všichni seděli jako u vytržení a poslouchali třeba hodinu, nebo dokud nás maminka neposlala pryč. Někdy nám četla nějakou dlouhou knížku, takže to trvalo třeba několik týdnů, než ji přečetla celou. Hrozně ráda jsem měla *Tajemnou zahradu* od Frances Hodgson Burnettové.

V naší zahradě byla velká dřevěná houpačka, kterou tatínek opravil, a létala hodně vysoko. Na té houpačce jsem trávila celé hodiny, a zatímco jsem na ní seděla, andělé mi dávali základní lekce o životě. Často to bylo tak, že jsem sice byla tělem tam, ale duchem v jiném světě, kde mi andělé ukazovali nádherné a zázračné věci.

Někdy, když jsem byla na houpačce sama, mi některý anděl řekl: „Lorno, natáhni ruku. My ti něco ukážeme.“ A pak mi ten anděl dal do ruky něco malinkého, a jakmile se to dotklo mé dlaně, začalo to svítit. Někdy to světýlko vypadalo jako hvězdička nebo sedmikráska, a pak začalo růst, jako by bylo živé. A rostlo dál a dál a začalo žhnout, až z něj vycházela jasně žlutá záře. To světlo se začalo zvedat z mé ruky a bylo čím dál větší a jasnější, až částečně zastínilo slunce. A pak jsem spatřila něco nádherného: jako v zrcadle se v něm odrazil krásný obličej, lidský obličej, který se na mne shůry usmíval.

Když se to stalo poprvé, andělé mi řekli, že to je Královna andělů. S oblibou používali takové výrazy, jakým mohlo dítě rozumět; připomínalo mi to pohádky, které jsem znala, a tak jsem věděla, že královna je jako matka, zrovna jako naše maminka je královnou naší rodiny. Andělé mi vysvětlili, že ta osoba, kterou jsem viděla, je Královna andělů, Matka všehomíra, Matka stvoření a Matka všech andělů. Zničehonic se ta žlutá koule, v níž jsem viděla obličej, rozprskla na milion maličkých kousků, které dopadaly na zem jako zlaté sluneční paprsky.

Po celá léta mi andělé pravidelně dávali tento dar, dokonce i v mé dospělosti, zpravidla kdykoli jsem potřebovala nějaké povzbuzení.

* * *

Když jsme se přestěhovali do Ballynumu, znamenalo to také jinou školu. Moje tři sestry i já jsme chodily do malé národní chlapecké a dívčí školy, která byla od nás vzdálená přes půlhodinu chůze. Sestry jezdily autobusem, ale já jsem radši chodila pěšky. Cestou do školy jsme musela jít rychle a nikde jsem nesměla lelkovat, abych nepřišla pozdě, ale když jsem šla domů, dávala jsem si na čas.

Naše škola stála na jedné straně pozemku, uprostřed něhož byl kostel, a k němu přiléhala z druhé strany budova se sálem pro různé společenské akce farnosti. Škola měla jenom tři třídy, což nestačilo, takže se vyučovalo i ve vedlejším společenském sále, kam byly umístěny dvě třídy. První rok jsem chodila právě do tohoto sálu; každá třída byla na jednom konci místnosti, která neměla uprostřed žádnou přepážku. Můj třídní se jmenoval Jones a zacházel se mnou

velice zle. Podle něho jsem byla pitomá a zřejmě ho dráždilo, že musí mít ve třídě takové dítě.

Jednou ráno mi andělé řekli, že se toho dne ve škole stane něco zvláštního a že budu mít radost. Andělé měli pravdu jako vždy; z toho, co se tenkrát stalo, jsem opravdu měla velikou radost a dosud se z toho raduju, kdykoli si na to vzpomenu! Probírali jsme irský jazyk a pan Jones vyhlásil kviz s jedinou otázkou. Pro žáka, který odpoví správně, byla stanovena jako cena půlkoruna. Chtěl vědět, co znamená irské slovo „crann“. Ptal se všech dětí popořadě, začal v pravém rohu u okna – mne posadil do lavice samotnou a až vlevo ke dveřím. Vyzkoušel už celou třídu, všechny žáky jednoho po druhém, ale nikdo odpověď neznal. Mne se samozřejmě nezeptal, jako obvykle. Seděla jsem v lavici sama a věděla jsem, že to vím. Byla jsem celá rozčilená. Nemohla jsem si pomoci, abych se v lavici nevtřela. Chtěla jsem vyskočit a hlasitě vykřiknout odpověď. Andělé měli co dělat, aby mě udrželi na místě. „Andělé, prosím vás, řekněte mu, ať se na mě podívá. Řekněte mu, ať se mě zeptá.“ Rozrušením mi bylo do pláče.

„Neboj se, Lorno,“ uklidňovali mě, „zeptá se tě.“

Pan Jones byl úplně bez sebe, že to nikdo ze třídy neví, a stále opakoval: „No tak, probud'te se! Co je to s vámi? Vždyť je to tak lehké!“ Musím se smát, když si vzpomenu, jak se tvářil – oči mu lezly z důlků a v obličejí byl celý rudý. Nemohl to pochopit. Zeptal se předposledního dítěte a prohlásil: „No prosím! Tak tu půlkorunu nikdo nevyhrál!“

Po celou tu dobu za panem Jonesem stál Hosus a ukazoval na mne, jenže učitel ho samozřejmě neviděl. Chtěla jsem zavolat na Hosuse, ať vezme učitele za ruku a přivede ho ke mně. Celá třída byla potichu, žádné dítě nevydalo ani hlásku. Zdálo se, že se mě pan Jones nakonec nezeptá, i když mě o tom andělé předtím ujišťovali. Už zamířil ke katedře. Ve třídě bylo pořád ticho jako v kostele. Najednou vzali pana Jonese jeho strážný anděl a Hosus jemně za rameno, otočili ho, vedli ho ke mně a celou cestu mu něco šeptali do ucha. „Vím, že to nemá žádný smysl,“ řekl pan Jones, „ale stejně se ještě zeptám.“

Zopakoval mi otázku, a já jsem sebejistě a spokojeně odpověděla: „Znamená to strom.“

Učitelé poklesla čelist. Bylo to správně. Celá třída propukla v smích a potlesk; všichni měli radost. Učitel mi musel dát tu půlkorunu a já nikdy nezapomenu, jak se tvářil, když mi ji dával a já jsem mu děkovala. Tolik peněz jsem ještě v životě neměla – celou půlkorunu.

* * *

Většina dětí po škole spěchala domů, ale já jsem se loudala a celou cestu jsem si hrála s anděly. Cesta domů mi trvala i několik hodin. Chodívala jsem po vysokém břehu po straně úvozové cesty, takže jsem viděla přes živý plot na druhé straně

na pole a pozemek velkého domu, který na něm stál. Někdy jsem poskakovala s anděly po břehu, spolu jsme se smáli a žertovali. Někdy mi ukazovali různé zajímavé věci. Jednou pro mě rozhrnuli houští, za nímž byla v břehu díra s vosím hnízdem. Jelikož to maskování odkryli andělé, vosy to vůbec nevyrušilo. Mohla jsem tam stát a pozorovat vosy, jak dlouho jsem chtěla, a ani jsem se nemusela bát, že dostanu žihadlo. Vzpomínám si, že jsem se tam pak vypravila ještě jednou, ale zjistila jsem, že hnízdo našli i dospělí a vosy otrávil. Byla jsem kvůli tomu moc smutná.

Andělé mi také často ukazovali krávy, které se pásly na lukách pod břehem. Naučili mě vidět věci, které ostatní vidět nedokázali. Nestačilo jen se na krávu podívat, viděla jsem všechno, co se jí týká, i její vnitřní uspořádání. Andělé mi každou podrobnost zvýraznili, že přímo zářila, vystupovala tak, abych ji nepřehlédla. Také mě naučili dívat se zvířatům do očí; i když byla ode mne hodně vzdálená, stejně jsem se jim mohla zadívat hluboko do očí. Andělé mi umožnili vidět věci, které zůstávají většině jiných lidí utajeny. Bylo to něco úžasného. Pozorovala jsem světlo, energii a všechno, co se kolem zvířat odehrávalo. Někdy to vypadalo jako světelné koule tančící kolem zvířete, jindy jsem viděla, jak se energie rozsvěcí a zhasí jako vypínačem, viděla jsem tele v kravském bříše. Někdy jsem ani nepoznala, na co se to dívám, a tu mi andělé řekli, ať se zadívám pozorněji a že to pochopím. Mám-li být upřímná, telátko mi někdy připadalo jako něco lepkavého, co se tam hýbe a převaluje – vypadalo to trochu, jako když maminka vařila marmeládu.

Byla jsem tak uchvácená vším, co mi andělé ukazovali mimo školu, že nebylo divu, když jsem na to, co se dělo ve třídě, neměla moc času. Pokud mi andělé něco vysvětlovali, dokud jsem byla ještě malá, vždycky jsem měla pocit, že tomu bezezbytku rozumím; teprve když jsem trochu dospěla, začala jsem skutečný význam vnímat s hlubším porozuměním.

Jedna z mých kamarádek ve škole byla Mariana, ačkoli jsem se s ní mimo školu nestýkala. Ale kdykoli jsme odcházely ze sálu, v němž se vyučovalo, do školní budovy nebo do kostela, vždycky chtěla jít se mnou. A i když ji učitel dal do dvojice s jinou holčičkou, stejně se nějak dostala vedle mě a pořád se mě na něco vypytovala. Nešlo jí do hlavy, jak to, že toho tolik vím, ale já jsem jí samozřejmě nemohla říct o svých andělských učitelích. Jednou jsme šly přes hřiště ke kostelu a Mariana mě poprosila, abych jí vyprávěla o Pánu Bohu. Zaskočilo mě to tak, že jsem skoro ztratila dech. Podívala jsem se na ni a nevěděla, co jí mám odpovědět. Nakonec jsem řekla: „Vždyť učitelé i kněz nám vyprávějí o Bohu, tak proč se na to ptáš mne?“ Snažila jsem se odpovědi vyhnout, jenže ona se nedala odbýt: „Ale já to chci slyšet od tebe.“

Tak jsem jí začala povídat o Pánu Bohu. „Vidíš tu pěnkavu, tu krásnou pěnkavku, ta její zlatavá, žlutá a modrá peříčka? Ten ptáček je jako Pán Bůh. Podívej se pořádně na toho ptáčka a všimni si, jak je krásný a dokonalý. A ty jsi taky jako ten ptáček, jsi taky krásná, protože jsi jako Pán Bůh. Když ten ptáček spadne a uhodí se, celou bolest z toho pádu neucítí, protože ji Pán Bůh skoro celou vezme na sebe. Pán Bůh cítí všechno, co se stane každému ptáčkovi – a stejné je to s námi. Když se nám přihodí něco, co nás bolí, cítíme jenom zlomek bolesti, zbytek vezme na sebe Pán Bůh.“

Vím, že to nebyla moje slova, byla jsem příliš malá na tak moudrou promluvu – byla to slova, která mi vnukl Bůh nebo anděl.

Kostel vedle školy jsem měla moc ráda a často jsem přišla do školy trochu pozdě, protože jsem před vyučováním zaběhla na chvilku do kostela. Kostely miluji, protože jsou plné andělů. I když je v kostele třeba jenom pár lidí, vždycky je tam úplná tlačenička. Lidé si neuvědomují, kolik andělů v kostele bývá; jsou tam a chválí Boha a čekají na věřící, aby se k nim přidali, jenže často se stává, že se nikdo nepřidá. Při nedělní mši bývá kostel plný: každý člověk má

u sebe svého strážného anděla, další andělé stojí kolem kněze u oltáře a Bůh sesílá dolů ještě další a další. Kostely jsou místa vyzařující velkou silou. Když vidím někoho v kostele, obklopeného anděly a světlem, tu se modlím: „Prosím, nechť tento člověk dnes uslyší svého anděla a ať s ním nějak naváže kontakt a jeho prostřednictvím i s Bohem.“

Andělé se nenacházejí jenom v křesťanských kostelích; jsou i v synagogách, mešitách, na všech posvátných místech. Jednotlivá náboženství pro anděly nepředstavují žádné rozdíly; řekli mi, že všechny církve by měly být pod jednou střechou. Muslimové, protestanti, Židé, hinduisté, katolíci i příslušníci všech ostatních nejrůznějších náboženství by měli být pod jedním deštníkem. Aťsi vypadáme odlišně, aťsi se naše víry liší, ale všichni máme duši. Mezi muslimskou a křesťanskou duší není žádný rozdíl. Kdybychom mohli vidět duše druhých, nenapadlo by nás zabíjet se navzájem kvůli odlišnému výkladu Boha.

Jednoho dne jsem se vydala na procházku s tetou Nellí od jejich domu a šly jsme kolem nějakého kostela. U jeho dveří stáli dva překrásní andělé. Teta se ke mně otočila a napomenula mě: „Na ten kostel se nedívej.“ Nechápatě jsem vykulila oči. Teta pokračovala: „To je protestantský kostel. Nikdy nesmíš práh protestantského kostela ani překročit, neřkuli jít dovnitř.“ Ohlédla jsem se a viděla, že do toho kostela chodí lidé. Napohled se od nás vůbec ničím nelišili. Když jsem příště šla kolem toho kostela, usmála jsem se na anděly u dveří. Dovnitř jsem nesměla, ale věděla jsem, že je kostel plný andělů.

* * *

Naše nejbližší sousedka, jistá paní Murtaghová, byla krasavice, měla i nádhernou postavu, ale vždycky křičela na mne i na mou kamarádku, když nás viděla, jak běháme nahoře po zdi. Jednou odpoledne, když mi bylo asi osm, mě požádala, abych jí pohlídala děti, že si zajde za naší maminkou na čaj. Právě když jsem zamířila k jejich domu, jeden anděl se mi postavil do cesty a řekl: „Až tam budeš, dávej moc pozor.“

Okamžitě jsem dostala strach, ale šla jsem do jejich kuchyně, i když se mi moc nechtělo. Paní Murtaghová se chystala k odchodu a na sporáku se vařila voda v konvici. Já jsem se jí zeptala: „To tam tu vodu necháte?“

Odpověděla mi: „Ano, to bude v pořádku.“

„Ani nevypnete ten hořák?“ ptala jsem se.

Ale ona mě neposlouchala, vždycky se hned rozzlobila, když člověk neudělal přesně to, co mu nakázala. V kuchyni byly dvě děti – batole a mimino v ohromném kočárku. Jen za ní zapadly dveře, začala jsem se rozhlížet po kuchyni. Zadní vchod byl zamčený, ale klíč v zámku nebyl.

Zničehonic se ozvala rána a sporák vybuchl. Nevím, co se stalo, ale najednou bylo všude plno kouře a plamenů. Popadla jsem batole a kočárek a snažila jsem se s ním projet dveřmi do předsíně. Jenže mezi kočárkem a dveřmi stály sporák a stůl, takže abych se dostala ven, musela jsem kolem hořícího sporáku. Kočárek byl hrozně těžký a nemohla jsem s ním hnout. Vzala jsem tedy batole a vynesla jsem ho na zahrádku a křikla jsem na nějakého souseda, který šel kolem, že hoří.

Rozběhla jsem se zpátky do domu, který byl plný černého kouře. Měla jsem strach, že se mimino udusí, než ho dostaneme ven. Soused mi běžel na pomoc a díkybohu se mu podařilo kočárek vyvézt.

Děti byly zachráněné. Rozběhla jsem se s pláčem a celá roztřesená k nám domů. Maminka a paní Murtaghová seděly v kuchyni a pily čaj – ani jedna nic neslyšela. Stěží jsem ze sebe vypravila, že u Murtaghů hoří, a obě se hned rozběhly do zahrady. Pamatuji se, jak paní Murtaghová tiskla k sobě obě děti, třásla se a plakala. Podívala se na mě a děkovala mi. Celé přízemí jejich domu bylo začouzené, ale oheň už byl uhašený; soused zasáhl včas.

* * *

V padesátých a šedesátých letech dvacátého století se v Irsku žilo po ekonomické stránce velmi obtížně; bylo málo práce a mnoho lidí muselo emigrovat. I naše rodina to měla těžké, zvláště když naše churavějící maminka byla věčně po nemocnicích. Pokud nebyla doma, zahrada zarostla plevelem, protože tatínek neměl čas; vždyť

musel chodit do práce a ještě se starat o nás. I když jsme mu pomáhali, stejně nemohl všechno zastat. Dělal jsem si kvůli tomu starosti. Vždycky cestou do školy jsem s anděly mluvila o tom, co se u nás děje. Oni mi ale říkali, abych se netrápila, že se maminka uzdraví.

Tatínek nás budil brzy ráno a vypravoval nás do školy. My jsme pomáhaly s přípravou snídaně a sendvičů na svačinu. Já se sestrou jsme pomáhaly hlídat mladší sourozence, uklízely jsme a prostíraly k večeři. Peněz bylo málo a tatínek měl ještě další výdaje za autobus, když jezdil za maminkou do nemocnice. Takže když maminka stonala, často jsme ani pořádně nevečeřeli – měli jsme jen nějaké suchary a sýr.

Za těch pět let, co jsme bydleli v Ballynumu, se mamince narodily ještě další dvě děti. Byli to oba kluci, jmenovali se Cormac a Dillon. Tak nás dětí bylo sedm – a ani jednomu nebylo ještě dvanáct. Nebyla to žádná legrace. Jednu dobu tatínek odjel do Anglie za prací a vypadalo to, že bude pryč hodně dlouho. Takže zase jsme neměli žádnou zeleninu, zahrada zpustla. Mluvívala jsem s anděly o tom, jak se mi po tatínkovi stýská a jak jsem smutná, že musel odjet.

Nikdy nezapomenu na den, kdy se tatínek nečekaně vrátil. Andělé mi řekli, abych se podívala z okna, a už jsem ho viděla, jak jde po cestě k našemu domu, má na sobě kabát a klobouk a v ruce nese kufřík. Uvědomila jsem si, že je náš tatínek moc hezký; nějak jsem čekala, že bude vypadat staře a sešle, mnohem starší, než když odjížděl, ale zatím vypadal tak mladě. Však také mladý byl, nebylo mu ještě ani pětatřicet. Měla jsem hroznou radost, bleskově jsem seběhla dolů po schodech, honem to povědět mamince. Když maminka otevřela dveře, aby ho přivítala doma, schovala jsem se za ni. Toho dne jsme všichni byli šťastní.

Tatínek musel okamžitě shánět práci, ale pustil se také do zahrady a my všichni jsme mu pomáhali. Tatínkovi jsem vždycky pomáhala moc ráda a bavilo mě pěstovat zeleninu. Plela jsem záhonky a prosila jsem anděly, aby pomáhali zelenině pěkně růst. Zoufale jsem si přála, abych mohla pomáhat ještě nějak víc, jenže copak taková malá holka sama zmůže? Často jsem až plakala zklamáním, že toho zastanu tak málo, ale vždycky jsem se snažila, aby mě při tom nikdo neviděl, a schovávala jsem se za kůlnu v zahradě.

Hodně jsem si také hrávala s dětmi z rodiny, která bydlela naproti ve slepé uličce. Byla to podobně velká rodina jako naše a já jsem se sprátelila s jejich prostřední dcerkou, Alicí, která byla přibližně stejně stará jako já. Jejich tatínek býval hodně za prací v Anglii a maminka se musela hodně ohánět, doma i mimo dům. Alicin tatínek jezdil domů vždycky až za několik měsíců, ale jednoho dne mi andělé řekli, že jeho příští cesta domů bude také poslední, protože půjde do nebe.

Byla jsem hrozně smutná. Všechno se změnilo; už se mi nechtělo chodit za kamarádkou a hrát si s ní u nich na zahradě. Trochu jsem se jí začala vyhýbat, ale snažila jsem se, aby to nikomu nebylo moc nápadné, hlavně Alici. A pak mi jednoho dne andělé řekli: „Za pár dní tě pošleme do Alicina domu a ty tam budeš muset jít.“

Za tři dny mi andělé skutečně řekli, abych šla k Alici. Zhluboka jsem se nadechla, vyšla jsem od nás, přešla přes ulici k postranní brance Alicina domu, obešla dům dozadu a zaklepala na kuchyňské dveře. Alicina maminka otevřela dveře, které vedly rovnou do kuchyně. Připadalo mi, že je tam nějak větší šero než jindy. V kuchyni byla i Alice a jeden její bratr. Kamarádka se ke mně otočila a usmála se od ucha k uchu. Postoupila jsem o dva kroky dovnitř, ale dál se mi jít nechtělo. Alice mi začala vykládat, celá šťastná, že tatínek se vrátí domů a zůstane doma už nadobro, protože se mu konečně podařilo najít práci v Irsku. Byla z toho jako u vytržení. A já jsem zas byla jako na trní – samozřejmě jsem měla radost kvůli ní, ale zároveň mi pukalo srdce. Věděla jsem, že všichni dlouho doufali, že tatínek najde práci v Irsku, aby mohl být doma. A teď ji konečně získal, jenže neměl žít tak dlouho, aby si jí užil. Poprosila jsem Alici, ať si jde hrát se mnou k nám, protože se mi nechtělo u nich zůstat.

Pamatuju se, že později téhož dne jsem zašla do kostela, posadila jsem se před oltář a hovořila s Bohem. Ptala jsem se ho, jestli není možné, aby se Alicin tatínek vrátil domů a zůstal naživu.

Toho dne, kdy se jejich tatínek skutečně vrátil, byla u nich velká sláva a radost – a já jsem se těšila s celou jejich rodinou. Ale o pár dní později, když jsem seděla na jejich zadní zahradě na houpačce a

ostatní děti si hrály vepředu, se najednou na nebi něco změnilo a jeden anděl mi řekl: „Otoč se a pozorně se dívej.“

Když jsem se ohlédla a podívala se na dům, z nebe se snášel neuvěřitelně jasný světelný paprsek – paprsek plný andělů. Nazvala jsem to nádherné světlo „schody do nebe“. Byla to úchvatná podívaná a doprovázela ji překrásná hudba a zpěv. Úplně mi to vzalo dech. Chtěla jsem se přiblížit, ale zůstala jsem sedět na houpačce a zlehka jsem se pohupovala sem tam.

Světlo prošlo střechou a zdálo se, že zaplavilo celý dům. Najednou jako by obvodové zdi domu zmizely, a já jsem viděla Alicina tatínka, jak leží na posteli. Jeho žena se ho marně snažila probudit. Otcovo tělo leželo na posteli, ale jeho duch byl jinde, stál v nohách postele s jinými dvěma duchy po boku. Zdálo se, že tatínkův duch ty druhé dva zná – já jsem je nepoznávala, ale byli mu podobní, takže jsem usoudila, že to budou jeho zemřelí příbuzní, kteří mu přišli pomoci na cestu. Bylo tam také plno andělů. Alicin tatínek vešel do světla s duchy a anděly, kteří ho jemně podpírali. Viděla jsem je stoupat mezi všemi ostatními anděly po tom krásném světelném paprsku a ta nádherná nebeská hudba a zpěv neustávaly. Zdálo se mi, jako by se tatínek a dva duchové na chvíli zastavili, a tatínek se ohlédl dolů.

A pro mne jako by se zastavil čas. Náhle jsem zase uviděla dům a nebeské schodiště zmizelo. Alicina maminka stála ve dveřích a volala na děti. Hrály si v přední zahrádce a já jsem sama seděla vzadu na houpačce. Alicina maminka se podívala

skrze mne, jako bych tam vůbec nebyla. Potom se otočila a vyšla postranní brankou do předzahrádky. Zůstala jsem tam sedět, i když jsem věděla, jak zlou novinu se Alice i její sourozenci dozvědí. Cítila jsem se osamělá a bylo mi hrozně smutno. Zeptala jsem se andělů, kteří byli poblíž: „Bude se jejich tatínek moct vrátit, aby je utěšil – třeba jenom na chvílku? Zvláště Alici, která ho měla tolik ráda a které se po něm tak stýskalo, když byl pryč.“

Andělé odpověděli: „Ano, brzy se vrátí. Ještě tady s nimi chvíli pobude.“ To mě trochu uklidnilo, tak jsem se zase nadechla, seskočila z houpačky a řekla andělům: „Já teď, myslím, půjdu domu.“

Z oken Alicina domu se ozýval nářek. Prošla jsem postranní brankou a zamířila k domovu, ale nikdo nebyl doma. Maminka už odešla k Alicině matce, aby ji utěšovala.

Byl to jeden z nejsmutnějších dnů mého dětství; do té doby jsem si totiž myslela, že maminky a tatínkové žijí věčně.

Proč se přede mnou schováváš?

Jednoho dne tatínek přijel domů v krásném nablýskaném červeném autě. Připadalo mi ohromné, ale to asi proto, že já jsem byla tak malá. Vypůjčil si ho od nějakého kamaráda, protože jsme měli jet na prázdniny – moje vůbec první! Nanosili jsme do automobilu spoustu zavazadel a pak jsme nastoupili my – rodiče i nás všech sedm dětí. Měli jsme namířeno k babičce do Mountshannonu v hrabství Clare. Bylo to na venkově, od nás asi sto dvacet mil. Cesta nám trvala snad celý den, ale mně se to hrozně líbilo, dívala jsem se z okýnka. Tatínek často zastavoval, všichni jsme se pokaždé trošku prošli a jednou jsme dokonce dostali zmrzlinu.

Tehdy jsem poprvé viděla tatínkovy rodiče. Bydleli v hostelu pro mládež, babička tam dělala správcovou. Pamatuji si, jaké to bylo, když jsme tam ten první den přijeli. Tatínek projel širokou, velkolepou bránou, pak klenutým vjezdem do dvora a potom ještě menší bránou do dalšího dvora. Před námi se vynořil obrovský starý dům, obklopený velkými kamennými hospodářskými staveními, která sama byla také jako domy – babička mi pak řekla, že to byly původně kočárovny, kde před mnoha lety bývali ustájení koně a stávaly tam kočáry.

Tatínek zastavil a my jsme se všichni vyhrnuli z auta. S úžasem jsem si prohlížela dům. Vešli jsme dovnitř a představili mě babičce a dědečkovi. Dědeček měl dřevěnou nohu; vždycky mi říkali, že o ni přišel ještě v mládí, když bojoval za osvobození Irska. Dědeček s babičkou měli málo peněz, ale děda měl krásné staromódní auto upravené tak, aby ho mohl řídit i s tou dřevěnou nohou. Hned toho prvního večera mi ukázal malou vlašťovičku, která vypadla z hnízda; měl ji v krabici od bot a krmil ji pomocí očního kapátka. Také našel nějaká ptačí vajíčka a zahříval je, protože doufal, že se z nich vyklubou ptáčata. Dědeček byl shrbený a připadal mi hodně slabý. Hned jsem si všimla, že světlo, které ho obklopuje, je mnohem slabší

než u ostatních lidí; bylo jakoby tlumené, skoro neviditelné, jenže tehdy jsem si tím hlavu moc nelámala.

Babička byla malá, hezká a elegantní paní s šedivými vlasy ostříhanými nakrátko. Byla moc pracovitá a starala se, aby v ubytovně bylo čisto. Také výborně vařila a celé hodiny byla v kuchyni: pekla celozrnný chléb, jablečné taštičky a všelijaké jiné dobroty. Babička i děda vlastně nejvíc času trávili v kuchyni, kde to vždycky vonělo čerstvým pečivem. Hrozně ráda jsem s nimi sedávala u stolu, popíjeli jsme čaj a příkusovali krajíček čerstvě upečeného, ještě teplého černého chleba.

Ten velký dům byl kouzelný. Za kuchyní byla dlouhá chodba se spoustou kytěk v květináčích. Když jsem tam byla v létě, chodba jen hýřila květy všech barev. Na konci chodby byla zasklená místnost, kde nebylo skoro nic jiného než další babiččiny květiny, ale já jsem to tam měla moc ráda. Trávila jsem tam hodně času a povídala jsem si s anděly.

Zahrada byla také fantastická. Za domem byly dvorky s těmi kočárovými kůlnami, kde hnízdily vlaštovky, a za dvorky byla malá branka – tu jsem neotvírala, ale vždycky přelezla. Branka vedla do zahrady, kde byly vysoké stromy a krásné květiny, které sladce voněly. Byli tam také králíci a ptáci a někdy, když jsem seděla pod stromem, pozorovala jsem kosí hnízdo a viděla v něm holátka. Za zahradou byla pole a volná krajina. Cítila jsem, že mi tam nic nehrozí.

Od prvního dne, kdy jsme přijeli do Mountshannonu, jsem začala sama chodit na dlouhé procházky; pokaždé jsem vyklouzla ven a nikdo si toho zřejmě nevšiml ani si nedělal starost, kde jsem. Dařilo se mi být nenápadná. Když jsem byla pohromadě s dospělými, po většinu času jako bych ani neexistovala. Někdy jsem měla pocit, že by byli radši, kdybych opravdu neexistovala, a nevím, jestli proto, že jsem dokázala uhodnout jejich myšlenky, nebo kvůli tomu, co jsem za ty roky musela o sobě vyslechnout. Jednou – to jsem byla ještě hodně malá – jsem slyšela jednu sousedku, jak mamince říká, že můžu mluvit o štěstí, že mě dávno ještě někam nezamkli a nezahodili klíč. A maminka na to nic neřekla, ani se mě nezastala.

* * *

Nachodila jsem spoustu mil přes slatiny, lesem, po lukách i po březích řeky Shannon – ale nikdy jsem nepocítovala osamělost. Vždycky jsem hovořila s anděly, kteří šli se mnou, pozorovala jsem zvířata a ptáky a poslouchala je. Tu a tam mi některý anděl řekl: „Teď jdi potichoučku a zlehka našlapuj.“ A už jsem před sebou uviděla něco, co stálo za vidění. Vzpomínám si, jak jsem byla okouzlená, když jsem viděla králíčí rodinku, která si hrála na louce. Králíčci přede mnou neutekli, posadila jsem se na zem a celou dobu je pozorovala úplně zblízka. Víím, že jsem prochodila kraj křížem krážem, ale nikdy jsem nezabloudila. Když dnes pomyslím, kudy všude jsem brouzdala – přecházela přes silnice, brodila se přes řeky, chodila přes bažiny a pastviny se spoustou dobytka, musím se až divit, jak je to možné, že jsem nikdy nepřišla k úrazu. Ale odpověď je jasná: Bůh i andělé mě drželi ve svých dlaních. Andělé mě dokázali rozplakat i rozesmát a byli to moji nejlepší přátelé; a dodnes jsou mi vším.

Jednou, zrovna když jsem se vytratila z domu a přelezla branku, zničehonic se zjevil jeden anděl a vzal mě za rameno. „Pojď, Lorno, my ti něco ukážeme, určitě se ti to bude líbit.“

Šli jsme přes louku, otočila jsem se k nim a řekla se smíchem: „O co, že vás předběhnu!“

Tak jsme se rozběhli, ale já jsem upadla, rozbila si koleno a dala se do breku.

„To přece není nic tak hrozného – je to jenom malý šrám,“ řekli mi andělé.

„Jo,“ odporovala jsem, „pro vás malý šrám, ale pro mě velký. Pěkně to pálí, abyste věděli!“

Ale oni se mi smáli a řekli: „Honem vyskoč, pojď, my ti chceme něco ukázat.“

Tak jsem vstala a to se ví, že jsem na rozbité koleno brzy zapoměla. Pak jsme zamířili přes louku do lesa, a tu mi andělé řekli, abych poslouchala. Nastražila jsem uši a uslyšela jsem v dáli různá zvířata.

„Ale co mám slyšet?“ zeptala jsem se.

„Zaměř se na jedno zvířátko. Soustřeď se, ostatní zvuky potlač, dokud neuslyšíš jenom jeden,“ řekli andělé. „Tímhle způsobem se taky naučíš, abys nás slyšela líp, až budeš větší.“

Snažila jsem se roztrdit a oddělit všechny zvuky, které jsem při chůzi lesem slyšela. Při každém kroku jsem slyšela, jak mi pod nohama praskají větvičky. Po chvíli jsem rozpoznala různé ptáky: zpěv pěnkavy, kosa, vrabce i strážlíka a mnoha dalších. Nejenže jsem je slyšela a rozpoznala podle zpěvu, ale věděla jsem také, kde právě jsou, zrovna jako různá zvířátka v okolí. Kdykoli mě andělé něco učili, velmi rychle jsem všechno chápala.

Pak jsem se zastavila a řekla jsem: „Slyším nějaký nářek – to je ten zvuk, na který jste mě chtěli upozornit, vidíte? Je to, jako když někdo pláče.“

Šla jsem hloub do lesa; zdálo se mi, že stromy jsou vyšší a je tam šero. Řekla jsem: „Andělé, je tady skoro tma. Nemůžete mi trochu posvítit?“

„Nic se neboj,“ uklidňovali mě. „Jdi za tím pláčem; pořád sleduj to, co slyšíš.“

Šla jsem tedy dál, až mě pláč zavedl na mýtinu. Zastavila jsem se a poslouchala, jestli ho ještě uslyším. Věděla jsem, že jsem už blízko. Bylo to někde napravo. Zamířila jsem tedy zpátky mezi stromy vpravo, kde byly trnité keře. Podrápala jsem si celé nohy a ruce. Nářek už slyšet nebylo, takže bylo opravdu těžké najít jeho zdroj. Světlo jsem měla za zády a mezi ostružinami a trnkami bylo šero.

„Andělé, já nic nevidím,“ řekla jsem. A v tu chvíli se u kořenů jednoho stromu objevilo světlo.

Jeden z andělů řekl: „Podívej se na světylko tamhle u toho stromu, kde je ta malá kručinka. Tam to najdeš.“

A opravdu, našla jsem tam ptáče, ale ne ledajaké, byl to malý dravec. Později jsem se dozvěděla, že to byl krahujec. Byl strašlivě vyhublý a vypadal asi hrozně, ale mně připadal překrásný. Zvedla jsem ho a podívala se do koruny vysokého stromu, odkud zřejmě vypadl. Bylo mi jasné, že tak vysoko, abych ho mohla vrátit do hnízda, vylézt nedokážu. Když se mi krahujíček pohnul v ruce, všimla jsem si, že je poraněný – nožky měl polámané a krvácel na krčku, patrně následkem pádu. Andělé mi řekli, že ho rodiče nechťejí, a tak ho vyhodili z hnízda.

„To je pro tebe dárek od Pána Boha,“ řekli andělé, „máš se o něj starat o těchhle letních prázdninách a ještě příští léto, ale domů s tebou pak nepojede.“

Někdy mi andělé říkali věci, kterým jsem nerozuměla, ale vždycky jsem to brala tak, že to, co říkají, je pravda. Tak jsem vzala ptáče a nesla jsem ho domů přes lesy a louky. Našla jsem starý klobouk, dala ho do krabice a tam měl ptáček hnízdo.

Ptáček pomalu rostl a sílil, ale nedokázal pořádně chodit, musela jsem ho všude nosit. Nedovedl ani sám létat, protože nemohl přistát na nohou. S tatínkem jsme ho učili roztahovat křídla a posílali jsme si ho mezi sebou, aby se proletěl aspoň na krátkou vzdálenost.

S krmením byl taky problém, protože krahujec potřeboval syrové maso, a já jsem nemohla někam jít a něco pro něj zabít. Věděla jsem, že to maso navíc musí být čerstvé, a ještě horší bylo, že pták ho snědl vždycky jenom nepatrné množství. Rodiče mi nemohli dát na čerstvé maso ani penci, ba ani půpenci. Řekla jsem andělům: „Moc mi to neulehčujete.“ Vzpomínám si, že jsme jednou celá rodina jeli do Killaloe, což bylo místo vzdálené několik mil. Šla jsem s krahujcem do řeznictví a řezníkovi jsem řekla, že pro ptáka potřebuju syrové maso, ale že nemám peníze. Styděla jsem se, že musím žebrot, ale ten člověk byl hrozně hodný a řekl mi, ať si o prázdninách kdykoli přijdu, že mi kousek masa vždycky dá. Zdálo by se, že tím se to vyřešilo, jenže to tak nebylo – rodiče neměli peníze na benzin, aby mohli se mnou jezdit z Mountshannonu do Killaloe a zpátky.

Nechápala jsem – a dosud nechápu – proč mi rodiče pro to ptáče neposkytli víc krmení. I lidé, kteří mě skoro neznali, mi pomáhali krahujce krmit, ale rodiče ne. Když maminka vařila, prosila jsem ji, aby mi dala kousek syrového masa – jenom jako na lžičku – ale místo odpovědi jen rozpačitě pokašlávala. Byla jsem ochotná vzdát se své porce a dát ji ptáčeti, ale to mi zase nedovolila, takže mi nezbývalo nic jiného než se doprošovat jinde. Byla jsem přesvědčená, že kdyby pták patřil některému jinému sourozenci, určitě by s jeho krmením takové potíže nebyly. Bylo to moc obtížné. Ale krahujec se nakonec vždycky nějak nakrmil a stále sílil.

Jednoho dne, kdy mi bylo smutno, mi Hosus řekl: „My víme, že je ti někdy těžko u srdce a jsi ještě malá, ale nesmíš zapomínat, že Bůh tě stvořil odlišně a že tvůj život bude takový vždycky. Budeš mít za úkol vykonat zvláštní dílo.“

Odpověděla jsem: „Ale já o to nestojím. Pročpak si Pán Bůh nevybral někoho jiného?“

Hosus se zasmál a řekl: „Jednou to sama pochopíš.“

„Já se bojím!“ vykřikla jsem. „A je mi do pláče.“

„Budeš muset plakat,“ řekl Hosus, „protože duše potřebují k osvobození tvé slzy.“

V té chvíli jsem mu nerozuměla.

* * *

Moje babička mě podobně jako mnoho jiných považovala jistým způsobem za duševně méněcennou, takže se mnou mluvila jen zřídkka. Ale jednou to přece udělala a tehdy jsem se dozvěděla spoustu věcí jak o ní, tak o historii naší rodiny. Toho dne mě pozvala, abych jí pomohla v její ložnici uklidit a utřít prach – o něco takového mě dosud nepožádala. V její ložnici jsem do té doby byla jednou, nanejvýš dvakrát; a to jsem se tam směla jenom podívat a vůbec na nic jsem nesměla sahat. A teď mě babička vyzvala, abych jí pomohla utírat prach!

Dala mi prachovku a řekla mi, abych utřela prach na stole, a sama se pustila do úklidu skleníku. Opatrně vyndávala všechny cennosti a památeční předměty a oprašovala je. Viděla jsem, jak bere do ruky fotografii ve velkém oválném rámečku, a pochopila jsem, že ji to rozesmutilo. Zřejmě vycítila můj pohled, protože se ohlédla, vzala fotografii a šla s ní ke mně. Posadila se na vysokou postel a ukázala mi, abych se posadila vedle ní. Vyhoupla jsem se na postel, z níž mi nohy nedosáhly na zem. Babička mi ukázala krásnou starou fotografii malé holčičky asi tak v mém věku, v ošumělých šatičkách, bosou a s rozčuchanými vlasy. Vedle ní seděl na bobku hošík, který šťoural klacíkem v blátě a kaluži. „To jsou moje dvě dětičky, které si Bůh vzal k sobě a nyní jsou u něho v nebi.“ Při těch slovech se jí oči zalily slzami.

Řekla jsem jí: „Však se zase s nimi uvidíš, vždyť to přece víš, vid, babičko?“

„Ano, Lorno,“ odpověděla, „doufám, že už se s nimi brzy setkám.“

Vyprávěla mi, že jejich rodina byla hrozně chudá a že se její malý chlapeček – jmenoval se Tommy – rozstonal, zřejmě proto, že neměl dostatečnou a správnou výživu. Cítila jsem, jak je babička smutná a

jak je jí těžko, když to říkala. Dcerušce Marii se udělal v krčku nějaký nádor. Dědeček si ji posadil na kolo a vezl ji mnoho a mnoho mil – tenkrát bydleli ve Wicklowu – do nemocnice až v Dublinu. Ale jeho snaha vyšla naprázdno; Marie umřela dřív, než ji doktoři mohli operovat. Babička mi řekla, že kdykoli se podívá na mého tatínka, hezkého a tmavovlasého, vždycky si v duchu říká, jak by asi vypadal Tommy, kdyby se dožil dospělosti. A když se podívala na mě a na moje

sestry, musela si zase představovat, jak by asi vypadala Marie. „Vím, že jednoho dne je zase budu držet v náručí, a už se nemůžu dočkat,“ řekla mi a já jsem cítila její velkou bolest.

A zničehonic řekla: „Víš, Lorno, nemusíš mít strach. Duchové nám nemůžou nijak ublížit ani nám nic udělat. A i kdyby ses bála, stačí říct jenom malou modlitbičku, třeba řekni: „Pane Ježíši, Panno Marie, ochraňujte naše duše.““ Usmála se na mě, ale už na to téma neřekla ani slovo, ani tehdy, ani nikdy v budoucnosti. Hrozně jsem si přála říct jí o všem, co vídám, abych se s ní podělila o bolest i radost, a chtěla jsem se jí zeptat, co ona vídá a cítí, ale andělé mi řekli, že nesmím. Vždycky jsem měla pocit, že babička chápe, že vidím víc než ostatní lidé – ale nikdy už o tom se mnou nemluvila. Vstala z postele a pokračovala v utírání prachu, a když s tím byla hotová, vyšla z ložnice, já jsem šla za ní a zavřela jsem dveře.

Babička se vrátila do kuchyně a já jsem šla do koupelny a pomodlila se tam. „Děkuji vám, Bože i andělé. Prosím vás, pomozte mé babičce – je smutná a má velikou bolest.“

Později ještě toho léta jsem se dozvěděla, jak to bylo s tou malou Marií. Bylo krásné, slunné odpoledne a dědeček leštil svoje auto v jedné kočárovně. Nakoukla jsem za ním a on si mě poslal pro šálek čaje. Když jsem se vrátila, řekl mi, ať si s ním sednu na dvůr. Seděli jsme tam a pozorovali vlaštovky, které létaly sem tam a krmily mladé. Připadalo mi to zvláštní, když jsem tam tak seděla s dědečkem. Mluvila jsem s ním totiž jen toho prvního dne, kdy jsem mu pomáhala krmít vlaštovčí holátko. Tentokrát to bylo jiné. Zeptala jsem se andělů: „Co to má znamenat?“

„Jenom poslouvej,“ řekli mi. „Chce ti povědět o Marii, jak ji vezl do nemocnice.“

Děda mi vylíčil celý ten den. „Bylo chladno, ale sluníčko svítilo. Tvoje babička nachystala Marii na cestu. Nebylo jí dobře a věděli jsme, že se musí dostat do nemocnice co nejdřív. Celý jsem se třásl, když jsem si chystal kolo, věděl jsem, že to kolo celou cestu nevydrží – bylo to přes dvacet mil – ale jiná možnost, jak se dostat do nemocnice, nebyla. V okolí nebyl nikdo, kdo

by nám pomohl, nikdo s koněm a bryčkou, ani nikdo, kdo by jel se mnou.“

V té chvíli se na mě usmál a řekl: „Vykládám to jen tobě, Lorno, ty jsi první, komu to vyprávím.

Na nosič jsem přivázal tašku se sendviči, jablkem a láhví vody,“ pokračoval. „Bál jsem se, že mi Marie cestou umře. Objal jsem babičku, ta plakala, že nemůže jet se mnou, protože se musela starat o tvého tatínka a strýčka, kteří byli oba ještě hodně malí. Vzal jsem od ní Marii a odnesl jsem ji na kolo. Posadil jsem ji na štangli, přitiskl jsem ji k sobě a rozjel jsem se. Ani jsem se nemohl obrátit, abych babičce zamával. Šlapalo se mi hrozně špatně – musel jsem držet Marii, a ještě s tou mou dřevěnou nohou – bylo to spíš, jako bych jel na koloběžce než na kole. Zvládli jsme velký kus cesty. Mnohokrát jsem zastavil a svlažil Marii pusinku trochou vody, jenom co jsem nabral na prsty. Ona totiž nemohla pořádně jíst ani pít, protože měla v krku ten výrůstek, a kdyby se utrhl, zablokoval by jí průdušnici a umřela by. Po několika hodinách – mohlo být kolem poledne – jsem dostal hlad, tak jsem snědl sendvič a napil se trochu vody. Pak jsem zase nasedl na kolo, jenže jsem píchl, a to byl s kolem konec. Nechal jsem ho tam a dál jsem šel pěšky s Marií v náručí. Tiskl jsem ji k sobě, cítil jsem, jak jí tluč srdíčko. Dýchala jenom mělce. Když jsem konečně došel do nemocnice, bylo už tma. V nemocnici se nějak dozvěděli, že tam přijdeme. Vyšel jsem po schodech k nemocnici, byl jsem úplně vyčerpaný, myslel jsem, že už neudělám ani krok. Jedna sestra mi šla naproti a Marii ode mne vzala. Nechtěl jsem ji pustit. Sedl jsem si tam na židli a čekal, pak přišel doktor a řekl mi, že ji hned ráno vezmou na operační sál a budou ji operovat.“

Pohlédl na mě očima plnýma slz. „Jenže bylo už pozdě!“

Ten výrůstek v jejím krku se utrhl, a když Marii vezli na sál, ucpal jí průdušnici a ona se udusila. Dědeček se na mě podíval a řekl:

„Když se to stalo, hrozně jsem zahořkl – nejdřív jsme ztratili Tommyho a pak Marii. Přestal jsem věřit v Boha. Tvou babičku to moc trápilo.“

Když jsem se podívala na dědečka, kterému se koulely po tvářích slzy, viděla jsem, že před ním stojí Marie a Tommy, natahují k němu ruce a stírají mu slzy. Řekla jsem mu, co vidím. „Dědečku, Marie a Tommy jsou právě teď u tebe, neplač.“

Objal mě a přiškraceným hlasem řekl: „Radši nikomu neříkej, že jsi viděla dědu brečet.“

„Neboj se,“ uklidnila jsem ho a usmála jsem se.

V tu chvíli mi andělé zašeptali: „Je to tajemství.“

Řekla jsem dědečkovi: „Nikdy to nikomu nepovím.“ A to jsem dodržela, teprve teď jsem tu všechno vypsal.

Po tu dobu, co ke mně dědeček mluvil, začalo jeho světlo sílit, až bylo jako světlo kolem jiných lidí. Uvědomila jsem si, že jeho bolest a hněv nad smrtí dvou dětí byly tak silné, že ho připravily o veškerou radost ze života. Potom vstal a šel zpátky do kočárovny a pokračoval v práci na autě. Zase vypadal jako předtím, světlo kolem něho zesláblo a tu jasnou zář jsem už kolem něho nikdy neviděla.

Na to, co jsem vyslechla, jsem byla ještě moc malá, ale věděla jsem, že opět pracuju pro anděly, že jim pomáhám, aby oni mohli pomoci dědečkovi.

* * *

Léto v Mountshannonu se mi moc líbilo a doufala jsem, že za rok tam zase pojedeme na prázdniny. Rok utekl jako voda, a když se dny začaly prodlužovat, nemohla jsem se dočkat prázdnin a odjezdu do Mountshannonu.

Tentokrát jsme však nebydleli u babičky. Projeli jsme kolem jejího domu přes celou vesnici Mountshannon a zastavili jsme na kraji před velkým domem s neudržovanou zahradou. Dům byl skoro prázdný – myslím, že tam byl stůl, nějaké židle a sporák, ale žádné postele ani nic jiného. Ale nám to nevadilo; připadalo nám to dobrodružné a spali jsme ve spacácích na podlaze.

Toho léta, kdy jsme trávili prázdniny v tom starém prázdném domě, poskytla jedna hodná stará paní – jmenovala se Sally – tatínkovi kousek půdy poblíž Mountshannonu.

Bylo to vysoko v horách a dostat se tam po horské stezce nebylo nic lehkého, ale já jsem to tam milovala. Ten kousek půdy byl hned vedle chaloupky, kde Sally bydlela. Chaloupka měla dveře v tradičním stylu a jejich horní půlka byla pořád otevřená. Jen nás Sally slyšela přicházet, už stála ve dveřích a usmívala se od ucha k uchu. Někdy chovala v náručí kočku. Dávala nám najevo, že jsme vítáni, udělala čaj a dala nám vdolky nebo jablečné lívanečky. Měla ráda společnost. A já jsem zase s ní ráda sedávala u stolu, pila čaj a poslouchala její vyprávění o tom, jak vyrůstala v hrabství Clare. Po několika hodinách, kdy jsem poslouchala, jsem se zvedala k odchodu. Vždycky mi řekla, ať přijdu na druhý den zas nebo ať řeknu rodičům, aby k ní taky přišli na návštěvu.

Sally tam v horách žila úplně sama a asi cítila osamělost, a proto zřejmě také tatínkovi dala ten kousek půdy nedaleko své chaloupky – doufala, že tam postavíme nějaký domek a ona bude mít společnost. Mně vždycky říkala, že se tam třeba odstěhuju, až budu velká, a můžu tam žít i se svými dětmi. Jenže v osmi letech jsem si ani nedokázala představit, že bych někdy měla vlastní děti, tak jsem se tomu jenom hihňala.

Sally měla spoustu koček a bylo tam pochopitelně taky plno koťat. Ty mám za společníky, říkávala. V chaloupce sice žilo plno koček, ale jinak byla úzkostlivě čistá. Domek byl plný nábytku, ale nikde ani smítko prachu, žádné hromady papírů, vždycky to tam přímo vonělo čistotou a bylo tam moc útulno.

Sally jsem si zamilovala a moc ráda jsem jako dítě k ní v létě chodila na návštěvu do její chaloupky. Také jsem měla ráda tu horu, kde jsme v noci spali ve stanu, hořel táborák a poblíž houkaly sovy. Můj malý krahujec si ty noci v horách taky užíval. Byl čím dál větší a silnější, ale co bylo zvláštní, nikdy mě svým velkým tmavým zobanem neklovl do prstu ani mě neškrábl mohutnými drápy. Jednou odpoledne jsem ho vzala jako obvykle na procházku. Nesla jsem ho asi jednu míli k babiččinu domu a ukázala jsem mu zahradu.

Jak jsem se tam s ním procházela, najednou se vedle mě objevil archanděl Michael a šel se mnou kolem zahrady. Prošli jsme

babiččinou kuchyní a jídelnou, aniž mě někdo viděl (andělé totiž někdy dokážou zařídít, že si mě lidé nevšimnou), a pak jsme zamířili do té dlouhé světlé chodby s velkými okny, kde bylo tolik nádherných květin.

„Tvůj ptáček už hodně vyrostl a zesílil. Dala jsi mu nějaké jméno?“ zeptal se Michael.

„Ne, on přece žádné jméno nepotřebuje,“ odpověděla jsem. „On je prostě moje láska.“

Michael se na mě podíval a řekl: „Jednoho dne pochopíš, proč jsi ho nazvala Láska.“

Michael měl tak jasné a zářivé oči, že jsem měla pocit, jako bych do nich viděla na mnoho mil; bylo to, jako bych šla nějakou nekonečnou cestou, jako bych procházela samotným časem.

Krahujece jsem měla pořád s sebou. Nemyslete si, že jsem na něj někdy zapoměla, kdepak, ani na minutu. Poslední den prázdnin jsem byla s tatínkem nahoře v horách. Měli jsme postavený stan a rozdělali jsme oheň, i když byl krásný slunečný den. Smutně jsem se dívala na svého ptáka. Andělé mi přece řekli, když jsem ho našla, že na konci prázdnin se mnou domů nepojede.

Stála jsem za stanem, držela jsem krahujece na ruce a tiše jsem k němu promlouvala: „Jak jen bez tebe budu žít? Bude se mi po tobě tolik stýskat.“

Tatínek na mě zavolal: „Pojď sem, Lorno, ten pták si potřebuje trochu protáhnout křídla!“. Smutně jsem ho zvedla. Tolik se radoval, mával křídly a vydal hlasitý skřek.

Tatínek zavolal a já jsem ptáka vyhodila do vzduchu. Otec ho chytil a krahujec zatřepotal v jeho ruce křídly. Pak mi ho tatínek zase hodil zpátky. Ale když urazil asi tři čtvrtiny cesty, spadl na zem. Můj milý pták byl mrtvý! Jeho duch odlétl; zdálo se mi, že křídla má obrovská a celý jako by zezlátl. Hlavu měl otočenou ke mně a oči tak jasné, jako by se usmívaly. Nebyl to obyčejný pták, byl to dar od Boha a od andělů.

Byla jsem v tu chvíli současně šťastná i zarmoucená. Těšilo mě, že krahujec je nyní dokonalý a konečně volně létá, ale věděla jsem, že mi po něm bude strašně smutno.

Tatínek se ke mně rozběhl, celý nešťastný. „Lorno, Lorno, mně je to moc líto. Já vím, že jsi ho nechtěla nutit létat tak daleko. Myslela sis, že by neměl.“

„Nic si z toho nedělej, tati,“ řekla jsem. Tatínek byl tolik smutný a hrozně si to vyčítal, a já jsem ho nemohla utěšit, když jsem mu nesměla říct, že za to, co se stalo, nemůže.

Michael ale byl nesmlouvavý. „Nikdy mu to nesmíš říct, Lorno. Ty jsi jiná. On vidí jenom to mrtvé tělo na zemi, nepochopil by to. Cožpak nevíš, jak těžké je pro člověka pochopit Boha?“

Prosila jsem ho: „Ale když tatínka to tolik trápí, Michaeli.“

„Ne, nesmíš mu to říct,“ zakazoval. „Jednoho dne mu řekneš něco z toho, co víš o Bohu a o andělech, ale dnes ne. Nedělej si starosti, moje malá.“ Michael mi vždycky říkal „moje malá“, když mě chtěl potěšit.

S tatínkem jsem už o tom uhynulém krahujci nemluvila, ale myslím, že si ještě dlouho vyčítal, že je to jeho vina.

Jednoho slunného dne jsem šla z toho prázdného domu k babičce. Usmívala jsem se, cítila jsem v sobě sílu a sebedůvěru, protože jsem věděla, že mám po boku někoho mimořádného. Andělé mi řekli, ať nejdu po ulici, ale přes pole. Přelezla jsem branku, a když jsem šla vysokou trávou k lesu, ten neobyčejný neznámý mi čechrál vlasy.

Jeho zjev je tak mimořádný, příliš mocný, než aby se mohl projevit v tělesné podobě. Když je mi nablízku, vnímám ho jako mohutnou sílu, která krouží kolem mne. Má ve zvyku čechrat mi vlasy a to tak zvláště šimrá. Kdykoli je někde poblíž, připadám si poctěná a cítím, že jsem dobrá.

Jako dítě jsem nevěděla, kdo to je; jenom jsem chápala, že je to bytost úplně jiného druhu.

„Ty jsi tady!“ smávala jsem se radostně.

„Já tě nikdy neopouštím,“ odpovídal mi. „Pořád jsem s tebou. Cožpak to nevíš? Ty mě necítíš? Často ti čechrám vlasy. Proč se přede mnou schováváš?“

A měl pravdu: Opravdu jsem se před Ním někdy schovávala – a snažím se o to i nyní, protože On je tak velký a silný. Pamatuju se, že jsem se otočila a ucítila Jeho sílu po své levici, jak se pohybuje se mnou. Odpověděla jsem: „Protože Ty jsi mnohem větší než já a já jsem tak malá.“

Zasmál se a řekl: „Lorno, už se neskrývej. Pojď, půjdeme se projít a já tě zbavím strachu z toho, co máš pro mě v životě vykonat.“

Šli jsme dál, až k lesu. Na mýtině mezi stromy stála stará dřevěná chatka, tam jsme se posadili na sluníčku a povídali si.

„Ty to víš, že mám strach,“ řekla jsem Mu.

„Pro strach nemáš žádný důvod, Lorno. Nedovolím, aby se ti něco stalo,“ řekl mi. „Lidé tě potřebují, zrovna jako já potřebuji je.“

„Ale proč zrovna já?“ zeptala jsem se plačtivě.

„A proč ne?“ odpověděl otázkou. „Jsi sice ještě dítě, ale víš toho mnohem víc než lidé světaznalí. Ty jsi můj pozemský anděl, jsi tu proto, abys pomáhala lidem a jejich duším. Jen si klidně poplač, moje malá, můj láskyplný ptáčku.“

Pohlédla jsem na Něho. „Proč mi říkáš ‚láskyplný ptáčku‘?“ zeptala jsem se.

„Protože máš v sobě lásku, zrovna jako ji v sobě měl tvůj ptáček. Máš čistou duši; jsi můj láskyplný ptáček a já tě potřebuju a ostatní také.“

„Vždyť víš, že se nechci lišit od ostatních dětí,“ odporovala jsem a zase jsem nabírala k pláči.

Setřel mi slzy. „Lorno, ty víš, že jsem pořád s tebou.“ Vzal mě kolem ramen a silně mě k sobě přitiskl.

Pak jsme se zase vraceli přes les a mýtinu a přes louky k babiččinu domu. A On byl najednou pryč. Šla jsem k babičce dál sama a byla tam i maminka a pomáhala babičce péct jablečné taštičky a vařit večeři. Jenom jsem se dívala a poslouchala – to jsem dělala hodně často. Vždycky nechávám druhé hovořit, ale naslouchám a slyším i to, co nahlas neříkají, slova, která by chtěli říct, která chovají v srdci – svou radost a štěstí i svou bolest.

Na těch krásných letních prázdninách v Mountshannonu jsme byli asi čtyři nebo pět let po sobě, ale když mi bylo jedenáct nebo dvanáct let, babička utrpěla srdeční záchvat a nemohla už pokračovat v práci. Odešla z toho domu a my jsme na prázdniny do Mountshannonu víckrát nejeli.

Ani Sally jsem pak nikdy neviděla. O mnoho let později jsem se dozvěděla, že umřela úplně sama, tam v té chaloupce v horách. Jenže já jsem věděla, že nebyla sama, byli s ní andělé. Po otcově smrti

nikdo nenašel žádný doklad o jeho vlastnictví toho kousku půdy, takže nikdo z nás nesplnil otcův sen, abychom tam postavili dům.

Eliáš

Za svého života jsem měla při mnoha příležitostech různá vidění. Když mi bylo asi deset, byla jsem venku na louce, šla jsem podél řeky, a tu mi andělé řekli: „Teď potkáme Eliáše.“

„Kdo to je, ten Eliáš?“ zeptala jsem se. To jméno Eliáš mi připadalo k smíchu; ještě nikdy jsem je neslyšela a mělo podle mě zvláštní zvuk.

Ale andělé se nesmáli.

„Eliáš ti něco ukáže, Lorno. Snaž se zapamatovat si to, protože to je součást tvé budoucnosti.“

Přes řeku z druhého břehu ke mně zamířil jeden anděl. Není lehké ho popsat; měl jakousi rezavou barvu – takovou zvláštní rezavou, jantarovou trochu do červena, a byl nevýslovně krásný. Připadalo mi, že z něho vychází záře, měl dlouhé roucho a rukávy, které mu sahaly přes ruce. Avšak když zvedl paže, rukávy se mu půvabně srolovaly, jako by byly jeho součástí. A zdálo se mi, že Eliáš má i tvář stejně rezavě jantarové barvy.

Užasla jsem, když jsem viděla, že Eliáš kráčí přes řeku; šel směrem ke mně, ale jeho chodidla se nedotýkala hladiny.

„Dokázala bych to taky?“ zeptala jsem se. Ale on se mi jen smál.

Zem na břehu řeky byla nerovná, byly na ní velké trsy trávy. Eliáš mi ukázal, ať se posadím vedle něho, a usmál se. „Jsem rád, že nejsi ze mne nervózní.“

„To nejsem, oni mi řekli, že přijdeš,“ odpověděla jsem.

A když jsem se rozhlédla, viděla jsem, že všichni andělé, kteří byli obvykle v mé blízkosti, až na mého strážného anděla zmizeli.

„Kam se všichni poděli?“ zeptala jsem se.

„Na chvíli odešli,“ řekl Eliáš. „Teď tě vezmu za ruku, Lorno.“ Natáhl ke mně ruku a já jsem mu svou vložila do dlaně. Nemůžu říct nic jiného, než že to bylo, jako by se má ruka v jeho ztratila, jako by se moje ruka stala součástí té jeho. „Nechci, abys měla strach,“ řekl,

„protože se opravdu nemáš čeho bát. Je to něco, nač se můžeš těšit, něco, co se ti stane, až budeš velká.“

„A proč to musím vědět už teď?“ zeptala jsem se.

Na mou otázku neodpověděl, ale řekl: „Někoho uvidíš a my ti o té osobě, kterou uvidíš, něco povíme.“

Najednou to vypadalo, jako by se odhrnula opona, a já jsem se dívala na obrovské promítací plátno uprostřed řeky. V tom vidění jsem zahlédla stezku obklopenou stromy. Viděla jsem sebe, jak sedím na konci té stezky a pozoruji v dálce nějakého člověka, který míří po stezce mezi stromy ke mně. Pohlédla jsem na Eliáše, sedícího vedle mne, a řekla: „Vidím to nejasně.“

„Jen se dívej dál,“ odpověděl.

Když se ta postava přiblížila, postřehla jsem, že je to nesmírně vysoký mladík s rezavými vlasy. A byl náramně hezký, aspoň pokud jsem to byla schopná posoudit. Vtom Eliáš znovu promluvil. „Teď bys ho měla vidět zcela zřetelně.“

Otočila jsem se k němu a přikývla.

„Pořádně si ho prohlídni,“ řekl. „Chceme, aby sis zapamatovala, jak vypadá. Už ti ho víckrát neukážeme, ale chci, abys věděla, že tohohle mladíka si jednou vezmeš za muže. Podle tohoto vidění ho poznáš na první pohled, i když to bude až za mnoho let. Ale nejdřív musíš vyrůst!“

Pochichtávala jsem se při představě, že se jednou zamiluju nebo vdám, a zeptala jsem se Eliáše: „Je teď už takhle velký?“

„Ne,“ odpověděl Eliáš, „je to teprve chlapec, jen o pár let starší než ty.“ Potom pokračoval: „Budeš s ním velice šťastná – on tě bude milovat a ty budeš milovat jeho. Budete mít střídavě štěstí, časy dobré i horší. Budete mít zdravé děti, které budou všechny také výjimečné. Ale nakonec o něho budeš pečovat a Bůh ti ho neponechá navždy. Nezezárnete společně.“

Otočila jsem se k němu a zeptala se: „Co to znamená, Eliáši, že budu o něj pečovat?“

„Nebude mít příliš pevné zdraví,“ odvětil Eliáš. „Bůh si ho jednoho dne vezme, bude ještě dost mladý.“

„Ale já to vůbec nechci vědět,“ řekla jsem.

Eliáš pokračoval: „Lorno, nezlob se. My jenom chceme, aby sis to zapamatovala. Připravujeme tě na budoucnost, abys byla silná.“

Pomysli na tu lásku a štěstí, které tě čekají. A podívej se na něho, jak je hezký. Však jsi to sama řekla.“

Podívala jsem se znovu, uviděla ho a řekla: „Ano, je vážně hezký.“

Pak se vidění ztratilo a Eliáš se otázal: „Budeš si to pamatovat?“

„Ano,“ přisvědčila jsem, „Budu si to pamatovat, a chápu, že se mnou nezůstane navždy a budu se o něho muset starat.“

Obrátila jsem se k Eliášovi, a navzdory tomu, že jsem byla ještě dítě, jsem řekla: „Budu silná.“

Eliáš mě vzal opět za ruku; vstali jsme a on šel se mnou. Za chvíli se zastavil a řekl: „Teď o tom moc nepřemýšlej. Jenom si to ulož do mysli. Až ten den přijde, vybaví se ti to.“

Pak Eliáš zmizel a samozřejmě o mnoho let později se to vidění vyplnilo. Když jsem psala tuto knihu, prosila jsem anděly, aby mi o Eliášovi pověděli něco víc. Dozvěděla jsem se, že Eliáš byl starozákonní prorok s duší anděla.

* * *

Dostali jsme se do seznamu dublinské městské rady žadatelů o bydlení. Bylo to hodně těžké, ale nakonec, asi po pěti letech, nám přidělili v Edenmore nájemní dům postavený městem. Byl to pěkný domek v úplně novém sídlišti, kde stálo několik set domů. Všechny domy byly víceméně stejné: byly to dvojdomky, každý měl tři ložnice a předzahrádku i zadní zahradu. Poblíž stálo další sídliště, ale to nebylo zatím dokončené, takže kolem se prostíraly ještě louky a volné plochy. Všechno tam bylo nové; většina lidí poprvé bydlela ve svém domě – do té doby bydleli třeba s rodiči v přeplněných bytech v centru Dublinu. Bylo to tam moc příjemné a já jsem si to místo okamžitě zamilovala.

Tak nakonec jsme měli dům – i když nebyl náš vlastní. Začalo se nám dařit líp, přestože se rodiče museli hodně ohánět. Tatínek pracoval jako doručovatel u velké společnosti zpracovávající ropu; bylo to fyzicky namáhavé a měl dlouhou pracovní dobu. Maminka také pracovala, chodila na noční směny v místní čokoládovně. Každý večer po škole nám dala večeři a potom už jsme se sestrou Emer

měly na starosti mladší sourozence, než se tatínek vrátil domů – což bylo často hodně pozdě.

Edenmore byl od Ballynumu hodně daleko, takže ta změna znamenala pro nás pro všechny i novou školu a nové kamarády. Poblíž žádná škola nebyla, tak jsme každé ráno museli jít pořádný kus pěšky – přes sídliště do staré vesnice a pak kolem kostela na hlavní třídě. Škola byla přímo naproti přes rušnou silnici. Třída, do níž jsem chodila, se nacházela v provizorní montované budově a byla hrozně přeplněná. Dostat se ráno do lavice byl výkon – musela jsem spolužáky doslova přelézat.

V Edenmore jsem byla moc spokojená; neměla jsem sice žádné zvlášť blízké kamarádky, ale často jsem chodila na návštěvu k jednomu sousedům, jistým O'Brienovým. Snad nejradši jsem měla jejich psa, německého ovčáka jménem Shane. Brala jsem ho třikrát týdně na procházku a právě při jedné této procházce jsem potkala dalšího zvláštního anděla.

Začala jsem mu říkat „stromový anděl“ – vlastně to není přesné. Zjevuje se pokaždé ve stromě, ale vypadá jako mladá žena. Viděla jsem ji od té doby nescísněkrát a vídám ji dodnes. Hraje všemi odstíny smaragdově zelené, dozlatova i dooranžova – nejnádhernějšími barvami, jaké si lze jen představit. Vypadá to, jako by byla přítomná v každíčkové části stromu, a přesto ji vídám zcela jasně jako postavu. Má vlnité, vlastně kudrnaté vlasy a oči jí září jako zlatý prach. Když rozpřáhne paže a natáhne ke mně ruku, strom se pohybuje s ní. Často jsem s ní hovořila; když promlouvá, její hlas zní, jako když listí šelestí ve větru.

Jednou jsem venčila Shanea, jsme šli přes louku, a když už jsme se vraceli, pes najednou začal štěkat na jeden vysoký strom. Podívala jsem se do koruny, ale nic jsem neviděla. Smála jsem se a povídám Shaneovi: „Proč štěkáš?“

A vtom jsem tu postavu uviděla. Shane ji zpozoroval dřív než já – byl to ten stromový anděl. Musím se smát, když si na to vzpomenu. A udivuje mě, že i zvířata mohou vidět anděly.

* * *

Někdy cestou ze školy jsem si s ostatními dětmi hrála v lomu. Jednou jsem místo hraní zkusila otevřít bránu kláštera poblíž lomu. Nesměli jsme tam chodit, ale já jsem vzala za kliku a nakoukla dovnitř. Uviděla jsem zahradu, kde bylo plno zeleniny a ovoce. Vypadalo to tam tak pokojně, že jsem vůbec neměla strach. Vešla jsem a procházela se kolem mnichů v hnědých kutnách, kteří se činili v zahradě. Vůbec si mě nevšimli; vypadalo to, že mě nevidí. Posadila jsem se na starý pařez a pozorovala je.

Bylo to jistě svaté místo, kde bylo odříkáno mnoho modliteb. Všichni mniši přímo zářili; byli čistí, čistá byla nejen jejich těla, nýbrž i duše. I při práci se modlili, a já jsem si všimla, že se s nimi modlí andělé. Pociťovala jsem takový mír, že bych tam ráda ještě zůstala, ale andělé mě nakonec z kláštera vytáhli. Pořád mi říkali, ať jdu domů, že maminka bude mít o mne strach. Tak jsem poslechla. Byla už tma, ale andělé mi na cestu posvětili. Když jsem dorazila domů, maminka už byla v práci, tak jsem z toho neměla žádnou nepříjemnost.

Toho roku jsem navštívila klášter ještě nejmíň dvanáctkrát, spíš ještě víckrát. Jenom jednou, při mé poslední návštěvě, na mne jeden mnich promluvil. Trhal zrovna angrešt, já jsem k němu došla a zastavila se u něho. Ten mnich zářil zvláště jasně a jeho anděl, který stál za ním, byl oblečen stejně jako on. Mnich se na mě podíval – byl hodně mladý – a povídá: „Ahoj.“

Zeptala jsem se ho, jak se jmenuje. Řekl mi, že se jmenuje Paul. Mluvil hodně potichu a pak se mě zeptal, jak se jmenuju já. Pověděla jsem mu to.

Nabídl mi, abych si vzala pár angreštů, a ptal se, proč tak často chodím do jejich kláštera. Odpověděla jsem: „Abych vás viděla při modlitbách. Já vaše modlitby potřebuju.“

„Já se za tebe budu vždycky modlit, Lorno,“ odpověděl mi.

Rozloučila jsem se s ním a věděla jsem, že už tam víckrát nepůjdu.

* * *

V sobotu ráno jsem moc ráda chodila s maminkou na nákupy. Vždycky jsme zašly do Mooreovy ulice, což byla rušná ulice v

centru Dublinu. Po obou stranách byly postavené stánky a trhovkyně se širokým dublinským přízvukem halasně vychvalovaly své zboží. Táhla jsem nákupní vozík a maminka vybírala nejlepší ovoce a zeleninu.

Jednou v sobotu, když jsme se už octly v Mooreově ulici, mě jeden anděl chytil za rameno a pošeptal mi: „Nech maminku jít kousek napřed – ona si toho nevšimne.“ Zůstala jsem o dva kroky pozadu a maminka šla dál, dívala se po ovoci a zelenině. Jak jsem se tak zastavila a rozhlédla se, viděla jsem, že ulice se změnila. Najednou vypadala jako zlatý palác, všechno bylo zlaté, i lidé. Pak se barvy změnilly a objevily se další barvy – chvějivé, jasné barvy, mnohem živější než normální. Ty barvy začaly plynout z ovoce, zeleniny a květin jako energetické vlny. Potom se vlny proměnily v koule a začaly poskakovat po ulici, z jedné strany na druhou, odrážely se od stánků i od lidí, ale nikdo si toho zřejmě nevšiml.

Ulice teď byla plná nejen lidí, nýbrž i andělů – těch bylo mnohem víc než jindy. Někteří andělé byli oblečení jako lidé, třeba jako ženy prodávající ovoce a zeleninu, a pilně pomáhali. Mně připadalo nesmírně zábavné pozorovat anděly, jak napodobují každý pohyb trhovkyň – andělé jsou totiž výteční imitátoři.

A taky zpívali – a znělo to, jako by si pobrukovali do rytmu pouličního života kolem.

V Mooreově ulici jsem byla předtím již mnohokrát, ale nikdy jsem nic podobného neviděla. Možná tu podívanou andělé uspořádali pro mne, aby mě pobavili, nebo se to možná odehrávalo pravidelně, ale tentokrát mi bylo umožněno, abych to viděla. Celý ten ruch a shon byly tak vzrušující!

Maminka, která byla asi o tři stánky napřed, si všimla, že jsem zůstala pozadu.

„Lorno, prober se. Zajed sem s tím vozíkem.“

Myslela jsem, že se všechno zase vrátí k normálu, ale to se nestalo. Postavila jsem se vedle maminky a moji andělé mi pošeptali: „Dívej se na tu ženu, co vám prodává ovoce.“

Poslechla jsem a uviděla strážného anděla té ženy, stojícího přímo za ní. Vypadal úplně jako ona a byl i stejně oblečený, ale vycházelo z něho světlo. Usmíval se a mrkl na mě. Maminka chtěla koupit jablka,

hrušky a banány. Když trhovkyně dávala ovoce do sáčku z hnědého papíru, anděl na mě kýval prstem, abych se dívala.

Všimla jsem si, že prodavačka dává mezi ta jablka, která si maminka vybrala, i nějaká nahnilá. Anděl trhovkyni něco říkal, ale ona ho neposlouchala. Zahrozil na ni prstem. Neudržela jsem se a nahlas vyprskla smíchy. Žena se na mě zostra podívala. Z jejího pohledu jsem pochopila, že ví, co jsem viděla. Najednou se papírový sáček protrhl a jablka se rozkutálela. Žena se je snažila posbírat, chytila jedno jablko – a zrovna to bylo shnilé! Věděla jsem, že to není náhoda; to způsobil její i můj anděl, a musela jsem se smát ještě víc.

Maminka si všimla toho nahnilého jablka a řekla: „Doufám, že mi tam nedáváte žádné shnilé ovoce.“

Žena to popřela a jala se plnit nový sáček, přičemž na mě vrhla provinilý pohled. Maminka zaplatila a já jsem uložila sáček do vozíku. Když už jsme byly na odchodu, trhovkyně najednou zavolala: „Mladá paní!“

Maminka se otočila a viděla, že prodavačka za ní natahuje ruku se sáčkem. „Mladá paní! Tady máte ještě pár jablíček navíc pro vaše děcka!“ Za zády jí stál její anděl a usmíval se – konečně ho poslechla.

Od té doby jsem byla v Mooreově ulici ještě mockrát – jako dítě i jako dospělá, ale tak živou a barevnou jako tenkrát jsem tu ulici už nikdy neviděla. Ale už vím, že i když něco nevidím, neznamená to, že to neexistuje. Andělé mi nedovolí, abych viděla všechno, co se děje, úplně pořád; kdyby to totiž připustili, bylo by toho na mne příliš mnoho a nemohla bych vůbec normálně žít – příliš by mě to rozptylovalo.

Andělé mě toho také hodně naučili o možnosti volby a jednou odpoledne mi pomohli pochopit, že nikdy není pozdě změnit názor a učinit správné rozhodnutí a také že nám při rozhodování andělé mohou pomáhat – pokud jsme ovšem ochotni jim naslouchat.

Ráda jsem mamince vyřizovala všelijaké pochůzky, protože jsem přitom byla sama a mohla jsem hovořit s anděly. Bavilo mě s nimi poskakovat a pozorovat ptáky a stromy. Toho odpoledne, o kterém se chystám mluvit, jsem byla asi na půl cesty k obchodům, když mi andělé řekli: „Počkej, Lorno! Chceme, aby ses podívala, co se děje v

sousední ulici, abychom ti mohli něco vysvětlit. Až dojdeš na hlavní, tak nepřecházej na druhou stranu a nezažýbej doleva k obchodům, ale jdi doprava a pořád rovně.“

Udělal jsem to přesně tak, jak mi řekli. Brzy jsem uviděla na chodníku hromadu nábytku a taky policejní auto a shluk lidí. Z domu právě vycházel nějaký děda o holi a všechen ten nábytek a všechny ty věci na ulici byly jeho. Byla jsem otřesená; toho pohledu se do smrti nezbavím.

„Andělé,“ řekla jsem, „co se, prosím vás, stalo tomu chudákovi starému?“

Jak jsem tam na tom chodníku zaraženě stála, andělé mi začali vyprávět.

„Lorno, ten starý pán v tom domě bydlel celý život. Ten dům je jeho, ale když zestárl, začal být umíněný a odmítal platit daně. Měl možnost volby: zaplatit mohl – peníze má – a nic z toho by se nestalo. Kdyby mluvil se svými příbuznými, jistě by mu pomohli udělat správné rozhodnutí, jenže on je paličatý a nemluví s nimi. A teď je na to sám.“

Zeptala jsem se andělů na ženu, která se snažila mu domlouvat – je to jeho dcera, a poslechne jí ten stařec? Odpověděli: „Lorno, cožpak nevidíš jeho anděly, kteří mu šeptají do ucha? Víš, on je slyší! Vidíš, a teď se dává do pláče. Necháává dceru, aby ho vzala za ruku. Už je na nejlepší cestě učinit správné rozhodnutí. Nikdy není pozdě zvolit správnou cestu, pokud jsme ochotni naslouchat.“

„Rozumím,“ řekla jsem. „Andělé, pomůžete mi vždycky, abych se rozhodla správně?“

„To víš, Lorno, že ti pomůžeme,“ odpověděli andělé.

* * *

Leckdy něco vypadá jako tragédie, ale našťastí jenom vypadá. Takhle to bylo i s nehodou, která se stala tatínkovi.

Pracoval pro velkou společnost zpracovávající ropu, rozvážel petrolej. A jednou přitom utrpěl úraz. Společnost mu nabídla finanční vyrovnání, ale otec řekl, že peníze nechce, že by chtěl stále zaměstnání. Nakonec mu zaměstnavatel tedy nabídl smlouvu na místo vedoucího čerpací stanice v centru Dublinu. Tatínek měl tehdy

před sebou možnost volby a andělé mu jistě pomohli s výběrem té správné možnosti. Jeho trvalé zaměstnání zajistilo rodičům finanční stabilitu, takže konečně mohli složit zálohu na vlastní dům.

Nehoda mého tatínka tedy byla štěstí v neštěstí. Někdy se lidem musí napřed stát něco zlého, aby se změnili nebo aby změnili něco ve svém životě. Zázraky se dějí dnes a denně. To jenom lidé si jich nevšímají.

Brát na sebe bolest druhých

Ve škole jsem měla s učením problémy, i když nikdo nechápal, co je toho příčinou. A pak, když jsme se přestěhovali do nového domu v Leixlipu, rodiče rozhodli, že už se do školy nevrátím, ačkoli mi bylo teprve čtrnáct. Trápilo mě, že se o tom se mnou nikdo nebavil, a to, že mě vzali ze školy, byl jen další důkaz toho, že se mnou zacházeli jinak než s ostatními dětmi. Nikdy mě neposlali pryč z domova, jak jim také někdo radil, ale chovali se ke mně odlišně.

Viděla jsem, že po finanční stránce jsme na tom líp, ale ve vztahu ke mně se to nijak neprojevalo. Měli jsme nyní také telefon. Sourozenci ho běžně používali a nikdo jim nic neřekl, ale když jsem se zeptala já, jestli si můžu zavolat, dostalo se mi odpovědi, že to stojí moc peněz, a nedovolili mi to. Pokud jsem se chtěla vykoupat ve vaně, taky mi řekli, že nesmím – nebo že si mám napustit jen trochu vody. To se stávalo tak často, že jsem se raději myla jenom v umývadle, abych se nemusela ptát a stejně se dočkat odmítnutí. Tenkrát jsem tomu nerozuměla a nepochopila jsem to dodnes; bylo to, jako bych měla menší cenu než ti druzí.

Pomáhala jsem mamince v domě i v zahradě a jenom jsem se smutně dívala, jak jdou sourozenci do nové školy. Jednou večer, když jsem seděla u stolu s maminkou a sourozenci, matka oznámila, že chce, abych s ní šla na druhý den na pohřeb. Umřela nějaká naše příbuzná, a jí se nechťelo jít samotné. Sourozence hned začalo zajímat, kdo ta příbuzná byla, a bratr Dillon se ptal, jak se jmenovala. Maminka řekla: „Theresa.“ Ukázala nám její fotografii.

„Musíme chytit ranní autobus,“ řekla, „protože pojedeme na opačný konec města a pak ještě půjdeme pěšky do kostela, což nám zabere dobrých deset minut.“

Na druhý den ráno byla velká zima. Jakmile sourozenci odešli do školy, maminka mi řekla, abych se teple ustrojila; oblékla jsem si kabát, čepici, šálu a rukavice. Matka vzala i deštník pro případ, že by

pršelo. Vyrazily jsme k zastávce autobusu. V autobusu jsem se dívala z okna a přemýšlela, jak ten pohřeb asi bude vypadat. Ještě jsem na žádném nebyla.

Po nějaké chvíli se ke mně matka obrátila a řekla mi: „Už tam brzy budeme. Lorno, pamatuj si, pořád se drž vedle mne a nikam se necourej. Mohla by ses ztratit.“

Autobus zastavil a vystoupily jsme. Ke kostelu to byla pěkně dlouhá procházka a v kostele už bylo plno lidí. Všichni byli moc smutní. Kněz sloužil mši a já jsem se rozhlížela.

Po bohoslužbě jsme se vydali na hřbitov, který byl od kostela nedaleko – došli jsme tam za chvíli. A tam jsem užasla, kolik tam bylo andělů. Stáli v hloučcích kolem mých příbuzných, z nichž většinu jsem viděla poprvé v životě. Trochu jsem od toho shluku poodstoupila, abych měla lepší výhled. Maminka byla s někým zabraná do hovoru a nevěšila si toho. U jednoho keře vedle hrobu stál krásný anděl v ženské podobě, oblečený jako člověk, ale byl nádherně nebesky modrý.

Zeptala jsem se: „Proč jsou tady všichni ti andělé?“ Vídala jsem sice už na hřbitově anděly, ale nikdy jich nebylo tolik.

Ta andělská bytost se usmála a odpověděla: „Lorno, my víme, že se máš ještě hodně co učit. Tohle je zrovna místo, kam se slétají andělé, protože jsou tu lidé trpící a zarmoucení, kteří volají: ‚Bože, pomoz mi! Já to sám neunesu.‘ Proto se tu shromáždíme.“

Ten krásný modrý anděl mě vzal za ruku a provedl mě shromážděnými lidmi. Klestili jsme si mezi nimi cestičku a zdálo se, že se lidé sami rozestupují, abychom mohli projít. Ačkoli si mě lidé museli všimnout, nikdo se mě nepokusil zastavit. Šli jsme dál až na opačný konec truchlicích, kteří se shromáždili kolem hrobu.

A tam, hned vedle pomníku u hrobu, stál duch Theresy, té příbuzné, kterou jsme právě pochovávali – poznala jsem ji podle fotografie, kterou mi maminka předešlého večera ukazovala. Kolem Theresy stálo snad deset andělů, možná ještě víc; Theresa byla nesmírně krásná, mnohem krásnější než na fotografii – byla jako nádherný narcis, přímo zářila, a to světlo vyzařovalo z ní, zevnitř. Tento krásný duch směl pozorovat vlastní pohřeb. Šla jsem k ní a ona se otočila k andělům, kteří byli u ní, a prosila je, aby poslali ještě další na útěchu truchlicích pozůstalých. (Duch někoho, kdo právě

zemřel, může požádat anděly, aby utěšovali ty, které zde zanechal, a pomáhali jim.)

Sotva Theresa přednesla svou prosbu, andělé se okamžitě rozlétlí a postavili se po boku všech, kdo byli na hřbitově – přátel, známých i příbuzných. Všichni do jednoho byli najednou obklopeni anděly. Andělé byli hrozně laskaví a soucitní, kladli lidem ruce na ramena, šeptali jim do ucha, něžně je hladili po vlasech. Viděla jsem, jak v jednom případě anděl někoho dokonce objal, jako by měl lidskou náruč; dozvěděla jsem se, že ten člověk nedávno také ztratil někoho blízkého a dosud po něm v skrytu truchlí.

Nikdy nezapomenu na tu krásu, kterou mi tehdy ukázala ta modrá andělská bytost. Vyzařovalo z ní takové porozumění a soucit; musím se smát, když si uvědomím, jak je to nepochopitelné, že nejdřív musí někdo umřít, a teprve pak jsme ochotni poprosit anděly o pomoc. Nemusíme přece čekat, až budeme zoufalí a cítit velkou bolest, a teprve potom poprosit o pomoc; měli bychom žádat každý den, každý měsíc nebo aspoň jednou do roka: „Přeji si, aby moji andělé byli ve všem se mnou.“ Tato prostá žádost anděly povzbudí k činnosti.

A od té doby, kdykoli jdu kolem nějakého hřbitova, nahlédnu tam. Vždycky tam vidím anděly. Pokud se koná zrovna pohřeb, andělů je tam plno, ale i když je tam třeba jenom jediný člověk, určitě jsou kolem něho andělé, kteří mu poskytují potřebnou útěchu.

* * *

Několik měsíců poté, co jsme se přestěhovali do nového domu, přišel jednou tatínek z práce a měl pro mě dobrou zprávu. Byl už podzim, ale venku bylo pořád ještě hezky. Mohlo být tak kolem sedmé nebo o něco později, protože tatínek pracoval dlouho do večera. Jako obvykle šel rovnou do dlouhého obýváku, posadil se na gauč, pustil si zprávy v televizi a odpočíval po dlouhém dni. Někdy jsem ho pozorovala; nikdy jsem mu neřekla, že vidím u něho jeho anděla nebo energetické pole, které ho obklopuje. Někdy to vypadalo, jako by jeho energie vzdychla a poklesla – jinak to popsat nedokážu. Když tam seděl, maminka mu přinesla z kuchyně večeři a dala mu ji na malý dřevěný stůl, takže mohl jíst a současně se dívat

na televizi. Ale tenkrát večer se mě zeptal: „Nechtěla bys se mnou pracovat u pumpy? Třeba by se ti to líbilo – a byl by to pro tebe jistý začátek.“

Měla jsem takovou radost, že bych tatínkovi nejradši vlepila pusu, ale jako obvykle jsem se držela zpátky. Tatínek byl moc hodný a v mnoha ohledech si mě cenil; já jsem vždycky cítila, že on něco tuší, ale nedokázal by to přesně vyjádřit. Ale andělé mi odmalička neustále opakovali, že existuje reálná možnost, že budu zavřená. Pořád mě varovali, že kdybych kterémukoli z rodičů zavdala sebemenší příčinu, mohli by mě poslat do blázince. Proto jsem si dávala i pozor na to, abych tatínkovi nedávala příliš najevo svoje city, a vůbec jsem se chovala hodně obezřele.

A po několika dnech jsem začala pracovat. První den jsem se nasnídala, rozloučila se s maminkou a odjela jsem s tatínkem autem do autoservisu, kde měli i pumpy – servis se jmenoval Grosvenor a stál v Rathmines, na předměstí Dublinu. Byl na dobrém místě, na rohu velké křižovatky s hlavní třídou napravo i nalevo. Servis fungoval ve velké staré budově s prostorným předním nádvořím, kde byly čtyři benzinové pumpy, jedna pro diesel, vzduch na přifukování pneumatik a kohout s vodou. Budova byla vlhká a páchnoucí plísní, málem nám padala na hlavu – připomínala mi náš starý dům v Old Kilmainhamu. V jedné části se nacházely kanceláře, v druhé části se prodávaly pneumatiky, soupravy na lepení duší, baterie a další základní potřeby pro auta. Byla tam taky jedna velká dílna jako pneuservis.

První den svého zaměstnání jsem byla nadšená, ale taky hrozně nervózní. Bála jsem se, abych tatínka nezklamala, abych něco nezkazila nebo neprovedla nějakou pitomost. Nechtěla jsem ho zklamat za nic na světě. Ale byly to zbytečné obavy. Všichni na mě byli moc hodní a nápomocní, a samozřejmě mi pomáhali i andělé. Naučila jsem se všechno možné: tankovat benzin, prodávat různé doplňky a začala jsem se dokonce učit i základy kancelářské práce. Tenkrát tam pracovalo asi devět nebo deset lidí – až na jednu ženu samí muži. Ta žena byla moc sympatická paní jménem Anne, která mě od prvního dne vzala pod svá ochranná křídla. Moc dobře jsme spolu vycházely a já jsem se od ní hodně naučila.

Můj první den v práci byl prostě skvělý, a když jsem se večer s tatínkem vracela domů, byla jsem se sebou náramně spokojená. Ale už tenkrát a od té doby ještě mnohokrát jsem se divila, proč si tatínek nevšiml, že mi nedělalo žádnou potíž tankovat nebo dávat lidem správně nazpátek, a pořád si o mně myslel, že jsem mentálně zaostalá.

Brzy potom, co jsem nastoupila do práce, padlo rozhodnutí starou budovu autoservisu zbourat a postavit novou. Jednou v sobotu nebo v neděli brzy ráno jsme s tatínkem seděli v autě a s úžasem jsme se dívali, jak bourají starou budovu pomocí demoliční koule, až se sesypala. A pak postavili nový servis, krásný a moderní: byla tam nová dílna, nová čerpadla a nová světlá kancelář s velkými okny, jimiž bylo vidět do obchodu, do dílen i na nádvoří s pumpami.

Andělé mi jako vždy ukázali spoustu věcí. Jednou mi řekli, abych dávala pozor na jednoho pravidelného zákazníka. Byl to jistý muž jménem John, kterého jsem dobře znala. „Schválně ho pozoruj, chystá se tatínkovi něco ukrást.“

Otec o Johnovi vždycky mluvil jako o boháči a důležitém muži, tak mě samozřejmě šokovalo, co mi andělé řekli. Odporovala jsem: „Ale prosím vás, ten by přece nic takového neudělal!“

„I udělal,“ tvrdili. „Můžeš se dívat – on tě neuvidí.“

Stejně jsem jim nevěřila. Viděla jsem Johna, jak s tatínkem mluví, jak chválí nový obchod i zboží, které tam tatínek má. Tatínek ho vyzval, ať se tam porozhlédne, a šel si za jinou prací. Zůstala jsem v obchodě s Johnem sama, ale andělé mi řekli, že on mě nevidí. Divila jsem se: „Poslyšte, andělé, ovšemže mě vidí, vždyť jsem člověk z masa a kostí.“

Ale oni se mi smáli a říkali: „Ne, neuvidí!“

Někdy tomu, co mi andělé říkají, úplně nerozumím. Ale najednou jsem pochopila: on mě neuvidí, protože andělé způsobí, že budu pro jeho oči neviditelná.

Dívala jsem se, jak se John prochází po obchodě a všechno si prohlíží. Tatínek tam měl i příhrádku s hudebními magnetofonovými kazetami (tenkrát byly kazety ještě drahé). John vzal do ruky jednu kazetu a strčil si ji do kapsy. Sotva jsem uvěřila vlastním očím.

„Proč to dělá?“ ptala jsem se andělů.

„On to dělá pořád,“ odpověděli mi. „Prostě krade; když něco ukradne, má pocit, že na druhého vyzrál.“

Andělé mi pak vysvětlili, že když John vidí někoho, kdo má úspěch nebo komu se dobře daří, závidí mu to a jeho reakcí je, že mu sebere něco cenného.

„Měla bych to tatínkovi říct?“ zeptala jsem se andělů.

A víte, co mi odpověděli? Možná se tomu budete divit, ale řekli mi: „Ne! Jednoho dne tohoto muže začne trápit svědomí kvůli všem těm věcem, které v minulosti nakradl, ale dnes ještě ne. Není to ta správná chvíle. Nech to být.“

Byla jsem kvůli tomu smutná; John totiž chodil do servisu už celé roky. Po tomhle incidentu, kdykoli John vešel do obchodu, držela jsem stále v jeho blízkosti a předstírala jsem, že uklízím.

Jednoho dne jsem seděla v kanceláři a kontrolovala s Anne čísla v účetní knize. Anne byla výtečná sekretářka a hodně mě toho naučila. Někdy jsem se sama sobě divila, jak mi práce připadala lehká. Najednou se otevřely dveře a do obchodu vešel nějaký člověk. Obsluhovala jsem ho, ale neušlo mi, že je jaksi zamlklý, a také ve vzduchu bylo zvláštní ticho. Prodala jsem tomu muži, co potřeboval, rozloučili jsme se a on odešel.

Když jsem se vrátila do kanceláře ke svému psacímu stolu, v místnosti nebylo slyšet ani hlásku; Anne se nepohnula. Stála jsem za ní vlevo, dívala jsem se z okna a vtom mi jeden anděl položil ruku na rameno. Nádvoří s pumpami mi připadalo prázdné, jenom za jednou pumpou stálo zaparkované nějaké auto. Podívala jsem se na ulici, jak nejdál jsem dohlédla. Samozřejmě jsem neviděla za roh, ale zničehonic mi to bylo umožněno. Spatřila jsem nějaké chlapce, kteří jeli na kolech směrem k servisu.

Ti kluci byli v nejlepším rozmaru, smáli se, dobírali si jeden druhého, natahovali se po sobě a plácali se po zádech. Slyšela jsem, že si spolu povídají, ale nerozuměla jsem jim. Zůstávala jsem soustředěná jenom na ně. Předjelo je nějaké auto; všechno ostatní bylo úplně tiché jako ve zpomaleném filmu. Bylo mi, jako bych také jela s těmi chlapci na kole. Najednou jsem uviděla, jak se na silnici za těmi chlapci objevil kamion s návěsem. Zadržela jsem dech. V tom okamžiku jsem věděla, co se stane. Auto zmizelo a na silnici se pohybovali pouze ti chlapci a kamion.

Chlapci se dál proháněli na kolech, závodili spolu, natahovali po sobě ruce a smáli se. A všechno bylo zase jako ve zpomaleném filmu: kamion projel, a v té chvíli zasvětélkoval, stejně jako chlapci. Na okamžik s ním splynuli a zase se vynořili jako duchové. Kamion zajel za roh a vyrazil dál po silnici; jeho řidič si vůbec neuvědomoval, co se stalo. Nedošlo vůbec k žádné ztrátě kontinuity, vše plynulo dál. Ani chlapci si nebyli vědomi toho, co se jim právě přihodilo, vypadalo to, že z kola ani nespadli. Vůbec nic nezaznamenali, jeli dál za kamionem, pořád si užívali jízdy. A pak, jak jel kamion dál, se objevil obrovský světelný kruh – jako by vycházel ze zadní části vozu.

Najednou se na ulici vyrojili andělé. Chlapci i jejich kola začali zářit a rozjeli se za světlem. A jak jsem se na ně dívala, kola se začala pomaloučku zvedat nad zem a ulice se proměnila ve světelný paprsek plný andělů. Byl to jemný přechod z jednoho života a zrození do druhého – chlapci odešli rovnou do nebe. Potom mi zmizeli z očí a všechno se vrátilo k normálu.

Najednou vjelo do servisu auto, z něj vyskočil nějaký člověk a křičel: „Všimli jste si, kterým směrem jel ten kamion?“

Vrátný Stephen vystrčil hlavu a zavolal na něho: „Co se děje?“

Ten člověk odpověděl, že se stala nehoda; někdo řekl, že kamion jel doprava. Ten člověk zase odjel. V tu chvíli projelo kolem servisu další auto, řítilo se šílenou rychlostí po silnici. Zůstala jsem tam stát jako omráčená.

Pak se otevřely dveře obchodu a já jsem se obrátila. Byl to tatínek, říkal, že se stalo strašné neštěstí a ať jdu uvařit čaj. Ulevilo se mi, že můžu odejít z kanceláře někam, kde je víc prostoru. Když jsem šla do kuchyňky dělat čaj, ptala jsem se vyčítavě andělů: „Proč se to muselo stát?“

Dali mi takovou odpověď: „Lorno, takhle to prostě chodí. Pro většinu lidských bytostí je smrt plynulý přechod z jednoho života do druhého v dokonalé harmonii. Pamatuj si, že v okamžiku smrti ti hoši nic necítili. A stejné je to u lidí, kteří stůňou a trpí; v okamžiku smrti necítí žádnou bolest.“

Andělé mě těšili po celou dobu, co jsem dělala čaj a pak pokračovala v práci, ale byla jsem ráda, když pracovní doba skončila a mohla jsem jít domů; věděla jsem, že maminka bude péct. Když

jsem přišla domů, vzala jsem maminku kolem krku. A od té doby jsem maminku každý den objala, protože jsem si uvědomovala, jak je to důležité.

Věděla jsem, že budu muset chodit kolem toho místa, kde došlo k té nehodě. Tak jsem jednoho rána asi za týden od oné události sebrala odvalu a pěšky jsem se tam vydala. Nešla jsem tam sama, anděl Michael mě držel za ruku. Když jsem přešla nádvoří, zašeptal mi do ucha: „Jdi rovnou do železářství, to ti pomůže se soustředit; a pak budeš muset jít ještě někam.“

Když jsem se přiblížila k místu nehody, viděla jsem na vozovce skvrny od krve. Byla jsem úplně zděšená a v šoku. Vždyť ta nehoda se stala již před týdnem; vůbec bych byla nevěřila, že tam bude na silnici ještě krev – bylo mi, jako by do mne udeřil blesk. Ale možná ty krvavé skvrny už neviděl nikdo jiný než já.

Přesně na tom místě, kde se to stalo, jsem slyšela pláč a nářek maminek, tatínek a dalších příbuzných nešťastných chlapců. Celým tělem mi zalomcovaly prudké city a propukla jsem v pláč. Nedokázala jsem se tomu ubránit. Prosila jsem Boha: „Prosím, pomoz těm rodinám. Dovol mi, abych na sebe mohla vzít co nejvíc jejich bolesti a zármutku. A rodičům dej nějak najevo, že jejich děti jsou u Tebe v nebi. Prosím, Pane Bože.“

Byla jsem v takovém stavu, že jsem si vůbec neuvědomovala, kde jsem a co se kolem mne děje. Andělé mě snad přenesli v místě i v čase; někdy se sama divím, jak jsem se dostala z jednoho místa na druhé. Je to záhada. Cítila jsem, jak mě andělé zvedli z duchovního prostoru a postavili mě pak zpátky na pevnou zem.

„Stalo se, jak sis přála, Lorno,“ řekl mi Michael. „Bůh vyslyšel tvou modlitbu.“

Prošla jsem dveřmi do železářství, chodila jsem po obchodě, jenom abych se dala dohromady a vrátila se do normálu. Potom jsem zamířila zpátky do servisu kolem místa nehody. Věděla jsem, že se mi podařilo odejmout příbuzným těch chlapců něco z jejich bolesti a žalu. Nedokážu říct, co je horší: jestli fyzická bolest, nebo bolest v duši. Ale budu vždycky dělat, oč mě Bůh a andělé požádají. Pokud je v mých silách sejmout z jiného člověka jeho bolest, udělám to. To je můj život. Je to součást léčitelského daru, který jsem dostala od Boha – brát na

sebe zármutek a bolest druhých. Někteří lidé by to možná nazvali spíš prokletím než darem, schopnost brát na sebe bolest, aby se jiným ulevilo. Já jsem jako prostředník, odnímám bolest a předávám ji Bohu. Někdy mě ta bolest, kterou cítím, přímo zahlcuje, zdá se mi, že umřu, ale nezabije mě, protože Bůh ji ze mne sejme. Nevím, co Bůh potom s tou bolestí dělá; to je pro mě záhada.

Bytost bez duše

Jednoho dne – bylo mi sedmnáct a pracovala jsem v servisu už asi rok a půl – se vyplnilo to, co mi předpověděl Eliáš.

Byla jsem v kanceláři s Anne a s tatínkem. Z místa, kde jsem seděla, bylo vidět velkým oknem na druhou stranu silnice, kde rostly stromy. V dáli jsem uviděla nějakého mladíka, který kráčel po silnici, a najednou jsem ho poznala.

Ihned jsem věděla – i když byl ještě hodně daleko – že to je ten muž, kterého si jednou vezmu. Sotva jsem dýchala. Věděla jsem, že přejde silnici a vstoupí do servisu, kde se bude ucházet o zaměstnání.

Cítila jsem, jak se mi zježily vlasy, a když jsem se otočila, viděla jsem za sebou stát svého strážného anděla. Podívala jsem se zase oknem, a jak jsem pozorovala toho muže, kráčejíciho po nádvoří, přes energii, která z něho vyzařovala, jsem trochu viděla i jeho strážného anděla. Ten mladý muž mi připadal neobyčejně hezký. Měl světlé, trochu narezlé vlasy a byl hodně vysoký; mně se dlouhání líbí. Když jsem ho pozorovala, byla jsem z něj celá pryč, protože jsem věděla, co z toho vzejde.

Navzdory tomu jsem se obrátila k Anne a povídám: „Tamhle se jde někdo ucházet o práci. Doufám, že ji nedostane!“ Teď se tomu musím smát. Tehdy jsem měla strach z té velké změny ve svém životě – a taky jsem se hrozně styděla. Ale někde uvnitř jsem věděla, že tu práci dostane, protože tak to bylo dávno rozhodnuto, že se to má stát.

Mladík šel rovnou do obchodu. Tatínek vzhlédl od psacího stolu a naznačil, že se mu bude za okamžik věnovat. Když k němu pak zamířil, zůstala jsem sedět jako ochrnutá. Nechtěla jsem tam být, celá jsem se roztrásla. Rozpomněla jsem se na všechno, co mi tenkrát předpověděl Eliáš: za tohoto muže se vdám, budu ho milovat a on bude milovat mne, dlouho budeme spolu šťastni, ale ke konci budu o něho pečovat a nebude nám dopřáno společně zestárnout.

Tatínek si s tím mladíkem už nějakou chvíli v obchodě povídal. Já jsem nakonec začala sbírat špinavé šálky a vzala je do kuchyňky umýt. Šla jsem kolem toho mladíka a nenápadně jsem se na něho podívala. A to, co jsem viděla, se mi moc líbilo! Dala jsem si s umýváním nádobí a přípravou čerstvého čaje na čas. Když jsem potom nesla čaj, ten člověk pořád ještě mluvil s tatínkem. Nevěděla jsem, co mám dělat. Do krámu přišel nějaký zákazník, tak jsem ho šla obsloužit. Byla jsem hrozně nervózní a toho mladíka jsem záměrně ignorovala.

Tatínek ho samozřejmě zaměstnal a ten mladík hned příští den nastoupil. Představili nás a dozvěděla jsem se, že se jmenuje Joe. Zdálo se mi, že se dívala, jak ho tatínek do všeho zasvěcuje, ukazuje mu, jak se tankuje benzin i jak se spravují píchlé duše. Když jsme pak na konci prvního dne jeli domů, tatínek mi řekl, že mu Joe připadá jako bystrý mladík – že se rychle učí.

Snažila jsem se Joeovi vyhýbat, ale nenápadně jsem ho pozorovala, protože mě přitahoval. Lámala jsem si hlavu, jestli si mě všiml, jestli cítí mezi námi nějaké spojení. Andělé to zřejmě zařídili tak, že kdykoli jsem šla do kuchyňky umýt šálky nebo dělat čaj, on tam pokaždé byl. Vždycky se na mě zářivě usmál a to už jsem věděla, že také něco cítí. Úsměv jsem mu pokaždé oplatila, ale moc jsem toho neřekla a co nejrychleji jsem z kuchyňky utekla.

Jednou, asi půl roku po tom, co začal pracovat v servisu, mě Joe pozval na rande. Zrovna jsem v kuchyňce natočila vodu do čajníku a vyplachovala použité šálky, když Joe vešel dovnitř a nabízel se, že mi pomůže umývat nádobí. Smála jsem se a řekla, že to není třeba – vždyť tam mám jen tři šálky! A když už jsem si postavila konvici a šálky na tác a chystala se odejít, Joe najednou povídá: „Lorno, co bys tomu řekla, kdybych tě požádal o schůzku?“

Usmála jsem se. „Jistě, Joe, ráda si s tebou vyjdu.“

Joe navrhl, abychom někam šli hned večer, ale já jsem řekla, že ne, to nemůžu. Ale mohla bych v pátek po práci.

„Tak dobře, to bude fajn,“ řekl Joe a podržel mi dveře.

„O tom, co budeme dělat, si popovídáme v pátek,“ řekla jsem, když jsem procházela dveřmi.

Byla jsem tak šťastná, že jsem se přímo vznášela. Týden uběhl jako nic, a než jsem se nadála, byl pátek. Když jsem ráno přišla do

kuchyňky, Joe už tam na mě čekal. Hezky se na mě usmál a zeptal se: „Lorno, tak co bys dnes večer chtěla dělat?“

„Chtěla bych jít do kina,“ odpověděla jsem. „Můžeme se sejít asi v půl sedmé na O’Connellově mostě.“

Joe navrhl, abych vybrala, na jaký film půjdeme, ale vtom vešel nějaký zaměstnanec, a tak už jsme spolu ten den nemluvili. Poprosila jsem tatínka, abych mohla skončit dřív, třeba už ve čtyři místo v šest. Tatínek souhlasil a na nic se mě nevyptával. Andělé mi řekli, abych svou schůzku s Joem uchovala v tajnosti.

Ve čtyři jsem sedla na autobus a jela domů. Když jsem pak šla k domu, řekla jsem andělům: „Je to hrozně vzrušující. Jenže vůbec nevím, jaké filmy v Dublinu zrovna dávají. Vždyť jsem nebyla v kině kdovíjak dlouho – možná dva roky. Mně je jedno, jaký film to bude. Já chci být prostě s Joem.“ Andělé se smáli. A jak jsem s nimi mluvila, vzpomínala jsem na všechno, co mi řekl anděl Eliáš.

Když jsem přišla domů, řekla jsem mamince, že se mám v Dublinu s někým sejít a že půjdeme do kina. Maminka řekla: „Jenom se snaž, aby ti neujel poslední autobus.“

Ani ona se mě na nic nevyptávala, a proto jsem usoudila, že andělé zapracovali.

Na stole v jídelně ležely noviny, tak jsem se do nich podívala na programy kin. Bylo tam plno filmů, a já jsem prostě jeden vybrala. Nic jsem o něm nevěděla, ale bylo mi to jedno, a andělé mi taky nic neřekli, a proto jsem předpokládala, že je to v pořádku. Teď se tomu musím smát.

Byl překrásný letní večer a O’Connelův most vypadal ve večerním osvětlení krásně – se všemi lampami a květinami ve velkých kořenáčích. Na mostě byla nějaká žena s dítětem a žebrali u chodců, kteří spěchali po mostě z práce. Jiná žena prodávala růže, ale nikdo zřejmě neměl čas, aby se u ní zastavil a nějakou růži koupil. Podle barvy vyzařované energie jsem byla schopná rozpoznat, v jaké je kdo náladě: jestli někam spěchá nebo se na něco těší.

Joe přišel z opačné strany a poklepal mi na rameno. Nadskočila jsem a otočila se – a Joe se mi smál. Byla jsem tak šťastná, že ho vidím. Vzal mě za ruku a šli jsme rovnou do kina.

Film, který jsem vybrala, se jmenoval *Panna a cikán*. Kino bylo zcela plné, na film šlo hodně lidí, takže jsme nedostali lepší lístky

než skoro vepředu. Ale neuběhlo ani deset minut od začátku filmu, a už jsem se začala na sedadle vrtět; tohle nebyl film, na jaký jsem se chtěla dívat, rozhodně ne na první schůzce s Joem. Erotické scény byly velmi odvážné. Byla jsem šokovaná. Takové filmy nebyly tenkrát, v sedmdesátých letech 20. století, v Irsku ještě běžné. Možná právě proto tam bylo tolik lidí!

Vydržela jsem to ještě pár minut a pak jsem Joeovi řekla, že chci jít pryč. Tak jsme odešli a Joeovi to vůbec nevadilo; zdálo se mi, že mu to bylo stejně trapné jako mně. Šli jsme od kina po O'Connellově třídě. Byl překrásný večer a já jsem byla ráda, že jsem z kina venku. Procházet se s Joem jen tak ruku v ruce bylo na první schůzku mnohem pěknější. Při chůzi jsme si povídali. Skoro ze všeho nejdřív mi Joe řekl, že je rád, že ten film nevybíral on! Oba jsme se tomu smáli.

Šli jsme kolem hlavní pošty – byla to krásná kamenná budova, která se mi vždycky líbila. Pozdravili jsme policistu, který před ní držel stráž. Všimla jsem si párku, který se muchlal a líbal, i jeho andělů. Byli vysocí a stáli oběma milencům nablízku, jako by se snažili jim pomoci ke spojení. Usmála jsem se. Joe mi dal ruku kolem ramen; bylo to příjemné. V jeho přítomnosti jsem si připadala v bezpečí.

Na semaforech jsme přešli ulici a zamířili do jedné restaurace. Nikdy předtím jsem večer v restauraci nebyla; tahle byla úzká a dlouhá, s podlahou z mramorových dlaždic a stolky byly lakované a napevno přišroubované k podlaze. Na každé straně byla dřevěná sedadla s vysokými opěradly, takže když se člověk posadil, neviděl na nikoho u žádného jiného stolu. Joe podle mého výrazu poznal, že jsem v takové restauraci ještě nikdy nebyla, a řekl mi, že těm stolům a sedadlům s vysokými opěradly se říká boxy. A vtom už přišla číšnice s tužkou a bločkem a my jsme si objednali čaj a sendviče.

Povídali jsme si o rodičích – Joeův otec už nežil. Hovořili jsme o svých sourozencích – Joe byl nejmladší a já jsem zase byla druhá nejstarší. Joe se mě zeptal: „Co si myslíš, že by váš táta asi tak řekl, kdyby věděl, že jsme tady spolu na rande?“

„Co by řekl taťka, nevím,“ odpověděla jsem, „ale vím skoro jistě, že maminka by byla proti.“

Tak jsme se oba shodli na tom, že to budeme držet v tajnosti.

Vyšli jsme z restaurace a chvíli jsme se ještě procházeli po ulicích, prohlíželi jsme si výkladní skříně a pak jsme došli po nábřeží na konečnou autobusu. Joe bydlel na opačném konci města než já, a proto jsme nemohli jet stejným autobusem. Můj autobus zrovna přijel, ale měl podle jízdního řádu chvíli čekat, tak jsme se s Joem ještě v autobuse posadili a povídali si.

„Radši už bys měl jít na svůj autobus,“ řekla jsem.

Joe vstal a řekl, že bude hned zpátky. Promluvil s řidičem a za chvíli se vrátil, posadil se vedle mě a řekl: „Pojedu s tebou a pak tě doprovodím až k domu.“

Řidič mu totiž řekl, že jezdí ještě jeden neoficiální autobus, který není v jízdním řádu; říká se mu „flamendrák“. A tenhle autobus má trasu, která směřem do města vede poblíž našeho domu, ale na zpáteční cestě do garáží už nemá brát žádné cestující. Jenže ten autobus přesto pasažéry bral, a tak kdykoli jsme měli rande, Joe mě doprovodil až k domu, pak se flamendrákem svezl zpátky do města a domů došel pěšky.

Nikomu jsme neřekli, že spolu chodíme. Jiná děvčata mého věku si navzájem svěřovala všelijaká tajemství, ale já jsem žádnou kamarádku, které bych se mohla svěřovat, ani neměla. Andělé mi stejně řekli, že je důležité, abych to uchovala v tajnosti, a kdykoli mi něco řeknou, i dneska, vždycky je poslechnu. Nevím, jestli to Joe někomu řekl, nikdy jsem se ho na to nezeptala, ale myslím, že si to také nechával pro sebe.

I když jsme svoje schůzky uchovávali v tajnosti, Joe si v práci neodpustil, aby mě nepoškádlil, kdykoli k tomu měl příležitost. Říkal mi třeba, že jsem hotovy Herkules, to když jsem se snažila naložit zákazníkovi spravenou duši do dodávky (měřím totiž 152 cm), a zlobil mě, když mi tvrdil, že moje minisukně u uniformy je až moc mini (ale to měl asi pravdu!).

* * *

Kdykoli jsem mohla, vydala jsem se s tatínkem na ryby – to mě hrozně bavilo. Dělali jsme to často, ještě když jsem byla malá, a rybařili jsme i v době, když už jsem byla zaměstnaná v servisu a chodila s Joem. Rybářsky prut jsem si pokaždé nebrala, ale byla jsem

ráda, když jsem mohla tiše sedět u řeky, a navíc být pohromadě s tatínkem. Jednoho dne jsme jeli na ryby do pohoří Wicklow. Vyrázili jsme autem časně zrána a jako vždy jsme s sebou měli piknikový koš. Také jsme měli ešus, abychom si mohli na ohýnku uvařit čaj.

Toho dne bylo chladno. Chytali jsme ryby asi hodinu nebo dvě, tatínek chytil jednoho pstruha, a vtom začalo pršet. Nedaleko břehu byla skupinka stromů a uprostřed stál starý, zchátralý dům. Otec navrhl, abychom se tam šli schovat; můžeme si rozdělát ohníček a uvařit si čaj, aspoň nám nebude zima. Šel napřed, a jak jsme se blížili k té skupince stromů, uvědomila jsem si, že stromy nevyzařují žádnou energii a vůbec celé to místo vypadá mdlé a smutně.

Anděl Michael mi poklepal na rameno. „Možná se tam něčeho lekneš,“ řekl mi. „Ukážeme ti něco zlého. Neublíží ti to, ale jakmile do toho domku vkročíš, bude to o tobě vědět. Bude se to na tebe zlobit, ale ani se tě to nedotkne.“

Až do té doby jsem byla chráněna před spatřením čehokoli zlého.

„Je to nějaký duch?“ ptala jsem se.

„Ne, Lorno, je to bytost úplně jiného druhu,“ odpověděl Michael.

Otec na mě zavolal, ať si pospíším, a já jsem se za ním podívala. Byl už ode mne dost daleko a škrábal se nahoru na břeh k domku. Když jsem se otočila, abych se Michaela ještě na něco zeptala, zjistila jsem, že už zmizel.

Doběhla jsem tatínka. Kráčeli jsme pod stromy obklopujícími dům. Všechno poblíž mi připadalo bez života – na stromech nebylo listů, kolem nerostla žádná tráva ani květiny. Dveře domku byly pootevřené, visely šikmo v závěsech a některá prkna chyběla. Část střechy a pár oken bylo také pryč. Tatínek vešel dovnitř, byl tam polámaný dřevěný stůl a pár židlí. Připadalo mi, že je tam zima jako v morně, ale otec to zřejmě nevnímal. Šel rovnou ke krbu.

Zůstala jsem stát hned za dveřmi a nemohla jsem se ani pohnout. Jenom jsem si pro sebe opakovala: „Milý Pane Bože, moji milí andělé.“ Napravo vedle krbu jsem zahlédla podivné stvoření. Nepodobalo se ničemu, co jsem předtím nebo potom viděla: vypadalo jako rozteklý vosk, bylo asi metr dlouhé a tlusté jako tělo silného muže. Bylo to strašné, příšerné. Nerozpoznala jsem, jestli to má ústa nebo oči.

Bylo mi jasné, že tatínek to nevidí ani necítí. Posbíral kousky dřevěných úlomků z podlahy, naskládal je do krbu a škrtil sirkou. Oheň okamžitě chytl – bylo to jako hlasitá exploze, plamen vyšlehl do místnosti. To stvoření bylo nabitě energií. Zlo z něho přímo sršelo! Bylo zřejmě vzteklé; považovalo ten dům za svoje teritorium a vůbec nás tam nechtělo. Pro něj jsme byli vetřelci.

Jen co vyšlehl ten mohutný plamen, pohnula se jedna ze židlí, vzduchem přeletěla místnost, narazila do zdi a rozbila se.

Tatínek vyskočil, popadl mě za ruku a vyrazil ke dveřím. Cestou ještě sebral svůj batoh. Vytáhl mě ze dveří a pak už jsme utíkali, jak nejrychleji jsme dovedli, mezi stromy zpátky k řece. Oba jsme byli hrůzou bez sebe, snad nikdy v životě jsme tak rychle neutíkali. Tatínek byl rychlejší a táhl mě za sebou. Konečně jsme trochu zpomalili, byli jsme úplně bez dechu. Mezitím přestalo pršet a ukázalo se sluníčko; cítila jsem na obličejích jeho hřejivé paprsky.

Otec beze slova začal rozdělovat oheň. Ruce se mu trásly tak, že se mu to nedařilo. Dívala jsem se na něho a čekala jsem, jestli něco řekne. V duchu jsem prosila anděly, aby tatínka uklidnili. Po několika minutách se tatínkovi ohníček rozhořel a v ešusu jsme uvařili čaj. Mlčky jsme si snědli sendviče.

Nakonec otec ještě trochu roztřeseným hlasem řekl: „Je mi líto, že ses tak vylekala, Lorno. Já sám jsem taky měl strach. Nevím, co to bylo, ale slyšel jsem, že takhle umějí hýbat židlemi jedině poltergeisti. A taky se mi ještě nikdy nestalo, aby mi oheň takhle vybuchl.“

Tatínek měl s ohněm zkušenosti a vždycky s ním zacházel velice obezřele. Mám dojem, že ten explodující oheň ho vyděsil víc než židle letící vzduchem.

Neřekla jsem ani slovo, jenom jsem dál mlčky pila čaj. Nechtěla jsem, aby otec poznal, jaký jsem měla strach. Byla jsem vyděšená k smrti – i když jsem v hloubi duše věděla, že nám nic nehrozí, protože nás hlídají andělé.

Když jsem seděla u ohně, Michael mi položil ruku na rameno, přestože se mi nezjevil. Řekl mi, že tatínek má pravdu. To stvoření, které jsem viděla, byl opravdu poltergeist. Vysvětlil mi, že poltergeisti nemají duši a náležejí satanovi. Lidé je někdy dokonce záměrně přivolávají. To se dělá prostřednictvím černé magie nebo

spiritistické tabulky a podobných věcí. Od Michaela jsem se ještě dozvěděla, jak jsou poltergeisti záludní a lstiví. Vplíží se do domu, jakmile se jim naskytne příležitost, a pak dokážou nadělat strašnou škodu.

Dojedly jsme s tatínkem oběd bez dalších řečí a pak jsme všechno sbalili. Otec navrhl, abychom šli rybařit na jiný úsek řeky. Souhlasila jsem, oba jsme chtěli být od toho místa hodně daleko. Ušli jsme několik mil, a teprve když byla mezi námi a domem patřičná vzdálenost, jsme se uklidnili. Podařilo se nám nachytat dost ryb k večeři.

Když jsme si pak večer všichni doma na nich pochutnávali, ani já, ani tatínek jsme se slovem nezmínili o tom, co se nám toho dne přihodilo. A s tatínkem jsme o tom už nikdy nemluvili.

Prostředník

Jednou odpoledne, když jsem si myla ruce v umývárně v servisu, podívala jsem se do zrcadla a spatřila jsem anděla v ženské podobě – nejdřív jenom obličej. Lekla jsem se, až jsem nadskočila. Když jsem od zrcadla ustoupila, vypadalo to, jako by zrcadlo ze zdi zmizelo – anděl se mi ukázal celý.

Ta andělská bytost promluvila dřív než já a oslovila mě jménem.

„Lorno, říkej mi Eliša.“

Když to řekla, vzala mě za obě ruce. Její ruce byly na omak jako peříčka, a když jsem se na ně podívala, opravdu vypadaly jako z peří, ale měly tvar úplně jako lidské ruce.

Mluvím o Eliše jako o ženě, protože se mi zjevila v ženské podobě, ale ve skutečnosti andělé nejsou ani muži ani ženy jako my, jsou to bytosti bezpohlavní. Zjevují se v lidské podobě jenom proto, abychom je snáze přijímali a nebáli se jich. Někdy vypadají jako ženy nebo jako muži, abychom se v jejich společnosti lépe cítili nebo aby nám pomohli lépe pochopit poselství, které nám přinášejí.

Už dříve jsem v této knize psala o tom, že mi andělé něco řekli o Eliášovi, a teď také mi řekli, že Eliša je prorok, kterému dal prorok Eliáš svůj plášť krátce před tím, než byl vzat do nebe v ohnivém voze. Ve Starém zákoně je Eliša muž.

„Elišo, proč jsi tady? Má se něco v mém životě změnit?“ ptala jsem se.

„Ano, Lorno,“ odpověděla Eliša. „Dostaneš novou práci. Pomůžu tvé matce, aby se setkala s jedním starým známým, a ty dostaneš novou práci v dublinském obchodním domě.“

Chtěla jsem se Eliši ještě zeptat, kdy se to stane, ale vtom někdo zabouchal na dveře umývárny. Zavolala jsem: „Hned budu hotová!“

Eliša přiložila k ústům peříčkový prst a zmizela.

Pomyšlení na nové zaměstnání mě nesmírně vzrušovalo, i když to znamenalo, že už se nebudu s Joem vídat den co den. Cítila jsem, že

když budu pracovat někde jinde než v servisu, budu mnohem nezávislejší na rodičích a snad je přesvědčím, že jsem schopná se postarat sama o sebe. Dokud jsem byla v servisu pod ochranou svého otce, samozřejmě jsem jim to dokázat nemohla.

Za několik týdnů jsem zrovna vzadu na zahrádce krmila svého králíčka, když mi maminka řekla, abych poprosila tatínka o den volna.

„Už hrozně dlouho jsme spolu nebyly na nákupu,“ řekla. „Můžeme se podívat po obchodech a pak si třeba dáme oběd v obchodním domě Arnotts.“

„Jé, to by bylo prima,“ vykřikla jsem nadšeně.

Hned nazítří jsem otce poprosila, aby mi na čtvrtek dal volno, a on mi odpověděl, že už ho o to žádala maminka, a tak to bylo dohodnuté.

Musela jsem se smát. Bylo mi jasné, že v tom má prsty Eliša: to ona nachystala celou situaci tím, že ten nápad mamince vnukla. Viděla jsem, jak se celá zápleтка rozvíjí podle předem stanoveného scénáře, a vůbec jsem nepochybovala o tom, jak to dopadne. Bylo příjemné vědět, že i matka naslouchá svým andělům.

Tak hrozně jsem se těšila, až jsem myslela, že se snad ani nedočkám. Věděla jsem, co z nákupních pochůzek s matkou v Dublinu vzejde. Ve čtvrtek jsme jely autobusem do města. Ve městě byl velký ruch, spousta aut i lidí jako vždycky. S maminkou jsme prošly mnoho obchodních domů na O'Connellově třídě, v Henryho a Maryině ulici a prohlédly si plno krásných věcí. Maminka se vždycky ráda zdržela v oddělení porcelánu a mně se podařilo na chvíli uniknout; řekla jsem, že chci vidět něco jiného.

Vtom jsem uslyšela Elišu, jak mi povídá: „Podívej se na maminku, Lorno.“

Podívala jsem se do oddělení porcelánu, kde si matka prohlížela nádobí. Vedle ní jsem uviděla dvě zářivé bytosti: jedna z nich byl maminčin strážný anděl, a ta druhá, k mému nesmírnému překvapení, duch mého bratříčka Christophera. Od doby, kdy jsem ho viděla naposledy, uplynulo mnoho času – jistě několik let. Byla jsem celá bez sebe radostí, že ho vidím; chtěla jsem se k němu rozběhnout a vzít ho za ruku, zrovna jako když jsem byla ještě dítě v Old Kilmainhamu, ale můj strážný anděl mi pevně přidržel nohy na

podlaze. (To on dělává, když vidí, že jsem příliš rozrušená, a nechce, abych se hnula z místa.)

Christopher se ke mně obrátil a usmál se na mě. Pak se zase otočil k mamince a něco jí šeptal do ucha. V té chvíli jsem pochopila, jak to, že maminka slyší anděly – Christopher totiž fungoval jako prostředník.

„Elíšo,“ řekla jsem, „já bych chtěla mamince říct, že má vedle sebe Christophera.“

„To nesmíš, Lorno,“ řekla Elíša.

„Ale když on vypadá přímo úžasně, je tak krásný,“ řekla jsem prosebně. Vtom mého bratra zaplavilo světlo. Úplně ho zalila záře, vycházející z mamincina strážného anděla. Hluboce mě to zasáhlo, byla to snad nejkrásnější podívaná v mém dosavadním životě.

Maminka se otočila a zavolala na mne, a když jsem k ní zamířila, světlo, které ji obklopovalo, bylo čím dál jasnější. Pak andělé zmizeli, ale já jsem věděla, že tam někde pořád jsou.

„Pojď, půjdeme se naobědvat k Arnottsům,“ řekla matka. Zamířily jsme tam a jako obvykle byla v restauraci velká fronta.

Vybraly jsme si jídlo a našly jsme si volný stůl. Maminka mi vykládala, jaké krásné nádobí kde viděla. Koupila několik lžic a jeden talíř s malým kazem. Při jídle pak prohodila: „Domů pojedeme autobusem ve dvě; máme tak akorát čas, abychom se ještě podívaly do jednoho obchodního domu v Maryině ulici.“

Když jsme dojedly, vydaly jsme se do Maryiny ulice. Jen jsem otevřela dveře, hned jsem za nimi uviděla stát Elíšu. Připadalo mi, že celé to místo je plné vibrací. Cítila jsem okolo sebe energii a věděla jsem, že se mi přihodí něco příznivého a že to bude překvapení i pro maminku.

Maminka rovnou zamířila do oddělení pleteného zboží, když k ní přistoupil nějaký muž. Byl malý a hubený a měl na sobě oblek. Zdálo se, že matka ho nepoznává, zato on ji zřejmě znal, neboť ji oslovil jménem. Představil se a bylo vidět, že maminku to překvapilo.

„Ale jistě,“ řekl muž, „musíte si mě pamatovat. Bydlel jsem ve stejné ulici jen o pár domů dál. Dokonce jsme si spolu párkrát při nějaké příležitosti vyšli.“

A najednou se maminka rozzářila, protože se na něho rozpomněla. Oba se rozesmáli a začali si povídat. Matka zřejmě zapomněla, že

tam vůbec jsem. Vtom se ten muž zeptal: „A kdopak je ta slečna, co je tady s tebou, Rózo? To je tvoje dcera?“

„Ano,“ přisvědčila matka, „to je Lorna.“

V tu chvíli duch mého bratra Christophera něco zašeptal mamince do ucha a z jejích úst bez nejmenšího zaváhání vyšla tato slova: „Lorna se poohlíží po nějaké práci. Poslední dva roky pracovala u otce a už by chtěla nějakou změnu.“

Muž se na mne obrátil se slovy: „Lorno, vidíš tamhle ty schody? Jdi po nich nahoru do recepcce a popros, aby ti dali formulář žádosti o místo. Vyplň ho a odnes do kanceláře. Řekni, že chceš mluvit s Phyllis.“

Udělala jsem to přesně tak, jak mi radil. Zaklepala jsem na dveře kanceláře a řekla jsem, že bych chtěla mluvit s Phyllis. Byla jsem nervózní a prosila jsem anděly, aby stáli při mně. Paní v kanceláři mě požádala, ať jí ukážu vyplněný formulář. Pak řekla, že vedoucí tam právě není, a poslala mě zase po schodech dolů, abych ji vyhledala. Vysvětlila mi, že mám jít vlevo, potom malou chodbičkou a na jejím konci nalevo uvidím dveře. Poděkovala jsem a vrátila jsem se po schodech dolů, zahrnula doleva do chodbičky a zaklepala na pootevřené dveře kanceláře. „Haló?“ zavolala jsem.

„Dále, je otevřeno,“ ozval se ženský hlas.

Otevřela jsem dveře dokořán a nahlédla do kanceláře. Byla dosti tmavá a uvnitř za psacím stolem seděla malá paní středního věku. Všimla jsem si, že z kanceláře se dá snadno přehlédnout celé podlaží, protože přední stěna byla skleněná. Za tou paní stála Eliša, takže jsem hned byla kurážnější. Dáma se představila a řekla, že je vedoucí obchodního domu.

„Co byste si přála?“ zeptala se mě.

Odpověděla jsem, že mne za ní posílá vedoucí etáže. Paní chtěla vidět mou žádost a pak se mě zeptala, jestli jsem pracovala ještě pro někoho jiného než pro otce.

Odpověděla jsem: „Ne, tohle by bylo moje první místo kromě práce v servisu.“

Řekla mi, že mám štěstí, že je tam pár volných míst a můžu nastoupit hned v pondělí. Ať jdu v devět ráno rovnou do její kanceláře, a kdybych ji tam nenašla, bude někde v přízemí. Ukáže mi

oddělení, kde budu pracovat, a řekne nějaké prodavačce, aby mě do všeho zasvětila. Pak mi podala ruku a rozloučily jsme se.

Měla jsem takovou radost, že jsem po schodech málem tančila. Nové zaměstnání – a k tomu v módním obchodě! Byla jsem jako u vytržení. Vysílala jsem k andělům chvalozpěvy a díky. Když jsem se vrátila, našla jsem maminku dosud v hovoru s jejím známým. Všimla jsem si, že vypadá mnohem starší než maminka. Obrátil se ke mně a zeptal se, jak jsem pochodila u Phyllis.

„Nastupuju do práce v pondělí,“ odpověděla jsem.

„No vidíš,“ řekl. Potom si s maminkou ještě chvíli povídali, ale nakonec řekl, že už musí jít.

Příští večer jsem se sešla s Joem a vykládala jsem mu, že mám novou práci. Potěšilo ho to kvůli mně, ačkoli si posteskl, že mu bude po mně smutno, když mě každý den v práci neuvidí. Ale řekl také, že vzdálenost na zamilované působí tak, že jejich srdce jsou si ještě blíž. Souhlasil se mnou v tom, že když nebudu pracovat s otcem, budu mnohem nezávislejší. S Joem jsme si už byli tak blízcí, že na tom vlastně nezáleželo, jestli budeme pracovat na jednom pracovišti nebo ne. Trávili jsme spolu hodně času, ale o svém vztahu jsme zatím nikomu neřekli.

V pondělí ráno jsem se vydala do obchodního domu. Připadal mi prázdný, ale na etážích bylo plno personálu. Vedoucí tam byla také, tak jsem zamířila rovnou k ní. Řekla mi, ať jdu za ní do šatny; šla jsem za ní, ale byla jsem celá nervózní a měla jsem strach. Bylo to moje první zaměstnání, kde se mnou nebyl nikdo z rodiny. Vedoucí mě představila Frances, která měla na starost jedno oddělení dámské konfekce – sukně – a já jsem jí měla pomáhat.

Ten první den jsem byla hodně nejistá, dělala jsem si starost i kvůli polední pauze, ale mohla jsem být klidná. Jedna dívka, jmenovala se Paulina, byla přibližně stejně stará jako já a pracovala ve stejném oddělení, za mnou dopoledne zašla, řekla mi, že máme pauzu ve stejnou dobu, a pozvala mě, abych šla s ní. Ukázala mi, co a jak, a brzy jsme se spřátelily.

Práce v obchodě mě bavila hned od začátku. Ráda jednám s lidmi a líbila se mi atmosféra, která tam panovala. Vedení bylo slušné a uznalé, a když jsem prodávala dámské módní oblečení, cítila jsem se ve svém živlu. Brzy jsem se naučila všemu, co bylo třeba vědět o

sukních, a někdy, když v našem oddělení nebylo moc práce, šla jsem vypomáhat do jiných.

Anděl smrti

Byla jsem v novém zaměstnání teprve několik týdnů, když mi andělé řekli, abych si všimla jednoho mladíka, který pracoval v oddělení dámských kabelek. Jmenoval se Mark, byl vysoký a štíhlý, měl vlnité hnědé vlasy a hnědé oči a snad vždycky nosil hnědý oblek. Kdykoli jsem se na něho podívala, viděla jsem kolem něho měkké, mírné světlo.

Jednou odpoledne, když byl v obchodě klid, dívala jsem se ze svého oddělení na Marka a najednou jsem viděla, jak se za ním objevil anděl. Nebyl to ale strážný anděl – vibrace a světlo, které ho obklopovaly, byly úplně jiné než u strážných andělů. Tento anděl byl elegantní, štíhlý a mimořádně vysoký.

Věděla jsem, že na tom, co vidím, je něco odlišného. Anděl se otočil a soucitně na mě pohlédl. Pak se postavil za Marka, sklonil se nad jeho rameny, sáhl mu do těla a dotkl se jeho duše. Viděla jsem, jak Markovu duši něžně zvedá, asi jako novorozeně, a jemně jí v jeho těle pohupuje sem a tam, s nesmírnou laskavostí a soucitem. Mladík tam stál jako socha nebo jako v transu a zřejmě si vůbec neuvědomoval, co se s ním děje.

Dala jsem se do pláče, i když jsem nechápala, proč. Vířily ve mně různé emoce a nevěděla jsem, kde se vzaly. Náhle jsem ucítila, že mi někdo položil ruku na rameno. Byl to anděl Hosus. Otočila jsem se a pohlédla jsem na něho. Zvedl ruce k mým tvářím a setřel mi slzy, které se mi draly do očí. Řekl mi, ať si něco vymyslím a zajdu do skladu, že tam na mě počká.

Rozhlédla jsem se, abych viděla, kde je šéf; ke své úlevě jsem ho uviděla u zadního vchodu, jak hovoří s ostrahou. Řekla jsem mu, že jdu do skladu.

Do skladiště se muselo projít dvojími těžkými lítačkami. Všude kolem byly narovnané krabice v regálech. Prošla jsem kolem nich k velkému kamennému točitému schodišti. Sklad konfekce byl o tři

patra výš, až v nejvyšším patře. Vyběhla jsem co nejrychleji po schodech a vešla do dveří. Místnost byla tmavá a plná regálů a krabic se zbožím.

Podívala jsem se po regálech; sahaly až do stropu, ale Hosuse jsem nikde neviděla. Jelikož tam kromě mne nikdo nebyl, odvážíla jsem se na něj zavolat. Když jsem šla poslední uličkou, uviděla jsem ho sedět až v rohu na nějaké krabici. Hned se mi ulevilo.

„Hosusi,“ řekla jsem, když jsem se posadila, „potřebuju vědět, co to bylo za anděla, kterého jsem viděla. Co se má tomu mladíkovi stát?“

Hosus mě vzal za ruku. „Můžu ti toho říct jen málo. Ten anděl, kterého jsi viděla, je Anděl smrti. Víím, že se normálně nezjevuje, leda když má někdo zahynout za nějakých mimořádných okolností. Anděl smrti dělá vše, co je v jeho silách, aby tomu zabránil, a s ním spolupracuje mnoho dalších. Můžeš považovat za jisté, že když se například nějaká skupina lidí chystá provést nějakou ohavnost, při níž by měl být zmařen nevinný život, anděl smrti se bude snažit přesvědčit ty, kdo to plánují, že Bůh si nic takového nepřeje. Neměly by být války, nýbrž má být mír, jenom trvalý mír. Anděl smrti pracuje všude – i na nejvyšších místech ve vládě – aby zabránil ztrátě lidských životů, zejména v době války. A pracuje nesmírně usilovně, když se snaží přesvědčit lidi, jenže poslouchá někdo anděly? Někdy možná ano, ale ne vždycky!“

Předtím, kdykoli jsem uvažovala o Andělu smrti, představovala jsem si někoho, kdo přináší neštěstí, bolest a zármutek, a přece je tento anděl plný lásky a soucitu.

Poděkovala jsem Hosusovi a vrátila jsem se ke své práci. Už jsem se naučila, kdy není záhodno se dál vyptávat.

Všichni jsme byli vychováni k bázni před Andělem smrti, a přitom Anděl smrti životy chrání. Je to dobrý anděl, který bojuje na straně živých za to, co je správné a dobré.

Od této chvíle jsem si začala Marka víc všímat. Pokaždé, kdy jsem na něho pohlédla, uviděla jsem i Anděla smrti. Víím, že měl u sebe i strážného anděla, ale ten se mi nikdy neukázal. Každý den jsem k němu upínala pozornost; měla jsem pocit, jako bych ho měla chránit, snažit se zasáhnout nějak v jeho prospěch, aby se dalo odvrátit to, co ho čeká, aby někdo poslechl anděly.

Normálně s Markem v oddělení kabelek pracovala ještě dvě další děvčata, ale jednoho dne jsem ke svému překvapení zjistila, že Mark si uvědomuje, že ho pozoruju. O něco později zašel do mého oddělení a požádal vedoucího etáže, jestli by si mě mohl na chvíli vypůjčit, abych šla prodávat do kabelek. Věděla jsem, že to nebyl Markův nápad; to andělé vnukli Markovi tu myšlenku a on je poslechl. Chtěli, abychom s Markem strávili nějaký čas spolu.

Jak měsíce ubíhaly, bylo mi stále víc a víc těžko na duši. Něco jsem se o Markovi dozvěděla od ostatních děvčat. Měl dívku v Severním Irsku a každý víkend za ní jezdil vlakem a autobusem. Nepřestávala jsem doufat, že všechno dobře dopadne, ale andělé mě stále žádali, abych mu pomáhala, takže v srdci i v duši jsem věděla, že mu hrozí nebezpečí.

* * *

V obchodě bylo vždycky dost práce, zvláště o víkendech, a několikrát do roka byly výprodeje. Kdykoli začal nějaký výprodej, bylo tam lidí jako máku – hlavně žen, a některé s sebou měly děti a mimina na kočárcích. Při výprodeji měli prodavači i prodavačky nejvíc práce a nestačili sbírat ze země kusy oblečení, které tam pohazovaly zákaznice, jak se horečně snažily najít co nejvýhodnější kousek. Bylo skoro nemožné zabránit tomu, aby se šatstvo válelo po podlaze. Byl to hotový blázinec a u pokladny se dělala velká fronta, ale já jsem výprodeje měla docela ráda, protože jsem pořád měla co na práci a den mi rychle utekl. Také jsem ráda pomáhala lidem.

Jednou v sobotu při výprodeji jsem se snažila protáhnout mezi dvěma zákaznicemi, abych mohla pověsit sukně na ramínkách zpátky na věšák, když jsem ucítila, že mě někdo tahá za uniformu. Podívala jsem se, a ke svému úžasu jsem uviděla dva malé andělíčky. Vypadali jako malé děti s křídýlky a byli sotva šedesát centimetrů vysokí. Koupali se v krásném jasném světle a prýštila z nich radost; potěšením přímo sršeli. Takové andílky už jsem několikrát viděla, a pokaždé jsem si sama připadala jako dítě; tito cherubínci jako by se dotkli toho dítěte, které ve mně dosud bylo, a naplnili mě radostí, štěstím a smíchem.

Podívala jsem se na ně a jeden mi řekl: „Honem, Lorno! Pojď za námi!“

Vedli mě chumlem lidí na druhou stranu módního oddělení. Sice se mi mezi lidmi ztratili, ale pořád jsem je slyšela.

„Podívej se pod ten věšák s blůzami, Lorno, pod ty blůzy,“ nabádali mě.

Když jsem došla ke stojanu s blůzami, zarazila jsem se při pohledu na všechny ty ženské, které se mezi ramínky zuřivě přehrabovaly a hledaly, která blůza by se jim hodila nejvíc – vlastně se o ně praly. Úplně mě šokovalo, jak byly agresivní. Andělíčci řekli „pod věšák s blůzami“, takže jsem věděla, kde mám hledat. Pochopila jsem, že tam dole bude malé dítě.

Razila jsem si cestu mezi zákaznicemi, omlouvala se na všechny strany a předstírala jsem, že rovnám zboží, když jsem ucítila na noze dotek nějaké malé ručičky. Sehnula jsem se, někoho jsem odstrčila a zvedla jsem v náručí malou holčičku. Odešla jsem z té tlačenice. Skoro okamžitě se ke mně přihrnula jedna matka a prohlásila, že to dítě, které držím, je její. Řekla jsem jí, že je nebezpečné nechat tak malé dítě bez dozoru na takovém místě, ale ona mi děvčátko vytrhla z náruče a odkráčela.

Ti dva andílci se tvářili smutně. Řekla jsem jim: „Tahle matka prostě neposlouchá.“

Andělíčci mi na to řekli, ať za tou ženou jdu a nespouštím ji ani její dítě z očí. Sami se také za nimi vydali. Viděla jsem, jak té matce její strážný anděl stále něco šeptá do ucha.

Snažila jsem se na ni dohlížet, ale nebylo to nic lehkého, protože ostatní zákaznice po mně pořád něco chtěly. Všude kolem děsná vřava. Jakmile jsem měla příležitost, ohlížela jsem se po matce a její maličké dcerce, a andělíčci mi pomáhali tím, že vždycky nad ně vyslali světelný paprsek. Kdykoli jsem ho zahlédla, pocítila jsem úlevu. Najednou mě andílci zase tahali za sukni.

„Honem pojdi K něčemu se schyluje a my tomu nebudeme moct zabránit, pokud nás matka nebude poslouchat,“ volali.

Běžela jsem za nimi, jak nejrychleji jsem dovedla. K mé radosti nechávali za sebou jiskřivou stopu, i když se mi ztratili v davu. A teď jsem zjistila, že dokážu vidět skrz, protože všichni přítomní byli najednou od pasu dolů průsvitní. Takže přes tu tlačenici žen jsem

viděla, kde je to děcko. Když jsem se k němu blížila, zvolala jsem: „Dejte pozor, je tu dítě!“

Ale ženy strkající se kolem věšáku byly tak zabrané do hledání výhodné koupě, že mě vůbec nevnímaly; prostě neposlouchaly. Viděla jsem, co se stane, ale zabránit jsem tomu nedokázala. Chtěla jsem zasáhnout, chtěla jsem to zastavit. Spousta rukou stahovala kusy oblečení z ramínek – všemi směry – a při tom jedna žena nechtíc přejela holčičce ramínkem přes obličej. Háčkem zachytla za koutek oka a vydloubla ho.

Viděla jsem, jak jeden andílek natáhl ruku pod oko dítěte; i když oko bylo venku z důlku, andělský dotek zabránil tomu, aby se úplně vytrhlo. Dítě spustilo strašný křik, a když matka uviděla, co se stalo, začala křičet také a popadla holčičku do náruče. Doběhla jsem k matce a dítěti, dotkla jsem se ho a prosila Boha, aby zasáhl a oko dívence zachránil.

Někdo vykřikl: „Zavolejte pohotovost!“

Stěží jsem se dokázala podívat na dítě, kterému oko viselo z důlku, ale andělé je přidržovali, aby se nepřetrhl nerv. Když vidím takovou péči a něhu, uvědomuji si, že nás mají rádi; i v dobách nejtěžších, kdy si myslíme, že o nás nikdo nedbá, jsou nablízku andělé. Nikdy nezapomínejte na to, že láska andělů je bezpodmínečná.

Dítě nepřestávalo křičet, přiběhla vedoucí a vzala matku i s holčičkou k sobě do kanceláře.

Později jsem se od vedoucí etáže dozvěděla, že se podařilo holčičce oko zachránit.

* * *

Joe i já jsme byli do sebe čím dál zamilovanější a každým dnem jsme si byli bližší. Začala jsem večer po práci často chodit k jeho mamince domů. Joeova maminka mě pokaždé srdečně přivítala a chovala se ke mně, jako bych patřila do rodiny. Byla vysoká, hezky stavěná, měla kudrnaté vlasy a vždycky se usmívala. Hodně jsem si s ní povídala; sedávala jsem u ní v kuchyni za stolem, když vařila, ale ona mi nikdy nedovolila, abych jí s něčím pomohla. Jeden náš rozhovor mě obzvlášť rozradostnil. Řekla mi, jak ji těší, že si Joe

našel tak milou dívku, prý se za něco takového vždycky modlila, a že by byla moc ráda, kdybychom se my dva vzali a měli děti. Řekla také, že kdyby se její mladší syn usadil a měl rodinu, ubylo by jí starostí. Požádala mě ale, ať mu to neříkám, že to bude jen mezi námi dvěma.

Joe se vracel domů asi hodinu po mně a pak jsme se společně navečeřeli. Joeova maminka výborně vařila, moc mi chutnalo její uzené se zelím a jablečné koláčky. Po večeři jsme šli s Joem na autobus; chtěla jsem chytit autobus, který jel v deset hodin do centra; na něj navazoval další do Leixlipu, kde jsem bydlela. Když tak teď o tom přemýšlím, uvědomuju si, že jsme s Joem strávili spoustu času v autobusech.

Rodičům jsem zatím o Joeovi nic neřekla, ačkoliv už jsme spolu chodili víc než rok. I když se to může zdát divné, maminka se mě nikdy nezeptala, co po večerech dělám – snad si myslela, že pořád tak dlouho pracuju. Z toho, co by o tom soudil otec, jestli by s tím souhlasil nebo ne, jsem ani strach neměla, protože jsem věděla, že má Joea opravdu rád. Bála jsem se jedině, co by tomu řekla maminka, kdyby se to dozvěděla.

Bylo normální, že jednou nebo dvakrát týdně jsme večer po zavírací době přerovnávali sklad. Měli jsme rozepsané služby, jak se budeme střídat, vždycky po dvou týdnech, a já jsem většinou pracovala přes čas ve čtvrtek a v pátek. Některá děvčata páteční službu nechtěla, ale mně to nevadilo, protože s Joem jsem se viděla skoro každý den a on často také v pátek musel pracovat přes čas. Někdy jsem byla v práci i ve středu večer, podle toho, jaké byly přes den prodeje. Často jsem zjistila, že Mark zůstává přes čas ve stejné dny jako já. Vždycky jsem viděla Anděla smrti, jak se drží v blízkosti Markovy duše. Mark byl nesmírně spokojený, radost ze života z něho přímo tryskala, ale kdykoli jsem o něm mluvila s anděly, vždycky mi řekli, že prohrávají bitvu.

Jednou jsem pracovala u pokladny s Valerií, s níž jsem dobře vycházela, skládala jsem koupené oblečení a dávala je do tašek, a tu Mark udělal něco, co ještě nikdy. Přišel si k nám popovídat. Vykládal nám o své dívce ze Severního Irska, a že za ní o víkendu pojede. Říkal nám, jak moc ji má rád; prý nikdy nedoufal, že by ho mohlo potkat takové štěstí, a chce se s ní oženit.

Viděla jsem, že ho jeho krásný anděl ochranně drží jako něco vzácného, a začala jsem se třást. Anděl smrti si nechtěl Marka vzít, jenže nic jiného mu nezbude, protože lidé své anděly neposlouchají. Slyšela jsem úplně zřetelně, jak anděl ke mně mluví; byla bych se mohla Anděla smrti dotknout úplně stejně jako Marka, ale varoval mě, abych to nedělala. Pak Mark řekl, že už musí jít.

Řekla jsem Valerii, že musím na záchod. Vyběhla jsem z obchodu zadními dveřmi na toaletu. Tam jsem se posadila a plakala. Nakonec jsem sebrala odvalu a vrátila se do práce. Celou dobu jsem se na anděly zlobila a ptala jsem se, jak to, že tomu nedokážou zabránit. Byla jsem úplně zoufalá z toho, že se nic nedá změnit a že lidé nejsou ochotni naslouchat.

Když už jsem v tom obchodě pracovala asi rok, zase mě jednou požádali, abych zůstala přes čas, a já jsem souhlasila. Věděla jsem, že tam musím být, protože Mark se měl toho dne také v práci zdržet. Při práci jsem stále sledovala Marka a nepřestávala jsem se modlit. Cítila jsem Markovu radost a štěstí i lásku, kterou cítí ke své dívce. Byla jsem si jistá, že se zasnoubili a že si Mark představuje svou budoucnost po boku této dívky; spatřoval v tom smysl svého života.

Všichni už odešli domů, zůstával tam jen vedoucí etáže, Mark a já. Vedoucí ke mně přišel a ptal se, jestli jsem už hotová. Odpověděla jsem, že potřebuju ještě asi pět minut. Když jsem přerovnála všechno zboží v regálech, zamířila jsem k šatně. Ohlédla jsem se ještě po Markovi v oddělení kabelek. Pospíchala jsem dolů do šatny pro kabát a pak jsem znovu vyběhla nahoru, jestli ještě zahlédnu Marka. Podařilo se mi to – právě mluvil s vedoucím. Věděla jsem, že je to naposled, co ho vidím.

Dveře za mnou zapadly. Přešla jsem parkoviště a uličkou zamířila k zadnímu traktu obchodního domu. Celou cestu jsem se s anděly vadila. Byla jsem naprosto bezmocná. Najednou se mi andělé zjeví v prudkém, jasném světle, obklopili mě a vytáhli mi duši z těla. Od té chvíle se na nic nepamatuju. Vůbec si nevzpomínám, jak jsem se dostala domů, ani na nic, co se toho večera přihodilo. Když jsem se pak ráno probudila, věděla jsem, že andělé přenesli mou duši, abych byla alespoň spirituálně Markovi nablízku, a moje duše byla s tělem spojená jen tenkým vláčkem.

Když jsem vstala z postele, moje tělo mi připadalo tak lehké, že jsem podlahu pod chodidly skoro necítila. Pomalu jsem se oblékla a sešla dolů. V kuchyni se mě maminka zeptala, jestli mi nic není, že jsem hrozně bledá.

Nalila jsem si čaj, vzala jsem si jeden krajíček opečeného chleba a s čajem a chlebem v ruce jsem zamířila do zahrádky za domem, že se podívám na svého králíčka. Ale byla to jenom výmluva, nechtěla jsem, aby si maminka dělala starost. Rozloučila jsem se s ní a šla na autobus. Vtom jsem si všimla, že mě z každé strany podpírá jeden anděl – skoro mě nesli.

Usmála jsem se a řekla: „Děkuji vám, andělé. Prosím vás, udělejte, ať se cítím trochu líp, myslím tělesně, nebo to dneska vůbec nezvládnou.“

Slyšela jsem, jak mi andělé šeptají do ucha: „Neboj se, Lorno.

My se o tebe postaráme.“

Když jsem přešla ulici na zastávku autobusu, viděla jsem, že tam už čeká nejmíň deset lidí. Cestou jsem anděly prosila: „Prosím vás, zaříd'te to nějak, abych si mohla sednout. Stát bych nevydržela.“

Za pár minut autobus přijel; byl už hodně plný, a přesto jsem vzadu našla jedno volné místo. Okamžitě jsem usnula a probudilo mě až nějaké šustění – muž sedící naproti četl ranní noviny. Padl mi do očí titulek: „V Dublinu byl zastřelen mladík.“ Zase jsem oči zavřela, byla jsem zničená.

Když autobus dojel na konečnou, vystoupila jsem s ostatními a šla pěšky přes most směrem k Maryině ulici. Míjela jsem jeden obchod, kde měli hodně nahlas puštěné rádio, a slyšela jsem, jak hlasatel zrovna čte zprávu: „Jeden mladý muž byl zastřelen.“

Dala jsem se do běhu, a když jsem dorazila do ulice, kde byl obchodní dům, koulely se mi slzy po tvářích. Ke svému zděšení jsem na zemi uviděla křídou nakreslené značky a kolem žlutou pásku – přesně na tomhle místě byl tedy Mark zavražděn, tady ho někdo zastřelil. Ale jinak tam nikdo nebyl, ani policie, vůbec nikdo. Připadalo mi to, jako by to bylo všem úplně lhostejné. Zůstala jsem jako zmrazená, nedokázala jsem to pochopit.

V práci se o ničem jiném nemluvilo. Raději jsem se držela o kus dál, abych to nemusela poslouchat, jenže jsem se tomu stejně nevyhnula. Lidé si mysleli, že to byla nábožensky motivovaná

vražda. Byl počátek sedmdesátých let, v Severním Irsku vládlo násilí. Katolíci zabíjeli protestanty, protestanti zabíjeli katolíky, a to jenom kvůli odlišnému náboženskému vyznání. Mark byl katolík, ale jeho dívka v Severním Irsku byla protestantka. Občas se toto násilné chování projevilo i v Irské republice. Andělé mi řekli, že Mark byl zabit právě proto – a ačkoliv se Anděl smrti snažil ze všech sil ovlivnit ty, kteří v tom mohli sehrát určitou roli, nepodařilo se mu to.

O Markovi vím zcela jistě, že šel rovnou do nebe. Vzpomeňte si, že jsem tehdy viděla jeho duši, když se nad ní anděl sklonil a dotkl se jí; byla krásná, modrá, křišťálově čistá bez jediného kazu. Když umřel, byli u něho andělé, zejména Anděl smrti – a také členové jeho rodiny, kteří zesnuli dřív než on – a ti všichni Marka něžně vzali a odnesli přímo do nebe.

O polední pauze jsem zavolala Joeovi a poprosila ho, aby na mě po práci počkal u zadního vchodu obchodního domu. Řekla jsem mu, že na druhý den mám volno, takže si můžeme večer spolu vyjít. Pořád ještě jsem se cítila strašně a potřebovala jsem, aby mě obejmul a podepřel a mně se trochu ulevilo. Taky mi bylo ještě slabo a bála jsem se, že ani nedojdu na autobusovou zastávku. Na Marka jsem nikdy nezapomněla.

Bombové útoky

Joe i já jsme měli moc rádi víkendy. Jednou za čtyři týdny jsem mívala dlouhý víkend, kdy jsem nemusela do práce, a Joe si s mým otcem domluvil, aby měl pokud možno taky volno. Škádčila jsem ho, jaké má štěstí, že pracuje pro mého tatínka. Program na ty víkendy jsme plánovali vždycky dlouho dopředu. Jezdili jsme do Dublinských hor, do pohoří Wicklow a do zálivu Brittas na jih od Dublinu, kde byla krásná pláž.

Jednou jsme se vraceli domů autobusem a Joe prohodil: „Co kdybychom jeli o víkendu do Sally Gap v pohoří Wicklow?“ A tak, když přišla neděle, Joe dorazil přesně v devět k našemu domu; tam jsme se sešli, ovšem za rohem, kde na nás nikdo z rodiny nemohl vidět. Zabalila jsem na svačinu sendviče se šunkou a se sýrem, jablka a tabulku čokolády. Joe mi dal pusu a řekl: „Tak jdeme.“ Zamířili jsme rovnou na autobusovou zastávku – a právě včas, protože autobus už se blížil.

Dojeli jsme do hor a všichni se vyhrnuli z autobusu – zdálo se mi, že jdou stejným směrem jako my. Byla jsem překvapená, kolik tam bylo dvojic a rodin s dětmi. Řekla jsem Joeovi, že jsem netušila, že je ta oblast tak oblíbená. Ušli jsme asi míli, až jsme se octli na kopci posetém ohromnými balvany. Bylo to něco úžasného: všude kolem nás hory, a ten čistý a svěží vzduch. Přelézali jsme balvany, což mě nesmírně bavilo, ale Joe mi musel často pomáhat, protože jsem opravdu malá a balvany byly obrovské. Joeovi to ovšem nedělalo žádné potíže, a ohromně jsme si to oba užili.

Posadili jsme se na jeden balvan a snědli si svačinu, a pak jsme si celé hodiny povídali, vyhřívali se na sluníčku a obdivovali horské panoráma. Nakonec jsme posbírali to, co zbylo, do tašky, Joe ji ode mne vzal a ještě mě objal. Když jsme se chystali slézt zase dolů, přihodilo se něco nečekaného. Za Joem se objevil jeho anděl,

napravo od něho a asi o krok za ním. Usmála jsem se na něho a anděl řekl: „Lorno, vidíš tam to jezírko, jak se leskne ve slunci? Jděte tam.“

Joe se zeptal: „Čemu se tak usmíváš?“

Nemohla jsem mu říct, že se usmívám na jeho anděla; dosud jsem nenašla odvalu, abych mu vyprávěla o tom, že vídám anděly a další bytosti. Bála jsem se jeho reakce.

„Podívej se tamhle,“ řekla jsem, „jak slunce svítí na tu skupinku stromů a skály. Není to nějaké jezírko?“

„Jak je možné, že jsme si toho dřív nevšimli?“ divil se Joe.

Vydali jsme se tím směrem, a když jsme k jezírku dorazili, našli jsme tam dvojici, která si také udělala piknik. Pozvali nás na šálek čaje. Posadili jsme se k nim na břeh, dali se s nimi do řeči a hodně jsme se spolu nasmáli.

Andělé mi toho dne umožnili spatřit mnoho nevidaných věcí. Škoda že jsem o tom nesměla říct Joeovi nebo že mu andělé nedovolili, aby viděl, co následovalo, ale nebylo to možné.

Jezírko bylo jako skleněná tabule; na hladině se chvěl odraz stromů i odraz ledňáčka, který přeletěl nad ní. Uviděla jsem dalšího ledňáčka, který byl pod vodou, a potom jeho odraz, když vyrazil z vody jako výtrysk duhových barev. Prudkým pohybem rozčeřil jezerní hladinu a téměř se dotkl ocásku ptáka letícího před ním. Zdálo se, jako by tam bylo těch ptáků víc; spolu s odrazem ve vodě to vypadalo, jako by tudy letěla celá řada ledňáčků jeden za druhým.

A pak andělé řekli: „Lorno, už byste měli jít.“

Řekla jsem Joeovi, že se začíná stmívat a měli bychom se už vrátit. Ti druzí dva, s nimiž jsme tam seděli, řekli, že mají kompas a znají cestu zpátky jinudy, ať jdeme s nimi.

Šli jsme tedy spolu. Nevím, jak dlouho nám to trvalo k autobusu, ale když jsme se tam dostali, byla jsem vyčerpaná. Joe, kavalír jako vždy, mě doprovodil až k domu, políbil mě na tvář na dobrou noc, a pak se dal do běhu, aby chytil „flamendrác“ zpátky do Dublinu. Prosila jsem anděly o ochranu pro Joea, aby se dostal v pořádku domů. Také jsem je prosila, ať ho zachovají ve zdraví. Joe sice vypadal zdravý jako řípa, plný energie, ale já jsem viděla, jak se jeho vnitřní orgány jaksi sesychají a šednou. Ta změna byla sotva patrná, ale já jsem věděla, o co se jedná. Bála jsem se, že to je počátek zdravotních potíží, o nichž před časem hovořil Eliáš.

A pak jednoho dne matka zjistila, že chodím s Joem. Zrovna jsem měla volno, dělala jsem nějaké domácí práce a starala se o svého králíčka, kterému jsem říkala Isabel. To odpoledne byla doma i sestra Emer a maminka mě jako obvykle víceméně ignorovala. Už dlouho jsem si všímala, že kdykoli jsem přišla do místnosti, kde s maminkou mluvil některý bratr nebo sestra, okamžitě zmlkli. Pokud jsem v místnosti zůstala nebo se u nich posadila, rozhovor zcela ustal. Někdy jsem z toho byla smutná, že moje rodina se mnou nechce mít nic společného.

Toho dne jsme měli s Joem domluvenou schůzku na půl sedmou, tak jsem odpoledne přišla ze zahrady, abych se připravila. Maminka byla v kuchyni a ptala se, kam jdu. Řekla jsem, že chci chytit autobus v pět, a pokračovala jsem chodbou ke schodům. Když jsem se octla v ložnici, slyšela jsem, že matka se sestrou jdou po schodech nahoru. Ložnici jsem měla napůl se sestrou, tak jsem myslela, že Emer půjde dovnitř, ale nešla. Zamířila s maminkou do její ložnice. Slyšela jsem je, jak spolu hovoří, ale tak jsem se těšila na setkání s Joem, že jsem tomu nevěnovala pozornost. Teď si uvědomuju, že matka z Emer určitě tahala rozumy. Když jsem vyšla z ložnice, obě stály na odpočívadle a Emer se tvářila provinile.

„Copak se stalo?“ zeptala jsem se.

Matka se na mě rozkřikla: „Kam máš namířeno?“

Byla jsem v šoku! Maminku jsem takhle ještě nikdy neviděla. Řekla jsem jí, že jedu do Dublinu. Matka křičela dál, chtěla vědět, jestli je to pravda, že chodím s jedním zaměstnancem od pumpy z tatínkova servisu? Byla úplně bez sebe. „Ty chodíš s tím Joem! Jak dlouho už to trvá? Chci to vědět! A okamžitě to musí skončit!“

Prostě zuřila. Podívala jsem se na ni a řekla jsem zcela zřetelně: „Chodím s Joem už několik měsíců a budu s ním chodit dál. Teď právě s ním mám schůzku.“

Otočila jsem se, že půjdu dolů, ale matka mě popadla za ruku a pevně mě držela.

„Jak se opovažuješ dělat nám takovou ostudu a chodit s někým pod naši úroveň?“ křičela.

Byla jsem úplně otřesená, když jsem viděla, jak je rozzlobená – tuhle stránku své matky jsem dosud neznala. Podle ní byl Joe něco horšího než my. Na chvíli jsem se na matku zadívala a pak jsem zamířila ke schodům. Chytila mě za ruku a zacloumala mnou. „Ty na žádný autobus a na žádné rande s tím svým Joem nepůjdeš!“

Viděla jsem, jak za maminkou stojí její strážný anděl a pláče; jeho slzy jí kapaly na hlavu. Teď, když se tatínkovi dařilo dobře a měli jsme vlastní dům, zřejmě zapoměla, že naše rodina kdysi neměla střechu nad hlavou a že jsme mohli mluvit o štěstí, když nám obec přidělila sociální bydlení. Bývali jsme chudí, stejně jako mnoho jiných irských rodin v té době. Pro maminku to bylo zřejmě ještě horší, protože pocházela z dobře situované rodiny a pak pochopitelně měla pocit, že se vdala pod svou úroveň.

Svírala mi paži a nechtěla mě pustit. „Au, pusť mě, to bolí,“ křičela jsem. „Nechci, aby mi ujel autobus. Budeš se muset smířit s tím, že s Joem chodím.“

Maminčin krásný anděl se nad ní sklonil a celou ji objal. V té chvíli mi pustila ruku.

„Maminko, jsi moc hodná.“

Seběhla jsem ze schodů, proběhla chodbou a spěchala na autobus. Když už jsem pak v něm seděla, přemýšlela jsem o mamince a jejím strážném andělovi.

Joe stál na autobusové zastávce v Dublinu a už na mne čekal. Byla jsem tak šťastná, že ho vidím, že jsem mu padla kolem krku, ale neřekla jsem mu, jak jsem rozčilená. A ani tenkrát, ani nikdy v budoucnosti jsem Joeovi nepověděla, co o něm maminka řekla, protože jsem věděla, že by se ho to dotklo.

Procházkou jsme došli k jedné hospodě poblíž, pojmenované Maguires, kde ten večer hrála hudba – hudbu jsem vždycky poslouchala moc ráda. Joe si dal půllitr guinnessu; já jsem pila alkohol jen zřídka, tak jsem si objednala limonádu. Když jsem cítila Joeovu paži kolem ramen a poslouchala hudbu, pomalu jsem se uklidňovala, ale na matku a jejího strážného anděla jsem zapomenout nedokázala.

O pár dní později se mnou promluvil otec. „Slyšel jsem od maminky, že jste se dali s Joem dohromady.“

Už dřív si všiml, že mezi námi něco je, ale tohle ho nenapadlo. „Pane jo! Že jste ale tajnůstkáři!“

Tatínek řekl, že mu záleží jenom na tom, abych byla šťastná. Pro Joesa toho udělal hodně: pomohl mu při zaškolování a povzbuzoval ho, aby se snažil to někam dotáhnout, což bylo pro nás skvělé. Maminka se už nikdy nezmínila o tom výstupu – jako by se vůbec nic nestalo.

* * *

Někdy mi andělé poskytují vidění, aby mě připravili na něco, co se má stát, a v té chvíli všechno kolem mé prostě zmizí. Je to, jako bych se ocitla v jiném čase a jiném prostoru. Občas to vidím před sebou jako na blikající televizní obrazovce, jindy se to podobá zrychlenému filmu. Bývá to také velmi obtížné, protože nedokážu pochopit, co se děje. Ten „film“ se může na kratičký okamžik zastavit a tehdy vidím nějakou osobu nebo místo.

Jednoho jarního rána, kdy mělo být jasno a slunečno, jsem vstala z postele a oblékla se do práce. Roztáhla jsem závěsy na okně ložnice a vyhlédla ven. Zdálo se mi, že všechno má šedivý nádech, jako by někdo do celé atmosféry nastříkal sprejem šedivou barvu a ta pokryla všechno a všechny. Chvilku jsem postála u okna. Z vedlejšího domu vyšel soused, u dveří se rozloučil s manželkou, zamířil k autu a odjel. On, jeho auto i všechno kolem mělo šedý nádech. Po silnici jelo další auto a také bylo došeda. Kolem domu proběhl nějaký mladík; i když atmosféra kolem něho tančila, byla také šedivá.

Sešla jsem do přízemí, udělala si čaj a dala jsem našemu kocouru Tygrovi trochu mléka. Křikla jsem nahoru na maminku „na shledanou“ a odešla do práce. Cestou k autobusové zastávce jsem volala anděly, ale ti se mi nezjeví ve viditelné podobě. Zeptala jsem se: „Proč všechno vypadá tak divně?“

„Nedělej si starost, my tě ochráníme,“ zašeptali mi.

Když jsem došla na hlavní silnici, viděla jsem, že autobus už jede, a rozběhla jsem se, aby mi neujel. Byl dost plný, ale podařilo se mi sednout si. Měla jsem hrozně divný pocit: jako by mne přemáhala nehybnost a nepřírozené ticho. A lidé v autobuse byli také našedlí. Ani autobus nebyl jako jindy, všechno mi připadalo nějak neskutečné. Když autobus zastavil na nábřeží řeky Liffey, opět jsem volala své anděly. Neodpověděli mi.

Prošla jsem dveřmi u zadního vchodu do práce a připadala jsem si skoro bez tíže – a všechno se odehrávalo jako ve zpomaleném filmu. Viděla jsem, že některé kolegyně i vedoucí už pracují. Teprve v té chvíli jsem si uvědomila, že nikdo u sebe nemá anděla, vlastně žádný nebyl ani v autobuse! To mnou otřásl a cítila jsem, že se chvěju.

I v obchodním domě bylo všechno šedivé. Sešla jsem dolů do šatny a doufala, že u některé kolegyně uvidím jejího strážného anděla, ale také v šatně to vypadalo úplně stejně jako v obchodě – žádná dívka neměla u sebe anděla, ačkoli jsem si byla jistá, že tam musejí být.

Nepřestávala jsem ty svoje anděly volat, ale zřejmě neodpovídali. Vyšla jsem z šatny do patra. Postavila jsem se v oddělení módního zboží u jednoho regálu a dívala se k hlavnímu vchodu. Viděla jsem vedoucího a člena ostrahy, jak otvírají dveře, a dovnitř začali proudit zákazníci. Konečně jsem uviděla u lidí i jejich strážné anděly, ale nevypadali jako jindy; chyběla jim obvyklá zářivost a vypadali matně – jako by byli pokryti stejnou šedí, jež se vznášela v atmosféře.

Ucítila jsem poklepání na rameno. Vedle mě stál anděl Michael a usmíval se. Vypadal stejně zářivě jako vždy. Zeptala jsem se ho, co se děje.

„Děsí mě to!“ řekla jsem. „Ještě nikdy jsem neviděla, že by se andělům něco takového stalo. Co to je, ta všudypřítomná šed? Je doslova všude.“

„Lorno, takhle to teď bude nějakou chvíli vypadat,“ odpověděl anděl Michael. „Budeme tě udržovat v duchovním stavu, abychom tě uchránili. Budeš chodit do práce, domů, provádět všechny obvyklé činnosti, ale nic ti nebude připadat skutečné. Budeš mít pocit, jako bys byla v bublině, ale je to pro tvou bezpečnost.“

„Michaeli,“ řekla jsem mu, „jenže ani teď nevypadá nic jako ve skutečnosti. Cítím nějaké změny i na svém těle – jako bych byla lehčí a uzavřená do sebe. A jak den postupuje, ten pocit pořád sílí. Ta šedivá barva je na všem. Venku na ulici to vypadá děsně.“ Obrátila jsem se a tázavě na něho pohlédla.

„Michaeli, copak ty a ostatní andělé nemůžete chránit každého jako mne?“

„Ne, Lorno,“ odpověděl anděl. „Tebe někdy chráníme odlišně. A musí to pro tebe zůstat záhadou, dokud nenastane čas, abychom vzali

tvou duši. Už se na nic nevyptávej, Lorno. Teď jenom poslouchej, co ti chci říct. Každý den, jakmile přijdeš do práce, za žádných okolností už nechod' z obchodu ven. Leda až půjdeš domů, a to pak musíš jít rovnou na zastávku autobusu. Rozumíš?“

A v tu chvíli na mě zavolala moje kolegyně Valerie a Michael zmizel. Šla jsem za ní; stála u pokladny s Paulinou a ještě dvěma dalšími děvčaty. Povídaly jsme si chvíli o tom, co se má udělat, když k nám přišel vedoucí etáže.

„Dobré ráno, děvčata,“ řekl nám. „Nechci vás děsit, ale vedoucí mě informovala, abychom všichni dávali pozor na podezřelá zavazadla a balíčky, třeba papírové tašky nebo krabičky cigaret. Jedna uklízečka v jiném obchodním domě včera večer našla krabičku, která vypadala jako cigarety, a ve skutečnosti to byla zápalná bomba. Až tady večer zavřeme, budu po vás chtít, abyste prohledaly regály i zkušební kabinky, jestli nenajdete něco podezřelého. A jestliže něco takového objevíte, okamžitě mě zavolejte. Nezapomeňte se taky podívat do kapes. Přece nechceme, aby náš obchodní dům vyhořel a my jsme přišli o práci.“

Jakmile vedoucí odešel, řekla jsem si: „Aha, tak proto je všechno takové divné.“ Zašla jsem do jedné zkušební kabinky a zavolala Michaela. Ihned se zjevil.

„Proč jsi mi rovnou neřekl o těch zápalných bombách?“ zeptala jsem se ho.

Anděl Michael na mé otázky neodpovídal; místo toho natáhl ruku, položil mi ji na hlavu a ze mne okamžitě spadla veškerá starost i strach. Z několika následujících týdnů si toho moc nepamatuju; žila jsem jako ve snu, jako bych se ocitla v jiném čase i prostoru.

Joea to znepokojovalo. Říkal mi: „To vůbec nejsi ty. Ani se mnou nemluvíš. Připadá mi, že jsi duchem někde jinde.“ Pak se vypytał: „Udělal jsem něco špatného? Ty už mě nemáš ráda?“

Odpovídala jsem: „Jsem prostě jenom unavená. Brzy zase budu ve své kůži. Nedělej si starosti.“

Bylo to těžké pro nás pro oba, že jsem mu nemohla říct, co vím; ale pak ty bomby vybuchly. Nevěděla jsem, který den v týdnu je, čas nehrál žádnou roli, vůbec jsem to nevnímala. Jednou pozdě odpoledne, když jsem stála u regálu, mě náhle vyděsily nějaké tlumené zvuky.

Ještě teď, když píšu tyto řádky, živě se mi vybavuje, co se toho dne odehrálo.

Jsem vedle autobusu, držím v náruči umírajícího muže. Dívám se, jak andělé shromažďují duše, které opouštějí lidská těla; vidím několik malých dušiček a mluvím s nimi, jako by se nic nestalo.

Pozoruji anděly, kteří klečí vedle některých lidí, objímají je a šeptají jim, že to dobře dopadne.

Vidím lidi vybíhající z obchodu a anděly, kteří volají o pomoc a snaží se upoutat pozornost kolemjdoucích.

Je to děsné.

Vůbec necítím svoje lidské tělo; připadá mi, jako bych byla na dvou místech najednou – venku na dublinských ulicích, kde se to všechno odehrává, a zároveň, v obchodním domě, kde stojím u regálů s ošacením. Pohybuji se po ulici, aniž se nohama dotýkám země. Všude trosky, vzduchem létají střepiny skla, lidé pláčou a křičí a duše jim unikají z těla. Dotýkám se lidí, kolem nichž kráčím, kladu na ně ruce, hladím je.

Toho dne moje duše opustila tělo a já jsem se octla v jiném světě – venku na ulici s trpícími. Uvědomila jsem si, že se držím tyče s ramínky tak pevně, až mám ruce celé rudé. V obchodě panovalo naprosté ticho.

V následujícím okamžiku vrazila dovnitř mladá dívka, křičela a byla k smrti vyděšená. Zmateně pobíhala po krámě a volala, že vybuchly bomby a venku leží plno mrtvých a zraněných. Ukázalo se, že hledá svou sestru, která pracovala se mnou v obchodním domě. Obě sestry se nějak našly a dívka se začala i uklidňovat. Potom jeden člen vedení odešel do kanceláře a místním rozhlasem vyzval personál, aby se během pěti minut shromáždil u zadního vchodu, že budeme odvezeni domů.

Věděla jsem, že je po všem! Že toho dne už v Dublinu žádné bomby nevybuchnou. Když jsem šla po schodech k šatně, jeden anděl mi pošeptal, ať se vrátím k telefonu u služebního vchodu a zavolám mamince. Tak jsem se obrátila, šla zpátky k telefonu, zavolala mamince, že jsem v pořádku, zavěsila, běžela do šatny a vzala si kabát. Všichni ostatní už šli po schodech nahoru k zadnímu vchodu.

Na dvoře byly připravené dodávky a každý řidič vyvolával, kterým směrem pojedete. Nastoupila jsem do té, které měla namířeno poblíž domu Joeovy matky. Vysadili mě u jejích dveří. Uvnitř se Joeova maminka a jeho sestra Barbara zrovna dívaly na televizní zpravodajství. Joeova maminka mě objala a řekla, že o mne měla velkou starost. Udělaly jsme si čaj a já jsem se začala uklidňovat. Pak jsem dostala večeři; uvědomila jsem si, že mám takový hlad, jako bych snad týden nejedla. Konečně přišel domů Joe a popadl mě do náruče. Všichni jsme se rozplakali, zármutkem nad rodinami, které přišly o své blízké, i nad těmi, kteří utrpěli zranění. Výsledkem bombového útoku v Dublinu onoho neblahého 17. května 1974 bylo šestadvacet mrtvých včetně jednoho nenarozeného dítěte a několik stovek zraněných.

Jelikož jsme žili v Irské republice, až do onoho dne jsme neměli představu o hrůzách války, ale v Severním Irsku, ani ne dvě stě mil od nás, zahynulo v období mezi lety 1969 až 2000 přes tři tisíce osob. Až do té doby jsme netušili, jaké to je, žít s neustálou hrozbou, že bez varování vybuchnou bomby – jako v Severním Irsku nebo v mnoha jiných částech světa.

Anděl Eliáš mi jednou řekl: „Vést válku je strašně jednoduché; udržet mír je ta nejtěžší věc na světě. Lidé si myslí, že získají moc ovládat druhé, když půjdou do války. Jenže zapomínají, kdo jim dal sílu a že jedině ten má moc kohokoli kdykoli ovládat.“

Ještě dlouho po výbuchu náloží byly moje tělo i duše zasaženy nárazovou vlnou – duchovně, fyzicky i pocitově. Cítila jsem hrůzu těch, kteří byli raněni, i těch, kteří byli zabiti, otřes, jaký to způsobilo jejich přátelům a rodinám. Slyšela jsem jejich hlasy, jejich nářek. Celé měsíce poté se mi zjevovaly před očima jejich tváře, nejen těch zabitých, ale i těch těžce zraněných, kteří bojovali o život, i obličje jejich truchlících příbuzných. Hrůzy onoho dne mě ještě dlouho pronásledovaly.

Když mě zasáhla nárazová vlna výbuchu, andělé se snažili ze všech sil mě ochránit. Cítila jsem se, jako by mě balili do nějaké ohromné deky; byla jako z peří, sněhobílá, a protékalo jí něco, co bych nazvala elektrické výboje, které neustále jiskřily.

Anděl Eliáš mi držel hlavu v dlaních a říkal mi: „Lorno, my víme, že tě to hrozně trýzní. Zahalili jsme tě příkrývkou, díky níž to bude pro tebe snesitelnější. Pomůže ti to udržet duši v těle.“

Potom mi Eliáš dechl do obličeje a zmizel. Hned jsem si připadala trochu silnější.

Ubíhaly dny, ubíhaly týdny. Pořád ještě jsem si tu a tam potřebovala najít tichý koutek, kde bych se mohla vyplakat. O hodinové polední pauze jsem často chodívala na parkoviště. Když jsem věděla, že nikdo nebude na toaletě, zavírala jsem se tam. Jindy jsem zase zašla do úzkých vedlejších uliček a tam jsem si našla nějaký kout nebo zídku, kde jsem se mohla posadit. Mnohokrát jsem andělům řekla, že chci být o samotě.

Při jedné příležitosti se mi zjevil anděl Eliáš; nechtěl mě nechat samotnou. Znovu vzal můj obličej do dlaní. A pak se mi zdálo, že jsme s andělem splynuli v jedinou bytost. Jako bych všechno viděla jeho očima. Spatřila jsem všechny hrůzy světa: války, hladomory, trýznění, které jedna lidská bytost dokáže způsobit druhé. Moje duše sténala bolestí.

Potom mi anděl Eliáš ukázal druhou stránku: nádhernou lásku, smích i radost; vše, co je na lidstvu dobrého. A já jsem se smála a po tvářích se mi koulely slzy radosti. I když pak Eliáš zmizel, plakala jsem dál samou radostí.

Toho dne jsem se vracela do práce a věděla jsem, že každý muž, žena i dítě mají v sobě to dobro, lásku a radost. Věřím, že jednoho dne dobro překoná veškeré zlo a lidské pokolení se bude vítězně rozvíjet v jednotě těla a duše.

Anděl mateřské lásky

Vždycky jednou za pár týdnů jsem chodívala hlídat děti strýčkovi Paddymu a jeho ženě Sáře. Měli tři holčičky a bydleli ve Walkinstownu na předměstí Dublinu. Jezdila jsem k nim autobusem rovnou z práce, vždycky jsem tam zůstala přes noc a ráno jsem zase od nich jela do zaměstnání. Děti byly moc hezké a milé a mně nikdy nevadilo, když jsem se o ně měla starat. Jejich rodičům to poskytovalo trochu času pro sebe a mimo domov – i když třeba chtěli jít jenom do kina.

Jednoho večera, když jsem zase jela k nim hlídat, jsem se v autobuse zamyslela, a vtom mi na koleno pokleपालa nějaká stará paní.

„Slečno,“ oslovila mě, „vás úsměv mě naplňuje pocitem štěstí.“

V tu chvíli začali všichni vstávat. Rozloučila jsem se s tou paní, protože autobus právě zastavil ve Walkinstownu.

Večer, když jsem pak byla sama s dětmi, najednou zazvonil zvonek. Nikoho jsem nečekala a jen jsem doufala, že zvonění nevzbudilo děti. Ke svému překvapení jsem za dveřmi uviděla stát Joea.

„Zavři oči, a ne abys švindlovala!“ nakazoval Joe a vedl mě po cestičce k brance. „Teď už můžeš oči otevřít. Překvapení!“

Před námi stál zaparkovaný krásný tmavozelený ford Escort. Joe štěstím jen zářil. Jeho první vůz!

„Joe, kde jsi to auto koupil?“ ptala jsem se.

„Od majitele autobazaru, který jezdívá do servisu k tvému otci,“ odpověděl Joe. „Před čtrnácti dny jsem se mu zmínil, že uvažuji o koupi vozu, a dneska ráno přijel s tímhle. Tvůj otec i mechanik ho prohlídli a řekli, že je to dobrá koupě.“

Chytila jsem Joea kolem krku; byla jsem z toho celá pryč. Otevřel mi dvířka a já jsem se usadila uvnitř. Bylo to senzační. Řekla jsem

Joeovi: „Už bys měl radši jet. Vyzvedni mě zítra po práci, přijed' pro mě tím novým autem.“

Zamávala jsem mu a vrátila se do domu.

Když jsme teď měli vůz, získali jsme mnohem víc volnosti. A já jsem odjakživa milovala dlouhé letní večery. Jedno z míst, kam jsme za těch dlouhých večerů často jezdívali, byl Castletown House. Procházeli jsme se po břehu řeky a pozorovali rybáře, děti, které plavaly v řece, i rodiče, kteří drželi za ručičky batolata cachtající se na mělčině.

Já jsem také pozorovala anděly, kteří vzlétali z vody – voda se za nimi zvedala, když letěli vysoko do vzduchu, než se zase snesli do vody do blízkosti nějakého děčka. Někteří andělé měli křídla, někteří ne, ale zdálo se mi, že všichni ti andělé, kteří víří kolem dětí, mají z toho stejnou zábavu jako ony.

Hrozně se mi líbilo, když jsem viděla, jak nějaké dítě cáká vodu směrem k nějakému andělovi – a ten mu cákání oplácí – a slyšela jsem andělský smích, jak se mísí se smíchem dětí. Bylo úžasné, když se nějaké dítě potopilo pod vodu a jeho anděl současně s ním! Jednou andělé udělali kruh kolem skupinky hrajících si dětí; od andělů se odrážely světelné paprsky zářivých barev – zlaté, stříbrné a bílé. Pak se paprsky proměnily v koule různých velikostí a tančily pod vodou, na hladině i ve vzduchu. Na jedné kouli seděl anděl jako na koni. Bylo to něco neuvěřitelného – z perutí mu kapala voda a zlaté vlasy měl mokré. Jindy zase andělé kývali hlavami ze strany na stranu a ve stejném rytmu mávali křídly, až z nich odskakovaly kapky jiskřící stříbrem a zlatem.

Jednou, když jsme zase seděli na břehu, jsem uviděla krásný příklad toho, jak se andělé o nás starají. Dívala jsem se na mladou maminku s malým dítětem, mohlo mu být tak půldruhého roku, jak stojí v mělké vodě. Dítě bylo nadšené, když mu voda proudila přes nožky, matka ho držela v pase a snažila se ho naučit držet rovnováhu, aby stálo samo. Někdy ho na chvíli pustila, aby viděla, jak dlouho vydrží stát a neupadne. Pozorovala jsem strážného anděla dítěte, jak sedí ve vodě pod ním. Dítěti se začaly podlamovat nožičky a keclo si do vody. Matce se ho nepodařilo včas zachytit, ale chytil ho anděl! Když dítě se šplouchnutím spadlo do vody, přistálo vsedě andělovi na klíně. Místo aby se rozplakalo, začalo kolem sebe cákat a

smálo se. Neubránila jsem se úsměvu. Joe se zeptal: „Nad čím se tak spokojeně usmíváš?“

Usmála jsem se na něho a nic neříkala. Zase jsem propásla příležitost nechat Joea alespoň trochu nahlédnout do toho, co sama vidím. Byl to jediný člověk, s nímž jsem se nebála podělit se o své myšlenky, ale bála jsem se mu říct o andělech, aby si nemyslel, že nejsem normální.

„Pojď, půjdeme se ještě kousek projít po břehu,“ navrhl Joe.

Vstal a šel přede mnou. Jeden anděl mi šeptal do ucha, že andělé nám pomáhají úplně se vším, co v životě děláme – třeba když chodíme, dýcháme, hovoříme, smějeme se. Pořád nám pomáhají s jakoukoli fyzickou činností, kterou provádějí naše těla. Andělé nám také pomáhají vyřešit problémy, které nás trápí, všechny otázky, které si klademe. Celou dobu nám šeptají odpovědi, jenže my se většinou zabýváme jen tím, že se ptáme, a neuděláme si chvilku času, abychom se zastavili a poslechli si odpovědi. Slyšela jsem, jak Joe na mě volá: „Pospěš si!“ Tak jsem se rozběhla a dohonila ho.

Když jsme se procházeli kolem řeky v Celbridgi, seznámili jsme se s postarším manželským párem. Jmenovali se John a Mary a potkávali jsme je dost často, když věnčili svého psa Tobyho. Byl to voříšek, takzvaná pouliční směs, ale hrozně milý. Manželé žili celý život celý život v Celbridgi a právě oslavili třicáté výročí sňatku. Jejich děti už byly dospělé a odešly z domova. Manželé měli tedy veškerý čas pro sebe a vážili si toho.

Jednou večer jsme se s nimi zastavili a dali do řeči. Ke konci rozhovoru John řekl šibalským tónem Joeovi: „A kdypak vy požádáte svoji slečnu o ruku?“

Zrudla jsem. Tak jsem se styděla, že jsem nevěděla, kam s očima. Neodvažovala jsem se podívat na Joea, takže nevím, jak zareagoval.

Mary řekla: „Neuváděj ty mladé do rozpaků!“ Vzala Johna za ruku a šli dál.

My jsme s Joem také pokračovali v chůzi a pak jsme se posadili na nějaké balvany u řeky. Sundala jsem si tenisky a ponožky a koupala si nohy ve vodě. Joe najednou vstal z kamene, a tak, jak byl oblečený, vlezl do vody a klekl si na jedno koleno. Bylo tam alespoň třicet centimetrů vody a Joe klečel v silném proudu. Byl celý mokrý. Zachichotala jsem se.

„Já se snažím být vážný,“ řekl. „Chci tě požádat o ruku!“ Jednou rukou se mě přidržel za koleno, jak se snažil udržet rovnováhu. „Lorno, přijmeš mou nabídku k sňatku?“

Nedokázala jsem se přestat smát. Smála jsem se tak, až jsem spadla z kamene do vody. Joe mě chytil do náruče a oba jsme byli mokří od hlavy k patě. Řehtali jsme se a váleli jsme se ve vodě. Když mi Joe pomohl na nohy, řekla jsem: „Ano.“ Smála jsem se tak strašně, že jsem ze sebe nedokázala vypravit nic víc.

Vylezli jsme zpátky na břeh, ždímalí jsme si svršky a pořád se chechtali jako blázni. Díkybohu byl teplý večer. Když jsme šli po břehu nazpátek, Joe se zastavil. „Musím taky požádat o tvou ruku tvého otce. Co když nebude souhlasit?“

Na chvíli jsem se zamyslela a pak jsem si vzpomněla, co mi andělé řekli o Joeovi a o tom, že se vezmeme, a řekla jsem: „Nic se neboj. Tatínek bude souhlasit. A vím, že bude mít z nás radost.“

Pak jsme se vraceli, a lidé, co byli na břehu, si nás udiveně prohlíželi. Nějaké dítě řeklo mamince: „Koukej, mami, ti dva určitě spadli do řeky, vždyť mají šaty celé mokré.“

Skupinka rybářů na nás pokřikovala, jestli jsme si byli zaplavat oblečení. Museli jsme vypadat jako zmoklé slepice. Jenom jsme jim zamávali a zase jsme se smáli. Najednou mi něco blesklo hlavou. Povídám Joeovi: „Doufám, že máš klíčky od auta v kapse a že neskončily na dně řeky!“ Joe strčil ruku do kapsy a zklamaně zavrtěl hlavou. Klíčky mu určitě vypadly ve vodě, když mě žádal o ruku.

„Nevadí, dáme si závod. Uvidíme, kdo tam doběhne první a najde klíčky,“ řekla jsem a dala jsem se do běhu.

Joe na mě zavolal, ohlédla jsem se a viděla jsem ho, jak tam stojí, cinká klíčky navlečenými na prstu a směje se mi. Rozběhla jsem se k němu, sebrala mu klíčky a řekla: „Tak si dáme závod zpátky k autu.“ Joe doběhl první, což nebylo nic divného, protože měl mnohem delší nohy než já.

Když jsme pak jeli zpátky domů, povídali jsme si o svatbě. Rozhodli jsme se, že nikomu nic neřekneme, dokud Joe nepromluví s mým otcem. Joe mě dovezl před dům, ale dál jít nechtěl, říkal, že by mu to bylo trapné ukázat se tam v mokrých šatech.

Příští den, zrovna před polední pauzou, přišla za mnou do obchodu teta Sára a prosila mě, jestli bych jim večer mohla zase jít

pohlídat děti. Ještě nikdy to neudělala, aby za mnou přišla do práce, a tak mi bylo jasné, že velice stojí o to, aby s manželem mohli jít ven. Souhlasila jsem, i když jsme se předtím s Joem dohodli, že ten večer přijde za tatínkem.

Teta Sára měla velkou radost. Řekla mi, jak se těší, že se strýčkem Paddym půjdou na večeři a potom do divadla. Slíbila jsem jí, že budu u nich co nejdřív. Rozloučily jsme se a já jsem se za ní dívala. Když vycházela z obchodního domu, přímo zářila, kolem sebe měla světlo. Věděla jsem, že je šťastná.

O polední pauze jsem zašla k zadnímu vchodu, kde byl telefonní automat. Vytočila jsem číslo servisu, a když se ozval tatínek, řekla jsem: „Ahoj, tati, mohla bych mluvit s Joem?“

„Joe je venku. Já ti ho zavolám,“ odpověděl otec. Z jeho hlasu zaznívalo radostné vzrušení. Řekla jsem: „Připadá mi, že máš dnes moc dobrou náladu.“

Tatínek se krátce zasmál a řekl: „Předávám, máš tu Joes.“

Chvilku jsem s Joem mluvila, řekla jsem mu, že mě teta poprosila, abych jí večer zase šla hlídat děti. A pak jsem se ho zeptala, jestli s tatínkem mluvil o tom, že se chceme vzít.

„Ne,“ odpověděl. „Necháme to na zítra. Vyzvednu tě hned po práci. Popovídáme si, pak asi kolem deváté zajedu k vám a pohovořím s vaším tatínkem. Požádám ho o tvou ruku.“

„Joe, když jsem teď s tatínkem mluvila, zdálo se mi, že je nějak zvlášť dobře naladěný. Určitě nic neví?“

„Ne, zatím jsem mu nic neříkal, ani nikomu jinému,“ odpověděl Joe, „ale opravdu má dnes výbornou náladu. Možná se dozvěděl něco příjemného.“

„Neslyší tě teď?“ zeptala jsem se.

„Ne, šel ven za mechanikem.“

V té chvíli někdo vešel do kanceláře, tak jsme se rozloučili a zavěsili.

Na oběd jsem měla hodinu volno, proto jsem si naplánovala, že půjdu ven na sluníčko. Když jsem se otočila k odchodu z telefonní budky, vrazila jsem do anděla a pak jsem do něho vstoupila. Byl to zase anděl v ženské podobě. Ta bytost mě obklopovala ze všech stran, byla velká, krásná a vzbuzovala naprostou důvěru. Byl to anděl

mateřské lásky. Již mnohokrát mě objímala, když jsem byla dítě, ale tentokrát byl ten pocit mnohem intenzivnější.

Andělská bytost mateřské lásky je kulatá jako slunce a je obrovská. Křídla má omotaná kolem sebe, ale dokáže je ochranně rozevřít, trochu jako kvočna. A je neustále připravená sevřít každého v náručí. Zbarvena je bíle a krémově, a tentokrát měla ještě nádech dorůžova. Je průsvitná a vyzařuje z ní velmi jasné světlo, ale nedá se vidět skrz ni.

Z jejího obličej vyzařuje láska, oči má ohromné jako talíře, které svítí mateřskou láskou, a má měkké, smetanově bílé kučery. Po celou dobu vyzařuje lásku a důvěru. Vzbuzuje v člověku touhu padnout jí do náruče, obejmout ji a nechat se objímat. Nezáleží vůbec na tom, kolik lásky člověk dostává od své vlastní matky; jestliže máte matku, tento anděl mateřskou lásku ještě znásobí.

Toho dne jsem si dělala starost kvůli matčině reakci, až se dozví, že se s Joem chceme vzít, a tento anděl mateřské lásky věděl, že v tu dobu budu potřebovat mateřskou lásku, snad více lásky, než je moje matka schopná mi dát.

Byla jsem tak šťastná a radostně rozrušená z našeho zasnoubení, že jsem se pořád usmívala. Valerie se mě zeptala: „Co se to s tebou děje? Ty vypadáš tak šťastně.“ Celý den mě sužovala otázkami a snažila se ze mne vymámit moje tajemství. Až k večeru toho dne, když jsme přerovnávaly kalhoty na ramínkách, najednou vyhrkla: „Já vím! Že vy jste se s Joem zasnoubili! To je ono!“

Začervenala jsem se. „Psst, to je tajemství,“ zašeptala jsem. „Nikomuto neříkej.“ Nechtěla jsem, aby o tom někdo věděl, dokud nebudu mít zásubní prstýnek, ale stejně jsem byla ráda, že jsem se někomu mohla svěřit.

„A kde máš prstýnek?“ ptala se Valerie.

„Ještě ho nemám, právě jsem se ti to snažila říct. Ještě jsme se s Joem po žádném nepodívali. Třeba za týden nebo dva, já nevím. Máme toho ještě tolik zařídit. Joe si nejdřív musí promluvit s mým otcem. Slib mi, že to ostatním děvčatům neřekneš. A ty zase budeš první, komu ten prsten ukážu, a budeš si moct něco přát.“

Valerie souhlasila. Ještě chvíli jsme si tam povídaly, rovnaly šatstvo, a ona pak odešla k pokladně. Každou chvíli se na mě podívala a významně se usmívala, ale opravdu nikomu nic neřekla.

Po práci jsem jela autobusem k tetě hlídat děti. Cestou jsem prosila anděly, aby to nějak zařídili, aby na mě nebylo tak znát moje štěstí, protože jsem nestála o to, aby se mě teta Sára a strýček Paddy vyptávali. Andělé mě opravdu zklidnili a teta ani strýc si ničeho nevšimli. Druhý den ráno jsem odjela autobusem do práce. Dopoledne se mi zdálo nekonečné a o polední pauze jsem se šla projít uličkami kolem zadního traktu obchodního domu.

Ty vedlejší uličky mi vždycky připadaly jako oáza, jako místo, kde můžu být sama sebou, kde si můžu srovnat myšlenky a na chvíli uniknout před čímkoli, co po mě andělé právě chtěli.

Sedávala jsem na zídce, na bedně nebo i na schodech. Jedné uličce jsem se ale vždycky vyhýbala – té, kde zastřelili Marka.

Po práci jsem spěchala do šatny, vzala jsem si kabát, vyběhla po schodech a ven na parkoviště. Joe seděl v autě a čekal na mě. Byla jsem šťastná, že ho vidím. Zajeli jsme k Fénixskému parku, tam jsme zaparkovali, zůstali sedět a povídali si. Joe řekl, že jestli chci, můžeme se o víkend podívat po nějakém zásnubním prstýnku. Řekla jsem, že by to bylo fajn, ale že se na prstýnky jenom podíváme, zatím žádný nebudeme kupovat. Andělé mi totiž už řekli, že Joe pro mě prsten najde, ale ne úplně běžným způsobem.

Joe se mě pak zeptal, jestli chci říct o našem zasnoubení jeho matce. Odpověděla jsem, že ne, že chci počkat, až budu mít zásnubní prsten. Na tom jsme se shodli. Joe řekl: „Až přijdeme k nám a ty budeš mít na prstu zásnubní prsten, bude mít z nás velkou radost.“

Také jsme se rozhodli, že se začneme poohlížet po nějakém domě, kde budeme po svatbě bydlet, ačkoli jsme se nechtěli brát dřív než za rok.

Když jsme dojeli k našemu domu, dveře do chodby byly otevřené. Tatínek vyšel ven a zamával nám, pak se vrátil do domu, ale dveře nechal dokořán. To Joeovi dodalo trochu odvahy; získal pocit, že je tam vítán. Šli jsme rovnou do kuchyně, kde byla maminka. Joe ji pozdravil a já jsem začala připravovat svačinu.

„Copak je?“ ptala se maminka.

„Joe by rád mluvil s tatínkem,“ odpověděla jsem.

„Tak zrovna na tohle jsem čekala,“ řekla matka s významným pohledem; bylo jasné, že se jí to nezamlouvá.

„Tvůj otec je v jídelně a čte noviny,“ řekla trochu pohrdavě. „Řeknu mu, že s ním Joe chce mluvit.“

Odešla do jídelny a zavřela za sebou. Joea to ještě víc znervóznilo. „Proč to musí být tak komplikované?“ vzdychl si.

Maminka byla za minutku zpátky a řekla Joeovi, že může za otcem. Zůstala se mnou v kuchyni a já jsem zatím připravovala čaj a mazala krajíčky chleba máslem a džemem. Matka neřekla ani slovo. Brzy z kuchyně odešla a zamířila do jídelny.

Asi za pět minut, když jsem měla všechno nachystáno, jsem vzala podnos a nesla ho do jídelny. Cítila jsem, že Joe potřebuje podporu, a tak jsem nechtěla čekat, až se vrátí do kuchyně. Kromě toho jsem samozřejmě hořela zvědavostí, co tatínek odpověděl.

Hned jak jsem otevřela dveře do jídelny, viděla jsem, že otec s Joem sedí na pohovce a matka stojí opodál. Neposadila se. Když jsem viděla Joea a tatínka sedět pohromadě, usmála jsem se. Oba vypadali nadmíru spokojeně. Tatínek byl jeden úsměv; vyskočil z pohovky, stiskl mě v objetí a blahopřál mi. Všechny obavy ze mne spadly. Ani matčina reakce mi nedokázala pokazit tu krásnou chvíli.

Otec byl šťastný, že se vdám, a navíc za příjemného a spolehlivého muže. Svým způsobem byl zřejmě rád, že už za mne nebude zodpovědný, a cítila jsem, že matce se v tomto ohledu taky ulevilo, i když jí dělalo potíže dát to najevo. V jednu chvíli onoho večera otec prohlásil: „Nikdy jsem nedoufal, že se tohohle dne dožiju.“

I když jsem už byla oficiálně zasnoubená, vím, že ani tehdy nepolevovali v ostražitosti; to jsem poznala z toho, jak se na mě dívali. Otec se začal Joea zevrubně vyptávat na naše plány. Matka, která do té chvíle nepromluvila, se zeptala, jestli už máme datum svatby, a oba jsme odpověděli, že ještě ne.

„Možná napřesrok v srpnu,“ prohodil Joe.

„Svatební hostinu uděláme doma,“ prohlásila matka.

Neřekla jsem ani slovo, ale té představy jsem se zděsila. Tatínek řekl: „O tom všem si můžeme ještě pohovořit později.“

Ale k tomu nedošlo. Dopili jsme čaj, Joe se s našimi rozloučil a já jsem ho šla vyprovodit k autu. Joe mi řekl: „Nelam si tím hlavu – jestli nechceš mít svatbu doma, najdeme si nějaký hotel.“

O víkendu jsme s Joem šli vybírat zásubní prstýnek, ale v žádném klenotnictví se mi nic nelíbilo. Řekla jsem Joeovi: „Já bych chtěla něco úplně jiného, než nám ukazují. Všechny ty zásubní prstýnky mi připadají skoro stejné, ať jdeš do kteréhokoli zlatnictví. Já jsem ochotná si počkat, dokud nenajdu prsten, který by se mi opravdu líbil.“

„Určitě?“ zeptal se Joe.

Asi za šest týdnů jsem pracovala dlouho do večera a ani jsem nečekala, že se s Joem uvidíme, protože on měl dělat v servisu inventuru. Myslela jsem, že pojedu domů autobusem v osm, ale ke svému překvapení jsem na parkovišti uviděla Joea, jak stojí u auta.

„Pojď, zajdeme si někam na zmrzlinu,“ vyzval mě.

„Ty máš nějak dobrou náladu,“ odpověděla jsem. „Vždyť mám na sobě ještě uniformu. Copak takhle můžu jít na zmrzlinu?“

„To nevádí,“ řekl Joe. „Mně se v tom stejně líbíš. Pojď, dáme si někde tu zmrzlinu.“

Vzali jsme se za ruce a šli jsme do cukrárny. Posadili jsme se naproti sobě na svá oblíbená místa. Objednala jsem si banán se šlehačkou a Joe si dal zmrzlinový pohár. Když jsme začali jíst, Joe si sáhl do náprsní kapsy a řekl: „Mám pro tebe velké překvapení.“ Vytáhl malou krabičku a otevřel ji. Nemohla jsem uvěřit vlastním očím. Bylo to nádherný zásubní prsten ve tvaru růžičky se zlatými okvětními plátky a uprostřed svítil diamant. Prstýnek se ani trochu nepodobal těm, které jsme dosud viděli. Joe mě vzal za ruku, navlékl mi prsten a řekl: „Miluju tě. Chci se s tebou oženit a společně s tebou zestárnout.“

Když jsem uslyšela tato slova, oči se mi zalily slzami. Byla jsem šťastná, a přece jsem si pamatovala, co mi anděl Eliáš řekl před tolika lety. Že se s Joem vezmeme, že on se rozstůně a já se budu o něho starat, a že společně nezestárneme.

„Neplač,“ řekl Joe a políbil mi ruku. Podívala jsem se mu do očí, viděla jsem jeho štěstí a přestala jsem myslet na budoucnost. Naklonila jsem se přes stůl, Joea políbila a zeptala jsem se, kde ten prsten objevil.

„Nebudeš tomu věřit,“ řekl Joe. „Představ si, že v servisu. Měli jsme hrozně moc práce, byl jsem pomáhat u pumpy, a najednou přijelo auto s píchlou gumou. Sundal jsem kolo a odkoulel ho dozadu

do dílny, aby ho spravili. Vrátil jsem se k řidiči a řekl mu, že to bude trvat asi dvacet minut, a tu jsem si všiml, že má na zadním sedadle zvláštní skříňky, jakoby malé vitríny.“

Joe se zákazníka zeptal, co v těch zvláštních skříňkách má, a ten muž odpověděl, že je klenotník. Joe pokračoval: „Hned jsem mu řekl, že hledám zásnubní prsten, ale nechci žádné běžné zboží. Klenotník řekl, že tam má na ukázkou jednu skříňku s úplně novými vzory a že tam jsou taky prsteny. Otevřel skříňku, a jak jsem uviděl tenhle prsten, hned jsem věděl, že to je pro tebe ten pravý. Zeptal jsem se ho, jestli by mi ho prodal, a on mi odpověděl, že se musí dovolit šéfa. Šel do kanceláře, zatelefonoval mu, a když jsme tam byli, ukázal jsem ten prsten tvému tatínkovi. A ten řekl, že jsem dobře vybral a že se ti určitě bude líbit, protože je moc krásný. Klenotník se vrátil od telefonu a řekl, že ho můžu koupit.“

Usmála jsem se na Joea od ucha k uchu. „Nechci, abys mi říkal, kolik jsi za ten prsten dal. Nechci to vědět. Děkuju ti, žeš ten krásný zásnubní prsten pro mě našel.“

Byla jsem jako u vytržení, a když jsem šla zpátky k autu, měla jsem pocit, že se vznáším. „Nemůžu se dočkat, až ten prsten ukážu mamince a sestřím a bratrům,“ řekla jsem. Na cestu domů se vůbec nepamatuju, ale vzpomínám si, jak jsem vešla zadními dveřmi do kuchyně a Joe šel za mnou. Kuchyně byla prázdná, tak jsem otevřela dveře do jídelny. Tatínek řekl: „Cože ti to trvalo domů tak dlouho?“

„Hmm. Tobě ten zásnubní prstýnek ukazovat nemusím, protože ty už jsi ho viděl.“ Tatínek se zasmál, šel ke mně a obejmul mě. Ukázala jsem prsten mamince a řekla jí, ať si něco přeje. Maminka mě taky objala a řekla: „Je opravdu elegantní.“

Joe si před odchodem s námi vypil šálek čaje a já jsem mu řekla: „Ještě mamince o našem zasnoubení neříkej, počkej s tím až zítra po práci. Půjdeme k vám společně na večeři jako jindy a pak ji překvapíme. Schválně, jestli si všimne, že mám na prstě ten prsten.“

A příští den jsme to opravdu udělali přesně tak. Seděli jsme u stolu, a když mi Joeova maminka nandávala večeři na talíř, najednou vykřikla: „Lorno, ty máš zásnubní prsten! Honem vstaň, ať můžu obejmout svou budoucí snachu.“ Joeova maminka se ke mně vždycky chovala moc vlídně.

Byla jsem okouzlena. Zdálo se mi, že neuplynulo víc než pár minut, a už tam začali proudit členové Joeovy rodiny, kteří bydleli poblíž, aby nám gratulovali. A za hodinu se začali sjíždět i ti, kteří bydleli dál. Všichni si mě předcházeli, což bylo něco, s čím jsem se zatím nesetkala. Nemůžu říct, že se mi to nelíbilo.

Asi v jedenáct hodin jsem Joeovi řekla, že by mě měl odvézt domů. Ráno jsem musela jít do práce. Rozloučila jsem se s Joeovou maminkou a ta mě znovu objala. Cítila jsem, že je spokojená a má opravdovou radost. Najednou byla vnitřně mnohem klidnější, když viděla, že se jí splnil sen – její nejmladší syn se zasnoubil. Objala mě tak pevně, až jsem ucítila a také uviděla, že mě objímá i její strážný anděl. Jak jsme odjížděli, maminka stála ve dveřích a mávala nám, a její strážný anděl nám také mával a zářil jasným světlem. Pořád jsem se ohlížela, protože jsem nechtěla ztratit z očí Joeovu maminku a jejího anděla. Vlastně už jsem viděla jen záři, která z anděla vycházela. Joe se mi smát. „Co to vyvádíš? Nemám ti otočit sedadlo?“

„Já se jenom snažím, abych viděla tvou maminku, jak nám pořád mává,“ odpověděla jsem.

A když jsme jeli dál, Joe povídá: „Jsi nějak zamklá.“

„Jenom přemýšlím, jaké to bude zítra,“ řekla jsem, „až přijdu do práce se zásnubním prstenem. Jestli bude kolem toho takový rozruch jako u vaší maminky, tak se budu stydět. Jsem kvůli tomu nervózní, ale na druhé straně se nemůžu dočkat, až ten prstýnek děvčatům ukážu.“

Brzy jsme byli doma. Když už jsem vystupovala z auta, Joe mi řekl: „Pojď sem ještě ke mně a dej mi pusu. Zítra si to v práci užij, až budeš ukazovat všem ten prsten. Sejdeme se po práci.“ Rozloučili jsme se. Zašla jsem do domu. Všude už byla tma. Potichu jsem vklouzla do svého pokojíčku a lehla si. Ale moc dobře jsem se nevyspala, byla jsem hrozně nervózní. Měla jsem pocit, že ráno nikdy nepřijde, ale nakonec přece přišlo.

Vstala jsem o něco dřív, abych stihla dřívější autobus, a doufala jsem, že tam budu dřív než ostatní dívky z našeho oddělení a že tam už bude Valerie, s níž se budu moct podělit o svou radost a ukázat jí svůj prsten. Ale stejně jsem se hrozně styděla. Když jsem došla k

zadnímu vchodu obchodního domu, zhluboka jsem se nadechla a vešla dovnitř.

Sestoupila jsem po schodech do šatny a píchla si příchod. Šatna byla čtvercová místnost se skříňkami kolem stěn a uprostřed byla ještě jedna řada skříňek, která rozdělovala prostor na dvě části. Obešla jsem tuto dělicí stěnu a za ní uviděla Valerii. Jak mě uviděla, vyskočila z lavice a řekla: „Já to na tobě vidím. Ukaž mi svůj zásnubní prsten.“

„Řekla jsem ti, že splním svůj slib, zrovna tak, jako ty jsi splnila svůj,“ řekla jsem jí. „Můžeš si něco přát jako první.“

Valerie mi jemně stáhla prstýnek z prstu, navlékla si ho, pak zavřela oči, třikrát jím na prstě otočila kolem dokola a přitom neslyšně pohybovala rty. Jasně jsem viděla jejího anděla, ale svého jenom částečně, protože stál za mnou. Když jsem potom vzhledla, viděla jsem, že se andělé dotkli hlavami, a když jsem se podívala dolů, spatřila jsem, že se dotýkají i nohama. Oba andělé se začínali vzájemně propojovat. Křídla mého strážného anděla se natáhla ke křídům Valeriina a začala se proplétat, až vytvořila ovál. Podlaha pod našima nohama zmizela. Pozorovala jsem Valerii ve chvíli, kdy otevřela oči. Cítila jsem úžasný mír a pokoj; říkala jsem si, jestli něco z toho cítí i Valerie. Ta se zhluboka nadechla a překrásně se na mě usmála. „Díky, Lorno,“ řekla.

A pak už se přihrnuly další dívky a najednou jich kolem mě bylo plno, všechny mi gratulovaly a chtěly vidět můj prsten a něco si přát. Zvláště Paulina to prožívala, byla hrozně romantická a milovala příběhy o lásce. S Joem se sice setkala jen krátce, ale stejně si myslela, že je moc hezký, a přála nám štěstí.

Všechna ta pozornost byla ohromně milá. Prosila jsem anděly, ať se přičiní o splnění co nejvíc přání, zvláště mých přítelkyň, protože jsem věděla, že mají hodně přání, avšak nejen pro sebe, nýbrž i pro své rodiny a přátele.

Do šatny vešla šéfka a ptala se: „Co je to tu za rozruch? Ukažte co to tady máte.“

Protlačila se mezi děvčaty, která čekala, až na ně vyjde prstýnek a budou si moct něco přát, a chtěla vědět: „Kterápak se nám to zasnoubila?“

„Lorna,“ odpověděly všechny najednou.

„Tak, a teď si něco budu přát já,“ prohlásila. Sebrala prsten jedné dívky a ignorovala ty další, které na něj čekaly. Navlékla si ho na prst a vyslovila přání.

„Blahopřeju, Lorno. Tak a teď všechny do krámu – už ať jste tam.“

Dívky si ji na oplátku začaly dobírat, až ji rozesmály. „Lorno, ten prsten je krásný,“ řekla vedoucí. „A jak se jmenuje ten tvůj vyvolený?“

„Joe,“ odpověděla jsem.

„Tak tobě i tvému Joeovi přeju všechno štěstí, co jen ho na světě je. Kdypak bude ten slavný den?“

„Plánujeme svatbu snad na srpen příštího roku. Ještě jsme se úplně nerozhodli,“ odpověděla jsem.

„Jestli ti můžu radit, nedělejte žádná ukvapená rozhodnutí,“ řekla šéfka. „Dejte si na čas. Ale teď už do práce.“

A pak ještě když jsem v kantýně stála frontu na čaj, děvčata za pultem mi taky říkala: „Slyšely jsme, Lorno, že ses zasnoubila. Gratulujeme.“

Vedoucí kantýny se nechala slyšet, že o pauze budou určitě všechny u mého stolu, každá si bude chtít můj prsten prohlídnout a něco si přát. A takhle to šlo celý následující týden. Byla jsem šťastná, že všichni mají radost, že jsme se s Joem našli; dokonce i strážný na parkovišti gratuloval Joeovi, který pro mě po práci přijel.

Poprvé v životě jsem cítila, že jsem středem pozornosti. Ale naši se vůbec se mnou a s Joem neposadili, abychom společně prohodili plány naší svatby. Mám-li být upřímná, moji rodinu jako by moje svatba ani nezajímala.

Po poradě s Joem jsem se rozhodla, že poprosím Paulinu, s níž jsem se v práci přátelila, aby mi šla za družičku. Věděla jsem, že bude ráda a určitě mi bude ve svatební den velkou oporou. Byla trochu jako já, taky spíš tichá. Zatímco ostatní děvčata z módného oddělení často zašla společně po práci do hospody, Paulinu ani mne to nikdy nelákalo.

Hned příštího dne jsem rodičům řekla, že bych chtěla za družičku Paulinu, i když ona o tom ještě neví. Maminku to zřejmě překvapilo a hned ji napadlo, že můj bratr Barry by mohl být družba. Toho večera jsme pak s Joem o svatbě mluvili. Joe věděl, že jsem

nešťastná, a chtěl promluvit s mými rodiči, ale já jsem řekla: „Ne, já nechci, aby moje rodiče ta svatba přišla na moc peněz.“ A my jsme samozřejmě hodně šetřili na budoucí domov, tak jsme taky nechtěli moc utrácet.

Joe mě objal a řekl: „Pojď, domluvíme se, kdy zajdeme za naším farářem, abychom stanovili datum svatby.“

Joeova rodina byla co do přístupu k svatbě pravým opakem té mojí. Joeova maminka se mě ptala, které kamarádky chci pozvat, a já jsem řekla, že bych tam chtěla mít Paulinu, Valerii a Mary, všechny z práce. Ale že nevím, co si děvčata pomyslí o tom, že budeme mít hostinu doma. Řekla jsem: „Za tu dobu, co pracuju v obchodním domě, se několik dívek vdávalo a všechny měly svatební hostinu v nějakém hotelu. Maminka si vzala do hlavy, že to bude u nás, a já ji nechci ranit tím, že bych řekla, že se mi to nelíbí. S Joem jsme se dohodli, že nechceme, aby naše svatba stála moje rodiče moc peněz.“

Joeova maminka řekla: „Nedělej si těžkou hlavu, však to nějak dáme dohromady.“

A najednou to začalo jít jako po másle. Za několik týdnů, když jsem seděla v práci v kantýně u oběda s Valerií a Mary, zeptaly se mě, jestli už máme přesné datum, a já jsem odpověděla: „Ano, osmnáctého srpna, a obě vás zvu.“

Měly radost a hned chtěly vědět, kde budeme mít hostinu. Odpověděla jsem, že jsme se ještě nerozhodli; nechtěla jsem jim říkat, že to bude u nás doma.

Později téhož dne jsem požádala Paulinu, aby mi šla za družičku. Řekla, že je to pro ni velká čest. Slíbila jsem jí, že Joeova sestra Barbara jí ušije šaty.

Domek na venkově

Začala jsem s Joem mluvit o tom, zda by se nechtěl poohlédnout po nějaké jiné práci, aby byl nezávislý. Řekla jsem, že se musíme postavit na vlastní nohy. „Promluv si s mým tatínkem. Určitě ti dá dobré doporučení.“

Joe sehnal bez problémů jinou práci, teď pracoval u společnosti CIE, která provozovala veřejnou dopravu. Ale v tomto novém místě už neměl možnost často mě po práci vyzvedávat, a tak jsem většinou jezdila večer domů autobusem. Jednou večer, když jsem šla k zadnímu vchodu do našeho domu, jsem s určitostí věděla, že se má něco stát.

Všimla jsem si, že na stole v jídelně leží tatínkovy noviny *The Irish Press*. Když mi andělé řekli, abych je otevřela, moc se mi nechtělo, ale přece jen jsem odstrčila židli, posadila se ke stolu a začala v novinách listovat. Ruce se mi třásly; připadalo mi to, jako bych se ocitla ve zpomaleném filmu. Měla jsem strach, že andělé mě v novinách upozorní na něco, co mě rozruší.

„Neboj se, Lorno,“ říkali mi andělé, „jenom obracej stránky a my ti řekneme, kdy máš přestat.“

Pomaloučku jsem novinami listovala, brala jsem jednu stránku po druhé. Najednou jsem ucítila na rameni ruku anděla Hosuse.

„Teď,“ zašeptal mi do ucha, „podívej se na domy na prodej.“

Podívala jsem se a byly jich tam snad stovky. Vůbec jsem z té stránky nebyla moudrá; všechno mi to připadalo vzhůru nohama. Vzhledla jsem od novin a uviděla jsem houf andělů, jak sedí kolem stolu. To byla podívaná! Musela jsem se usmát.

„Ahoj,“ řekl mi anděl Eliáš, který seděl přímo naproti. Natáhl se po novinách a konečky prstů se dotkl stránky. „Podívej se teď, Lorno,“ řekl mi. A najednou bylo všechno zřetelné. Četla jsem: „Domek v Maynoothu na prodej.“

„Lorno, je to malý domek s velkou zahradou,“ řekl Eliáš. „Pro tebe a Joea jako stvořený. Čti dál!“

Byl to malý inzerát, jen na tři řádky. Dál tam stálo jen: „Prodej v dražbě“ a telefonní číslo.

„Lorno, zakroužkuj si ten inzerát a tu stránku vytrhni,“ radil mi Eliáš. Strčila jsem složenou stránku do kapsy. „A pak, až budeš připravená, ten inzerát ukaž tatínkovi,“ řekl ještě Eliáš. „On ti s tím bude umět pomoci.“

Vyhrkly mi slzy do očí. Byla jsem nesmírně šťastná. Anděl Eliáš povstal, naklonil se ke mně a konečky prstů mi otřel tváře. „Slzy radosti,“ řekl. Pak andělé zmizeli.

Hned následujícího dne, když jsme byli s Joem na procházce podél kanálu, ukázala jsem mu ten inzerát.

„Až se tatínek večer vrátí z ryb, promluví si s ním,“ slíbila jsem.

Složila jsem zase papír a strčila ho do kabelky. Později večer, když Joe už odešel, se otec vrátil z ryb. Položil svoje rybářské náčiní na podlahu a hrdě vytáhl z pytle dva velké říční pstruhy, čerstvé a růžové. Jednoho po druhém je položil na kuchyňský stůl. Maminka měla velkou radost. Když otec uklidil rybářské nádobíčko, posadil se na své obvyklé místo.

„Tati,“ řekla jsem, „já jsem viděla v novinách inzerát na domek v Maynoothu. Bude se prodávat v dražbě. Vyznáš se v takových věcech?“

Udiveně se na mě podíval; zřejmě ho vůbec nenapadlo, že bych o něčem takovém jako koupě domu mohla vůbec uvažovat. Nevěděla jsem, co si mám z jeho výrazu obličeje vybrat, ale otec bez zaváhání řekl: „Ukaž mi ten inzerát.“

Vytáhla jsem z kabelky stránku z novin a rozložila jsem ji na stolek před otce. Zeptal se, kde je ten inzerát.

„Zakroužkovala jsem ho černou propiskou. Koukej tatí, vpravo dole.“

Otec se na mě zase překvapeně podíval – on seděl a já jsem stála – a velmi pečlivě si inzerát přečetl, než promluvil. Nakonec se usmál a řekl: „No výborně.“ Pak se zeptal: „Joe už o tom inzerátu na domek ví?“

„Ano,“ odpověděla jsem, „když jsem se s Joem dneska viděla, ukázala jsem mu ho. Oběma se nám to moc líbí, jenže nevíme, co máme podniknout dál.“

„Tak pěkně popořadě: nejdřív musíte získat půjčku,“ řekl tatínek.

„Joe a já máme nějaké peníze v bance – máme tam zajít?“ ptala jsem se.

„Ano,“ odpověděl, „ale jsou ještě další možnosti, kam byste se mohli obrátit, třeba na městský úřad, a požádat o půjčku na bydlení, ta by měla být výhodnější než z banky. A tu aukci nechte na mně, já tam zavolám.“

„Děkuju, tati,“ řekla jsem. Byla jsem hrozně ráda, že nám tatínek chce pomoci, a byla jsem u vytržení z představy, že bychom si mohli koupit domeček.

Příští den jsem měla volno z práce, tak jsem zašla k telefonní budce a zavolala na místní úřad a řekla jsem, že se zajímám o půjčku pro novomanžele. Upřesnila jsem, že tedy ještě nejsme svoji, ale že se budeme brát. Úřednice slíbila, že mi pošle formuláře. Poděkovala jsem jí a zavěsila. Pak jsem hned volala otci a ten mi řekl, že se zajímal o tu dražbu. Má se konat za dva dny, a jestli máme skutečně zájem, měli bychom se co nejdřív na domek podívat. Navrhl, že bychom tam mohli zajet hned ten den po práci.

Nechala jsem Joeovi v zaměstnání vzkaz, aby ihned po práci jel rovnou do Leixlipu. Byla jsem celá natěšená, utíkala jsem domů a řekla mamince, co říkal otec. „Nedělej si zbytečně moc velké naděje,“ zchladila mě matka. „Získat půjčku není nijak snadné a vy s Joem moc peněz nemáte.“

Joe a tatínek přijeli k večeru domů asi pět minut po sobě. Otec prohlásil, že není čas na večeři, protože v domku je odpojená elektřina, musíme si ho tedy prohlédnout za denního světla.

Všichni jsme se usadili do otcova auta, i maminka, a jeli jsme se podívat na domek. Byla to asi čtvrt hodinka jízdy.

Když jsme u domku zastavili, skoro ho nebylo vidět za vysokým živým plotem. Branka byla zamčená a tatínek zazvonil na souseda, jak mu poradil agent, a vyzvedl u něho klíče. Pak odemkl branku a klíče dal Joeovi. Zahrada byla velká a zarostlá, hotová džungle. Zamířili jsme k domku po pěšině. Joe strčil klíč do zámku a odemkl. Když otevřel dveře, udeřil nás do nosu pach zatuchliny. Bylo to tam

cítit vlhkostí a plísní; v domku zřejmě nikdo delší dobu nebydlel. Domek byl maličký, ale mně ani Joeovi to nevadilo, jen kdybychom ho mohli koupit.

Jak jsme domkem procházeli, říkali jsme s Joem tatínkovi, že si děláme kvůli té dražbě starost – co když v ní uspějeme a domek nám přiklepnou? Nebude chtít dražitel zálohu? Měli bychom si vyzvednout z banky peníze v hotovosti, když nemáme šekovou knížku? Tatínek řekl, že jestli to dopadne dobře, zálohu ihned zaplatí a my mu to vrátíme potom. Každou chvíli jsem se uchylovala do jedné malé místnůstky, abych se mohla v klidu poradit s anděly o všem, co jsem měla na srdci.

Při prohlídce domku s Joem, maminkou a tatínkem mě andělé nepřestávali tahat za vlasy. Matka se ptala, proč si pořád sahám na hlavu. Mám snad strach, že mám ve vlasech pavučiny? Musela jsem se té otázce usmát.

Byli jsme uvnitř jenom chvíli. Pak jsme odešli, Joe zamkl a klíč hodil do schránky sousedního domu. Když jsme pak jeli domů, matka prohlásila: „Je ve strašném stavu.“

Otec se na matku podíval a pak se nás zeptal, jestli máme o domek ještě pořád zájem. Oba jsme mu shodně odpověděli, že ano.

Ve středu ráno asi v devět hodin jsme s rodiči vyrazili z domova a cestou jsme se stavili pro Joea. Tatínek zastavil před Joeovým domem a řekl mi: „Běž zaklepat na dveře.“ Joe otevřel, došel k autu a zeptal se rodičů, jestli by nešli na chvílku dál, aby se seznámili s jeho maminkou. Rodiče odmítli. Ale já jsem za ní šla. Joeova maminka nám popřála hodně štěstí a řekla: „S tvou maminkou se seznámím jindy. Některou neděli pozveme tvoje rodiče na večeři.“ Moc se chtěla s našimi seznámit. Aspoň nám mávala ze zápraží, když jsme odjížděli.

V autě jsem seděla vedle Joea a drželi jsme se za ruce. Nepromluvili jsme ani slovo; byli jsme příliš nervózní a já jsem se neustále modlila. Než jsem se vzpamatovala, otec už parkoval.

Dražba se konala v jednom starém hotelu. Byli jsme tam příliš brzy, tak jsme se zatím posadili v hotelové hale, objednali si čaj a trochu jsme nabírali dech. Mezi hosty sedícími v hale jsem jedny lidi poznala; pamatovala jsem si je ještě jako zákaznický servis. Jmenovali se Murphyovi a byli to stavbaři. Otec vstal od stolu a

zamířil k nim. Viděla jsem, jak si s nimi potřásá rukou a dává se do řeči. Koupili mu panáka a hned tam bylo plno řeči a smíchu. Otec se otočil a usmál se na mě. Z jeho výrazu jsem pochopila, že všechno jde dobře.

Zeptala jsem se Joea, kolik je hodin. Bylo tři čtvrtě na jedenáct a dražba měla začít v jedenáct. V té chvíli se tatínek vrátil k našemu stolu. Všichni jsme hořeli nedočkavostí, co nám poví. Otec se zeptal, jestli chceme slyšet napřed dobrou, nebo špatnou zprávu.

„Dobrou, prosím!“ zvolala jsem.

„Před pár lety, když byla stávka a nedostatek pohonných hmot, jsem Murphyovým udělal službu a hleděl jsem, aby vždycky dostali benzin i naftu,“ oznámil nám otec. „Teď je řada na nich, aby mi službu oplatili. Pěkně jsem si s nimi popovídal a řekl jsem jim, že jste se oba upnuli na koupi toho domečku.“

Nikdo z nás si neuvědomil, že na vzdálenějším konci ulice je na prodej i pozemek – a Murphyovi se zajímali hlavně o něj. Chtěli původně koupit i domek, kde by byly kanceláře a parkoviště pro nákladní auta. Ale po rozhovoru s otcem slíbili, že o domek usilovat nebudou a že udělají všechno, co bude v jejich silách, aby nám pomohli.

Lidé začali odcházet z haly do sálu, kde se dražba měla konat. Místnost nebyla moc přívětivá. Stálo tam plno židlí v řadách a ve předu stůl a židle. Na dražbu přišlo asi dvacet lidí. Seděli jsme přibližně v prostřední řadě napravo a Murphyovi nalevo. Než dražebník ohlásil ten domek, vydražilo se a prodalo několik položek a jedna z nich byl právě ten kousek půdy na konci ulice, koupili ho Murphyovi.

Konečně přišel na řadu domek, zdálo se mi, že to trvá celou věčnost, byla to úplně poslední položka aukce. Začalo se vyvolávat. Jedna žena zvedla ruku a vyřkla nabídku; otec zvedl ruku a nabídku zvýšil; potom přihodili Murphyovi, pak zase otec a tak to šlo nějakou dobu. Ta žena to vzdala a přestala přihazovat. Otec udělal další nabídku, po něm ještě Murphyovi, ale také přestali přihazovat. „Dva tisíce pět set liber,“ řekl tatínek a nikdo již nepřihodil. Nakonec dražebník vyřkl: „PRODÁNO!“ a já jsem cítila, že zase můžu dýchat.

Dražebník pokynul otci, aby k němu šel, a otec se obrátil na Joea a na mne a řekl: „Vy dva se mnou pojd'te taky, protože ten domek přece kupujete vy.“

Dražebník se zeptal tatínka, jak se jmenuje, a otec mu s jistou pýchou řekl, že on jenom přihazoval, ale ten domek kupujeme my dva. Dražebník si tedy napsal naše jména a zajímal se o zálohu. Otec bez zaváhání prohlásil, že to je jeho starost.

Nezapomenu, jak jsem se dívala na otce, který vytáhl šekovou knížku – tehdy mi připadala ta desetiprocentní záloha, dvě stě padesát liber, jako obrovská suma. Když jsem pozorovala otce, jak vypisuje šek, cítila jsem k němu tolik lásky a náklonnosti! Těšilo mě, že tohle pro nás udělal, a byla bych ho na místě nejraději objala.

Rodiče nás odvezli zase k domu Joeovy maminky. Když jsme tam přijeli, maminka stála zrovna u plotu na zahrádce a bavila se se sousedkou. Joe znovu zval moje rodiče na šálek čaje, ale oni zase odmítli. Vystoupili jsme z auta, když Joeova maminka došla k brance. Moji rodiče zamávali na rozloučenou a odjeli. Joeově mamince jsme tu skvělou novinu rovnou vyklopili.

„Tak pojd'te dovnitř,“ řekla. „Uděláme si čaj a vy mi to celé vypovíte. Chci slyšet každíčkou podrobnost a právě jsem upekla jablečné koláčky.“

Šli jsme do kuchyně a Joeova maminka postavila vodu na čaj. Na stole už byly hrníčky a podšálky, mléko, cukr a jablečné koláčky. Museli jsme vylíčit dražbu do nejmenších detailů, takže nám to zabralo nějaký čas. V tom domě bylo pořád živo, příbuzní přicházeli a odcházeli. Všichni chtěli slyšet o našem novém domku. Někteří říkali: „Maynooth – taková dálka. Nikdy se nesmíříme s myšlenkou, že budete bydlet na venkově.“

Já jsem se smála a říkala: „Člověk by si myslel, že se stěhujeme na kraj světa, a zatím je to sotva pětadvacet mil.“

Joeova maminka se mě zeptala: „Kdy bych tam s vámi mohla zajet, abych vám trochu pomohla s úklidem?“

Joe se na mě podíval a já jsem odpověděla: „Přes příští týden mám prodloužený víkend.“ Joe řekl, že on bude mít taky volnou sobotu, tak jsme se dohodli, že se sejdem o tom víkendu v sobotu ráno u domku. Krátce nato mě Joe odvezl domů. Oba jsme byli událostmi toho dne celí rozrušení.

Několik dní po koupi domku jsme se s Joem rozhodli, že do Maynoothu zajdeme pěšky z Leixlipu a pustíme se do úklidu. Byli jsme celí nedočkaví, a když jsme tam dorazili, branka byla otevřená. Hledali jsme klíč od domu a po nějaké chvíli se nám to podařilo – Joe ho nakonec našel pod kamenem na druhém konci domu.

Naši noví sousedé nás určitě slyšeli, protože v tu chvíli se u branky objevila nějaká paní a křikla: „Haló, je tu někdo? Já jsem odvedle.“

„Dobrý den,“ zavolala jsem a šla jsem k brance, „já jsem Lorna a budeme tu doufám bydlet, až se za půl roku vezmeme.“

„No to je senzace,“ řekla a srdečně se usmála. „Jsem ráda, že budu mít sousedy. Jmenuju se Elizabeth.“

Pozvala jsem ji dál, vedla jsem ji po zarostlé příjezdové cestě doprava podél zdi domku k hlavnímu vchodu. Tam stál Joe, představila jsem ho jako svého snoubence. Elizabeth se ráda seznámila i s ním.

„Vy jste ale hezký a příjemný pár!“ řekla nám.

Pozvala jsem pak Elizabeth, aby se podívala po domě, a Joe odemkl. Šli jsme dovnitř a povídali si dál.

„Děším se té představy, jak vám asi je, když vidíte, jak to vypadá uvnitř,“ řekla Elizabeth. „Domek byl hrozně dlouho prázdný. Ta stará paní Costellová, která tu bydlela, už dávno umřela.“

„My jsme to už viděli, Elizabeth,“ řekla jsem, když jsme procházeli místnostmi.

„Však to dáme brzy do pořádku,“ řekl Joe. „Chce to tu pořádně vydrhnout, strhnout tapety ze zdí, sundat lino z podlah a vyházet starý nábytek.“ Joe se rozhlédl. „Ale některé kusy nábytku bychom si mohli nechat – třeba ten kuchyňský stůl vypadá docela dobře, tahle křesla taky, i ten prádelník.“

Pravda byla taková, že jsme žádný vlastní nábytek neměli a na nový jen velmi málo peněz. Byli jsme závislí na tom, co se nám podaří zachránit, a neodmítli bychom žádný starý nábytek, který by nám někdo nabídl.

„Když je pěkně vyčistíte, budou vypadat jako nové,“ řekla Elizabeth. „Dá-li Pánbůh, můj muž vám pomůže s těžkou prací.“

Než jsme se zmohli na slovo, vyběhla ze dveří, že ho přivede. Rozesmáli jsme se. Byla to taková milá kulatá osůbka – takhle bych

ji popsala. Krásně se usmívala a v energii, která z ní sálala, jsem viděla i spousty lásky a péče. O takových lidech se říká, že jsou sůl země.

Netrvalo dlouho a vrátila se s hubeným dlouhánem. Muž byl velmi bledý a tvář měl zbrázděnou hlubokými vráskami – z jeho obličeje vyzařovala poctivost. „Dobrý den! Rád vás poznávám,“ řekl.

„To je můj muž John,“ řekla Elizabeth, když nás představovala, a vysvětlovala manželovi, že se brzy budeme brát a nastěhujeme se sem.

„Teda, Joe, tady si pořádně máknete,“ řekl John. „Je tu práce jak na kostele!“

„No, to teda jo – svatá pravda,“ odpověděl Joe. „Půjdeme se podívat ještě ven na ty přístavky.“

Oba muži vyšli ven a my jsme s Elizabeth pokračovaly v prohlídce. Obývací pokoj byl dost malý a byl v něm krb. Pak jsme šly do ložnice a porozhlédly jsme se. Páchlo to tam.

„Panebože, podívejte se na ty záclony, jak jsou špinavé,“ řekla jsem. „Jsou v děsném stavu a na nové nemáme.“

„Nebojte se, Lorno, to nebude tak hrozné,“ odpověděla Elizabeth. „Já je někdy v týdnu sundám. Nemám teď zrovna moc co dělat, tak je vyperu.“

Nemohla jsem tomu uvěřit. Řekla jsem: „Ale Elizabeth, to je nějakých záclon!“

„Já je vyperu a vyžehlím a pak sem zajdu a zase je pověsím – a když tu budu, tak řeknu Johnovi, ať umyje okna.“

V domku byla ložnice, malý obývací pokoj, kuchyňka a ještě jeden pokoj, který by se dal používat také jako ložnice, ale nebyl tam záchod ani koupelna.

„Ta kuchyně je pro mladou rodinu velká tak akorát,“ řekla Elizabeth, „ale z toho malého pokojíčku si udělejte radši koupelnu, protože tu budete potřebovat. Patrně chcete mít děti.“

„To určitě,“ řekla jsem s přesvědčením. Vždyť anděl Eliáš mi je předpověděl. „Ale prozatím bude muset stačit kadibudka. Kdoví, v jakém je stavu.“

Obešly jsme dům dozadu, abychom se na ni podívaly. Byla tam úplná divočina; stěží jsme přes přerostlý živý plot něco viděly. Tráva, plevel, kopřivy a všude pichlavé ostružiní výš než do pasu.

Prodíraly jsme se do míst, kde Elizabeth předpokládala, že bude venkovní záchod.

Joea ani Johna jsme nezahledly, ale našly jsme záchod. Byla to opravdu kadibudka v dlouhé kůlně s dveřmi. Nebylo tam záchodové prkýnko, ale používat se dala a vlastně nebyla tak hrozná. Zeptala jsem se Elizabeth, co je to vedle.

„Další kůlna. My máme podobnou.“

A pak jsme uslyšela Joea a Johna. „Do té kůlny se nedívej,“ řekl Joe.

Tím mě samozřejmě jenom navnadil. „Když vidím, jak se tváříš, chci tam aspoň nakouknout,“ řekla jsem. Nahlédla jsem dovnitř a samozřejmě kůlna byla plná všemožného harampádí. „Jak vypadají ty další kůlny?“ zeptala jsem se.

„Tam se radši taky nedívejte,“ řekl mi John. „Tamhle máte ještě jednu velkou a vedle je prasečí chlívěk – je to vlastně malá kůlna s ohrádkou a dvířky do dvorka. Byla by ideální, kdybyste chtěli mít slepice. Všechny kůlny jsou plné krámů, ale já Joeovi určitě pomůžu, a až sem přijde příště, něco vyklidíme a rovnou spálíme.“

„Johne, vy jste tak hodní, že nám chcete pomoci!“ řekla jsem.

John se otočil a řekl: „No, Elizabeth, teď snad abychom šli a nechali ty dva o samotě.“

Elizabeth se na odchodu ještě obrátila a řekla: „Než půjdete domů, nechcete se stavit na šálek čaje? Moc rádi vás uvítáme.“

„Chtěl bys tam zajít?“ zeptala jsem se Joea.

Přikývl. „Tak my přijdeme, asi za čtvrt hodinku,“ řekl. „Jenom se tu ještě chvíli porozhlédneme, abychom měli jasno.“

Manželé odešli. Byla jsem opravdu šťastná a Joe také. „Není to nádhera, že ten domeček je náš?“ zeptala jsem se. „Ceká nás spousta práce, ale já vím, že to dokážeme.“

Vrátili jsme se do domu a Joe se natáhl a začal strhávat kousky tapet, aby viděl, jakou práci dá očistit stěny. Nebylo to tak zlé. Linoleum na podlaze bylo potrhané, tak jsme ho společně začali zvedat. Šokovalo nás, když jsme zjistili, že pod každou vrstvou lina je další. Pod tou nejspodnější byla tlustá vrstva novin – stovky listů splených dohromady. Podívali jsme se na sebe.

„Musíme najít něco, čím by se daly odstranit,“ řekl Joe.

Vzali jsme kus klacku a pod těmi všemi vrstvami linolea a novin byla sláma a hlína. A nakonec, pod tím vším, věřte si tomu nebo ne, byla dřevěná podlaha – a docela slušná. Od Elizabeth jsme se pak dozvěděli, že všechny ty vrstvy tam byly kvůli izolaci, aby místnost byla teplejší.

S Elizabeth a Johnem jsme si vypili dobrý čaj. Elizabeth mi pak něco pověděla o paní Costellové, která v domku bydlívala. Vypadala prý jako postava z dětské knížky Beatrix Potterové; nosila velký klobouk, široký kabát a vždycky měla velkou tašku. Žila sama a nikdo k ní nechodil.

John vybídl Joea, aby si šel prohlédnout jejich dům a zahradu. Dívala jsem se na ně oknem a viděla jsem, jak si kolem nich hrají andělé. Usmála jsem se.

„Připadá mi, že jste šťastná, když se takhle usmíváte,“ řekla Elizabeth.

„Však taky jsem, moc šťastná,“ odpověděla jsem. Bylo krásné být v jejich domě, mít šťastnou rodinu hned v sousedství a vidět světlo, které vychází z Johna a Elizabeth. Měli roztomilého chlapce, nevím přesně, kolik mu bylo, asi tak deset.

„Kdykoli nás budete potřebovat, přijďte,“ vyzývala nás Elizabeth. Poděkovali jsme a pak jsme s Joem ruku v ruce odešli.

Následující sobotu Joe přivezl do domku svou maminku. Já už jsem tam byla a čekala na ně. Když Joeova maminka vystoupila z auta, objala nás, rozhlédla se a řekla: „Pane jo, máte před sebou pěknou prácičku!“ Požádala Joea, aby otevřel kufr; měla tam všechno potřebné k úklidu. Nanosili jsme to dovnitř. Maminka šla také dál.

„No,“ řekla, „z tohoto domečku se určitě dá vytvořit příjemný, útulný domov.“

Následující dva dny jsme se věnovali uklízení. Ten společně strávený čas mi poskytl příležitost k hlubšímu poznání Joeovy maminky. Moc dobře jsme si spolu rozuměly. Ty dva dny byly báječné a udělali jsme přitom obrovský kus práce. Joeova maminka byla úžasná. A když se přiblížil čas naší svatby, domek byl obyvatelný – tedy skoro.

Svěřuji se Joeovi

Jednou ráno v šatně jsme si s Paulinou povídaly o svatebních šatech. Paulina pak požádala naši vedoucí, jestli bychom nemohly mít společně polední pauzu, abychom se mohly jít podívat po nějakých látkách. Vedoucí souhlasila a napsala si nás na poledne na stejnou hodinu.

Když přišla doba oběda, utíkaly jsme s Paulinou do kantýny, tam jsme něco za pět minut zhlty a vyrazily do obchodů. Prohlédly jsme snad stovky typů šatů a štůčků látek. Bylo to vzrušující. Nakonec po mnoha společně strávených poledních pauzách jsem našla látku, která se mi doopravdy líbila a u níž jsem měla pocit, že by se na svatební šaty hodila. Byla krémová a měla vzorek vínových kytiček, které byly tu a tam jakoby nenápadně rozhozené. Paulina si našla krásnou látku, která barevně ladila s těmi kytičkami na mé látce. Ale zatím jsem nic nekoupila, věděla jsem, že maminka bude chtít jít vybírat látku na moje svatební šaty se mnou.

I když jsme s Paulinou strávily tolik času při vybírání látek, ještě jsem jí neřekla, že budeme mít svatební hostinu doma. Bála jsem se na to jenom pomyslet, až to řeknu jí a druhým dvěma děvčatům. Jednoho dne jsem se ptala andělů, kdy bude nejvhodnější čas, abych to kamarádkám sdělila, a oni řekli: „Právě nyní.“

„To myslíte teď, při pauze na čaj?“ zeptala jsem se.

„Ano!“ odpověděli andělé.

Když jsem vešla do kantýny, uviděla jsem Valerii a Mary sedět na našem obvyklém místě. Vzala jsem si čaj a sušenky a šla jsem se posadit k nim. Když jsem si sedla, Valerie se mě zeptala: „Lorno, tak kdy se konečně dozvíme, kde budete mít svatební hostinu?“ Děvčata byla samý úsměv a nemohla se dočkat.

„Svatbu budeme mít v domě mých rodičů v Leixlipu,“ řekla jsem. Z jejich výrazu bylo zřejmé, že je to zarazilo.

„To si snad děláš legraci, Lorno,“ řekla Mary.

„Ne,“ odpověděla jsem. „Nežertovala bych o ničem tak závažném, jako je můj svatební den.“

Začaly se mě obě vyptávat na všechno možné, hlavně na to, proč se moji rodiče rozhodli vystrojít svatbu doma. Řekla jsem jim, že to je v rodině mé maminky taková tradice a že matka na ní lpí. Pak se mě zeptaly, kdo všechno ještě na svatbě bude.

„Hlavně příbuzní. Moji rodiče, bratři a sestry, několik tetiček a strýčků, samozřejmě Joeovi příbuzní, vy dvě a Paulina, která mi jde za družičku. Celkem nás bude na hostině asi třicet. Několik příbuzných přijde do kostela.“

Za několik dní, když jsem seděla v kantýně u oběda s kamarádkami, Valerie mi řekla, že má k té mé svatbě pár nápadů.

„Lorno, co kdybychom po hostině odjeli do Dublinu do nějaké hospody, kde se hraje a tancuje, a tam to pořádně oslavili?“

„To je skvělý nápad a Joe s tím bude určitě souhlasit, protože u nás se tancovat nedá. A jak vy se dostanete ráno do kostela v Leixlipu?“ ptala jsem se.

„Dáme si sraz v Dublinu,“ odpověděla Valerie, „a pojedeme ke kostelu autobusem. Doufáme, že nebude pršet, protože si nechceme brát kabát. A taky doufám, že to ke kostelu není moc daleko, protože budeme mít boty na jehlách!“

„Dvě minuty,“ uklidňovala jsem je. „Hlavně ať jste tam včas.“ Smály se a řekly, že už se těší na den volna.

Později toho dne, když mi Paulina pomáhala před zavírací hodinou rovnat ramínka v našem oddělení, jsem jí řekla: „Asi bych ti taky měla říct, kde budeme mít svatební hostinu.“

„Já už jsem to slyšela od děvčat, že to budete mít doma,“ řekla Paulina. „Myslím si, že je to prima.“

Řekla jsem jí, že je to od ní hezké.

Když jsem večer přišla domů, maminka řekla, že bychom na druhý den, kdy budu mít volno, měly jít vybrat látku na moje šaty. Těšila jsem se, že pojedeme s maminkou do města a budeme vybírat látku a střih na mé svatební šaty – i když já už jsem měla vybráno a věděla jsem přesně, co chci koupit. To jsem jí ovšem neřekla. Věděla jsem, že matka ráda chodí po obchodech, tak jsem byla zticha.

Chodit dopoledne s matkou po Dublinu z jednoho obchodního domu a krámu s látkami do druhého byla docela zábava, ale

maminka už začínala být trochu netrpělivá, protože nic z toho, co jsme viděly, se mi nelíbilo, i když jí spousta látek připadala pěkná.

„Já nechci žádné tradiční šaty,“ řekla jsem jí, „a rozhodně se nechci vdávat v bílém! Je tu ještě jeden obchod s látkami, mami. Jednou jsi mě tam vzala, je to v té boční ulici vedle Clerys.“

Po šálku čaje maminka zamířila do toho obchodu. Prohlédly jsme spoustu látek ve velkých rolích – některé stály, jiné ležely na pultě. Když jsme došly k té mojí látce, kterou jsem si vybrala, řekla jsem: „Myslím, že tahle látka je krásná. Líbí se mi ten krémový podklad i ten vzorek z vínových kytiček. A podívej, ta látka, co stojí vedle, by se k tomu perfektně hodila na šaty pro družičku.“

„Ano,“ přikývla matka. „Je opravdu krásná. A ty dvě by k sobě šly moc pěkně.“ Jen to matka vyřkla, hned se kolem nás začali rojit andělé. Když se maminka zeptala: „Kolik ta látka stojí?“, málem jsem vyprskla smíchy, protože jsem slyšela anděly, jak sborově vyzpěvují: „Není tam cenovka, není tam cenovka.“ Věděla jsem, že to andělé zařídili, aby cenovka zmizela.

Matka se rozhodla, že se půjde zeptat některé prodavačky. Andělé se okamžitě zarazili a začali mávat rukama, což znamenalo ne. Věděla jsem, že musím maminku zadržet, protože by si myslela, že je látka moc drahá, a snažila by se mě přesvědčit, abych si vybrala něco lacinějšího. A to jsem nemohla připustit ale zároveň jsem nechtěla ranit její city.

„To je jedno, mami,“ řekla jsem, „já si tu látku zaplatím, i střih a všechno, co bude k ušití zapotřebí. Pojd', půjdeme se podívat na střihy.“

Andělé maminku vedli za paži, když jsme šly dozadu, kde byly všechny sešity s modely. Matka jeden otevřela a začala si ho prohlížet. Navrhla jsem, že budu prohlížet jiný, abychom ušetřily čas. Musela jsem jich prolistovat pět, než jsem našla model, který jsem si předtím vyhlédla. Zavolala jsem na maminku: „Koukej, tenhle střih by se krásně hodil na tu látku, co jsem si vybrala.“

Maminka se v šití opravdu dobře vyznala, tak hned věděla, kolik látky bude na oboje šaty zapotřebí. Když dokončila svoje výpočty, šly jsme k pultu a ukázaly prodavačce, které látky chceme. Sundala oba štůčky, položila je na pult a pečlivě odměřila požadovanou

délku. Pak látky složila a dala do tašky. Přidala tam i stříhy a veškeré potřebné přípravy.

„Celkem to dělá 25 liber 99 pencí,“ řekla.

Podávala jsem prodavačce peníze, ale maminka řekla, že tu látku na moje svatební šaty chce zaplatit. Její nabídka mě sice potěšila, ale řekla jsem: „Ne, maminko, to je moc peněz.“ Ale ona trvala na svém, tak jsem ji to nechala zaplatit. Připadalo mi, že je šťastná a pyšná, když podávala prodavačce peníze. Poděkovaly jsme, a když jsme odcházely z obchodu, jeden z andělů stál u dveří. Špitla jsem mu „Díky“ a pak už jsme zamířily domů. Když jsme šly s taškami na autobus, děkovala jsem mamince.

Radovala jsem se jako malé dítě, nemohla jsem se dočkat, až látku ukážu Joeovi a odnesu ji ukázat taky k nim domů. Toho večera Joeova matka řekla: „Musím se seznámit s tvými rodiči. Zeptala by ses jich, jestli by mohli přijít v neděli na večeři?“

Když mě Joe večer pak vysadil u nás, šla jsem k zadnímu vchodu jako obvykle. Překvapilo mě, že maminka i tatínek jsou ještě v jídelně, a tak jsem té příležitosti hned využila.

„Dobrý večer! Nečekala jsem, že budete ještě vzhůru. Mimochodem, Joeova maminka vás oba zve v neděli v pět hodin na večeři.“

Matka se netvářila moc nadšeně, ale tatínek řekl: „Ovšemže rádi přijdeme. Řekni Joeově mamince, že v neděli v pět tam budeme.“ Měla jsem radost a nabídla jsem se, že jim udělám šálek čaje. Tatínek nechtěl a řekl mi: „Jdi už spát.“ Tak jsem jim popřála dobrou noc.

Na druhý den po práci jsem sedla na autobus a jela k Joeově mamince. Řekla jsem jí, že naši v neděli na večeři přijdou. To ji potěšilo, ale zároveň trochu znervóznilo. Víím, že si dala náramně záležet, aby večeře byla perfektní.

Když jsme s rodiči onu neděli dorazili k Joeovi na večeři, otec zaklepal na dveře a já jsem byla ráda, že nám přišel otevřít Joe. Přivítal maminku a tatínka a mne obejmul. Šli jsme do jídelny; bylo tam prostřeno jako pro královnu – opravdu něco úžasného. Joe představil svou maminku, sestru Barbaru a jejího manžela i jejich tři děti. Ale hned na začátku se přihodila jedna komická věc. Barbara se

pořád nabízela, že mamince vezme plášť, a ta pořád odmítala: „Ne, to je dobré.“

Vytáhla jsem Joea z jídelny a pošeptala mu: „To není kabát, to jsou propínací šaty. Řekni Barbaře, ať toho nechá, nebo já vyprsknu smíchy.“

Joe řekl, že o propínacích šatech slyší poprvé, a když jsme se vrátili do jídelny, Barbara se znovu ptala, jestli si maminka nechce odložit. Joe ji prostě přerušil a odtáhl mamince židli, aby se mohla posadit.

Večeře byla výborná; měli jsme hovězí pečení a k tomu opékané brambory, zelí a mrkvičku. Jako dezert podávala Joeova maminka svůj úžasný jablečný páj se šlehačkou. Nikdy jsem lepší jablečný páj než ten její nejedla. Joeova maminka nás uctila jaksepatří; a všechno se vydařilo.

Celé léto před naší svatbou mé andělé nabádali, abych se Joeovi svěřila se svým malým tajemstvím. Mockerát jsem jim řekla, že se toho bojím. Vždycky jsem si přála, abych to směla někomu říct, zvláště Joeovi, ale měla jsem strach z jeho reakce – co když mi neuvěří?

„Měla bys mu zatím říct jenom část,“ radili mi andělé. „Svěřuj se mu po kouskách, pokaždé trochu, víc ne. Pamatuj si, Lorno, že nikdy nebudeš moct říct úplně všechno, něco musí zůstat zahaleno tajemstvím. Jakmile se naskytne nejbližší vhodná chvíle, my ti pomůžeme.“

O několik dní později, když mě Joe vezl večer domů, napadlo ho, že bychom si mohli vyjet do hor.

„Bude krásná noc,“ řekl. „Je úplněk a myslím, že nebe bude plné hvězd. Víím o jednom místě, kde můžeme zaparkovat a kochat se vyhlídkou na Dublin i na moře.“

Ale když jsme tam dojeli, bylo tam už plno jiných aut. „Pojďme se trochu projít a pak si můžeme na chvilku sednout tam na tu zídku,“ navrhla jsem.

Ta zídka byla vlastně jen hromada kamení, ale posadili jsme se tam a Joe mě vzal do náruče. Líbali jsme se a já jsem se cítila v bezpečí. Nevím, jak dlouho jsme tam seděli, ale najednou jsem si všimla, že je nebe plné hvězd. A tu některé začaly vířit a padat, a když se přiblížily k zemi, viděla jsem, že jsou to andělé. Uslyšela

jsem, jak mi říkají: „Teď je ta pravá chvíle, aby ses o kousek svého tajemství podělila s Joem.“

Obrátila jsem se k Joeovi a zašeptala jsem, že mu musím něco říct. Podíval se na mě a zeptal se, jestli se to týká naší svatby.

„Ne,“ odpověděla jsem. „Týká se to jenom mne. Chci ti něco vysvětlit. Víš, já vidím věci, které ostatní lidé normálně nevidí. Občas vidám anděly.“

Na jeho obličej bylo vidět, že mi vůbec nevěří. Podíval se na mě a rozesmál se. „Lorno, pokud vím, andělé se zjevují leda jeptiškám a kněžím. To je směšné! Obyčejní lidi jako ty nebo já přece anděly nevidí.“

Nervózně jsme na něho pohlédla; přesně toho jsem se bála. Potichu jsem volala ty stovky andělů, kteří byli kolem mne, na pomoc.

Joe mě stiskl v objetí a už o tom nepadlo ani slovo.

„Pojedeme. Je pozdě a zítra musíme oba do práce,“ řekl nakonec.

Cesta zpátky uběhla téměř mlčky. Joe na mě při řízení tu a tam vrhl pohled, jako by si v duchu říkal: „Co to tu mám?“

Vadila jsem se s anděly a říkala: „Joe vůbec nezareagoval dobře.“

Dojeli jsme k nám před dům, Joe zastavil a řekl: „Lorno, žádala jsi mě, abych uvěřil něčemu, o čem jsem nikdy ani nepřemýšlel.“ Ale trochu mě uklidnilo, když mě objal a políbil.

Když jsem pak šla kolem domu k zadnímu vchodu, pořád jsem se na anděly zlobila. Můj anděl mi řekl: „Nedělej si s tím těžkou hlavu, Lorno. Teď teprve tě Joe začíná doopravdy poznávat.“

Přemýšlela jsem, jak bych to udělala, aby mi začal věřit, ale brzy se mi naskytla příležitost.

Ačkoli Joe už pro tatínka nepracoval, občas mu ještě v servisu vypomáhal. Jednou ve čtvrtek večer, když jsem skončila v práci, jsem měla vidění – spatřila jsem spoustu skla, velká okna; zdálo se mi, že na ně svítí světlo, takže mě oslepuje, a přece je tma. „Co to má znamenat?“ ptala jsem se andělů.

Andělé odpověděli: „Řekni to Joeovi.“

„Do toho se mi vážně nechce,“ odporovala jsem.

„Rozpomeň se na to vidění, Lorno,“ řekli andělé. „Už víš, kde to je?“

„Ano, je to v servisu.“

Večer jsem to řekla Joeovi. „To nic neznamená,“ odbyl mě.

Víc už jsme o tom nemluvili, ale dělala jsem si starost. V pátek jsem měla vidění znovu. Tentokrát jsem viděla Joea v nějakém autě, jako kdyby s ním jel k pumpě natankovat benzin. Uviděla jsem, jak se k autu blíží nějaký muž a Joe stahuje okýnko. Pak všechno zmizelo.

Řekla jsem Joeovi, že jsem zase měla vidění, a vysvětlila jsem mu do všech podobností, co jsem viděla. „Nechci, aby se ti něco stalo. Je to varování.“

„Já na takové věci nevěřím,“ řekl Joe. „Volal mi tvůj tatínek, nechával mi vzkaz. Potřeboval by, abych přišel o víkendu pracovat. Ten člověk, který sloužil noční šichty, odešel, a on nemá nikoho na sobotu a na neděli od půlnoci do sedmi do rána.“

Měla jsem další vidění a tentokrát se mi toho ukázalo ještě víc. Spatřila jsem, jak Joe stahuje okýnko a jeden z těch mužů mu dává do obličeje ránu pěstí. Pak jsem viděla Joea na policejní stanici, jenže policisté věřili těm dvěma mužům, a ne Joeovi. Nevěděla jsem, co si mám z toho vybrat; teď už jsem byla doopravdy rozčilená a hádala jsem se s anděly.

„Joeovi poteče krev z nosu, ale jinak se mu nic nestane,“ řekli andělé. „Pamatuj si, co jsi viděla, Lorno. Policie mu sice nebude věřit, ale nakonec to dobře dopadne.“ Po práci jsem jela k Joeově mamince a s Joem jsme šli na procházku po okolí. Prosila jsem ho, aby mi věřil. Zlobila jsem se na něho. Říkala jsem mu: „Proč mě nechceš poslouchat?“

A po celou tu dobu mu jeho strážný anděl šeptal do ucha. Chtělo se mi na Joea zakřičet: „Tvůj strážný anděl se ti to snaží říct, ale ty nejsi ochotný poslouchat.“ Když Joe viděl, jak jsem rozčilená, slíbil mi, že si o víkendu bude dávat moc pozor.

O víkendu se to vidění naplnilo a bylo to všechno přesně tak, jak jsem to předpověděla.

Večer Joe pracoval na opravě auta nějakého zákazníka a pak s ním jel pro benzin. Přítel majitele auta jel náhodou kolem a myslel si, že Joe to auto ukradl. Začal na Joea křičet, a když Joe stáhl okýnko, ten muž ho praštil do obličeje a zavolal policii. Policisté Joeovi nevěřili a zatkli ho. Tatínek se za něho zaručil a všechno se pak vysvětlilo, ale Joe toho večera aspoň nahlédl, že jsem si nevymýšlela.

Čtrnáct dní před svatbou mě Paulina, Valerie a Mary vytáhly na dámskou jízdu, abych se s nimi rozloučila se svobodou. Ještě nikdy jsem s nimi po práci nikde nebyla. Nejdřív mě vzaly k Smythovi, to byla hospoda, kam Valerie chodila skoro každý pátek večer. Bylo tam plno lidí, kteří pracovali v obchodním domě. Zdálo se mi, že Valerie a Mary se znají snad se všemi, kteří v té hospodě byli, a hodně se nasmály. Obě byly zvyklé pít alkohol, ale já ne. Přemluvily mě, ať si dám skleničku vína, a to mi stouplu rovnou do hlavy, což mým kamarádkám připadalo k popukání. Jedna sklenička byla pro mě víc než dost, opravdu jsem to cítila, a tak už jsem pak radši pila jen limonádu.

Chodily jsme z jednoho podniku do druhého, všude pěšky, až jsme skončily v Maryině oblíbené hospodě u Murphyho. Tam vládla úžasná atmosféra. Ta hospoda nebyl žádný luxus – měli tam betonovou podlahu, ještě ke všemu hrbolatou, nebyly tam ani stoly, jenom vysoké židličky u baru, a bylo tam plno lidí, kteří zpívali irské odbojné písničky. Hudba a zpěv se mi moc líbily a všechny jsme se přidaly. Pak jsme ještě zašly k Mary do její garsonky v centru, daly jsme si čaj a sušenky a probíraly jsme uplynulý večer. Kamarádky si ze mne utahovaly a slibovaly mi žertíky, které mají na mě a Joea nachystané na náš svatební den. Moc jsme se přitom nasmály. Ten večer byl moc vydařený, ale byla jsem ráda, když jsem se konečně dostala domů a šla spát.

Datum svatby se blížilo. Skoro všechno už bylo nachystané, i můj svatební dort už dorazil do domu; jedna teta ho pro mě udělala jako svatební dar. Byl naprosto úžasný, třípatrový. Ještě mám někde v krabíčce schované ty ozdoby, které na něm byly.

Dva dny před svatbou se v domě všechno jenom lesklo, nikde ani smítko, obě rodiny byly v pohotovosti. A v předvečer se stavili ještě sousedé s dotazem, jestli na poslední chvíli nepotřebujeme s něčím pomoci. Anne, sousedka odvedle, mi slíbila, že přijde brzy ráno a udělá mi účes.

Je to úžasné, kolik štěstí přinese svatba do rodiny, mezi přátele, ba i sousedy – kdy všechno to vzrušení, které má každý v sobě, vyplyne napovrch. Kdykoli se někde plánuje svatba, prosím všechny anděly, co jich jen ve vesmíru je, aby ta svatba přinesla jen štěstí a radost všem zúčastněným.

A konečně tu byl ten slavný den – 18. srpen 1975. V noci jsem skoro nespala a byla jsem brzy na nohou – stejně jako celý dům. Rozčilením jsem ani nemohla snídat, vypila jsem jen šálek čaje. Jeden z nejvzácnějších okamžiků byl ten, kdy mě otec vedl k autu a posadil se vedle mě na zadní sedadlo. Neřekl ani slovo, jen mě držel za ruku. Když auto zastavilo před hlavním vchodem do kostela, tatínek řekl: „Zůstaň sedět.“ Sám vystoupil. Šofér přispěchal, aby mi otevřel dvířka, ale otec trval na tom, že mi je otevře on. Ve chvíli, kdy jsem vystupovala z auta, mě úsměv na otcově tváři naplnil štěstím. Vzal mě za ruku. Jakmile jsme vešli do kostela, tatínek mi potichu řekl, jak je pyšný, že může vést uličkou mezi lavicemi svou krásnou dceru o jejím svatebním dni.

Když jsem pak kráčela k oltáři, zavěšená do otce, cítila jsem, jak mi můj strážný anděl cuchá úces, který dal sousedce ráno tolik práce. Viděla jsem Joea, který stál na druhém konci uličky a díval se směrem ke mně. Moc mu to slušelo. Vedle něho stál jeho strážný anděl s úsměvem na tváři. Pak se začali objevovat na oltáři další andělé: Michael, Hosus, Eliáš, Eliša – všichni ti, kteří se mnou po celé ty roky byli. Všude spousta andělů, oltář jich byl plničký. Kněz už tam na nás čekal.

Šli jsme s Joem k oltáři, stanuli jsme před knězem a obřad začal. Když mi Joe navlékal na prst prsten, Hosus mě zatahal za šaty a společně se mnou vyslovil: „Ano.“

Před kostelem bylo plno fotografování, a doma jsme pak měli krásnou hostinu, při níž jsme všichni, příbuzní i přátelé, seděli kolem jednoho velikého stolu.

Později večer jsme všichni z domu odešli a Joe a já jsme se rozhodli zajít s našimi přáteli na skleničku do místní hospody. Jenže tam bylo moc lidí a nebylo tam místo pro nevěstu a ženicha, tak jsme se rozjeli do jedné hospody v centru Dublinu. Nezůstali jsme tam s Joem moc dlouho a vydali jsme se do Maynoothu. Tam mě v časných ranních hodinách Joe přenesl přes práh našeho domečku.

Poznávám strážného anděla

Někdy se stane, že mě andělé předem neupozorní na nějakou událost. Jednou večer, když jsme s Joem byli svoji asi čtvrt roku, se přihodilo něco moc zvláštního. Bylo asi jedenáct hodin, Joe už byl v posteli a četl si knížku, zatímco já jsem ještě něco sklízela a chystala se taky do postele. Tenkrát jsme ještě neměli v domku koupelnu, tak jsem se myla u krbu. Pak jsem si lehla, ale ani ne za pět minut se mi začalo chtít na záchod, tak jsem vylezla z postele.

Otevřela jsem dveře ložnice a strašně se lekla. Málem jsem do někoho vrazila.

„Pane na nebi, co tady děláte?“ vykřikla jsem.

Přede mnou stála paní Costellová, ta stará paní, která před námi žila v domku až do smrti! Vypadala přesně tak, jak ji Elizabeth vylíčila. Měla kabát a úžasný klobouk se závojičkem a na něm ještě umělé ovoce a pod paží držela obrovskou tašku.

„Sbohem,“ řekla. „Teď můžu odejít.“

Usmála se na mě. Vypadala krásně, dokonale, opravdu jako z pohádkové knížky. Nevím, proč se musela rozloučit zrovna se mnou, ale jestli to udělat musela, tak mi to nevadilo. Ale že jsem se jí předtím lekla!

Vrátila jsem se do postele.

„Copak se děje?“ ptal se Joe.

„Vždyť já jsem do ní málem vrazila,“ řekla jsem, protože jsem si neuvědomila, že jsem Joeovi ještě neřekla, že občas taky vídám duchy. „Právě jsem se setkala s tou stařenkou, která tady bydlela před námi,“ řekla jsem Joeovi. „Jenom se přišla rozloučit.“

Joe se posadil na posteli a vyděšeně se na mě zadíval. Poručil mi, ať si lehnu a přikryju se.

Tiše jsem ho poslechla a doufala jsem, že Joe o tom incidentu nebude moc přemýšlet. A taky že ne – vrátil se ke knížce. Bylo jasné, že moji andělé se snaží. Joe se o tom už nikdy nezmínil.

Ležela jsem v posteli a hovořila s anděly. Ptala jsem se, proč mě paní Costellová nechala, abych se s ní málem srazila. Není to nic pěkného setkat se takhle se zemřelou osobou, s duší, která ještě neodešla do nebe. Elektrické šoky, které při tom cítím po celém těle, jsou hrozně nepříjemné. Duch, který ještě neodešel do nebe, nebyl dosud očištěn a vyvolává úplně jiný pocit než duch, který už byl v nebi a vrátil se, jako třeba můj bratříček Christopher. U duchů, kteří se vracejí z nebe, vždycky cítím životní sílu jejich duší.

Andělé mi řekli, že z nějaké příčiny, kterou mi ovšem nevysvětlili, paní Costellová nemohla opustit domek, dokud se mnou nenavázala kontakt, a tento kontakt potřebovala, aby mohla odejít do nebe. Vysvětlit to nedokážu, ale často se setkávám s dušemi, které ještě neopustily zemi a neodešly do nebe, a z nějakého důvodu musím sehrát roli při jejich odchodu.

* * *

Po několika měsících jsem otěhotněla. Joe se rozhodl, že prodá auto, abychom si mohli dovolit všechno, co budeme potřebovat pro budoucí děťátko. Takže jsme zase jezdili autobusem, a oba jsme se tomu smáli.

Těhotenství mi přišlo těžké a stěžovala jsem si neustále andělům i Bohu. Ale andělé se mi jen smáli a říkali, že to musím vydržet.

Moje děťátko se rozhodlo přijít na svět několik týdnů před termínem – byl to krásný chlapeček a měl přes tři kila. Byli jsme s Joem tak šťastní! Už dlouho předtím jsem mu vyprávěla, že jsem měla malého bratříčka Christophera, který zemřel jako miminko ještě před mým narozením, a že bych svého prvního syna chtěla pojmenovat po něm. Takže jsme se rozhodli, že naše novorozeně se bude jmenovat Christopher.

Joeovi jsem však o svých setkáních s dušičkou svého bratříčka nikdy nevyprávěla; o podobných setkáních jsem měla mlčet, až do napsání této knihy. Prosila jsem Joea, aby mým rodičům neříkal, proč jsem chtěla dát svému synkovi jméno Christopher. Když za mnou rodiče přišli na návštěvu do porodnice, maminka řekla, že bychom ho měli pojmenovat Christopher po jejím tatínkovi – mém

dědečkovi. Usmála jsem se na Joea a řekla jsem, že právě tohle jméno jsme pro něho vybrali. Joe mi jenom stiskl ruku.

Když jsem si přinesla Christophera z porodnice domů, byla jsem jako každá novopečená matka – nervózní a až zbytečně starostlivá. Chlapec byl silný a zdravý, ale jednou, když jsem se na něho dívala, objevili se kolem mě andělé a řekli mi, že Christopher má malou zdravotní potíž.

„Všimla jsem si, že netráví správně mléko. Je to tak?“ ptala jsem se.

„Ano,“ řekl anděl. „Dobře Christophera zabal, dej ho do kočárku a jed s ním k telefonní budce.“

Udělala jsem to tak, a když jsem přijela k budce, byla jsem ráda, že tam zrovna nikdo není. Zatelefonovala jsem lékaři a poprosila ho, aby se přišel na Christophera podívat. Doktor k nám zašel hned odpoledne. Bylo toho dne zrovna chladno a lilo jako z konve. Klíč byl ve dveřích, a když doktor vešel, zavolal: „Je někdo doma?“ Já jsem seděla u krbu s Christopherem na klíně a zrovna jsem ho krmila. Usmála jsem se na lékaře, protože jsem viděla, že za ním jdou všichni andělé. Posadil se na židli, liboval si, jak tam máme útulno a teploučko, a hřál si ruce u ohně. Chvilíčku si s dítětem hrál a pak se mě zeptal, co se mi na něm nezdá. Řekla jsem, že mám dojem, že Christopher správně netráví mléko. Doktor se na mě nějak divně podíval. Anděl, který stál za ním, mi poradil, ať si dávám pozor na to, co říkám.

„Taky hodně blinká,“ dodala jsem.

„Lorno,“ smál se doktor, „to všechny malé děti.“

Přitáhl si židli blíž, aby Christophera vyšetřil, a vtom se jeden anděl dotkl Christopherova břicha. Ten začal zvracet tak prudce, že z něho mléko vyletělo přes celou místnost. Doktor se na mě podíval a řekl: „Tak tohle není normální.“

Potom vytáhl stetoskop, přiložil ho dítěti k břichu a přitom mi říkal, že kdykoli viděl dítě takhle zvracet, vždycky se ukázalo, že trpí celiakií. Potom mi dal doporučení na vyšetření k specialistovi do dětské nemocnice v ulici Temple v Dublinu.

Christopher celiakii opravdu měl, a tak mu předepsali zvláštní dietu. Znamenalo to, že jsme často museli na vyšetření do

nemocnice, a někdy si ho tam i pár dní nechali, což bylo těžké jak pro něho, tak pro nás.

Joe pracoval každou volnou chvíli na zahradě a musím říct, že už začínala vypadat k světu. Jednoho dne, když jsem pozorovala Joea pracujícího na zahradě, viděla jsem, že se na krátký okamžik zjevil jeho strážný anděl a pak se kolem něho objevili i další andělé; vypadalo to, jako kdyby Joea podpírali. Taky jsem si všimla, že světlo kolem něho jakoby pohasíná.

Dala jsem se do pláče a řekla jsem si v duchu: „Ne! To si nezasloužíme!“

Věděla jsem, že andělé mi naznačují, že Joe onemocní.

A také že ano. Brzy poté se velice rozstonal s žaludečním vředem a bylo mu mnohem hůř než většině lidí se stejnou obtíží. A takhle to s ním bylo pokaždé. Nevím, čím to bylo, ale vždycky, když onemocněl, jeho choroba měla těžší průběh než u jiných lidí.

Navzdory léčení a přísné dietě bylo Joeovi velice zle a půl roku byl v pracovní neschopnosti. V důsledku toho ztratil místo u dopravní společnosti a přežívali jsme jenom díky sociální podpoře od státu.

Bylo to pro nás tehdy moc těžké, a ačkoli jsem to ještě nevěděla, mělo to tak už být po celý zbytek Joeova života.

Jednou, když bylo Christopherovi asi osmnáct měsíců, jsem ho vynesla do předzahrádky, aby si tam hrál, zamkla jsem branku a vrátila jsem se do domu, že ustelu. Přední dveře jsem nechala otevřené. Vtom se mi zjevila Eliša.

„Dobrý den, Lorno, jdu ti jen říct, že za chvíli dostaneš návštěvu.“

Než jsem se zmohla na slovo, Eliša zmizela. Zasmála jsem se a řekla jsem: „To byla hodně krátká návštěva.“

Eliša se už znovu neukázala a já jsem na to přestala myslet. Ustýlala jsem a tu a tam jsem se mrkla oknem na Christophera. Když jsem odešla do našeho malého obýváku, najednou jsem zahlédla nějaký záblesk u předního vchodu a zaslechla tichý smích. Do předsíně vešel duch malé holčičky. Měla dlouhé, vlnité černé vlasy a tmavě modré oči, na sobě kabátek s černým límečkem, klobouček, podkolenky a černé střevíčky. Vtančila do kuchyně a usmála se na mne.

Tento malý duch měl s sebou strážného anděla. Ducha se strážným andělem jsem viděla jen zřídka – ti s námi normálně zůstávají jenom krátkou dobu po smrti, protože duch, který projde branami místa, kterému říkáme nebe, už strážného anděla nepotřebuje.

Holčička vypadala jako z masa a kostí, jako vy nebo já. Žila zřejmě někdy v minulosti, ale já jsem nevěděla, za jakých okolností zemřela. Její strážný anděl byl průsvitný asi jako dešťová kapka plná života a odrážely se v něm všechny barvy, které dívence obklopovaly. Všichni strážní andělé jsou si vzhledem podobní, i když mají trochu odlišné charakteristické rysy – je to trochu jako u sourozenců, kteří jsou si také podobní, ale mají odlišné vlastnosti. Mně nedělá žádné potíže rozpoznat strážného anděla od anděla jiného druhu.

Viděla jsem strážného anděla té holčičky, jak se pohybuje kolem ní, jako by ji chtěl chránit před světem lidí a vším, co je v něm; dokonce jí ani nedovolil, aby se chodidly dotýkala země.

Někdy se na mě otočil a s úsměvem si kladl ukazovák před ústa jako by mi tím naznačoval, že nemám nic říkat.

Holčička se obrátila, odhopsala z kuchyně do předsíně, ven hlavním vchodem, a pak mi ona i se svým strážným andělem zmizela ve světelném záblesku. Holčička a její strážný anděl se mi pak v průběhu několika dalších měsíců zjevovali při nejrůznějších příležitostech. Přicházela na návštěvu, jenom když byly přední dveře otevřené, což ovšem bylo skoro pořád. Pak na mne poprvé promluvila; řekla mi, že když umírala, byla úplně sama. Potom vzhledla ke svému strážnému andělovi a prohlásila: „Já jsem vážně nevěděla, že mám strážného anděla. Vůbec jsem netušila, že tam jsi.“

Zdálo se mi, že holčičce vhrkly do očí slzy, a její strážný anděl se sklonil a slzy jí setřel. Cítila jsem velkou lásku a pohnutí a mně samé se zalily oči slzami. Dívence už neřekla ani slovo a zase vyběhla dveřmi ven.

Příště mi sdělila, že se jmenuje Annie. Nikdy jsem však nedostala příležitost, abych se jí na něco mohla zeptat, protože její strážný anděl si vždycky dal ukazováček na ústa, čímž mi naznačoval, že nemám mluvit.

Jednou ráno se mi znovu zjevila Eliša. „Ne abys mi zase tak rychle zmizela jako posledně,“ řekla jsem jí honem.

„Pojď, posadíme se spolu na schůdek přede dveřmi,“ řekla Eliša.

„Elišo,“ ptala jsem se, „proč za mnou chodí duch té dívenky a její strážný anděl?“

„Lorno,“ odpověděla Eliša, „Annie potřebuje vědět, že ji někdo měl rád, dokud byla naživu. V okamžiku smrti byla sama a myslí si, že ji nikdo neměl rád, ani její maminka a tatínek – kteří u ní nebyli, když umírala. Její strážný anděl ji přivedl za tebou, aby ses stala jejím náhradním rodičem. Je mi jasné, že tím od tebe chceme něco hodně těžkého, Lorno.“

„Víš, Elišo,“ řekla jsem, „ale ono to začíná fungovat. Já už se těším, kdy Annie zase uvidím, i když vím, že je jenom duch, a ne dítě z masa a kostí. Zjišťuju, že k ní začínám pocíťovat náklonnost, a vím, že její strážný anděl se přičiňuje o to, aby tato náklonnost přerostla v naši vzájemnou lásku. Děkuju ti, Elišo.“

„Tak zatím sbohem,“ rozloučila se Eliša a zmizela.

Annie mě začala navštěvovat častěji – chodila skoro každý den. A pak mě jednoho dne oslovila jménem.

„Lorno,“ řekla mi, „abys věděla, já jsem umřela při požáru. Nemohla jsem se nikoho dovolat. Křičela jsem, ale nikdo mě neslyšel. Kdepak byla maminka a tatínek? Mým rodičům to bylo jedno, neměli mě rádi. Pamatuju se, jak jsem ležela a naříkala, a když jsem se pak probudila, byla jsem v nebi.“

„Annie,“ řekla jsem jí, „hned jak se vrátíš do nebe, setkáš se tam s maminkou a tatínkem a určitě pochopíš, že tě milují.“

Jak jsem to dopověděla, Annie se ke mně na okamžik přitiskla. V tom objetí jsem ucítila její fyzické tělíčko.

„Tak to je všechno. Nic jiného jsem nepotřebovala vědět, jen to, že mě v lidském světě někdo miloval.“ S těmito slovy se otočila a vyběhla ze dveří i se svým strážným andělem.

Děkovala jsem Bohu. Byla jsem šťastná, protože jsem věděla, že Annie se teď v nebi spojila se svými rodiči.

Někdy se mi zdá, že Bůh ani andělé nedokážou přesvědčit některé duše, že je někdo miloval, dokud žily. Proto Bůh poslal Annie do našeho světa lidí i s jejím strážným andělem. Annie nutně

potřebovala slyšet, že ji někdo miloval i za jejího života. Není to snadné pochopit, ale ona to skutečně potřebovala vědět.

Síla modlitby

Znovu jsem otěhotněla. Bylo mi pětadvacet a Christopherovi dva a půl. Tentokrát byly první tři měsíce těhotenství naprosto bez problémů, netrpěla jsem ranní nevolností. Jednou ráno, když Joe odešel do práce, jsem se rozhodla, že si ještě poležím v posteli. Christophera jsem měla u sebe. Probudila jsem se asi za hodinu. Christopher ještě tvrdě spal. Zlehka jsem ho políbila a tiše vyklouzla z postele. Zamířila jsem do našeho malého obýváku a tam seděl v křesle anděl Hosus. Řekl mi, ať se taky posadím.

„Anděli Hosusi, neříkej mi, že mě zas čeká nějaká potíž,“ řekla jsem.

„Neboj se, Lorno, nejde o nic vážného. Dítě, které čekáš, má na levém boku znamínko. Doktoři budou znepokojení a pošlou pro specialistu z jiné nemocnice. Ty si pamatuj, že to dobře dopadne. Tvoje dítě je v pořádku, ale spěchá, aby se užuž narodilo. To miminko se nemůže dočkat, až ho budeš chovat v náručí. My andělé i strážný anděl tvého děťátka uděláme všechno pro to, abychom ho udrželi tam, kde má být, co nejdéle – právě tady, Lorno.“ Anděl Hosus se natáhl, dotkl se mého břicha a já jsem ucítila, jak se dítě ve mně pohnulo.

„Moje dítě ví, žes mi sáhl na břicho,“ řekla jsem Hosusovi. „Cítila jsem pohyby dítěte, když jsem byla těhotná šest týdnů, ale doktor řekl, že je to vyloučeno. Ale já vím, že není. Když stojím před zrcadlem, prosím Boha, aby mi dovolil na chvíli na ně pohlédnout, a pak vidím veškerou vnitřní energii, jak se otáčí jako vír. Někdy se průzor na chvíli otevře a já vidím, že moje děťátko je dokonalé.“

Zeptala jsem se anděla Hosuse: „Proč se moje dítě chce dostat na svět dřív, než přijde jeho čas?“

Hosus neodpověděl, ale místo toho mi řekl: „Odeď to budeš mít těžké a většinu těhotenství strávíš v nemocnici.“

O několik dní později jsem byla v nemocnici na ultrazvuku a mohla jsem svoje dítě vidět.

„Máte náramně čilé miminko,“ řekl mi doktor. „Všechno vypadá moc dobře. Zatím je malinké, ale už rozhazuje ručičky a nožičky. Dokonce otvírá oči a strká si palec do pusy.“

Lékař rozhodl, že bych měla zůstat pár dní v nemocnici, abych si odpočinula, a poslal mě rovnou na lůžkové oddělení. Joe odešel domů, ale vrátil se s věcmi, které jsem potřebovala. V nemocnici si mě nechali týden, a když mi doktor řekl, že můžu jít domů, byla jsem moc ráda a cítila jsem se dobře.

Ale pobyla jsem doma sotva čtrnáct dní, a už jsem byla v nemocnici zase. Christophera si vzala na starost maminka, aby Joe mohl chodit do práce – krátce předtím dostal místo na okresním úřadě. Christopher hrozně vyváděl a mamince dalo hodně práce, než ho uklidnila. Joe se ale za ním pokaždé stavil, než šel za mnou na návštěvu do nemocnice, a na víkendy si Christophera bral.

V nemocnici mi dávali infuze a nesměla jsem z postele. Doktoři nechápali, proč mám pořád předčasné kontrakce. Zbývající měsíce těhotenství jsem strávila v nemocnici. V týdnu před Vánocemi, kdy jsem byla v sedmém měsíci, se oddělení vyprazdňovalo – každého, kdo jen toho byl trochu schopen, posílali na svátky domů. Že by poslali domů taky mne, se však nezdálo. Pořád jsem se modlila, abych mohla odejít a byla o Vánocích pohromadě s Christopherem a Joem. Pak přišel Štědrý den a těsně před obědem se objevil u mé postele jeden doktor a řekl mi, že bych mohla jít na dva nebo tři dny domů pod podmínkou, že se okamžitě vrátím, kdyby mi nebylo dobře.

Ten večer přijel tatínek s Joem a Christopherem do nemocnice, aby si mě odvezli domů. Bylo mi báječně. Když jsme přijeli do našeho domečku, vypadalo to tam moc útulně: o to se zasloužila Elizabeth, naše skvělá sousedka. Než tatínek odjel, řekl nám, že nás zvou na oběd na Štěpána, na druhý svátek vánoční, a že se pro nás ve dvanáct zastaví. Christopher šel se svým tatínkem zavřít branku po dědečkově odjezdu, a když se vrátili, už jsem si hověla u krbu. Christopher si mi sedl na klín a já jsem se s ním mazlila, zatímco nám Joe dělal čaj. Z těch Vánoc si toho moc nepamatuju, ani už nevím, jak to Joe všechno zvládl. Nejvíc si pamatuju, jak jsem k sobě

první večer tiskla Christophera, a pak ještě, jak jsme byli na Štěpána u našich a že mi nebylo moc dobře a poprosila jsem tatínka, aby mě zas odvezl do nemocnice.

Vrátila jsem se tam a za čtrnáct dní, když jsem byla v osmém měsíci, se mi narodil druhý syn Owen. A věřte si tomu nebo ne, vážil skoro čtyři kila, ačkoli se narodil čtyři týdny před termínem.

* * *

Nevím, jak došlo k tomu, že se maminka a tatínek stali členy modlitební skupiny; prostě se to stalo a zdálo se, že modlení má na mého otce velký vliv. Začal pomáhat lidem. Dělal to už dřív, ale teď mnohem víc než předtím. Jakmile se doslechl, že někdo má nějaké potíže, snažil se ze všech sil mu pomoci.

Jednou večer přišel k nám do našeho domečku a ptal se, jestli bychom nechtěli jít na společné modlení do Maynoothské koleje. Maynoothská kolej byl v té době největší irský seminář a bylo tam vždy hodně kněží i studentů bohosloví.

Podívala jsem se na Joea a oba jsme přikývli. Těšilo mě, že budu mít příležitost na chvíli vyjít z domu, a také mě fascinovala vyhlídka na společné modlení ve skupině. Kostely jsem vždycky milovala, a kdykoli jsem mohla, šla jsem na mši.

„Jak to v té modlitební skupině vypadá?“ zeptala jsem se.

„Scházíme se v jedné místnosti v suterénu Maynoothské koleje,“ odpověděl otec. „Společně se modlíme a čteme pasáže z Písma; potom prosíme skupinu, aby se pomodlila za naše rodiny nebo někoho, kdo je v nesnázích. Po skončení modliteb si dáme většinou čaj a sušenky a povídáme si a seznamujeme se navzájem.“

„A navazujete nová přátelství,“ dodala jsem.

Elizabeth slíbila, že nám pohlídá děti, a skutečně to dělala od té doby, kdykoli jsme šli na shromáždění.

První modlitební skupina se mi moc líbila, i když musím přiznat, že jsem byla nervózní a moc si z toho nepamatuju. Ale stali se z nás pravidelní členové a snažili jsme se chodit co nejčastěji.

Modlitba má nesmírnou sílu: kdykoli se modlíme, nemodlíme se sami, protože se současně s námi modlí náš strážný anděl i všichni

další andělé, kteří jsou nám v té chvíli nablízku. I naši draží zesnulí, kteří už jsou v nebi, se k nám připojí, kdykoli se modlíme.

Nic není tak bezvýznamné a triviální, aby nestálo za to se kvůli tomu modlit, a žádná modlitba není příliš krátká – aťsi je to třeba jenom jedno slovo. Modlit se můžeme kdekoli – když řídíme auto, na procházce, na schůzi, uprostřed davu, i když jsme sami. Někdy se modlíme, aniž si to uvědomujeme, zejména když myslíme na milovanou osobu, která je nemocná, nebo na přítele, který má nějaké potíže. Pokud modlitba vychází opravdu z nitra, je nesmírně účinná, a vůbec nesejde na tom kterém náboženství či vyznání. Bůh naslouchá modlitbám všech svých dítek úplně stejně.

Modlitba má zvláště velkou moc, když se modlí skupina lidí pohromadě na jednom místě, jako jsme to dělali my v naší skupině, nebo když se lidé na různých místech na světě modlí ve stejnou chvíli za jednu určitou věc. Taková modlitba nabývá pak nesmírné spirituální síly.

Vždycky jsme si cestou na skupinu povídali; Joe mi vykládal o různých věcech, které se mu přihodily v práci na okresním úřadě, a také jsme hovořili o modlitební skupině. Jednou ve středu, když jsme šli na společné modlení, jsem řekla Joeovi, že doufám, že se nás večer sejde hodně – obvykle nás bývalo asi tak deset nebo i méně, zvláště v létě. Ale když bylo po prázdninách, počet účastníků skupiny vzrůstal. Jednou jsme se dokonce museli přestěhovat do větší místnosti.

Tatínek navštěvoval celou řadu modlitebních skupin, ale v Maynoothu byl jenom několikrát. Tenkrát poprvé nás tam zavedl, ale od té doby do Maynoothu moc často nechodil, takže jsem měla radost, když jsem ho tam uviděla. Hned jsem se k němu rozběhla, abych ho pozdravila. Po schodech nahoru jsme šli společně, pak jsme prošli vchodem a zabočili do jedné místnosti vlevo. Už tam byli nějakí lidé a asi dvacet židlí srovnaných do kruhu. Pozdravili jsme a sedli jsme si. Skoro všechny židle už byly obsazené.

Přišli ještě další lidé a také kněz, který se nám představil jako otec David. Pak se nás zeptal, jestli by nám nevadilo, kdyby se ten večer k naší skupině přidalo také několik seminaristů a jeptišek. Všichni jsme jednomyslně prohlásili, že je rádi přivítáme. Jelikož nás už v té místnosti bylo asi dvacet laiků, otec David navrhl, že se pokusí

sehnat větší místnost. Za chvíli se vrátil se zprávou, že našel větší místnost, ale není to přímo v koleji, a máme si vzít s sebou židle – i ty, které zatím stály u zdi. Všichni vstali a šli pomáhat.

Ta druhá místnost byla mnohem větší. Brzy se začalo trosit plno seminaristů a také kněží – těch bylo celkem sedm. Přišlo také několik jeptišek a s nimi jedno mladé děvče, které bydlelo u nich ve školním areálu. Dostavili se ještě další laici.

V místnosti to přímo vibrovalo a bylo v ní plno světla. Viděla jsem několik andělů, i když ne příliš jasně, a moje duše přímo jásala. Andělé mi šeptali do ucha, že se dostaví někdo velmi výjimečný. „Já vím,“ říkala jsem jim, „já vím, kdo má přijít.“ Byla bych skákala radostí a chtěla jsem to všem říct, ale andělé mi drželi chodidla u země, takže jsem se nemohla pohnout. „Ne,“ nakazovali mi, „oni by ti nevěřili.“

Stála jsem na pravé straně mezi dveřmi s nohama upoutanýma k zemi a pozorovala jsem postavené židle. Byly uspořádané v soustředných kruzích, ale jak se skupina rozrůstala, židle se neustále posouvaly. Viděla jsem, že původní myšlenka na uspořádání židlí do kruhů vzala za své a místo toho z židlí začal vznikat ovál – vlastně asi pět nebo šest oválů, které se od středu stále zvětšovaly. Chodili další a další lidé a všichni nosili židle.

Joe na mě zavolal, ať si jdu sednout k němu. Teď bylo v té velké místnosti šest kompletních oválů. Andělé mi uvolnili nohy, takže jsem se mohla přesunout. Viděla jsem, že vedle Joea je volno, ale nebylo lehké se k němu dostat. Někteří lidé vstávali ze židlí a odsouvali je, abych mohla projít, a tak jsem se nakonec dostala na místo a posadila se vedle Joea.

John, jeden z laiků, přivítal všechny přítomné na skupinovém modlení. Potom každý začal nahlas chválit Boha, svými vlastními slovy. (Lidé se modlili, jak to cítili, způsobem, který byl pro ně významný.) Atmosféra pulzovala energií, byla jako nabitá elektřinou, andělé mávali křídly tak, že i světlo bylo zářivější. Velebila jsem Boha z celého srdce a celé duše a byla bych ráda zavřela oči, ale andělé mi to nedovolili. Stínili mi oči, ale také jsem cítila jejich ruce pod bradou, takže jsem hlavu držela zpřímá. Začínala jsem se dostávat do extáze. Všichni kolem mě měli hlavy skloněné; byli zabráněni do modlitby a chvalořečení. Každý člověk měl před sebou,

za sebou i po stranách zářivého anděla. Místnost byla anděly zaplněná od podlahy ke stropu – myslím, že tam nebylo jediné volné místočko, jež by nevyplňoval nějaký anděl.

Pak mi jeden anděl pošeptal do ucha: „Lorno, poslouvej každého jednotlivce.“

Zaposlouchala jsem se a bylo to něco neuvěřitelného. Slyšela jsem každého zvlášť: někteří se modlili v extatických výkřicích náboženského vytržení, jiní opakovali dokola stejné modlitby a ještě další zpívali nábožné písně a chválili Boha z hloubi nitra, z celé své duše.

Andělé mi pomaloučku dovolili, abych také trochu sklonila hlavu, a už jsem necítila pod bradou jejich ruce. Prosila jsem anděly, aby mě nenechali zavřít oči, až budu chválit Boha a děkovat mu. Pošeptali mi, že mi zavrou oči jenom trošku. Potom místnost ztichla. I andělé ztichli.

Postupně začal místnost zaplňovat oblak zářivě bílého světla, plný života, zahalil všechny a všechno a cestou vše omýval a očišťoval. Z toho oblaku uprostřed nás se zhmotnil a zviditelnil Bůh v podobě mladého muže; poznala jsem tu mocnou sílu, jež z Něho vyzářovala, a uvědomila jsem si, že jsem se s Ním již jednou setkala, ještě jako dítě, onoho dne v Mountshannonu, když jsem šla do domu své babičky.

Ten mladý muž – Bůh – byl oděn do bílého roucha. Konečky prstů u nohou vypadaly jako zlaté. Paže měl svěšené podél těla, ruce dlaněmi ven směřovaly dolů a z prstů tryskaly paprsky zlatého světla. Jeho obličej zářil a v jasných očích se zračil věčný život. Bronzově zbarvené vlnité vlasy spadaly na ramena. Ale cožpak můžu doufat, že dokážu popsat to oslnivé, zářivé světlo – veškerý život sám, plný lásky, soucitu a naděje?

Pomaloučku se otočil tváří ke každému z přítomných a bez pohybu, tak jak jej vnímáme my, prošel mezi lidmi sedícími ve vnitřním oválu. Lidé Boha chválili, vzdávali Mu díky v tichosti, v meditaci, v modlitbě, a neměli tušení o Jeho přítomnosti. Pak se Bůh pohyboval mezi lidmi sedícími za mnou a já jsem cítila Jeho přítomnost – nesmírně silnou. Byla jsem naplněná pokojem, který v Bohu přebývá. Modlila jsem se: Kéž by Bůh mohl s námi neustále zůstat a chodit takto mezi námi.

Když jsem skončila modlitbu, ucítila jsem dotek Jeho dlaně na rameni. Bůh se fyzicky dotkl mé duše v zářivém světle. Jak mám popsat, co viděla má duše? Čistotu v její nekonečnosti; jasnost v celistvosti.

Potom v prudkém záblesku Bůh zmizel a místnost opět vypadala normálně. Oči jsem měla doširoka otevřené a viděla jsem, že oblak krásného, zářivého života – záře Boží přítomnosti mezi námi – také zmizela. Přes slzy jsem se usmívala.

Za několik okamžiků všichni ustali v modlitbách a pozvedli hlavy. Někteří promluvili a říkali, že modlení a meditace ve velké skupině je naplnily neuvěřitelnou radostí a pokojem. Potom promluvil jeden mladý kněz (vlastně nevím, jestli už byl vysvěcený; možná to byl seminarista). Měl světle hnědé vlasy, nebyl moc vysoký a nosil krátký plnovous. „Cítíte to někdo?“ zeptal se.

Věděla jsem přesně, co se chystá říct, a zeptala jsem se andělů: „Můžu říct, že jsem to taky cítila – aby mu to pomohlo?“ Ale andělé mi nakázali, abych nic neříkala.

„Cítil jsem, že tady mezi námi chodil Bůh,“ řekl ten mladík. „A cítil jsem, že se mě dotkl. Dotkl se ještě někoho?“

Moc se mi chtělo zvolat: „Ano, mne se také dotkl!“ Ale když jsem to neměla říkat, zůstala jsem zticha. A smutné na tom bylo, že nikdo jiný neměl tu odvalu říct: „Ano, Bůh se mě dotkl“; nikdo jiný neměl odvalu veřejně se k Bohu přiznat. A Bůh se jich přitom skutečně dotkl! Tolik máme strach připustit, že Bůh je v našich životech; bojíme se Boha otevřeně uznat; otevřeně promluvit.

Nevím, kdo byli ti další lidé, kterých se Bůh tehdy dotkl, ale pamatuji se na toho mladíka a dodnes doufám, že si stále uchovává vzpomínku na ten krásný zážitek, ať dělá cokoli.

A pak skupinové modlení skončilo a podával se čaj a sušenky jako obvykle. Já jsem vyklouzla na parkoviště s hrníčkem v ruce. Vyšla jsem z parkoviště a procházela se mezi nějakými malými stromky – ještě stále jsem se trásla vzrušením – a andělé chodili tím hájkem se mnou.

„Vím, že ten mladík si zoufale přál potvrzení svého zážitku,“ říkala jsem andělům, kteří se kolem mě rojili, ne některému konkrétnímu. Prosila jsem anděly i strážného anděla toho mladíka, ať mu pomáhají, aby si stále udržel svou víru, víru v Boha, ať už se

stane knězem nebo ne. Pak jsem se jich zeptala: „A nemohla bych Joeovi říct, že mezi námi chodil Bůh a některých z nás se dotkl?“

„Ne, Lorno, to by bylo pro Joea příliš obtížné, aby to pochopil,“ odpověděli andělé. „Přijde čas, kdy se budeš moct o některé zážitky s Joem podělit, ale pamatuj si, ne o všechny. A tohle je zrovna jedna z věcí, které mu nikdy říct nesmíš.“

Bylo mi z toho trochu smutno. Když jsem se vracela ke vchodu, objevila se Eliša, podržela mi dveře a s úsměvem řekla: „Nebud' smutná.“ V tu chvíli ze mne veškerý smutek spadl.

Na chodbě jsem se potkala s tatínkem. Říkal, že už by jel domů. Odpověděla jsem, že jen najdu Joea a že se sejdeme u auta. Doma jsme byli za pár minut. Ani tatínek ani Joe nic zvláštního o tom skupinovém modlení neřekli, a proto soudím, že nic neviděli.

Tunel

Za těch pět let, co jsme bydleli v domku, byla zahrada už v pořádku. Pěstovali jsme spoustu zeleniny a taky jsme měli pár slepic – jediná potíž s nimi byla, že jsme nevěděli, kam snášejí vajíčka! Nakonec jsme ohradili část zahrady s velkou kůlnou, z které jsme udělali kurník, a pak už jsme nacházeli vejce bez problémů. Joe mi také vyrobil velký sušák, kam se vešlo všechno prádlo; pamatuju se ještě, jak ho dělal. Stál na štaflích s velikým kladivem a já jsem mu držela tyč. Hrozně jsme se přitom nasmáli.

Jednou odpoledne si Christopher s Owenem postavili stan z klacků, dek a provázků a hezky si tam hráli, zatímco já jsem na zahradě věšela prádlo. Najednou přímo přede mnou přistál velký svazek světelných paprsků a zasáhl mě, jako kdyby mě někdo plácl – skoro jsem upadla. Samozřejmě, anděl Hosus! Rozesmála jsem se, protože jsem věděla, že to bylo jen z legrace.

„Lorno, přišel jsem ti něco říct,“ řekl. „Bude to šťastná a zároveň smutná zpráva. Bůh ti posílá dušičku malého děťátka. V novém roce otěhotníš, ale to miminko ti nezůstane, zase se vrátí k Bohu.“

„To jsem smutná už teď,“ odpověděla jsem. „Proč mi to vykládáš, anděli Hosusi? Proč se to nemůže jenom stát, aniž bych to věděla předem? Bylo by to pro mě lehčí.“

„Joe bude mít radost, až otěhotníš, Lorno,“ řekl Hosus, „a až se to děťátko vrátí k Bohu, Joeovi to trochu pomůže pochopit tvůj dar.“

„Ty myslíš, že to pochopí?“ ptala jsem se.

„Ale ano,“ ujistil mě Hosus. „Pochopí – bude mu to jistým způsobem připadat neuvěřitelné, ale časem pozná, že je to pravda, díky jiným věcem, které se vám přihodí. Teď je vhodná chvíle, aby sis s Joem znovu promluvila.“

„Tak dobrá,“ souhlasila jsem. „Možná mu něco řeknu dnes večer na procházce.“

Když Joe kvečeru přišel domů, kluci si ještě hráli ve stanu a honili se v přední části zahrady. Joe otevřel branku, Christopher s Owenem se k němu rozběhli, on je vzal každého na jednu ruku a odnesl je do domku. Po večeři jsem poprosila Elizabeth, jestli by mi mohla dohlédnout na děti, že bychom se s Joem chtěli chvilku projít.

Šli jsme podél kanálu a povídali jsme si o nejrůznějších věcech. Řekla jsem: „Chtěla bych se s tebou o něco podělit. Je to něco, co mi ukázali andělé.“

Když jsme šli kolem lučního kvítí, které rostlo na březích kanálu, vysvětlila jsem Joeovi, že vidím kolem rostlin vyzařovat energii.

„Vezmi mě za ruku a andělé ti možná pomůžou, abys tu energii kolem rostlin viděl,“ řekla jsem a pevně jsem mu tiskla ruku. „Podívej se na tu kytičku. Vidíš, jak z ní vycházejí kuličky energie? Rostlina vrhá do vzduchu svou vlastní energii. Podívej se na ty různé barvy – žlutou, bílou a modrou, vidíš to?“

Odvrátila jsem se a poprosila anděly, aby to Joeovi umožnili vidět. Přitom jsem ho stále držela za ruku.

„Podívej se na ten vlčí mák. Vidíš, jak odspodu rostliny vystřelují takové spirály až do výšky třiceti centimetrů? Vybuchují jako malé ohňostroje, jeden za druhým, a každý trvá jen pár vteřin.“

Joe se zadíval, ale z výrazu jeho obličeje byl jasné, že nic nevidí a dokonce pochybuje o tom, že by tam mohlo být něco k vidění. Zasmušila jsem se.

„Tak pojd,“ řekl Joe, „vrátíme se domů.“

Najednou se objevili andělé, jako by přilétli ze vzduchu nad kanálem. Začali jemně foukat do květin. Joe už se otočil k odchodu. Chytla jsem ho za ruku a zvolala: „Podívej se, jak ten větřík fouká mezi květinami. Teď už to vidíš, Joe?“

Joe zůstal užasle stát, jako by vrostl do země. Nakonec ze sebe vypravil: „V životě jsem nic takového neviděl.“

Pak mi popsal, co vidí. Spokojeně jsem se usmívala. *A to bylo poprvé, co se mi dostalo potvrzení, že i jiní vidí to, co já.*

Joe se na mě usmíval jako u vytržení. „Některým věcem je těžké uvěřit, ale teď už vím, že o tobě nemám pochybovat.“ Otočil se a znovu se podíval, ale když viděl, že energie kolem květin zmizela, vypadal trochu zklamaně.

„Já tomu sama taky nerozumím,“ řekla jsem Joeovi. „Je to skoro, jako kdyby se energie zapínala a vypínala. Pro lidské oči je k spatření jenom někdy.“

Ve spokojené náladě jsme se ruku v ruce vraceli domů. Když jsme s Joem uložili děti, ještě jsme pak večer seděli a povídali si. Joe se mě vyptával na spoustu věcí, ale já jsem mu na všechny otázky odpovědět nedokázala.

Postupně se otec angažoval v nejrůznějších modlitebních skupinách v Dublinu i poblíž místa svého bydliště, a to včetně tak zvaných „znovuzrozených křesťanů“. Občas se stávalo, když jsem přišla k našim s dětmi na návštěvu, že jsem se setkala s některým členem modlitební skupiny, který byl na odchodu. Jednou, právě jsme došli k brance domu mých rodičů, se otevřely dveře a z předsíně vyšel nějaký člověk.

Podíval se na nás a zeptal se maminky: „Kdo to je?“

Matka odpověděla, že jsem její dcera a ty děti že jsou její vnoučata. Ten muž mamince řekl, ať nás někdy v neděli přivede na modlitební skupinu. Já jsem ho pozdravila a pokračovala s dětmi kolem domu k zadnímu vchodu. Pak jsem se ptala maminky, kdo to byl. Odpověděla mi, že to je jeden z kazatelů modlitební skupiny znovuzrozených křesťanů v Dublinu. Už jsem se víc nevyptávala a ona mi už nic dalšího také neřekla.

Později jsem se s dětmi vrátila autobusem do Maynoothu. Umývala jsem v kuchyni nádobí a jedním okem jsem sledovala Christophera, který si hrál na podlaze v jídelně s nějakými hračkami. Owen spinkal na dece. Přemýšlela jsem o pozvání do té nové skupiny. Najednou kuchyňské dveře vrzly a otevřely se. Okamžitě mi bylo jasné, že je to anděl Michael.

Andělé se většinou nezabývají materiálními věcmi našeho světa, ale z nějakých důvodů to v mém případě dělají dosti často. Mnohdy jsou to maličkosti, třeba Michael mi pomáhá zvedat věci nebo Hosus zase fouká na pověšené prádlo. Jedna žena, s níž jsem se setkala o mnoho let později, mi vyprávěla, jak se jednou snažila odemknout dveře, za nimiž byla její stará matka. Nešlo to, trvalo jí to hrozně dlouho a ona už byla zoufalá. Modlila se a prosila Boha, aby jí poslal na pomoc anděly, a najednou se zamčené dveře otevřely, aniž se jich dotkla. Něčemu takovému se říká zázrak: neumíme si to vysvětlit, ale

víme, že sami bychom to nedokázali. Je to poměrně vzácný jev, ale stává se častěji, když se lidé duchovně rozvíjejí a obracejí se na anděly.

„To jsi ty Michaeli?“ zvolala jsem, aniž jsem se ohlédla od dřezu. Když anděl vešel do kuchyně, položil mi ruku na rameno.

„Lorno, tys mě volala!“ řekl Michael.

„O tom nic nevím, Michaeli,“ odpověděla jsem.

„Ty sis to ještě neuvědomila,“ řekl, „ale už dlouho nás nemusíš volat jménem, kdykoli některého z nás potřebuješ. Všichni Boží andělé jsou neustále s tebou.“

„A jak jsi to poznal, anděli Michaeli, že chci mluvit právě s tebou?“ ptala jsem se.

„Lorno, tvoje lidská mysl a duše jsou propojené,“ vysvětloval Michael. „Tvoje duše ví dřív než tvoje vědomí, že tvoje lidská stránka se mnou potřebuje mluvit.“

Zasmála jsem se představě, že moje duše něco ví dřív než já, a Christopher na mě zavolal: „Mami, čemu se směješ?“ Zvedl se a šel za mnou do kuchyně. Najednou si zakryl ručičkou oči a ptal se: „Odkud se bere to světlo?“

Polechtala jsem ho a neodpověděla jsem mu. Pak jsem ho poslala, ať jde zase zpátky a hraje si s bratříčkem.

„Michaeli,“ řekla jsem pak, „ty víš, že moc ráda chodím do modlitební skupiny v Maynoothu. Seznámila jsem se tam s výbornými lidmi.“

Anděl Michael se na mě zářivě usmál a pak řekl: „Řekni mi, co máš skutečně na mysli.“

Zhluboka jsem se nadechla a vyprávěla jsem Michaelovi, že jsem byla u maminky v Leixlipu a potkala tam muže, který nás pozval, celou naši rodinu, do modlitební skupiny znovuzrozených křesťanů v Dublinu. „A ty to víš, jak jsem pokaždé nervózní, když mám jít někam poprvé,“ připomněla jsem mu.

Anděl Michael se mi začal smát. Vzal mě za ruku. „Lorno, přece se tam nebudeš muset stavět na hlavu, nic takového,“ řekl. „Nemusíš mít strach.“ Oba jsme se rozesmáli. Michael pokračoval: „Uvědom si, že když jdeš do modlitební skupiny v Maynoothu, modlíš se a chválíš Boha. Dělej to stejně, Lorno, nijak se neomezuj v modlení ani chvalořečení. Bude tam hodně rodin, v tom to tedy bude jiné. Až

nastane vhodný čas, Lorno, půjdete do téhle modlitební skupiny jako rodina i s tvými rodiči, ale k tomu ještě dost dlouho nedojde.“

Michael měl pravdu jako vždy. Teprve po mnoha letech jsme tam šli všichni pohromadě a tehdy to znamenalo zásadní obrat v mém životě, po němž jsem se velmi sblížila s otcem.

Christopher nakoukl do kuchyně. „Maminko, já zas vidím to světlo.“

Anděl Michael zmizel. Vzala jsem Christophera do náruče a pak jsem si s ním chvíli hrála na trakař.

* * *

V novém roce jsem otěhotněla, přesně jak andělé předpověděli. Joe i já jsme měli velkou radost, i když jsem měla těžké srdce, protože jsem věděla, že tohle děťátko nepřežije.

Kdykoli žena otěhotní, dušička jejího děťátka už ví, jestli je matka donosí, nebo jestli je potratí, zda ho porodí mrtvé nebo deformované. Ale bez ohledu na to, jak to dopadne, duše dítěte stále své rodiče miluje a vždycky zůstane po jejich boku – bude s nimi, aby jim pomáhala v životě. Jestli jste sami někdy přišli o dítě, nezapomínejte, že duše toho malého si vás vybrala za otce nebo matku. Skutečně si vás vybrala, ještě než bylo dítě počato; ta dušička vás miluje a měla radost, že jste ji dokázali počít.

V Bibli se tu a tam dočteme, že Bůh nás znal ještě dříve, než jsme byli počati; to proto, že jsme byli již duchovními bytostmi v nebi, kde jsme všichni stáli ve frontě, abychom mohli opustit nebe a narodit se na zemi.

Dnes je na celém světě strašné množství potratů, ale nesmíme nikdy zapomenout, že pokud se matka rozhodne jít na potrat, ta malá dušička už předem ví, že to matka udělá, a i když to ví, přesto si tu ženu vybere za svou matku – ačkoli to znamená, že to dítě bude jen počato a nikdy se nenarodí. Ta dušička si vybrala matku a bude ji bezvýhradně milovat. Je to láska, která si neklade žádné podmínky. Byla bych ráda, aby si tohle uvědomila každá matka, zejména každá žena, která se rozhodne pro potrat. Možná jde na potrat mladá dívka, která se bojí života, vnějšího světa, nebo má strach z rodičů nebo nezná nikoho, komu by se mohla svěřit nebo kdo by jí pomohl.

Pamatujte si, že dušička dítěte ji miluje a ani na okamžik jí nemá za zlé, že je neporodila. Už předem věděla, co se stane, a přece ji zahrnuje svou láskou.

O několik let později za mnou začali chodit lidé, kteří potřebovali pomoc. Pamatuji se na jednu ženu, která mě také vyhledala. V jedné chvíli mi řekla: „Měla jsem několik samovolných potratů.“

„Ano,“ odpověděla jsem, „andělé mi to právě řekli.“ Podívala jsem se ke dveřím do kuchyně a tam na zemi sedělo pět maličkých dětí, pět dušiček obklopených světlem, a všechny byly krásné – krásné dušičky a krásné dětičky. Obrátily se a usmívaly se na svou matku. Ona je neviděla, ale já jsem jí řekla, co vidím, a ji to naplnilo velikou radostí. Dokonce jsem jí dokázala říct, že některé jsou chlápci a jiné děvčátka, a popsát, jak vypadají. Byla nesmírně šťastná. Ty dušičky mi řekly, ať jejich maminku ujistím, že byly dosud s ní a že u ní budou napořád.

„Víte, já jsem v minulosti vždycky cítila, že jsou kolem mne,“ řekla mi ta matka. „Někdy se mi dokonce zdá, že cítím, jak se mě ručičkami dotýkají na noze. A právě teď je taky cítím.“

Musela jsem se usmát, protože právě v tom okamžiku byly všechny kolem její židle a skutečně se ženy dotýkaly.

„Ano, sahají na vás,“ řekla jsem s úsměvem, „a je to pro vás požehnání, že můžete cítit doteky svých vlastních maličkých dětí, které vám Bůh poslal, aby vás navštívily. A nezapomeňte, až přijde váš čas, těch pět malých dušiček už bude čekat s napřaženýma ručkama, aby vás taky uvedly do nebe.“

„Děkuju vám,“ řekla mi ta žena. „Nikdy jsem nikomu nepověděla o tom, že mám kolem sebe svoje malé dětičky, a nikomu jsem se nesvěřila, že cítím, když na mě sahají. Bála jsem se to někomu říct. Bála jsem se, aby si o mně nemysleli, že jsem se zbláznila.“

Na jednu věc nesmíme zapomínat: Existují miliony lidí, kteří mají spirituální zážitky, ale bojí se o nich hovořit. Je spousta lidí, kteří věří, že andělé jim pomáhají, a občas je skutečně cítí, ale často si sami říkají: *Možná jsem je neviděl, asi to byla jenom moje představa.* Je úžasné připustit existenci andělů a říct: „Ano, věřím v anděly. Ano, věřím v Boha.“ Mnohokrát to neděláme. Mnohokrát si tyto věci přiznáme, teprve když přijdeme o někoho blízkého, když těžce onemocníme nebo propadneme zoufalství. Teprve tehdy se obracíme

k Bohu s modlitbou. Často se bojíme přihlásit k Bohu a jeho andělům. Když duchovně porostete, zjistíte, že vám nebude zatěžko hlásit se k Bohu, jeho andělům nebo jakékoli spirituální bytosti, která přichází z nebe.

* * *

Během prvních měsíců mého těhotenství Joe nevypadal dobře. Stěžoval si na bolesti žaludku a doktoři ho poslali do nemocnice na vyšetření. Řekli, že je to podrážděné slepé střevo ale nebylo zralé na operaci, tak ho poslali domů s nějakými léky. Ale Joeovi bylo pořád zle, a jelikož nemohl udržet v žaludku jídlo, hodně zhubl.

Viděla jsem, jak schází: šedá barva kolem jeho vnitřních orgánů, které jsem si všimla, než jsme se vzali, ztmavla a kolem jeho slepého střeva jsem viděla napuchlou červenou hmotu.

Řekla jsem andělům, že je to nespravedlivé, aby Joe celé měsíce tak trpěl, a prosila jsem je, aby mu pomohli. Doktor řekl, že nemůže nic dělat; omlouval se Joeovi, že ho v nemocnici nemůžou operovat, dokud jeho slepé střevo nebude kriticky zanícené.

Ve třetím měsíci jsem potratila. Asi týden předtím, než mě moje děťátko opustilo, se andělé opakovaně dotýkali mého břicha a z něj tryskaly svazky světelných paprsků. Mnohokrát jsem se ptala: „Nemohlo by moje děťátko zůstat?“ Ale vždycky jsem dostala zápornou odpověď. Joe se mě občas ptal, proč jsem tak smutná, a já jsem mu řekla, že to jsou hormony a ať si toho nevšímá. Neřekla jsem mu, co jsem se dozvěděla od andělů.

I když bylo Joeovi opravdu hodně špatně, vždycky se snažil pomoci s tím, co bylo kolem domu třeba. Onoho osudného dne jsem pomáhala Joeovi ukládat rašelinu do dřevníku. Pak jsem mu řekla, že se musím jít chvílku natáhnout na gauč, protože jsem unavená. Na chvíli jsem usnula a pak přišel Joe a řekl, že je to hotové – všechna rašelina už je v dřevníku. Děti zůstaly ještě venku, hrály si. Chtěla jsem vstát, že udělám čaj, ale Joe řekl, že ho připraví sám.

Byl v kuchyni sotva minutu, když mě přepadla strašlivá bolest; cítila jsem, jak mi z těla uniká život. Zoufale jsem volala na Joea. Okamžitě přiběhl, sedl si ke mně na gauč a řekl, že jsem hrozně bladá. Odešel mi do ložnice pro polštář.

Cítila jsem, jak moje duše drží duši mého děťátka a opouští mé tělo, jde za krásným světlem. Věděla jsem, že moje dítě umřelo *a že já taky umírám.*

Šla jsem za tím světlem a nesla jsem své dítě. Bolest pominula. Putovala jsem tunelem ze stříbra a zlata, obrovským tunelem ze zářivě bílých andělů. Na konec tunelu jsem nedohlédla, protože se zatáčel. Aniž mi to někdo řekl, věděla jsem, že jsem na cestě k nebesům, a necítila jsem žádný strach, pouze nesmírnou radost.

Viděla jsem i další duše na cestě k nebi. Všechny měly lidský vzhled a byly oblečené v jiskřivě bílých řízách. Říkám, že byly bílé, protože jiné slovo mě nenapadá, ale ta barva byla mnohem zářivější než kterákoli známá bílá. Těmi řízami prosvítala i záře jejich duší; zářila jim z obličejů, které byly mnohem čistší a krásnější, než kdy byly na této zemi.

Když jsme dospěli do určitého místa, přede mnou stanul krásný anděl a nedovolil mi, abych šla dál. Pochopila jsem, proč se mi postavil do cesty, aniž mi to musel říkat, ale přece ke mně promluvil líbezným, jemným hlasem, plným soucitu.

„Lorno, ty nemůžeš odejít se svým děťátkem. Musíš se vrátit.“

„Já se nechci vrátit,“ řekla jsem tomu krásnému andělovi, ale hluboko v duši jsem věděla, že můj čas odejít do nebe ještě nepřišel.

„Otoč se, Lorno, a podívej se nazpátek tím tunelem,“ poručil mi anděl.

Otočila jsem se a viděla jsem Joea, jak objímá mé nehybné tělo na gauči, snaží se nahmatat puls, ucítit dech, třese mnou a volá: „Vrať se, vrať se – přece mě tu nenecháš.“ A současně se modlil.

Podívala jsem se na anděla a řekla: „Sice Joes i děti hrozně miluju, ale přece se nechci vrátit do světa lidí. Proč bych se tam měla vracet? Tady jsem v přítomnosti samotného Boha, tady jsem v každém ohledu dokonalá. Cítím se neuvěřitelně plná života, necítím žádnou bolest ani zármutek. Proč se musím vrátit?“

„Nemáš na vybranou, Lorno,“ řekl mi ten krásný anděl. „Musíš se vrátit.“

Podívala jsem se na dušičku svého děťátka, které jsem držela v náručí. Děťátko se na mě usmálo, modré oči mu jen zářily a bylo plné života. Krásný anděl natáhl ruce před sebe, aby si dítě ode mne vzal.

Pocítila jsem v duši, že musím uposlechnout. Věděla jsem, že mi nic jiného nezbyvá, že se musím vrátit, že zde ještě není moje místo.

Zlíbala jsem své dítě, tiskla jsem je k sobě a jen velmi neochotně jsem je předala tomu krásnému andělovi. Skutečně jsem je nechtěla dát z rukou, i když jsem věděla, že jednou se s ním zase shledám a že se zatím o ně postará ten krásný, sněhobílý anděl.

Jakmile jsem své dítě pustila, měla jsem pocit, že Bůh uchopil mou duši a jemně ji vrátil tunelem, zpátky do domku v Maynoothu a na gauč, kde leželo moje tělo.

Moje duše pomalu vstoupila do mého těla, ale byla to strašná bolest. Cítila jsem každý pór, každý orgán, každou kost, každíčkový kousek masa i sval. Život se vléval zpátky do mého těla, které bylo několik minut mrtvé. Bolest to byla děsivá, ale z nějakého nepochopitelného důvodu jsem nemohla vykřiknout; nedokázala jsem vydat ani hlásku.

Nakonec jsem uslyšela Joeův hlas.

„Lorno, chvála Bohu, že jsi naživu. Už jsem myslel, že jsi mrtvá.“

Zmohla jsem se jen na chabý úsměv.

Zůstala jsem tam ležet několik hodin, andělé mě drželi a já jsem nedovolila, aby Joe ode mne odešel ani aby zavolal lékaře nebo sanitku. Někde hluboko v nitru jsem věděla, že budu žít, že mám žít. Vůbec jsem Joeovi neřekla, že po těch několika minut jsem byla mrtvá; k ničemu by mu to nebylo, jenom by se vyděsil ještě víc. Nakonec Joe šel zavolat z budky mým rodičům a ti k nám přijeli.

Prosila jsem Joea, ať si nechá pro sebe, co se stalo. Mamince a tatínkovi jsem jenom řekla, že jsem se celý den necítila dobře a že jsem začala krvácet. Joe s tatínkem mě pak vzali do nemocnice a maminka se postarala o Christophera a Owena.

V nemocnici si všichni dělali o mne starost, že jsem tak slabá, a já jsem jim pochopitelně nevykládala, co se mi toho dne přihodilo. Udělali mi ultrazvuk a řekli, že tam nic není vidět – po děťátku ani památky. Pak se u mě objevil lékař, držel mě za ruku a říkal, jak moc je mu to líto.

„Přišla jste o své dítě. Muselo se to stát, ještě než vás přivezli do nemocnice.“

Právě když doktor odcházel, přišel za mnou tatínek a řekl: „Je mi moc líto, že jsi potratila. Já vím, jak moc pro tebe to dítě znamenalo.“

Měl slzy v očích, když se mnou mluvil. Ještě nikdy jsem neviděla otce tak rozrušeného něčím, co se týkalo mne.

Lékaři řekli, že musím v nemocnici zůstat, a jakmile mě uložili na oddělení, Joe s otcem odjeli domů. O několik dní později jsem podstoupila operaci na vyčištění dělohy.

Joe za mnou chodil na návštěvu každý večer. Dělal si o mne starost a byl moc smutný, že jsme přišli o děťátko. Za čtrnáct dní mě pustili domů, ale ještě jsem byla hodně slabá a pořád jsem polehávala. Byla jsem ale moc ráda, že jsem zase doma, můžu vzít svoje děti do náruče, pomazlit se s nimi a zlíbat je.

Až po letech jsem Joeovi řekla něco z toho, co se mi tenkrát přihodilo; že jsem toho dne umřela a byla jsem už na cestě do nebe a zase jsem se vrátila. Vyprávěla jsem mu to pro útěchu v několika posledních měsících jeho života.

Mnozí z nás mají ze smrti strach, ale je to zbytečné. V okamžiku smrti neexistuje bolest ani žádný nepříjemný pocit; někteří lidé trpí až do onoho posledního okamžiku, ale pak všechno utrpení pomine. Necítíte strach ani úzkost – odcházíte svobodní. Smrt je jako zrození; já vím, že vám to připadá divné, že něco takového říkám, ale zrodíte se do nového života. Ve skutečnosti „neumřete“; je to jenom tělesná schránka, kterou opustíte – jako prázdnou skořápku.

Vím, že někde je místo zvané peklo, vím, že skutečně existuje, ale Bůh mi nikdy neukázal nikoho, koho by tam poslal. Já můžu mluvit jenom o tom, co jsem sama viděla, a z toho soudím, že Bůh odpouští každému – ať ten dotyčný spáchal cokoli. Vím, že je to pro nás těžké pochopit. Tolik času strávíme hledáním spravedlnosti a odplaty, takže to těžko chápeme, ale když pak naše duše po smrti stojí před Bohem, cítí jen lásku a touhu zůstat v Boží blízkosti. Chce tam zůstat navždy a hluboce a opravdově prosí o odpuštění všeho, čeho se na zemi dopustila v důsledku slabosti lidské povahy.

A Bůh ve své nekonečné milosti odpustí svému dítěti. V Boží přítomnosti nejsme nic než děti, a On je náš otec.

Vaše duše je dokonalá; když se duše zbaví těla, může putovat vesmírem na místa, o nichž se vám nikdy nesnilo. Jak bych vám jen dokázala pomoci k pochopení toho úžasného pocitu? Neumím to vyjádřit, nevím, jak bych vám to sdělila; neexistuje jiný způsob než

to prožít. A většina nás si bude muset na ten prožitek počkat až do smrti.

Když umřete, nejste sami; pořád vás provázejí andělé a ti duchové, kteří odešli před vámi. Nebudete se chtít vrátit. Proč také, když už vás nic nebolí, když už neznáte slzy, nevíte, co je zármutek; chtěli byste se ještě vrátit do lidského těla? Proto se lidé, kteří zemřou, nechtějí vracet. Duše se vrátí do těla jedině tehdy, když ji tam pošle sám Bůh, protože ještě není její čas.

Stali jsme se jakožto společnost velmi materialistickými; často hledíme na smrt a říkáme si: „A to je všechno? Ze shnijeme, a tím to končí?“ Ujišťuji vás, že tím to nekončí a že to není všechno – je toho mnohem, mnohem víc. Doufám, že prostřednictvím knih, které píšu, se mi to podaří sdělit a pomůže to lidem porozumět. Věřte tomu, co říkám. Věřte tomu, že toho existuje mnohem víc, i když to třeba nemůžu dokázat nebo vám to nyní ukázat; každý se o tom přesvědčí, až umře. Někteří lidé mají pocit, že to už bude pozdě – jestli musejí čekat na důkaz až do smrti. Lidé dostávají důkazy ještě za svého života, ale někdy se musejí moc soustředěně dívat nebo poslouchat, aby je rozpoznali.

Trojí zatukání na okno

Za několik dní poté, co mě propustili z nemocnice, se hodně ochladilo. Joe už zase pracoval na okresním úřadě, i když měl jenom smlouvu na dobu určitou. Byla jsem zrovna v dřevníku pro rašelinu na topení, když jsem uslyšela, že mě někdo volá. Otočila jsem se, ale nikoho jsem neviděla. Vzala jsem kbelík s rašelinou a šla do domu. Tam v křesle u krbu seděl anděl.

Jeho vzhledu jsem se až lekla, lišil se totiž od všech andělů, které jsem až dosud spatřila. Vypadal, jako by byl z roztříštěného skla, z dokonalých, stejně velkých střepin, které odrážely světlo. Rysy jeho obličeje byly ostré, a když se postavil, měřil asi čtyři metry – strop jako by zmizel, aby mu udělal místo. A co bylo nejpodivnější: z každé části jeho těla jako by zaznívala hudba – čarovná, sladká a něžná hudba, která se nepodobala ničemu, co jsem kdy slyšela. To nebyla pozemská hudba, ale představuju si, že taková hudba asi zní v nebi.

„Dobrý den, Lorno,“ pozdravil mě líbezným hlasem. „Jmenuji se Kaphas. Tobě i Joeovi se má přihodit něco mimořádného, ale zvlášť Joeovi.“

„Anděli Kaphasi, můžeš mi prozradit, kdy se to stane?“ zeptala jsem se.

„Už brzy, Lorno. Poznáš to, až se andělé snesou na váš domov.“ Potom se anděl Kaphas zvedl z křesla a zmizel.

Týdny ubíhaly, už nevím, kolik jich uplynulo, a počasí bylo čím dál studenější. Joe byl pořád moc smutný, že jsme přišli o miminko, já samozřejmě taky, jenže jsem o tom věděla předem, a tak jsem měla víc času na to, abych se s tím smířila. Počasí bylo hrozné a venku mrzlo jen praštělo – opravdu byla děsná zima – a taky pořád padal sníh. Joe se jednou cestou z práce rozhodl, že udělá velký nákup, a já ho pořád vidím před sebou, jak stojí ve dveřích, plné ruce

tašek s nákupem. Sel dovnitř a řekl: „Bože, tam je ale zima...“ A jak vyslovil slovo „Bože“, v tu chvíli se na náš domeček snesli andělé.

Vypadalo to, jako by se rojili z každé části domu – přilétali střechou, zdmi, ba někteří i podlahou. Připadalo mi, že každičký atom v domě je náhle plný andělů. Občas se něco takového stává – když se má přihodit něco mimořádného. Věděla jsem, že to bude to něco, o čem mluvil anděl Kaphas – něco mimořádného hlavně pro Joea.

Joe pokračoval: „Kdoví, zítra ráno se možná ani nedostaneme ven, co tam bude sněhu.“ Venku už ho bylo opravdu hodně a v rádiu mluvili o tom, že některé silnice jsou zaváté a do Leixlipu se nedá projet, protože na silnici je sníh a náledí.

Toho večera jsme nenechali vyhasnout oheň v krbu – vypnuli totiž proud, takže oheň byl náš jediný zdroj světla. Pamatuju si, jak tam bylo v tom našem domečku příjemně a útulno. Děti už spaly, měli jsme zásobu otopu i jídla, a to bylo krásné, cítila jsem se v bezpečí. Asi v deset hodin jsme seděli s Joem u krbu, popíjeli jsme čaj a jedli sendviče a povídali si o děťátku, o které jsme přišli. A jak jsme tam seděli, dali jsme mu jméno.

Místnost anděly jen zářila a já jsem si všimla, že někteří zašli do naší ložnice. Když se vrátili do obývacího pokoje, slyšela jsem je, jak říkají o Christopherovi a Owenovi: „Klidně spinkají, jsou jako andělíčky.“

Všechno ztichlo, nikde nebylo slyšet ani hlásku. Vstala jsem z křesla a vyhlédla z okna; venku byla tma jako v pytli, jenom sníh slabě světélkoval v té temnotě. Trochu jsem se bála a trochu jsem se těšila. Nevěděla jsem, co nám andělé chystají, ale bylo mi jasné, že to bude něco hodně zvláštního.

V následujícím okamžiku někdo třikrát zaklepal na okno – samozřejmě že jsme se s Joem hrozně lekli, až jsme nadskočili. Joe řekl: „Panebože, někdo je určitě venku.“

Když vstal ze židle, ozvalo se trojí zaklepání ještě na dveře. Já jsem řekla: „Vždyť tam zmrznou. To jsou možná naši, třeba si pro něco přijeli.“

„Ti nemají vůbec rozum, vydat se na cestu v takovémhle počasí,“ řekl Joe.

Najednou byl kolem něho úplný roj andělů, ale on si to samozřejmě neuvědomoval. A v tu chvíli mi došlo, o co jde, a začala jsem se smát.

Joe se podivil: „Čemu se směješ?“

„Venku nikdo není,“ odpověděla jsem. „Já vím, kdo to byl.“

„A kdo?“ ptal se Joe.

„To naše děťátko,“ řekla jsem. „Přišlo nám dát sbohem. A tobě dalo tím klepání znamení, které dokážeš vnímat, abys mohl uvěřit.“

„Dej s tím pokoj! Nevykládej mi tu zase takové nesmysly,“ rozzlobil se Joe.

„Tak jdi ven, otevři dveře a podívej se, jestli tam uvidíš nějaké stopy ve sněhu.“

Zase jsem se musela smát, když jsem viděla, jak se Joe tváří. Pokoj byl plný andělů. Věděla jsem, že andělé přinesli dušičku mého dítěte, aby zaklepala na okno, a pak ji zase jiní andělé odnesli zpátky. Já jsem ho nepotřebovala vidět, našeho synáčka; on to udělal pro svého tátu, aby mu pomohl uvěřit.

Joe otevřel hlavní vchod. Bylo za ním plno sněhu, protože zatím napadalo dobrých třicet centimetrů. Sníh se vevalil dovnitř na koberec; zvenčí také zavál ledový vzduch. Joe se rozhlížel a rozhlížel a nemohl uvěřit vlastním očím – nikde žádné šlépěje. Díval se dál, jestli neuvidí alespoň nějaké stopy – zvířecí, ptačí, stopy jakéhokoli druhu. Vyšel ven do té metelice. Byl celý bledý; nemohl tomu uvěřit. Podíval se na mě, vrtěl hlavou a říkal: „Co je moc, to je moc!“

Nakonec všude pozavíral, zase se usadil a já jsem mu řekla: „Netrap se tím, sedni si tu u krbu a ohřej se. Byl to tvůj synáček, naše děťátko, které se přišlo rozloučit. Vrátilo se s anděly do nebe, protože tam patří. Teď už může odejít.“

Joe se u krbu rozplakal. Vzali jsme se kolem krku a plakali jsme oba. Ale bylo to uklidňující.

„Vid', že to bylo krásné, co pro nás naše dítě udělalo?“ řekla jsem mu. „A že andělé dovolili, aby se něco takového přihodilo, abychom věděli, že je našemu děťátku dobře a že je spokojené. Ono nám přišlo poděkovat za to, že jsme chtěli být jeho rodiči.“

* * *

Tatínek měl takový zvyk, že se u nás tu a tam bez ohlášení zastavil – většinou navečer. Já jsem to měla ráda. Jednou jsem byla venku na zahradě, plela jsem a okopávala brambory – v té době jsme si pěstovali většinu ovoce a zeleniny – a Christopher mi pomáhal. Ačkoliv mu bylo teprve pět, pomáhal mi vždycky moc rád.

Když jsem uslyšela, že před brankou zastavilo tatínkovo auto, ohlédla jsem se. Oba kluci vykřikli: „Děda!“ Christopher se hnál přes brambořiště otevřít branku a Owen se batolil za ním. Branka byla zavázaná provázkem, tak jsem Owena vzala na ruku a pomohla Christopherovi rozvázat uzel. Branka se otevřela a Owen chtěl na zem. Christopher se vítal s dědečkem, který vystupoval z auta. Byl oblečený na ryby a na hlavě měl svůj zamilovaný klobouk – tvídový tralaláček se zapíchanými barevnými rybářskými muškami. Ten klobouk měl už kolik let, nosil ho při každé vhodné příležitosti a moc si ho považoval.

Dědeček se pozdravil s dětmi, podrbal je po hlavičce – dělal to tak vždycky a já jsem mu někdy říkala: „Tati, ale to nejsou pejsci!“ a on se smál.

„Máte zahradu ve vzorném pořádku,“ řekl otec, kterého Christopher táhl k řádkům brambor.

„Až ti děti ukážou všechnu zeleninu, co pěstujeme, přijď dovnitř. Zatím udělám čaj,“ řekla jsem.

Owen, kterému byly v té době asi tři roky, byl v kuchyni první. Cestou zakopl a udělal kotrmelec. Narodil se nedonošený a následkem toho měl mnohem pohyblivější kyčelní klouby než jiné děti. Dokázal se pohybovat tak rychle, že jsem zadržovala dech, když jsem ho pozorovala, a když zakopl, zvládl se třeba třikrát nebo čtyřikrát překulit, a přece skončit na nohou. Vypadalo to, jako by od pasu dolů byl z gumy. Mokrát, když jsem viděla Owena, jak padá, jsem ani nedýchala a čekala jsem, že kolem něho uvidím roje andělů, kteří ho chrání. Když jste viděli, jak sebou praská o zem, čekali byste, že bude mít něco zlomeného, ale nikdy se mu nic nestalo. Doktoři v nemocnici mi řekli, že se jeho kyčle pořádně vyvinou až tak v sedmi letech, a já jsem často říkala Joeovi, že už se nemůžu dočkat, až mu bude sedm, že pak snad budu klidnější.

„Lorno,“ zeptal se mě otec, „nechtěli byste s Joem a klukama jet v létě se mnou a s maminkou na prázdniny – do naší chaloupky v Mullingarů?“

Měla jsem radost, že v poslední době dali naši dohromady dost peněz, aby si koupili domeček v Mullingarů, asi čtyřicet mil od Dublinu. Joe ani já jsme nikdy neměli dovolenou, dokonce jsme ani nejeli na svatební cestu. Byla jsem nadšená vyhlídkou na nějakou změnu.

„To by bylo krásné,“ zajásala jsem. „Samozřejmě že bychom jeli moc rádi. Doufám, že Joe dostane v práci volno.“

Joe se zotavil ze zánětu slepého střeva, ale kolem jeho apendixu jsem pořád viděla rudou hmotu energie, takže jsem věděla, že ten zánět znovu propukne. Joe sehnal nedávno práci v místní továrně na koberce – byla to náročná fyzická práce a v nepříjemných podmínkách, šlo o praní a barvení vlny – a většinou chodil na noční směny. Takhle práce jeho zdraví moc neprospívala, jenže jsme potřebovali peníze.

Jedna z mála výhod tohoto zaměstnání, kromě nevelkého sice, ale pravidelného příjmu, byla možnost koupit levně nebarvenou

vlnu. Jako dítě jsem trochu pletla, a teď, když jsem měla zdroj laciné vlny, pustila jsem se do toho téměř vášnivě, i když všechny svetry, které jsem upletla, měly stejnou barvu – jako ovce! Pletla jsem pro děti, pro Joea i pro tatínka. Otec měl svetr ode mne moc rád a často ho nosil, když zrovna nebyl v práci.

Toho dne jsme s tatínkem seděli, popíjeli čaj a chvíli jsme si povídali. I děti měly radost; vyptávaly se dědečka na všechno možné, kde je ta chaloupka, jak to tam vypadá, jestli jsou na zahradě stromy.

„Na zahradě si všechno roste, jak chce, je tam plno stromů a tráva tak vysoká jako vy. Je tam taky plno cestiček, ale všechno zarostlé jako džungle. Počkejte, jak si to užijete!“

„A kdy už pojedeme?“ ptali se kluci pořád, a já jsem řekla: „Až bude mít tatínek a dědeček dovolenou.“

Otec dopil čaj a ještě šel na chvíli s dětmi na zahradu. „Tak nashle, Lorno, já už jedu,“ zavolal na mě.

Den před plánovaným odjezdem na dovolenou bylo hodně teplo, slunce svítlo a bylo skoro bezvětří, ale když jsem všela prádlo na

šňůru, najednou se zvedl silný vítr. Hned jsem poznala, že to není obyčejný vítr, a začala jsem se smát.

„Že jsi to ty, Hosusi!“ řekla jsem. „Co to vyvádíš, vždyť mi to prádlo ulítne? Co tě to popadlo?“

A vtom se mi zjevil. Dobíral si mě jako obvykle a snažil se mě rozesmát. A potom zase zmizel, jako když se světlo vypaří do vzduchu. Je to báječný anděl. Tenkrát jsem přistihla svého synka Christophera, jak tam stojí a upřeně se dívá stejným směrem, a z jeho pohledu jsem pochopila, že vidí to, co já. Ale tehdy se o tom nezmínil, ani nikdy později; možná na to zapomněl a možná se teď, až bude číst tuhle knížku, na to rozpomene – to ovšem nevím, budu si muset počkat.

Když jsme měli odjet, dělala jsem si starosti, jak se všichni poskládáme do vozu. Tatínkovo auto nebylo nijak velké a my jsme měli spoustu zavazadel. Děti byly na zahradě a nemohly se dočkat, až přijedou děda s babičkou, a jen co auto zastavilo před brankou, děti začaly radostí pokřikovat.

Christopher a Owen okamžitě vlezli do vozu i se svými hračkami, a Joeovi s tatínkem se nějak podařilo všechno nacpat do kufru. Vyrázili jsme směrem na Mullingar v hrabství Westmeath, asi padesát mil od Maynoothu. Joe cestou pořád něco povídal, ale já jsem si potichu hrála s dětmi.

Na chalupu jsme přijeli pozdě, už skoro za tmy, ale byl zrovna úplněk a nebe bylo poseté hvězdami. Malá kamenná chalupa byla krásná – příjemná a útulná. Radovala jsem se, že tam jsme. Maminka s tatínkem spali dole, my všichni v patře. První noc jsem se krásně vyspala.

O těch prázdninách tatínek s Joem hodně rybařili na jezerech v okolí a tatínek taky někdy vzal děti a mě na lodičku. Děti byly nadšené, že se projíždějí po vodě, houपालy se v loďce, i když jsme jeli jen kousek od břehu a hned zase zpátky.

Tatínek měl před několika lety v servisu úraz a od té doby nesměl dělat žádnou namáhavou fyzickou práci. A Joe, i když mu nebylo nijak zvlášť dobře, udělal o prázdninách na chalupě plno práce, kterou otec dělat nemohl. Já jsem taky pomáhala. Dávali jsme kolem zdí izolaci ze sádrokartonu, abychom chránili stavení před vlhkostí. Hodně jsme se nadřeli, protože jedna zeď byla hodně vysoká a

sádrokarton těžký. Někdy jsme pracovali celý den až do večera, ale do konce prázdnin se nám izolaci podařilo dokončit.

Joe s tatínkem chodili někdy večer chytat ryby na mušku. Jednou večer jsem Joeovi řekla, že bych chtěla jít sama na procházku a požádala jsem ho, aby pohlídal děti. Chtěla jsem být sama, abych si mohla doopravdy pohovořit s anděly, ne jenom v duchu, ale nahlas, a aby mohli jít vedle mě v tělesné podobě. Když jsem vyšla ven, bylo asi osm hodin večer. Věděla jsem, že v tu hodinu už u jezera moc lidí nebude. Přešla jsem hlavní silnici a zahrnula doleva na vedlejší cestu, abych se dostala do uličky, která vedla k jezeru. Místo abych zabočila vlevo k jezeru, rozhodla jsem se jít rovně a v chůzi jsem řekla andělům: „Teď můžete jít vedle mě. Já vím, že jste tady v duchovní podobě, ale potřebuju vás vidět v té fyzické, abych s vámi mohla mluvit.“

Vedle mě se objevil anděl Michael a srovnal se mnou krok. Položil mi ruku na rameno, což bylo příjemné. Po cestě mi anděl řekl: „Lorno, o kousek dál napravo je les. Pojd' se projít tam.“

Když jsme k lesu došli, byl hrozně zarostlý a tmavý. „V tomhle lese já se nemůžu procházet,“ řekla jsem. Michael mě vzal za ruku, a jak jsme šli, trnité křoví se rozestupovalo a před námi se dělala pěšinka. Došli jsme na malou mýtinu, odkud bylo vidět přes louky na jezero. Někdy je příjemné jen tak se procházet a vědět, že andělé jsou vedle mě a že se nemám čeho bát, ale tenkrát večer, když jsem šla s Michaelem přes les, jsem měla neurčitý pocit, že mě někdo pozoruje.

Ale moc jsem o tom nepřemýšlela a ani jsem se Michaela na to nezeptala.

Příští den ráno, hned po snídani, tatínek řekl Joeovi, ať s ním jde zase na ryby, a tak brzy vyrazili s rybářskou výstrojí. Volala jsem za nimi, ať přinesou nějaké ryby ke svačině. Tatínek řekl, že se vynasnaží, ale že mi nic nemůže slíbit, a pak zamířili k jezeru. Maminka něco dělala na zahradě, přesazovala květiny v květináčích či co, a tak, když jsem uklidila, vzala jsem kluky a šli jsme po polní cestě k jednomu místu se stromy, kde jsme to měli moc rádi.

Později jsme se i s maminkou a dětmi šly ještě projít k jezeru, abychom si užily poslední den prázdnin. Povídalý jsme si s lidmi, které jsme potkávaly; někteří tam byli na dovolené jako my, jiní byli starousedlíci, s nimiž se maminka znala. Když jsme došly na břeh

jezera, bylo tam plno rodin. Hrála jsem si s dětmi ve vodě; kluci sbírali kameny a házeli je do vody; dívali se, jak se dělají kruhy, voda je lechtala na lýtkách a to se jim moc líbilo. Když byl čas vrátit se do domu, neobešlo se to bez slziček.

Brzy po nás přišli Joe s tatínkem a nesli nachytané pstruhy. Tatínek je vzal ven a ukazoval dětem, jak se rybám uřízne hlava a ocas a jak se vykuchají.

„Fuj!“ křičeli kluci. „Brr!“

„To ale vůbec nic není,“ řekla jsem jim. „Já jsem se naučila čistit a připravovat ryby ještě jako dítě. Je to fajn, když to umíte, a zvlášť když si můžete ryby udělat na ohničku.“

Jen jsem to řekla, Christopher hned chtěl, abychom udělali oheň a ryby si na něm upekli. Bohužel jsme mu nemohli vyhovět, protože jsme se ještě večer měli vrátit do Maynoothu. Ty výborné pstruhy jsme snědli, ale udělali jsme je v kuchyni. Jakmile jsme dojedli, všechno jsme uklidili a nanosili zavazadla do auta. Maminka s tatínkem nás dovezli do Maynoothu a jeli domů – bylo po prázdninách.

* * *

Nikdy jsme neměli moc peněz. Často jsem se Boha ptávala: „Jak jenom přežijeme?“ Ale vždycky jsme nějak vyšli, i když jsme měli jen pár šestáků. Obracela jsem každou pencí a pěstovala jsem zeleninu, abych ušetřila co nejvíc. Neexistovalo, že bychom si s Joem koupili na sebe něco nového. Tu a tam mi matka řekla, že má plnou tašku nějakého oblečení. Nevím, kde k němu přišla, ale nikdy mi z toho nic nebylo; bylo mi to moc velké a vypadala jsem v tom jako bába. Někdy, ale spíš výjimečně se tam našly alespoň kalhoty nebo nějaká mikina pro Joea. Smávali jsme se a říkali: „Chudáci si nemůžou vybírat.“

Mockrát nás zachránil můj zasnubní prstýnek. Zastavárnici byli naše spása, stejně jako pro mnoho irských rodin v té době – před zastavárnami bývaly i fronty. Pamatuju se, že jsem kolikrát vycházela ze zastavárny s penězi v hrsti a připadala si jako milionářka. Stávalo se, že jsme neměli ani na chleba s máslem, a tehdy Joe zajel stopem do Dublinu s mým prstýnkem v kapse a

zamířil rovnou do zastavárny. Dostal za něj třeba deset liber a pak jsme si časem našetřili a vyplatili ho zase zpátky. Ten prstýnek nás mnohdy zachránil před hladem!

Jeden soused dal Joeovi kolo. Byl to starý pán z naší ulice a prosil Joea, aby mu pomohl udělat pořádek v domě a na zahradě. Z vděčnosti mu dal své staré kolo. Potřebovalo jenom vyčistit a sem tam něco přitáhnout. Děkovala jsem Bohu a andělům za ten dárek a tomu starému pánovi za to, že naslouchal svým andělům. Joe potom mohl jezdit na kole do práce v továrně na koberce.

I když jsme měli pořád hrozně málo peněz, byly to krásné roky; těšilo mě být na světě, vidět úsměvy svých dětí i Joea, který se alespoň chvíli mohl radovat ze života.

To léto, kdy jsem přišla o dítě, dostal Joe fantastický nápad. Zašel do obchodu a opravny jízdních kol v Celbridgi a uzavřel s majitelem dohodu: za to, že čtrnáct dní bude každý večer uklízet v krámě, třídít kola a součástky v dílně, dostane hned dvě kola – dámské a dětské. Potom bychom mohli jezdit na výlety společně, Owena by vozil Joe na nosiči.

Takže každý den po práci Joe odjel do opravny kol a domů se vracel po půlnoci. Ale stálo to za to – na konci prvního týdne přivedl domů dětské kolo. Jen potřebovalo nutně opravit – vypadalo spíš jako zralé do šrotu. V půli druhého týdne dal majitel Joeovi dámské kolo a to bylo v mnohem lepším stavu.

Christopher, celý nadšený, že má kolo, pomáhal s opravou všech kol. Joe ho naučil, jak se olejuje řetěz, vyrovnávají dráty a všechno možné. Christopher, v té době hodně hubený, se také rychle naučil dobře jezdit.

Nikdy nezapomenu na první den, kdy jsme se rozhodli, že pojedeme do lesoparku Donadea, asi šest mil od nás, a uděláme si tam piknik. Joe řekl, že pro pětiletého kluka je šest mil moc daleko, ale že pojedeme a uvidíme, kdy začne být unavený. Vzadu na nosiči měl sedátko pro Owena, já jsem na nosiči vezla tašky s jídlem.

Dělala jsem si starost kvůli Christopherovi, ale úplně zbytečně, protože on to zvládl. Tu a tam jsme ovšem zastavili, abychom si trochu odpočinuli, a chvílemi jsme také kola vedli.

Pak jsme jezdili do Donadei tak často, jak to jen šlo, a pokaždé jsme si to náramně užili. To místo mělo takový zvláštní klid, zejména

večer, když všichni odjeli. Bylo tam taky malé jezírko – podle mě spíš rybník; na něm plavaly kachny a vedl přes něj most na ostrůvek, kde byly čtyři stromy, pár piknikových stolů, ale žádná tráva.

Po příjezdu jsme pokaždé rozdělali ohniček a udělali si čaj. Děti hrozně rády seděly u ohně na ostrůvku, kolem dokola byla voda a po ní plavaly kachničky a čekaly, jestli jim nehodíme kousek chleba. Vypili jsme si čaj, snědli sendviče a dívali jsme se na hvězdy. Vím, že jsme vlastně vůbec neměli rozdělávat oheň, když všude kolem byl les, ale byli jsme vždycky velmi opatrní. Tatínek mě toho hodně naučil o táborových ohních i o jiných věcech týkajících se přírody, když jsem byl ještě malá; naučil mě, jak se rozdělává oheň, jak se má bezpečně chodit po břehu řeky, jak si dávat při plavání pozor na vodní víry; od něho jsem věděla, že na všechno jsou nějaká pravidla.

Když jsme tam jednou večer zase byli, hvězdy zářily, nad hlavami jsme měli měsíc v úplňku, takže bylo světlo jako ve dne. Nikdo už tam nebyl, jenom my a kachny. Rozdělali jsme si ohniček, děti jedly sendviče a hrály si – jak si tak malí kluci obvykle hrávají. Řekla jsem Joeovi, že bych chtěla být chvílku o samotě, a poprosila jsem ho, aby dohlédl na děti, že se půjdu projít. Nějakou chvíli už jsem totiž měla pocit, že mě něco zdálky pozoruje. Chtěla jsem si o tom pohovořit s anděly.

Joe protestoval, že už je tma. Ale já jsem odpověděla: „Vezmu si sebou baterku.“

Přešla jsem po dřevěném mostku na pěšinu, která vedla ke starému hradu, a potom zase doprava na dosti velký palouk, obklopený ze všech stran stromy. Zašla jsem za mohutný dub, aby mě Joe neviděl. Chtěla jsem být doopravdy sama a věděla jsem, že se Joe za mnou dívá.

Mezi stromy se zjevil anděl Eliáš jako vibrující světlo, vyšel na palouk a zavolal na mě. Když došel ke mně, natáhl ruce, já jsem mu podala svoje a on je obemkl dlaněmi.

Hovořili jsme spolu, ale beze slov. „Lorno, on kráčí v temnotách,“ řekl mi Eliáš. „Neměj strach, nepřiblíží se, Bůh mu to nedovolí. Víš, o kom hovořím?“

„Ano, anděli Eliáši,“ odpověděla jsem. „O satanovi. To on mě pozoruje ze tmy? Už dlouho si uvědomuji něčí přítomnost někde na okraji svého života – mimo kruh světla, které mě obklopuje, miliony

mil odtud v kruhu tmy, kde se skrývá. Posledního půl roku mívám strach, i když vím, že Bůh a vy všichni andělé mě ochraňujete.“

„Lorno, to se děje proto, že jednoho dne tě Bůh podrobí zkoušce tím, že se octneš v satanově přítomnosti,“ řekl Eliáš.

„A kde bude Bůh, až se to stane?“ zeptala jsem se.

„Bůh bude po tvé pravici a satan po tvé levici,“ odpověděl Eliáš.

„Bůh bude se mnou a dodá mi sílu,“ řekla jsem, „a jenom na tom záleží.“ Avšak v nitru jsem cítila nesmírný strach, ba hrůzu. Pak mi anděl Eliáš pustil ruce, a když mi klesly k bokům, najednou jsem byla naplněná pokojem a láskou. Eliáš se usmál, gestem mi naznačil, abych se podívala za sebe, a zmizel.

Ohlédla jsem se a uviděla Joea s dětmi. Christopher si vedl kolo, Joe měl obě kola a Owena.

„Lorno, musíme jet. Už je vážně pozdě.“ Mluvil potichu, jako by se bál, že vzbudí nějaké lesní tvory.

„Ani jsem si nevšimla, jak čas utíká,“ řekla jsem. Vzala jsem si kolo a pak jsme šli po pěšinách až na silnici. Vnímala jsem klid a ticho a připadala jsem si vzdálená od světa lidí i od své rodiny. Od onoho okamžiku jsem cítila, že satan se ke mně přibližuje. Možná to bude trvat ještě několik měsíců, možná několik let, než ke mně dospěje, ale věděla jsem s jistotou, že se setkáme.

„Ta Lorna má ale štěstí...“

Jednoho zimního večera jsme s Joem šli na skupinové modlení v Maynoothu. Bylo tam už asi pětadvacet lidí, mezi nimi hodně mladých mužů. Johnny, který byl velmi duchovně založený, každého přivítal. Všichni jsme se začali společně modlit a zpívat, to jsem měla vždycky moc ráda. A potom se každý včetně mě pohroužil do tiché modlitby. Bylo by slyšet upadnout špendlík. Jeden anděl mi pošeptal do ucha: „Lorno, otevři oči a zvedni hlavu. Vidíš toho mladíka vpravo?“

„Ano,“ odpověděla jsem šeptem.

„Lorno, máš možnost podílet se na vidění toho mládence. Skloň hlavu a zavři oči,“ zašeptal anděl.

Okamžitě jsem se ocitla v mladíkově vidění. Kráčela jsem vedle něho po klikaté, prašné cestě, plné kamení a výmolů. Moc dopředu jsem neviděla, protože vždycky se objevil další zákrut. Mladík šel už hezkou chvíli, ale dařilo se mu kamenům i výmolům vyhýbat. Myslela jsem, že zabloudil, ale ve skutečnosti nezabloudil, protože za dalším zákrutem se objevila budova se schodištěm vedoucím nalevo. Mladík začal stoupat po schodech a stálo ho to velké úsilí, protože každý následující schod jako by byl vyšší než předchozí. Pomalu se blížil ke dveřím.

Když jsem sledovala jeho vidění, zdálo se mi, jako by i ta budova vyrostla. Z cesty vypadala normálně velká, ale teď byla obrovská. Mladý muž v úžasu ustoupil. Dveře, které měl před sebou, byly velké a těžké, on vypadal proti nim titěrný. Chtěl se dostat dovnitř, ale musel vynaložit velkou sílu. Když se do dveří opřel celou vahou, konečně se mu podařilo je otevřít a vklouzl do obrovské prázdné haly ozářené jasným světlem. Posadil se na podlahu a začal meditovat, v té ohromné prostora vypadal jako zrnko prachu.

Ucítila jsem na hlavě dotek andělské ruky a spojení mezi mnou a tím mladíkem se přerušilo.

„Nastala chvíle sdílení,“ řekl Johnny.

Jeden po druhém lidé začali hovořit o svých problémech. Nakonec promluvil ten mladík, který měl vidění. Popsal, co právě prožil – a bylo to přesně tak, jak jsem to viděla já. Vůbec poprvé jsem s někým sdílela jeho vidění a byla jsem celá rozrušená. Na konci svého vyprávění ten mladý muž řekl, že nechápe, co jeho vidění znamenalo.

Andělé mi přikázali, abych promluvila; řekli mi, že musím tomu mládenci vysvětlit význam toho vidění, aby získal odvahu pokračovat v započaté cestě.

Byla jsem nervózní; byla jsem vyděšená!

„Já to nedokážu,“ řekla jsem andělům. „Oni mě nebudou poslouchat, vždyť jsem jenom obyčejná osoba.“

Mladík přestal mluvit. Andělé mi stále opakovali, že to musím udělat, a já jsem uváděla důvody, proč to udělat nemůžu. Pak promluvil jiný mladý muž a andělé mi nakázali, ať dávám pozor a poslouchám, co bude říkat.

„V našem modlitebním shromáždění je někdo, ke komu hovoří Bůh. Ta osoba se bojí a je nervózní.“ Nic jiného neřekl. Bůh mě vyzýval, abych se už neskrývala.

Zhluboka jsem se nadechla, a v tu chvíli Johnny řekl: „Jestli už se nikdo nemá o co s námi podělit, nyní se společně pomodlíme.“

„Ne, já chci ještě něco říct,“ ozvala jsem se. Obrátila jsem se k tomu mladému muži, který měl vidění, a vysvětlila jsem mu, že jeho vidění souvisí s jeho obavami z kněžského stavu. Řekla jsem mu, že Bůh mu bude klást do cesty nejrůznější překážky, ale on že je překoná. A jeho působení jako kněze ovlivní mnoho lidí, nejen v Irsku, ale i v jiných částech světa. Musí mít jenom víru a důvěru v Boha i v sebe. Ať vezme svůj poutnický vak a vydá se na cestu. Vysvětlila jsem mu, že toto poselství mu po mně posílají andělé.

Pak Johnny začal modlitbu a my jsme zpívali a chválili Boha. Tuto část shromáždění jsem milovala. Andělé mi řekli, že v budoucnosti ještě budu muset během společných modlení udělat víc, ale já jsem odpovídala, že se děším toho pomyslení, co budou ode mě chtít příště.

Skupinové modlení skončilo, a než jsme se s Joem vydali na cestu k domovu, ještě jsme si dali čaj a sušenky. Joe se vůbec nezmínil o tom, jak jsem na skupině mluvila.

O několik měsíců později, zase na modlitební skupině v Maynoothu, Johnny řekl: „Pomodleme se a prosme o uzdravení, které je zapotřebí v našich rodinách, mezi našimi přáteli nebo kdekoli jinde na světě.“

Lidé pak začali jeden po druhém hovořit. Někteří měli rodinné problémy nebo nějaký problém trápil jejich přátele. Lidé se modlili za členy rodiny nebo přátele, za uzdravení, nebo aby dcera úspěšně složila zkoušku; ozvaly se i prosby za potřebnou dovolenou nebo o pomoc při rozhodování o koupi auta. Někdo prosil o zázraky, aby zavládl mír na celém světě, o moudrou vládu, o pomoc pro kněze a jeptišky i pro různé dobročinné organizace – o mnoho věcí. Zdá se, že je zapotřebí mnoha zázraků. A po celou tu dobu mi andělé klepali na rameno a říkali: „Teď, Lorno. Však ty víš, co máš říkat.“

Nabrala jsem dech. „Mezi námi je osoba,“ začala jsem, „která velmi potřebuje, abychom se pomodlili za její rodinu. Její bratr má velké problémy s alkoholem a špatně zachází se svou ženou i dětmi. Tato osoba má svého bratra velmi ráda. Ještě ji čeká soudní proces, který se toho netýká, ale znamená velký stres. Bůh vám vzkazuje, že se nemáte stydět. Obráťte se na Něho a hovořte s Ním. Neztrácejte víru a modlete se, aby se všechno v dobré obrátilo.“

Skončila jsem. Nikdo jiný nic neřekl.

Někdy se při skupinovém modlení stává, že někteří lidé položí ruce na ruce jiného účastníka a modlí se pak společně, někdy i nahlas. Johnny se potom zeptal, jestli si někdo přeje, abychom se za něho pomodlili, a jmenovitě vyzval některé, kteří by se měli modlit za jiné.

Já jsem mezi nimi nebyla – nikdy mě ještě nevybral – ale toho dne to dopadlo jinak. Bůh měl jiné záměry.

Lidé vstali, začali chodit po místnosti a povídali si, někdo šel udělat čaj. Ke mně zamířila jedna jeptiška; usmála jsem se na ni a pozdravila ji. Vůbec mě nenapadlo, že mě jde poprosit, abych se s ní pomodlila, ale bylo to tak.

„Nemohla byste se, Lorno, se mnou pomodlit? To jste totiž mluvila o mně. Já bych chtěla vaším prostřednictvím hovořit s Bohem.“

Málem jsem ztratila řeč. „Ale ano, jistě,“ vypravila jsem ze sebe, „ale ne tady před všemi. Mohly bychom odejít z místnosti a najít si nějaké místo, kde bychom byly spolu samy?“

„Ovšem,“ odpověděla. Vyšly jsme na chodbu a našly jsme si prázdnou místnost o troje dveře dál. Tam jsme si spolu sedly, jen my dvě – ona vůbec netušila, že se celá třesu. „Pane Bože, co mi to děláš?“ nepřestávala jsem v duchu volat.

Všude kolem se zjevili andělé a šeptali mi do ucha: „Jsi v rukou Božích, Lorno.“

Pomodlila jsem se za tu jeptišku a poděkovala Bohu za ty úžasné změny, které mají nastat v jejím životě. Pak jsem jí řekla: „Teď nastala vhodná chvíle, abyste promluvila k Bohu.“

A tak začala hovořit; mluvila určitě skoro hodinu. Nakonec jsme se pomodlily společně. Tu a tam mi andělé řekli, abych otevřela oči a podívala se na ni. Anděl, který byl u jeptišky, její strážný anděl, byl krásný. Nazvala jsem ho „anděl míru a pokoje“. Té jeptišce jsem neřekla, že jsem viděla jejího strážného anděla, ani o tom, že ji objal křídly jako v náručí a že s ní splynul. Usmála jsem se, opět jsem zavřela oči a ještě více chválila Boha. Potom mi andělé řekli, že se máme vrátit do té druhé místnosti.

Když jsme tam přišly, skoro všichni už byli pryč. Pak jsme s Joem šli domů pěšky. Říkal mi, jak ho překvapilo, že jsem promluvila, a já jsem odpověděla, že mi to bylo moc zatěžko, protože jsem byla hrozně nervózní, ale že jsem to udělat musela, když mě Bůh požádal, abych to s pomocí andělů udělala. To bylo vůbec poprvé, kdy jsem se s někým za něj modlila. Samozřejmě jsem se již mnohokrát modlila za různé lidi, ale vždycky tajně, aby o tom nevěděli.

* * *

Joe pořád pracoval v továrně na koberce a hodně často i večer. Častokrát, když už děti byly v posteli, jsem si sedla ke krbu, nadýchla se, zavřela oči, a když jsem je zase otevřela, kolem krbu sedělo se mnou plno andělů. Mluvila jsem s nimi o všem. Říkala

jsem jim, že to, že s nimi můžu mluvit, je snad ta nejúžasnější věc. Nezáleží na tom, kde právě jsem, ale vím, že oni mě poslouchají. Mluvila jsem s nimi neustále – byli to mí společníci, moji nejlepší přátelé.

Když se ještě připozdilo, řekla jsem andělům, aby už raději odešli, že se brzy vrátí Joe a já mám ještě nějakou práci. Andělé zmizeli ve své fyzické podobě, ale já jsem stejně pořád ještě cítila jejich přítomnost. Někdy jsem dokonce ucítila, jak se kolem mě některý anděl otřel. Jednou večer se právě tohle stalo – jeden anděl se kolem mě prosmýkl, a dokonce se objevil, i když jen na chvilku. Usmál se na mě, dotkl se mého břicha a řekl: „Bůh vyslyšel tvoje přání mít další děťátko.“ Potom zmizel.

Brzy nato jsem zjistila, že jsem těhotná. Joe byl radostí bez sebe; říkal, že by to bylo úžasné, kdybychom měli holčičku. Připadalo mi, že jsem zatím v těhotenství neměla tolik potíží, a byla jsem Bohu za to vděčná.

Po Vánocích jsme začali vybírat pro to nenarozené dítě jméno. Joe řekl, že tentokrát nemá cenu hledat chlapecké jméno, protože ví, že to bude holka. Shodli jsme se na jméně Ruth. Porodní bolesti mi začaly deset dní před termínem a byla jsem přijata do porodnice. Tam se však všechno načas zklidnilo. Maminka a tatínek za mnou chodili a nosili mi ovoce. Tatínek řekl, že se těší na dalšího vnuka, ale Joe mu řekl: „Tentokrát to nebude kluk. Počkejte a uvidíte – bude to holka!“

Když rodiče odcházeli z nemocnice, rozhodla jsem se, že půjdu s Joem k hlavnímu vchodu. Maminka a tatínek byli kousek před námi a vtom vešli do nemocnice moji prarodiče, maminčini rodiče. Maminka s tatínkem se s nimi zastavili na kus řeči a my s Joem jsme je šli pozdravit. Stáli jsme od nich asi půl metru, když moje babička řekla rodičům: „Ta Lorna má ale štěstí, že ti jejich kluci nejsou retardovaní jako ona, nebo ještě něco horšího! Ale dá se čekat, že tohle dítě bude postižené.“

Za ní se objevil její strážný anděl – viděla jsem, že má slzy v očích – pak natáhl ruku a dotkl se mě, aby mi dodal sílu. Byla jsem zničená. Viděla jsem, že Joe tu poznámku také zaslechl a je šokován. Dědeček s babičkou se bavili s mými rodiči, jako kdybychom tam nebyli. Otočila jsem se k odchodu a Joe mě vzal kolem ramen.

„Nic si z toho nedělej,“ řekl mi, „jsou to ignoranti.“

Doprovodil mě zpátky na oddělení. Plakala jsem. Andělé se shromáždili kolem mé postele a naplnili Joes i mne pokojem i láskou. Prosila jsem Joes, ať našim neříká, že jsme to slyšeli.

Nejvíce mě toho dne zabolalo, že se mě tatínek nezastal. Hluboce mě ranilo, že prarodiče nepokáral, i když myslím, že už vím, proč to neudělal. Otec totiž věděl, že matčini rodiče z něho taky nebyli moc nadšení – měli pocit, že jejich dcera se vdala pod svou úroveň, a to navzdory tomu, že tatínek šel pořád nahoru. Tatínek maminku moc miloval; mrzelo ho, že byl příčinou rozepře mezi ní a jejími rodiči, a bál se, aby se ještě neprohloubila.

Sice jsem chápala, proč mě otec nebránil, ale stejně mě to bolelo a tenkrát v noci jsem tam ležela a mohla si oči vyplakat.

Teprve po mnoha letech jsem se čirou náhodou dozvěděla, že babička, matka mé matky, která tenkrát vedla ty hrozné řeči, kdysi měla děcko, holčičku s Downovým syndromem. Holčička měla srdeční vadu a dožila se jen šesti nebo sedmi let. Po celý její život ji drželi v ložnici v prvním patře, schovávali ji před všemi sousedy. Prý se hrozně styděli, že mají „retardované“ dítě.

* * *

A příštího dne brzy ráno jsem začala rodit a 25. března přišla na svět naše dceruška Ruth. Narodila se na Den matek a na mé narozeniny. To byl tedy opravdu krásný dárek k narozeninám!

Toho dne, kdy nás měli pustit z porodnice, přijel Joe s Christopherem a Owenem. Kluci se rozběhli k mé posteli, ale Joe šel pomalu. Viděla jsem kolem něho anděly, kteří ho podpírali. Jeho strážný anděl šel napřed a řekl mi, že Joeovi není dobře. Bylo mi do pláče, ale věděla jsem, že se musím usmívat. Christopher i Owen byli celí pryč ze své malé sestřičky, chtěli si ji pochovat. Joe ji zvedl z postýlky a dovolil jejím bratříčkům, aby ji objali. Ptala jsem se Joes, jestli mu něco nechybí, a on řekl, že ne – já jsem ovšem věděla, že to není pravda, a on také. Řekla jsem andělům, že mám o něho velkou starost a prosila jsem je, jestli mu můžou nějak pomoci, aby to udělali.

Asi za dva měsíce byl Joe zrovna na noční, když ho přepadly hrozné bolesti v břiše. Šel za šéfem a řekl, že mu není dobře, a zeptal se, jestli by ho někdo nemohl odvézt domů.

„Ne, a mně se zdá, že vám nic není,“ odpověděl šéfa poslal ho zpátky do práce.

Bylo to tím, že Joe vlastně nikdy nevypadal nemocně, protože byl vysoký a silný. Tehdy však nakonec šéfovi řekl, že jde stejně domů, protože je mu tak špatně, že nemůže pracovat. Asi ve dvě v noci mě andělé vzbudili a řekli: „Lorno, vstávej. Joeovi není dobře a je na cestě domů. Posíláme mu pomoc.“

Hned jsem vstala, rozsvítila, postavila vodu na čaj a pak jsem se oblékla. Stála jsem u okna, vyhlížela ven a modlila se, aby se Joe dostal v pořádku domů.

Joe mi později vyprávěl, že se napůl cesty mezi Celbrigem a Maynoothem zhroutil u silnice. Pamatoval si, jak přišel k sobě a pak se snažil lézt po čtyřech, když tu uviděl reflektory nějakého auta. Byl to soused z Maynoothu, který zastavil, otočil a šel mu na pomoc. Nejdříve si totiž myslel, že je to nějaký opilec, a nemohl uvěřit vlastním očím, když poznal Joea. Joe mu vysvětlil, že má strašné bolesti břicha, a soused se nabídl, že ho odveze domů.

Jeden anděl mi poklepal na rameno a řekl: „Běž otevřít vrata, Lorno. Joe už je skoro tady.“

Jen jsem otevřela vrata, vjelo dovnitř sousedovo auto. Společně se sousedem jsme Joea dovedli do domu a uložili do postele. Soused řekl, že zatelefonuje pro doktora.

„Jak vám jen budu moct kdy poděkovat za to, že jste tak hodný?“ ptala jsem se.

Soused mi řekl, že nemohl usnout, tak se rozhodl, že se trochu projede, a teď je rád, že to udělal. Udělala jsem Joeovi šálek čaje a asi po deseti minutách, kdy dorazil lékař, Joe seděl na posteli a bylo mu o mnoho líp. Když doktor viděl Joea, musel se smát.

„Doufám, že jste mě nevytáhl z postele pronic zanic. Prý jste měl strašné bolesti a soused vás naselel u silnice, jak lezete po čtyřech.“

„Ta bolest je pryč,“ řekl Joe. „Teď se cítím docela fajn.“

Ještě chvíli spolu žertovali a pak doktor řekl: „Tak si lehněte na záda. Možná že zase zlobí ten váš appendix.“ Zmáčkli Joeovi břicho a ten v momentě vyletěl a zařval bolestí.

„To je malér, Joe,“ řekl doktor. „Pošlu pro vás sanitku a napíšu vám lístek do nemocnice.“

Andělé mě nikdy nepřestanou udivovat: Za kým byste mysleli, že té noci byli? Za mým tatínkem! Řekli mu, aby vstal a jel k nám. Vyjel autem na příjezdovou cestu za doktorovým autem, právě když se doktor ptal, kde je nejbližší telefon.

Otec vešel dovnitř a hned spustil: „Co se to tu děje?“

Doktor mu řekl, že Joe musí do nemocnice a že se právě chystá zavolat sanitku. Tatínek se nabídl, že Joea do nemocnice odveze, ale doktor to neschválil a řekl, že Joe potřebuje sanitku.

Tatínek tedy šel ven uhnout s autem a doktor vyjel na ulici k telefonnímu automatu. Byl zpátky za dvě minuty a říkal, že ambulance už jede. Pak se vrátil do auta a napsal o Joeovi zprávu pro nemocnici. Nechala jsem tatínka u Joea a šla jsem zase do kuchyně.

Natočila jsem vodu na další čaj, a tu jsem ucítila něžné andělské ruce, jak mě hladí a zbavují mě té hrozné úzkosti. Andělé mi šeptali, že Joe bude zase v pořádku, že ho čeká těžká zkouška, ale dostane se z toho.

Doktor vešel dovnitř a oznámil, že ambulance už přijela. Tatínek řekl, že pojede svým autem za nimi a Joea doprovodí. Já jsem samozřejmě musela zůstat doma s dětmi, protože jsem Ruth ještě kojila. Objala jsem Joea.

„Nedělej si starost,“ řekl mi. „Uvidíš, že budu doma, než se naděješ.“

Odjeli. Vrátila jsem se do ložnice; děti tvrdě spaly a jejich strážný anděl nad nimi bděl. Usmála jsem se, když jsem si uvědomila, že to andělé určitě zařídili, aby se děti nevzbudily, i když tam byl takový rozruch. Poděkovala jsem jim a otočila se. Předemnou stál anděl Hosus.

„Lorno, ty si jdi teď lehnout,“ poručil. „My tě uspíme.“

Lehla jsem si a probudila jsem se až v deset hodin ráno. Celou tu dobu děti taky spaly. Zatímco jsem chystala snídani, přišel do kuchyně Christopher a ptal se, kde je tatínek. Vysvětlila jsem mu, že je v nemocnici, a jen co se všichni nasnídáme, půjdeme zavolat panu doktorovi a zeptáme se, jak se tatínkovi daří.

Zrovna jsem kojila Ruth, když se objevil můj tatínek. Děti se radovaly, že vidí dědečka. Poděkovala jsem mu za včerejší noc a

ptala jsem se, jak je Joeovi a jak dlouho u něho byl. Zůstal u Joea celou noc; Joea honem vezli na operaci, ale teď je mimo nebezpečí, i když jednu chvíli měli strach o jeho život.

„Já tě každý večer odvezu za Joem na návštěvu,“ nabídl mi otec.

Protestovala jsem, že něco takového po něm nemůžu chtít, ale on na tom trval a řekl, že děti mi vždycky pohlídá maminka.

Když jsem pak Joea večer uviděla, vypadal strašně. V nemocnici byl čtrnáct dní a za pár týdnů se tam octl zas asi na deset dní kvůli nějaké infekci. Pak byl doma z práce ještě skoro půl roku.

* * *

Jednou, když jsem stála v místní samoobsluze frontu u pokladny, zavolal na mě strážný anděl malé holčičky, která seděla v nákupním vozíku. Její matku jsem znala od vidění, ale nevěděla jsem, jak se jmenuje.

Řekla jsem té holčičce *Ahoj* a její anděl mi pošeptal, že jí není dobře a že se jí mám dotknout. Sáhla jsem jí na ručičku, když jsem se zdravila s její matkou a říkala jí, jaké má krásné dítě. Žena se rozloučila a s holčičkou odjela.

Andělé mi řekli, že mezi mnou a tou dívkou se musí vytvořit spojení, aby se mohla uzdravit. Tohle se stává často, i když tomu úplně nerozumím. Asi za rok jsem se náhodou setkala zase s tou matkou a její dceruškou a strážný anděl toho dítěte mě zase k ní zavolal. Matka mi řekla, že její holčička stonala; byla v nemocnici, ale už je jí líp.

Když pak s tou holčičkou odcházela, andělé mi řekli: „Ta dívka bude velmi nemocná, Lorno, ale protože už ses jí dotkla, to duchovní pouto, které se mezi vámi vytvořilo, jí pomůže nemoc zvládnout. Od této chvíle až do jejího úplného uzdravení budeš neustále vidět před sebou její úsměv.“

V následujících měsících jsem před sebou pravidelně vídala dívenčin usměvavý obličejíček a fyzicky jsem cítila její bolest i slzy. Pokaždé jsem se za ni pomodlila a prosila Boha i jeho anděly, aby jí bylo líp. Víím, že její stav byl kritický. Já jsem byla její záchranné lano; spirituálně jsem ji jaksí držela při životě. V duchu jsem byla u

jejího lůžka pokaždé, kdy to bylo třeba, a nedovolila jsem její dušičce, aby opustila tělo.

Ale najednou se mi obličej holčičky přestal zjevovat, a já jsem věděla, že se uzdravila. Děkovala jsem Bohu i jeho andělům a hodně jsem o tom přemýšlela. O několik let později jsem viděla matku s dcerou na hlavní ulici v Maynoothu. Šly spolu a jejich strážní andělé šli ruku v ruce za nimi. Z té holčičky už byla málem slečna a byla zdravá a silná. S úsměvem jsem poděkovala Bohu i andělům.

* * *

Později v létě, kdy bylo Ruth několik měsíců, jsem ji vozila venku v kočárku, slunila jsem se, a najednou se ovzduší úplně změnilo. Rozhostilo se neuvěřitelné ticho. Vzduch se ani nehnul a náhle jako by se ještě víc rozjasnilo. Věděla jsem, že se blíží nějaký anděl. Sice jsem šla, ale vůbec jsem necítila, že bych se nohama dotýkala země. Věděla jsem, že se pohybuji, ale zároveň jako by se nic kolem mě ani nehnulo. Cítila jsem někoho za sebou. Zastavila jsem se a ohlédla, ale nikoho jsem neviděla. Šla jsem dál. Ale neudělala jsem ještě ani krok a zase jsem cítila, že je někdo za mnou.

„Prosím vás, kdo jdete za mnou, ukažte se mi,“ řekla jsem.

Žádná odpověď.

„Tohle mi nedělejte. Já to nesnáším!“

Šla jsem tedy dál, ale jen co noha nohu mine, a najednou jsem ucítila, že mi někdo zlehka poklepal na rameno. Otočila jsem se, a on tam anděl. Byl jen jako světýlko – takové zářivé, ale současně chvějivé, asi jako když se díváte na hvězdu, jenže mnohem jasnější. Řekla jsem jen: „Ahoj.“ Žádná odpověď. Já se totiž někdy stydím, když mám mluvit s anděly – a myslím, že oni se mne někdy taky trochu stydí. Komunikace je ve spirituálním světě stejně důležitá jako v našem, a někdy je stejně obtížná. Proto jsem tomu andělovi řekla, že se mi s ním bude snáz mluvit, když se mi zjeví v aspoň trochu lidské podobě.

A jen to udělal, uvědomila jsem si, že je to anděl Michael. Tentokrát se proměnil v pohledného muže, asi tak čtyřicátníka, vysokého metr osmdesát nebo ještě o pár centimetrů víc, s

pronikavýma modrýma očima a dlouhými tmavými vlasy splývajícími na ramena.

„No ne, ty jsi ale tentokrát hotový krasavec,“ řekla jsem a oba jsme se zasmáli.

Vydali jsme se na procházku ulicí, já jsem vezla kočárek se spícím miminkem. Michael mi řekl, že za mnou přišel, aby si se mnou promluvil o knize. Andělé si prý přejí, abych o nich napsala knihu, a on si přišel promluvit o tom, co by v té knize mělo být. Odpověděla jsem, že už nějaký čas tuším, že takovou knihu napsat musím, ale zároveň jsem se přiznala, že mám z toho hrůzu, protože se bojím, že utrpím posměch.

Od první chvíle, kdy jsem ho jako malá spatřila ve své ložnici, mě Michael – ten krásný anděl – navštěvoval pravidelně. Vstupuje do mého života a zase z něj odchází; někdy jen tak přijde a jde se mnou na procházku nebo se posadí za kuchyňský stůl; jindy se mnou sedí u krbu a tvrdí, že se potřebuje ohřát. Já se směju a říkám mu, že andělé přece necítí chlad, ale on pokaždé odpoví, že si umí představit, jaké to je, protože se hodně pohybuje v lidské společnosti.

Mluvíme spolu, jako by to byl lidský přítel. Někdy se bavíme o úplně obyčejných věcech a jindy spolu zase hovoříme o něčem velmi závažném. Michael mi říká, že čím dál míň lidí prosí anděly o pomoc, tak mluvíme o té neuvěřitelné skutečnosti, že existují miliony andělů bez zaměstnání.

Proto píšu tuto knihu, aby si lidé uvědomili, že andělé se pohybují v naší blízkosti, že jsou tu pořád, že stačí jenom se po nich natáhnout a dovolit jim, aby nám pomohli. Vážně je to takhle jednoduché. Naslouchám Michaelovi a on mi říká, co mám napsat; radí mi, abych psala, jak mi to tryská ze srdce.

Bůh vysílá tyto krásné anděly do našeho světa pro nás, a přece je většina z nás vůbec nebere na vědomí. A přitom stačí jen se po nich natáhnout a poprosit o pomoc. Opravdu tak prosté to je.

„Jsem tady, jsem tady – tady jsem!“

Jednou dopoledne, to bylo Ruth několik měsíců, jsem s ní šla do zdravotního střediska na prohlídku. Když jsem se s ní vrátila domů a kojila jsem ji, najednou jsem ucítila přítomnost nějakého ducha, který jako by se přibližoval k našemu domu. Odříkala jsem modlitbičku a už jsem na to nemyslela.

Jak dny plynuly, začala jsem vnímat návštěvy onoho ducha stále častěji, stále víc se přibližoval. Někdy jsem i na těle cítila, jako by mě násilím stahoval dolů. Opravdu jako by mě táhl k podlaze, někdy značnou silou. Vždycky jsem se pomodlila a prosila Boha, ať vezme toho ducha, nebo kdo to je, do nebe. A pak jsem jednou stála v kuchyni u dřezu a domovní dveře jsem měla otevřené. Tu jsem spatřila toho ducha, jak jde do předsíně. Bylo ho vidět jenom slabě, nerozeznávala jsem ho úplně zřetelně; zdálo se mi, že je to muž, vyšší než já, ale jeho skutečná podoba mi unikala. Přestala jsem mýt nádobí. Ještě než jsem ducha fyzicky ucítila, zeptala jsem se: „Co tě trápí? Můžu ti nějak pomoci?“

Duch se na mě pověsil a řekl: „Jsem tady, jsem tady – tady jsem!“ A pořád ta slova opakoval, pořád kolem dokola, ale já jsem nechápala proč. Věděla jsem, že mi nechce ublížit, ale on byl zoufalý a doslova se na mě věšel. Měl velkou sílu a táhl mě k zemi. Na chvíli jsem asi ztratila vědomí, a když jsem přišla k sobě, zjistila jsem, že se ze strany držím dřezu a snažím se postavit. Duch zničehonic zmizel a já jsem volala své anděly a začala se modlit. Pak jsem uslyšela, že někdo klepe na dveře, i když byly otevřené. Otočila jsem se a ve dveřích byli tři moji andělé: Michael, Hosus a Eliáš. Hosus vpajdal dovnitř jako klaun, aby mě rozesmál. Poděkovala jsem mu, protože to jsem opravdu potřebovala.

„Co se stalo tomu duchovi?“ ptala jsem se.

Anděl Michael došel ke mně a vzal mě za ruce. Anděl Hosus se postavil po mé levici a Eliáš po pravici.

„Michaeli, ten duch mě málem stáhl na podlahu,“ stěžovala jsem si.

„Lorno,“ odpověděl Michael, „poskytneme fyzickou i emocionální sílu tobě i tomu duchovi, ale víc ti zatím říct nemůžeme, zatím ne. A pamatuj si, že pořád budeme s tebou, nikdy tě nenecháme o samotě.“

„Michaeli, to je ale hrozné, když mi děláte takové věci! Nemohli byste mi to aspoň trochu usnadnit?“

„Nezlob se, Lorno. Ale víc ti toho opravdu nemůžeme říct, protože pak bys tomu duchovi nemohla pomoci.“ A když to anděl Michael dořekl, pustil mi ruce.

Ten duch pak chodil každý den. Nikdy jsem ovšem nevěděla, jestli přijde ráno, nebo v noci; pokaždé mě stáhl k zemi a zoufale křičel: „Jsem tady, jsem tady – tady jsem!“

Měsíce ubíhaly a já jsem byla čím dál vyčerpanější. Joe zase pracoval v továrně na koberce a zřejmě si vůbec nevšiml, jak jsem unavená. V tom období se mu dařilo celkem dobře, ale já jsem přesto viděla, jak jeho vnitřní orgány chřadnou a šednou.

Časem jsem ze zjevování toho ducha zjistila další podrobnosti. Byl to mladý chlapec, něco mezi sedmnácti a dvaceti roky, jmenoval se Peter, byl ve vodě a snažil se ze všech sil dostat ven. Vypadalo to, jako by nemohl hýbat rukama; nedokázal se ničeho chytit. Občas se mi zdálo, že voda je zakalená bahnem a nad chlapcem je jakýsi převis zeminy. Duch toho mladíka bojoval. Neustále se snažil uniknout a volal: „Jsem tady, jsem tady – tady jsem!“ To opakoval pořád dokola. Moje tělo jako by se propojilo s jeho duchem a přímo fyzicky jsem cítila, jak bojuje o život. Také jsem cítila jeho emoce: Chtěl, aby ho našli, chtěl domů, chtěl, aby jeho rodiče věděli, kde je. Já jsem jenom prosila Boha, aby ho našli.

Ptala jsem se andělů, jestli se smím svěřit Joeovi, a oni řekli, že ano. Jednou kvečeru přišel Joe ze zahrady, podíval se na mě a zeptal se: „Co se ti stalo? Vypadáš strašně! Nejsi nemocná?“

„Ne, Joe,“ odpověděla jsem. „Musím se ti s něčím svěřit.“ Doposud jsem toho Joeovi o svém spirituálním životě mnoho

neřekla, ale tentokrát mi andělé řekli, že doopravdy potřebuju jeho pomoc.

Posadili jsme se a já jsem pokračovala: „Chodí mě navštěvovat duch jednoho mladíka. Potřebuje mou pomoc. Mě to fyzicky i citově vyčerpává; potřebuju tvou podporu, tvou pomoc. Jenom abys na mě dohlédl, když to budu potřebovat. Někdy potřebuju, abys mě vzal do náruče a podržel.“ Joe mě objal kolem ramen a zadíval se na mne. Nějak nechápal, o co jde – jak by také mohl?

„Udělám, co bude v mých silách,“ slíbil mi.

Při jedné návštěvě toho ducha jsem měla vidění: bylo to, jako bych se dívala jeho očima přes vodu – a ukázalo se mi, co se tomu mladíkovi stalo, jakoby zpod vodní hladiny. Byl na procházce po břehu řeky, kráčel po nějaké pěšině. S ním šli ještě dva nebo tři další lidé a začali do něho strkat. Mladík měl hrozný strach. Křičeli na něho, že něco provedl, ale on vlastně nic neudělal a vůbec nevěděl, o čem to mluví. Snažil se jim to vymluvit; říkal jim, že se mýlí. Jeden z nich na něho zařval: „To se tedy nemýlíme!“

Pak ho zbili, srazili na zem a kopali do něho. Trestali ho za něco, co udělal někdo jiný. Najednou vidění skončilo a nic jiného už jsem nespatriła.

Jednou v neděli odpoledne, to bylo Ruth asi osm měsíců, někdo zaklepal na dveře. Byla to žena mého bratra Cormaka, Sally. Já jsem se s ní ještě neznala; když se s ní bratr ženil, byla jsem zrovna v nemocnici. Joe jim šel na svatbu s dětmi, ale beze mne. Pozdravila jsem se s ní a řekla, ať si sedne ke krbu a ohřeje se. „Cormac s tebou nepřišel?“

„Ne,“ odpověděla a omlouvala se, že se nemůže moc dlouho zdržet. „Chtěla jsem tě jenom pozdravit a nesu ti pár fotek ze svatby.“

Joe jí udělal čaj a pak jsme seděli u krbu a povídali si. Sally říkala, jak je ráda, že viděla nás a taky naši malou holčičku. Těsně před odchodem, když jsme ji vyprovázeli ke dveřím, se zastavila, a řekla, že se její bratr pořád pohřešuje. Byla překvapená, že o tom nevíme, že nám to nikdo neřekl. Zmizel už před nějakým časem; jednou večer prý odešel na schůzku se svým děvčetem, ale vůbec tam nedorazil. Sally říkala, že rodiče mají hroznou starost; mysleli si, že třeba odjel do Anglie, tak se spojili s Armádou spásy a se všemi jejími

ubytovnými. Bratr je na seznamu pohřešovaných osob, ale stejně nikdo nechápe, že by odešel jen tak.

„Uvidíš, že se brzy objeví,“ těšila jsem ji a rozloučily jsme se. „A Sally, přijď, kdykoli budeš chtít, vždycky tě rádi uvidíme.“

Někdy mám trochu delší vedení a až teprve později jsem si uvědomila, že před několika lety jsem zvláštní souhrou okolností navázala s tím mladíkem oční kontakt. Jednou odpoledne jsme šli na návštěvu k mé sestře Aiofe a jejímu manželovi Alanovi do jejich nového domu. Dům byl v centru, měl maličkou předzahrádku se stříbrným plůtkem. Joe otevřel branku a zvedl Christophera, aby dosáhl na klepadlo. Aiofe otevřela dveře a bouřlivě nás vítala.

Vešli jsme do jídelny, kde jsme se seznámili s Alanovou matkou. Byla to roztomilá postarší paní, která nás také přijala s otevřenou náručí. Připadalo mi, že dům je hrozně malý; možná proto, že v něm bylo až moc krásného starého nábytku. Skoro tam nebylo k hnutí. U krbu v rohu stála dvě křesla, jedno napravo, druhé nalevo. Díky ohni v krbu byla místnost velmi útulná. Mezi nábytkem se sotva dalo projít z předsíně ke krbu a do malé kuchyňky na druhé straně.

Posadila jsem se s Owenem na klíně ke krbu a začala jsem ho kojít, ostatní stáli. Bylo nás v té malé jídelně a kuchyni celkem sedm. Najednou se ozvalo zaklepání na dveře a do jídelny se vmáčkli ještě další lidé. Ani jsem neviděla, kdo to přišel, protože jsem dál kojila Owena. Byl to můj bratr Cormac a jeho dívka Sally – ta, kterou si později vzal – ale všichni mluvili jeden přes druhého a já jsem vlastně bratra ani jeho dívku neviděla – tak byla ta místnost plná lidí. Najednou jsem na chvíli zahlédla nějaké světlo a snažila jsem se rozpoznat, odkud vychází. Ale žádní andělé se mi neukázali ani jsem neviděla nic zvláštního. Zběhlo se to moc rychle. Všichni se bavili a smáli dál a já jsem samozřejmě nemohla přede všemi mluvit s anděly nahlas. Tak jsem se snažila s nimi komunikovat beze slov, ale oni mi neodpověděli.

Znovu jsem zvedla hlavu a zase jsem přes ty stojící lidi viděla světlo. Bylo to, jako by to světlo vycházelo z někoho z té skupiny, která ho částečně zakrývala. Najednou lidé jako by bledli a zároveň všichni trochu naklonili hlavu buď napravo, nebo nalevo, takže vytvořili průhled, kterým jsem mohla dohlédnout na druhý konec místnosti. Uviděla jsem ze strany obličej mladíka, kterého jsem

neznala. Pootočil hlavu a podíval se směrem ke mně. Z jeho obličeje vyzařovalo měkké světlo a mladík se pousmál. V očích se mu zablýsklo a já jsem na něho po zlomek vteřiny hleděla. Pak se lidé zase pohnuli a já jsem mladíka ztratila z očí.

V následujícím okamžiku bylo všechno zase jako dřív. Později jsem se zeptala Aiofe, kdo to byl, ten mladík. Vysvětlila mi, že je to Sallyin mladší bratr Peter. Dál už jsem o tom nepřemýšlela.

Ani Joe nedospěl k tomu závěru – že ten duch je Sallyin ztracený bratr. Možná jsme to tenkrát vědět neměli. Bylo to určitě dílo Boží; Joe byl totiž nesmírně zvědavý a chápavý a za normálních okolností by si byl domyslel, že ten duch je Sallyin bratr. Ale Bůh měl jiné plány. Ještě nenastal vhodný čas, aby byl Peter nalezen.

Duch toho mladíka neustále pokračoval v děsivém zápasu pod vodou; nevěděl, kde je, toužil se nadechnout a nevěděl, co je to nad ním, ta temnota a slabý záblesk světla. Snažil se nabrat do plic vzduch, a místo toho nabíral vodu – tonul. Zoufale si přál, aby jeho rodina věděla, že on nic zlého neprovedl; chtěl, aby ho našli, a chtěl, aby věděli, že je má rád. Pořád za mnou chodil. „Jsem tady, jsem tady – tady jsem!“ Tato jeho slova jsem slychala stále. Mnohokrát jsem volala k Bohu i andělům a prosila je, aby mě posílili. Neustále jsem se vroucně modlila, aby toho mladíka už našli, aby se jeho duch osvobodil a dosáhl pokoje. Modlila jsem se, aby si rodina mohla odnést jeho tělo domů, truchlit nad jeho ztrátou, která je postihla, a vědět, že neutekl a že je měl rád.

Jednou večer jsem seděla vyčerpaně u krbu, a když se na mě Joe podíval, vyhrkl: „Pane na nebi, ty jsi bledá jako smrt! Ten duch toho mladíka tu byl zas. On tě úplně vysává. Vypadáš, jako bys měla umřít, zrovna jako ten mladík. Tohle musí přestat!“ Joe se hrozně rozzlobil.

„Joe, prosím tě, nekřič,“ řekla jsem. „Já to nemůžu snést, když se ještě zlobíš, právě teď. Jenom mě podepři a utěš. Toho mladíka už brzo najdou, dá-li Bůh.“

Joe mě k sobě přivinul a já jsem asi usnula, protože když jsem se později vzbudila, pořád jsem seděla v křesle u krbu a přes sebe jsem měla přehozenou deku. Děti už byly v posteli; Joe se na mě usmál a pak vstal a šel mi udělat čaj.

Když jsem pak seděla u krbu s šálkem čaje v ruce, řekla jsem Joeovi: „Už se na mě nesmíš nikdy takhle rozzlobit, Joe. Potřebuju, abych v tobě měla oporu a útěchu. A potřebuju je o to víc, když mi Bůh i andělé dovolili, abych ti pověděla o těch nadpřirozených věcech, které Bůh sesílá do mého života. Joe, já potřebuju tvou pomoc, zvláště když jsem vyčerpaná.“

Joe mě vzal do náruče a políbil mě. Pak jsme se drželi za ruce a před ohněm jsme se společně pomodlili za duši toho mladíka, aby už ho brzo našli, aby už byl osvobozen a abych i já byla volná. Joe si klekl před mým křeslem, položil mi ruce na tváře a řekl: „Kdyby Bůh o to, co děláš ty, požádal mne, řekl bych, že to dělat nebudu, protože bych neměl dost odvahy, síly ani tvou pevnou víru.“

Nás rodinný život normálně běžel dál a pak se to stalo – zničehonic jsem byla volná. Neptejte se mě, který den nebo v kterou denní hodinu to bylo, protože už to nevím, ale najednou jsem se cítila úplně normálně; zase jsem si připadala jako člověk. Měla jsem hroznou radost, byla bych samým štěstím a radostí skákala. Věděla jsem, že tělo toho chlapce se už určitě našlo. Běžela jsem s tou novinou za Joem. „Už ho našli! Víím, že našli jeho tělo, protože on ode mne odešel.“ Chválila jsem Boha a děkovala mu a přitom jsem tančila po domě. Joe mě stíkl v náručí a pak jsme zašli do kostela a zapálili tam svíčku. Děkovala jsem Bohu, že Peterův duch je osvobozen, aby se mohl k Němu odebrat.

Bůh nechal Peterova ducha, aby zůstal zde v tomto světě, dokud nebude nalezeno jeho tělo, a mne použil jako spojení mezi nadpřirozeným a pozemským světem. Myslím, že bez tohoto spojení by chlapce nikdy nenašli.

Zázraky se dějí neustále, a když k nim dojde, obvyklý řetězec příčiny a následku nehraje žádnou roli – někdy se zázrak odehraje už předem. Toto byl zázrak, který Bůh a andělé předem připravili. Znáím Peterova strážného anděla a víím, že strážní andělé těch, kteří mají na svědomí jeho smrt, se snažili ze všech sil, aby mladý a nevinný život nebyl zmařen jako akt nespravedlivé pomsty. Jenže ti, co Petera zabili, svým andělům nenaslouchali. A to je na tom nejsmutnější.

Peterův duch byl velice krásný, a když bylo nalezeno jeho tělo a duch se odebral do nebe, udělal ještě něco, s čím jsem vůbec nepočítala. Poslal mi svou sestru, aby mi to pověděla.

Za několik dní poté, co jsem cítila, že mě ten duch opustil, k nám přišla Sally. Měla jsem dojem, že utíkala; byla celá zadýchaná a rozrušená a řekla, že měla pocit, že nám musí oznámit, že tělo jejího bratra bylo nalezeno. Vyloučili ho z kanálu, byl pod pobřežním převisem a ruce měl svázané provazem.

Teprve tehdy jsem si uvědomila, že ten krásný duch byl ve skutečnosti Sallyin bratr, ten chlapec, s nímž jsem si tenkrát před mnoha lety vyměnila pohled a tím navázala duchovní spojení.

Sally byla smutná, ale zároveň šťastná, že pátrání po Peterovi skončilo a rodina ho brzy uloží k věčnému odpočinku. Když jsem se podívala Sally do očí, jak mi to všechno vyprávěla, uviděla jsem Peterova ducha. Aniž o tom Sally věděla, Peter ji poslal za námi s naléhavým vzkazem, že jeho tělo bylo nalezeno. Tím, že poslal Sally jako spirituálního posla, mi Peter poděkoval. Od té doby k nám Sally už na návštěvu nepřišla.

Zlatý řetěz

Jednoho studeného zimního rána Joe přišel domů z noční, ale nešel si hned lehnout. Řekl dětem, že nechají maminku, aby měla trochu času pro sebe, a že je vezme ke kanálu podívat se na kachničky. Snad nikdy jsem neviděla, že by se chlapci i malá Ruth tak rychle vypravili; oblékli si kabáty, nasadili čepice a byli pryč.

Jen za nimi zapadly dveře, měla jsem chvilkové vidění, zjevili se mi rodiče. Viděla jsem je, jak stojí a zřejmě si povídají a kolem nich fouká silný vítr. Bylo to, jako by stáli spolu, ale otec tam doopravdy nebyl – vypadal jako duch. Ten obrázek zmizel stejně rychle, jako se objevil. Věděla jsem, že je to sdělení pro mě, že tatínkův život se chýlí ke konci. Zasáhlo mě to jako blesk.

Rozplakala jsem se. Vyčítala jsem to Bohu i andělům, protože jsem tatínka měla moc ráda. Zdálo se mi, že uběhlo jen pár minut, a Joe s dětmi už vcházel do předsíně. Děti byly nadšené, vykládaly mi, co všechno u kanálu viděly. Udělala jsem čaj a Joe povídá: „Copak se stalo? Jsi celá bledá. Že ty jsi plakala?“

„Měla jsem vidění,“ řekla jsem Joeovi, „naš tatínek umře!“

„Třeba sis to špatně vyložila,“ chlácholil mě Joe. „Co ti řekli andělé?“

„Nic neřekli. Jenom mi něco ukázali,“ odpověděla jsem. „Byla jsem zničená a ty ses najednou s dětmi vrátil domů. Připadalo mi, jako byste byli pryč sotva pár minut.“

Joe mě vzal do náruče a hned jsem se cítila o trochu líp. Snažila jsem se na to vidění zapomenout. Nejraději bych se byla rovnou za tatínkem rozjela, ale nešlo to. Měla jsem na starost tři malé děti a auto jsme neměli. Naštěstí druhý den přijel tatínek na návštěvu. Měla jsem velkou radost, že ho vidím, ale nemohla jsem mu říct proč.

Často dovedu rozpoznat v lidském těle chorobu: někdy kosti v těle zazáří a já je vidím, nebo někdo má srdce v hrudníku víc vepředu, nebo vidím nějaký orgán, který je obklopený tmavým stínem.

Tatínka jsem si prohlížela pozorně, ale nic jsem neviděla a to mě trochu mátl.

Po několika týdnech se počasí zlepšilo a já jsem se šla projít do okolí Maynoothské koleje. Joe hlídal děti. Procházela jsem se jabloňovým sadem a malým hájkem a přitom jsem chválila Boha a vzdávala mu díky. Byla to příjemná procházka, cítila jsem na tvářích vánek – svěží chladný vzduch. Když jsem viděla ptáčky a veverky, všechna ta stvoření, musela jsem se usmívat; neviděla jsem je jen tak obyčejně, ale obklopená světlem energie, která z nich vycházela.

Lidi, které jsem potkávala, jsem zdravila – nějakého kněze a maminku s dítětem v kočárku. Najednou vedle mě kráčel anděl Michael. Vzal mě kolem ramen a pak se dotkl mé ruky. Okamžitě mě naplnil pokoj. „Děkuju ti, Michaeli,“ řekla jsem mu. „To je dobrý pocit.“

Michael šel vedle mě v lidské podobě. Byl vysoký jako obvykle a měl tmavé vlasy, ale tentokrát byl nakrátko ostříhaný. Měl na sobě černý oblek a černý kabát a klidně by si ho člověk mohl splést s knězem. Podívala jsem se na něho, usmála jsem se a řekla: „Ten kněžský vzhled je obdivuhodný!“

Trochu se otfásl a zvedl si límec. „A jak vypadám teď?“ zeptal se. Oba jsme se tomu smáli.

Potkali jsme několik kněží s modlitební knížkou v ruce a všichni nás zdravili; Michael pokaždé zdvořile pokývl hlavou. Teď se musím smát, když si vzpomenu na jednu sousedku, s kterou jsem se moc neznala, jak vykládala, že mě zase viděla na procházce s přítelem. Já jsem nikdy na procházce nebyla s nikým jiným než s někým z rodiny – to mě viděla s andělem Michaelem. (Vzpomínám si na další tři případy, kdy mi lidé říkali, že mě s někým viděli, a přitom já jsem věděla, že jsem byla sama. Tehdy jsem si uvědomila, že mě viděli s nějakým andělem v lidské podobě. Možná těch případů bylo víc, jenže já jsem si to neuvědomovala.)

Anděl Michael řekl: „Pojď si na chvíli stoupnout tamhle pod ten velký dub, teď tady kolem nikdo není a já ti vysvětlím to vidění o tvém otci.“

„Michaeli,“ řekla jsem, „ještě než začneš, musím ti říct, že se zlobím.“

Michael se smál a řekl: „Lorno, ty jsi vážně případ.“

„Někdy mám pocit,“ odpověděla jsem, „že Bůh i vy andělé zapomínáte, že jsem jenom člověk. Proč musím vědět předem o tatínkově smrti? Já o to vůbec nestojím!“

Michael se na mě smutně podíval a řekl: „Tvůj otec tě potřebuje, abys mu pomohla přejít.“

Zhluboka jsem se nadechla. „Já mám svého tatínka ráda.“

Anděl Michael řekl: „Pojď se ještě trochu projít.“ Pořád mě držel za ruku a v chůzi pokračoval. „Pamatuješ se na to vidění, které jsi měla onoho dne, kdy Joe šel s dětmi ke kanálu? V té chvíli Bůh spojil tvou duši a duši tvého otce v jednu. Vaše duše jsou propojené, Lorno. Za několik dní to začne: uvidíš život svého tatínka od chvíle, kdy byl počat; bude to, jako bys měla před očima a před svou myslí televizní obrazovku, která nepřetržitě poběží. Až se obraz zastaví, ucítíš náhlý náraz, jak se duše tvého otce oddělí od té tvé a opustí jeho tělo, aby ji andělé mohli odnést k Bohu.“

Šla jsem vedle Michaela a plakala jsem, až mi srdce usedalo.

„Ukaž, Lorno, utřu ti slzy.“ Jakmile anděl Michael zvedl ruce, uvědomila jsem si, že nejdeme, ale stojíme uprostřed kruhu světla. Vzlykajíc a sotva popadajíc dech jsem řekla: „To bude ale opravdu hrozně těžké.“

„Lorno, nezapomeň, že Bůh i my andělé ti budeme pomáhat,“ řekl mi anděl Michael, strčil mi ruku do kapsy a dotkl se mé. „Půjdu s tebou na konec té cestičky a pak už musím jít.“

Šli jsme dál mlčky; byl to jenom kousek cesty. Cítila jsem, jak mi Michael dodává sílu. Nakonec mi silně stiskl ruku a zmizel. Došla jsem domů, ale o svém setkání s andělem Michaellem jsem Joeovi nikdy nepověděla.

Za několik dní se mi před očima a v hlavě začínal odvíjet život mého tatínka, přesně jak to Michael předpověděl. Běžel neustále, někdy hodně rychle, jindy pomalu, ale nikdy se nezastavil. Některé scény se několikrát opakovaly kolem dokola. Viděla jsem tatínka jako malého chlapečka, jak si hraje s jiným dítětem v blátě, potom hubeného vyčouhlého kluka sedícího v lavici, jako mladíka s vlasy jako uhel, který sedí na břehu řeky s hezkou mladou dívkou, v níž jsem poznala maminku. Viděla jsem tatínka, jak opravuje jízdni kola v té tmavé dílničce v Old Kilmainhamu, zoufalství na jeho tváři,

když zřítíl se ten domek, v němž jsme bydleli, a cítila jsem jeho osamělost, když nasedal na loď do Anglie, aby si sehnal práci...

Tatínek teď k nám začal častěji chodit na návštěvu, někdy hned poránu. Říkával, že si jenom zaskočil na šálek čaje nebo na kus řeči, a zdržel se jen pár minut. Byla bych tatínkovi chtěla říct, co vím, ale copak to bylo možné? Nemůžete přece někomu jen tak říct, že brzy odejde z tohoto světa; nemohla jsem mu říct, že naše duše jsou teď propojené, abych mu odchod usnadnila. To by bylo moc děsivé. Natolik jsme se ještě spirituálně nevyvinuli.

Tatínek pomalu docházel k poznání Boha; v posledních několika letech spirituálně nesmírně vyspěl. Vždycky si vzpomínám, jak mi několik let předtím říkával: „Proč mi trvá tak dlouho najít Boha?“ Začal být Bohem přímo posedlý a bylo úžasné pozorovat, jak otcova duše roste a hledá si cestu k Bohu, otcův přechod z lidského světa do spirituálního. Tuto cestu musíme vykonat všichni bez ohledu na náboženství nebo víru v Boha. Pro některé z nás je ta cesta krátká, jiným trvá mnohem déle – někdy léta, někdy celý život.

Při jedné ze svých návštěv nás tatínek pozval, abychom s ním šli příští neděli dopoledne na společné modlení rodin znovuzrozených křesťanů. Joe i já jsme okamžitě souhlasili a tatínek slíbil, že se pro nás zastaví.

Téhož dne jsem se šla projít podél kanálu. Děti běžely napřed, aby si pohrály, a já jsem měla chvíli pro sebe s anděly. Řekla jsem: „Ahoj, andělé,“ a smála jsem se, protože mě lechtali, tahali za vlasy a já jsem se celá tetelila. Prosila jsem anděly, ať mi řeknou, proč to trvalo tak dlouho, než jsme se dostali do té skupiny. Už totiž uplynulo několik let od té doby, kdy jednou doma u rodičů jejich kazatel řekl mé mamince, ať nás některou neděli přivede.

Andělé mi jednohlasně odpověděli: „Nezapomínej, Lorno, že tě s tatínkem spojuje něco moc duchovního – je to partnerství vašich duší. Tvůj otec v sobě cítí potřebu, aby ses s ním ocitla v této skupině. Teď je ta pravá chvíle.“

Owen na mě zavolal: „Mami!“ a andělé zmizeli v záblesku světla.

Oba chlapi se usmívali, jak jsem se k nim blížila. Ruth spinkala v kočárku. Podle výrazu na jejich tvářích jsem poznala, že mě viděli, jak hovořím s anděly.

„Nic neříkejte,“ požádala jsem je.

„Kdepak,“ odpověděl Christopher.

Toho dne jsme si to pěkně užili, krmili jsme kachny a pak jsme zamířili k domovu.

* * *

Jednou v neděli asi ve tři čtvrtě na dvanáct k nám přijeli naši. Všichni jsme se usadili v autě. Seděla jsem vzadu, a tak jsem celou cestu do Dublinu měla možnost pozorovat otce; bylo to srdcervoucí. Pořád jsem viděla kolem něho zlaté světlo.

Ten kostel byl velký jako nějaká katedrála. Bylo tam mnoho rodin, všude pobíhaly děti a také se tam podávalo nějaké jídlo. Připadala jsem si úplně lehoučká; cítila jsem, že mě andělé nesou, a byla jsem jako v transu – jako bych byla venku a dívala se dovnitř. Tatínek ke mně přistoupil a řekl: „Tak pojď, za chvíli začne společné modlení.“

Sel přede mnou a posadil se do druhé lavice vpředu, za ním bylo jedno volné místo. Věděla jsem, že chce, abych si sedla za něho, ale andělé měli jiné plány. Asi o tři řady dozadu se na sedadle posunul nějaký muž a naznačil mi, abych se posadila k němu. To jsem udělala. Ta židle asi o třicet centimetrů vyčnívala z řady ostatních židlí, takže jsem na otce dobře viděla.

Shromáždění začalo modlitbou a pak jsme zpívali. Tatínek stál před svou židlí jako všichni ostatní a v tom okamžiku jsem pochopila, co mám se svým otcem sdílet – mám ho vidět při modlitbě. Všude kolem sebe jsem cítila andělskou sílu.

Co se stalo pak, bylo krásné a čisté. Už jsem neslyšela zpěv. Otec byl jasnější a jasnější, až se zlatě rozzářil a vycházel z něho stále mohutnější jas. Jeho lidské tělo stálo vpředu v kostele a asi metr nad ním se vznášel jeho strážný anděl.

A pak jsem uviděla, jak mu duše stoupá z těla. Už jsem takhle viděla jiné duše, ale tohle byla duše mého tatínka. Bylo úžasné to pozorovat. Jeho duše měla podobu jeho lidského těla – byla průsvitná a zahalená pláštěm zlatého světla. Stoupala v doprovodu strážného anděla a stále rostla, až nabyla asi čtyřnásobného objemu a proměnila se ve světelné zjevení. To světlo se chvělo a jemně se pohybovalo.

Pak se tatínkova duše obrátila, zdálky na mě pohlédla a láskyplně se usmála. Také jsem viděla, že tatínkova duše cítí lásku k té lidské části tatínkova života. A vtom jsem spatřila něco, co mi připadalo jako zlatý řetěz, který visel z otcovy duše, shora vstoupil do jeho hlavy a obepnul celé jeho lidské tělo. Ke svému překvapení jsem uviděla druhou část toho zlatého řetězu, která vycházela z otcova fyzického těla a pomalu vzduchem mířila ke mně. Andělé mi sklonili hlavu a já jsem uviděla, jak ten zlatý řetěz vešel do mého těla, doprostřed hrudi, a spojil otcovu duši s mou.

Andělé mi zvedli hlavu a já jsem pozorovala tatínkovu duši, jak se opatrně snáší dolů a vstupuje mu zpátky do těla. Lidská duše je normálně celá uvnitř, ale tatínkova duše se do jeho těla nevrátila celá; po ten krátký úsek života, který mu zbýval, jí část zůstala mimo, kousek nad hlavou.

Ze zadu mi někdo poklepal na rameno a poprosil mě, ať se posadím. Teprve nyní jsem si všimla, že všichni včetně otce už zase sedí. Zase jsem se vzpamatovala a zhluboka jsem se nadechla. A najednou jsem ucítila doteky všech svých andělů. Tiše jsem jim poděkovala. Byla jsem smutná, a přece naplněná radostí.

Vždycky mě naplní úžasem, když mi Bůh a andělé řeknou, že někdo je na začátku přechodu z tohoto života prostřednictvím smrti do míst, kterým my lidé někdy říkáme nadpřirozený svět. Můžu se to dozvědět o někom, s kým jsem se někdy, třeba před mnoha lety, setkala čistě náhodou, nebo o němž jsem dokonce od někoho jenom slyšela, nebo to může být nějaká celosvětově proslulá osobnost.

Když vidím, jak jiný člověk mění svůj život a víru, musím se usmát. Zřejmě si ani neuvědomujeme, kdy k tomu dojde, kdy nastupujeme tuto cestu k znovuzrození. Vždycky si vzpomenu, jak se mě tatínek ptal, proč poznat Boha trvá tak dlouho.

Jednou ráno v březnu jsem odvedla kluky do školy a vracela jsem se zpátky s Ruth ve sportovním. Když jsem zahrnula k naší brance, koho tam nevidím sedět na schodu před domem: spatřila jsem anděla Michaela. Měla jsem radost, a hned jak jsem otevřela branku, zavolala jsem: „Anděli Michaeli, ty záříš jako sluníčko!“ Jen jsem to dořekla, Michael už byl u mne.

„Ahoj, Lorno,“ řekl mi.

Ruth se začala budit a Michael se zářivě usmál a přiložil si prst k ústům. Sáhl Ruth na tvářičku konečky prstů pravé ruky a z nich vyšly paprsky. Ruth pomalu začala zavírat očka a znovu usnula. Když Michael ruku odtáhl, uviděla jsem, že energie mého děťátka a Michaelova energie se navzájem propojily. Anděl Michael se opatrně odtrhl a řekl: „Lorno, ty to víš, že čas, kdy tvůj otec opustí tento svět, se blíží.“

„Ano, Michaeli, vím,“ řekla jsem. „Jen jsem tě zahlédla na tom schodu, měla jsem radost, že tě vidím, ale taky jsem byla smutná, protože srdcem jsem uhodla, proč jsi tentokrát přišel.“

Podívala jsem se na Ruth, která spala dál. Michael se smál: „Ta se vzbudí, teprve až odejdu.“ Pak se natáhl, vzal mě za ruku a já jsem se dala do pláče. Stiskl mi lehce ruku a já jsem se na něho podívala. Jeho nádherné světlo mě oblilo a chránilo. Přelila se přese mne vlna klidu.

Michael řekl: „Lorno, ať ti teď pomáhá láska, kterou chováš ke svému tatínkovi. Během nadcházejících dvou týdnů se vaše duše pomalu a klidně oddělí. Ten zlatý řetěz, který je spojuje, začne slábnout a nakonec se přetrhne.“

Stále jsem plakala, ale pozorně jsem naslouchala Michaelovým slovům, „Michaeli, ten řetěz už se tenčí, cítím to.“

„Lorno, jednu věc musíš pochopit,“ řekl Michael. „Až nastane chvíle, kdy se řetěz přetrhne, nesmíš se snažit ho držet.“

„Já vím, Michaeli,“ řekla jsem, „nebudu ho držet.“

„Nezapomínej, Lorno,“ uklidňoval mě Michael, „že všichni tvoji andělé jsou neustále s tebou, i když nás nevidíš ani neslyšíš. Ty nás pořád zaměstnáváš.“

Michael zvedl ruce k mým očím a řekl: „Ukaž, utru ti oči. A už žádné slzy! Buď teď šťastná, aby byl šťastný i tatínek.“

„Michaeli,“ zadržela jsem ho, „musím se tě ještě něco zeptat, než odejdeš.“

„Co bys chtěla vědět, Lorno?“

„Víš,“ začala jsem, „tím, jak vidím tatínkův život od okamžiku početí, tím, jak cítím jeho emoce a bolesti a všechno pozoruju, tím očisťuju jeho duši? Je to tak?“

„Ano,“ odpověděl Michael. „A už žádné otázky, teď musím jít.“

Zmizel a v tu chvíli se vzbudila Ruth.

„Dva týdny!“ řekla jsem si. „To není moc dlouho.“ Zhluboka jsem se nadechla.

Vidění otcova života ani na vteřinu neustalo: bylo to nekonečné, nepřetržité a mně pukalo srdce. Tatínek k nám chodil každý den. Dali jsme si čaj a povídali jsme si, já jsem poslouchala a usmívala se pro sebe. Otec hovořil hlavně o minulosti, někdy o tom, jaké to bylo za jeho mládí, nebo o svých rodičích a o svém nejlepší kamarádovi, Arthuru Masonovi, který už byl několik let po smrti. Někdy také hovořil o sobě a o mamince, než se vzali.

Jak dny plynuly, bylo mi čím dál hůř. Bylo strašlivé vědět, že už zbývá jen několik dní, než tatínek odejde z tohoto světa. Jednou odpoledne, než jsem šla pro kluky do školy, jsem volala všechny anděly; volala jsem k nim z hloubi svého zoufalství. Andělé Michael, Hosus, Eliáš i Eliša se přede mnou okamžitě zjevili a za nimi byl zástup dalších andělů. Byla jsem obklopená jejich láskou, která mi dávala sílu a odvalu nechat otcovu duši odejít a nesnažit se ji zadržet.

Andělé ke mně soucitně promluvili: „Nejsi sama, Lorno. Teď běž do školy a přiveď děti.“ Joe toho dne nebyl v zaměstnání, pracoval venku na zahradě. V té chvíli přišel dovnitř a řekl: „Lorno, ty jsi ale bleďá.“ Řekla jsem, že mi nic není, ale Joe se nabídl, že zajde pro děti sám, já ať si odpočinu.

„Ne,“ odporovala jsem, „vážně mi nic není. Tak pro ně zajdeme spolu.“ Byla jsem unavená a nešťastná, ale andělé mi řekli, že mám pro děti do školy zajít. Když jsme se už vraceli domů po hlavní ulici v Maynoothu, najednou jsme ke svému velkému překvapení potkali tatínka. To bylo úplně poprvé, co jsem tatínka v Maynoothu potkala, a hned jsem věděla, že to zařídili andělé. Tatínek měl na sobě svůj oblíbený svetr, který jsem mu upletla, a klobouk s rybářskými muškami. Připadalo mi, že je trochu dezorientovaný, jako by přesně nevěděl, kam jde. Zdál se mi o hodně starší než na svých šestapadesát let. Ale měl velkou radost, že nás potkal, a já jsem ho popadla do náruče.

Tatínek navrhl, abychom si zašli do nedaleké čajovny. Seděla jsem naproti němu a pozorovala, že světlo, které ho obklopuje, je skoro neviditelné; bylo to jen takové světélkování – jako světelná nitka, která je na mnoha místech zpřetrhaná. Za ním stál jeho strážný

anděl, byl mnohem vyšší než otec, podpíral ho, držel jeho lidské tělo – držel jeho tělo a duši pohromadě.

U čaje se tatínek zmínil, že se necítí dobře, a těžko se mu dýchá. To bylo poprvé, kdy se zmínil o nějakých zdravotních problémech. Pro mě teď byla každá vteřina strávená s otcem nesmírně cenná. Doprovodili jsme ho k autu a já jsem ho zase objala. Pomyslela jsem si, že je to naposled, co ho vidím živého. Den nato jsem ve dřezu prala zeleninu a najednou mi jeden anděl zašeptal do ucha: „Tatínek tě jde naposledy navštívit.“ Nestačila jsem ani zavolat svoje anděly, když se u branky ozvalo zatroubení. Najednou se všechno zpomalilo. Byla jsem překvapená, že vidím tatínka stát už u branky, ale jako by ji nechtěl otevřít ani jít dál.

Srdce mi splašeně tlouklo. Otec na mě zavolal a řekl, že je hrozně unavený, ale že mi chtěl aspoň přivést vysavač. Šla jsem mu otevřít a zvala jsem ho, ať jde dál, ale on odpověděl: „Ne, Lorno, já sotva popadám dech. Musím jet domů.“ Otec stál venku a já jsem stála za brankou. Neotevřela jsem. Jeho strážný anděl ho pevně držel, aby neupadl. Viděla jsem kolem tatínka jenom nepatrné zbytky světla.

Vím, že se teď asi ptáte, proč jsem tu branku neotevřela, ale respektovala jsem otcovo přání, abych to nedělala. Spojení se mělo přetrhnout, aby se naše duše mohly oddělit, a proto tatínek nedovolil, abych otevřela branku. Spirituálně věděl, že musíme zůstat každý na jedné straně, že se ta branka nemá otevřít, ale jestli v té chvíli věděl ještě něco víc, to netuším. Usmála jsem se a přes branku jsem mu podala ruku. Pak jsme se rozloučili a otec odjel domů. Večer jsem pak Joeovi řekla, že tatínek umírá. Joe na to skoro nic neřekl, jenom mě k sobě tiskl.

Za dva dny se naše duše úplně oddělily. Bylo to ráno na svátek svatého Patrika: 17. března 1984. Joeovi nebylo moc dobře, tak jsem mu řekla, ať se nepřemáhá, aby chodil se mnou a s dětmi na slavnostní průvod, ať raději zůstane v posteli. Všichni jsme se nasnídali, já jsem pak oblékla děti a vyrazili jsme na průvod v Maynoothu. Ve městě už byla slavnost v plném proudu. Děti dostaly cukroví, směly si potřást rukou s klauny, náramně si to užívaly. Já jsem se snažila usmívat, abych dětem nepokazila radost, i když se mi chvílemi zdálo, že ten průvod snad nikdy neskončí.

Ulevilo se mi, když se pak vedle mě na zpáteční cestě objevil anděl Michael. Ucítil jsem na rameni jeho ruku. „Nejsi sama, Lorno,“ zašeptal. Snažila jsem se neplakat, protože jsem věděla, že by to děti rozrušilo, kdyby viděly, že pláču.

„Cítím se prázdná,“ odpověděla jsem tiše Michaelovi, „a můj tatínek už není mezi živými! Už to spojení s ním necítím. Odešel.“

„Tvůj tatínek se s tebou v budoucnosti spirituálně spojí,“ zašeptal mi anděl Michael, „ale ne nadlouho. Pamatuj si, co máte společného – to spojení, partnerství mezi vašimi dušemi.“

„Já vím, Michaeli,“ řekla jsem, „jenže tu moji lidskou část to teď doopravdy bolí.“

Anděl Michael šel mlčky vedle mě, chlupci běželi napřed a Ruth se vezla na sportáku, protože měla unavené nožičky. Nedaleko branky u našeho domku mi Michael vložil ruku do dlaně. „Lorno,“ řekl mi, „víš, že spojení mezi tebou a Bohem a tvými anděly se nikdy nepřeruší.“

Zastavila jsem se a pohlédla na svého anděla. „Michaeli, děkuju. Tohle jsem potřebovala slyšet.“

Po ulici jelo nějaké auto a Michael zmizel. Byli jsme doma asi půlhodinu, když přijel bratr Cormac. Podívala jsem se oknem a uviděla Cormaka stát u branky. Usmála jsem se, protože on si taky branku neotevřel; čekal, až mu sama otevřu. Můj bratr si neuvědomoval, že hraje roli ve spirituálním požehnání za našeho otce, že zaujal tatínkovo místo ve chvíli, kdy prošel brankou. Na kratičkou chvíli se objevil paprsek světla a já jsem věděla, že to je poděkování od tatínka.

„Já vím, Cormaku,“ řekla jsem, „tatínek už není.“

Cormac odpověděl: „Přišel jsem ti říct, že tatínek umřel.“

„Tak pojď dál a vypij si trochu čaje,“ řekla jsem. Asi za hodinu jsme se všichni rozjeli za maminkou.

Potřebuji nějaký zázrak

Nikdy jsme neměli dost peněz, i když Joe pracoval. Mokrát nám vypnuli elektřinu, protože jsme nezaplatili účet. Taky Christopher potřeboval bezlepkovou dietu, takže jsem nemohla kupovat žádné levnější potraviny. A tak jsem často děkovala andělům, že máme zahradu, protože když jsme si mohli vypěstovat vlastní zeleninu, byla to velká pomoc.

Někde v podvědomí jsem pořád měla takový neurčitý pocit, že mě někdo sleduje, a často jsem se strachem přemýšlela o tom, co mi řekl Eliáš tenkrát večer, když jsme piknikovali u jezera v Donadei, že budu vystavena zkoušce satanem. Snažila jsem se to vypudit z mysli a doufala, že k tomu nedojde, ale někde v hloubi duše jsem věděla, že se tomu nevyhnu.

Joea nakonec z továrny na koberce propustili. Říkali, že propouštějí i další lidi, ale já jsem přesvědčená, že to bylo kvůli jeho zdraví a dlouhým absencím. Dostal dočasně práci zase u irské společnosti hromadné dopravy CIE. Do práce jezdil stopem. Vždycky došel na hlavní a mával na auta; někdy měl štěstí, ale někdy trvalo hrozně dlouho, než ho někdo vzal, a tak chodil z domova vždycky hodně brzy ráno.

Jednou ráno ho svezl nějaký řidič a cestou havaroval; šoferovi se nic nestalo, ale Joe měl těžký otřes mozku. Byl pár dní v nemocnici a přitom mu našli cukrovku. Všechno, co mi tenkrát Eliáš ukázal, se začalo naplňovat. Joe už se k té dopravní společnosti nikdy nevrátil.

Bylo to koncem listopadu, Vánoce se nezadržitelně blížily, a my jsme měli peníze sotva na základní potraviny a na otop. Jednoho dne jsem byla na zahradě, olamovala jsem růžičkovou kapustu ze stonků a strkala ji do tašky, přitom lilo jako z konve. Byla jsem promočená na kůži a bylo mi do breku. Hrozně jsem se zlobila na anděly. „Přece nemůžeme být živi jenom ze zeleniny!“ křičela jsem na ně. Dala jsem se do pláče. Najednou jsem uviděla svazek světelných paprsků,

který vjel do tašky. Podívala jsem se, a on to anděl Hosus; vypadal stejně mokrá jako já, což mě rozesmálo, a hned mi bylo o něco líp.

„Hosusi, copak nevidíte, jaká je to mizérie?“ postěžovala jsem si. „Nemám pro děti nic k Vánocům. Potřebovala bych nějaký zázrak; k jídlu už máme jenom zeleninu a zase nám vypnuli elektřinu. Ani nemůžu jít zastavit zásnubní prsten, protože už je v zastavárně, a neumím si představit, že s Joem někdy dáme dohromady tolik peněz, abychom ho vyplatili zpátky.“

Anděl Hosus natáhl ruku a přitiskl mi ji k obličejí. Dívat se do jeho očí bylo jako hledět do nebe.

„Lorno, my pořád šeptáme lidem do uší,“ řekl, „ale někdy je hrozně těžké je přimět, aby poslouchali.“

„Proč lidi nemůžou slyšet anděly jako já, Hosusi?“ zeptala jsem se.

„Lorno,“ odpověděl Hosus, „lidé slyší, co jim andělé povídají, jenže si často myslí, že je napadla jenom nějaká hloupost, a to, o co je žádají, prostě pustí z hlavy. Pokud někdo dá najevo, že slyší naše našeptávání, že by měl někomu pomoci, třeba s nejobyčejnějším úkolem, vnukneme mu sebedůvěru. Lidé se vždycky bojí, že ze sebe udělají hlupáky, ale tím, že někomu pomůžou, ze sebe nikdy hlupáka neudělají.“

„Hosusi,“ řekla jsem mu, „tak já se budu modlit, aby lidi svoje anděly poslouchali.“

Hosus zmizel a já jsem se vrátila do domku. O několik dní později, když už do Vánoc zbývaly jen dva týdny, jsem šla dolů do města vyzvednout kluky ze školy, když tu jelo kolem auto a zastavilo. V autě seděli nějaký pán a paní a ten pán stáhl okýnko a řekl: „Dobrý den.“ Nejdřív jsem myslela, že se chtějí zeptat na cestu, ale když jsem se podívala do auta, uviděla jsem slabě jejich strážné anděly.

„My víme, že máte dva chlapečky,“ řekl ten muž.

Nato žena vystoupila z auta, otevřela kufr a vytáhla velkou bílou tašku se slovy: „To je od Santa Clause. Naši kluci už jsou moc velcí.“

Zůstala jsem jako opařená. Nemohla jsem tomu uvěřit! Než jsem se zmohla na slovo, žena zase nasedla do auta a rozjeli se. Volala jsem za nimi: „Děkuju!“

Když jsem se pak dívala, jak jedou do kopce, auto najednou zasvítilo. Smála jsem se a skákala radostí. Volala jsem: „Děkuju, děkuju vám, andělé. Tihle lidé poslouchali!“ Byla jsem šťastím bez sebe. Otevřela jsem tašku a uviděla jsem spoustu hraček pro malé chlapce.

Spěchala jsem, abych stihla ještě zajít k řezníku Jimovi a tašku u něj nechat, aby ji kluci neviděli. Když jsem pak čekala na děti na školním dvoře, byla jsem jako u vytržení; nemohla jsem se dočkat, až budu někomu vyprávět, co se stalo. Musela jsem počkat, než to řeknu Joeovi, a myslěla jsem, že snad prasknu nedočkavostí.

Jakmile se naskytlá příležitost, že byly děti z doslechu, hned jsem Joeovi celou příhodu vylíčila a nevynechala žádný detail. Joe si lámal hlavu, kdo by ten muž a žena mohli být, protože tam v té oblasti znal plno lidí, kdežto já skoro nikoho. Vlastně až donedávna jsem si nemohla udělat žádné blízké přátele. Andělé mě zřejmě z nějakého důvodu potřebovali jako samotářku. Měla jsem samozřejmě rodinu, ale občas bych byla hrozně ráda měla nějaké kamarády.

Joe si nakonec myslel, že ti naši dobří samaritáni byli možná jeden manželský pár, který znal z Leixlipu. Ale jestli to byli oni, nikdy jim nemohl poděkovat, protože jistě jsme to nevěděli.

„Copak nevíš, že to bylo dílo andělů?“ zeptala jsem se.

Joe se zasmál a řekl: „Díky, andělé!“ Taky jsem se zasmála a moc se mi ulevilo.

Jenže vánoční oběd – to bylo něco jiného. Do Vánoc už zbývaly jenom dva dny, a Joe ani já jsme netušili, jak sehnat peníze aspoň na balíček sušenek, o krocanu nemluvě. Ale andělé se pořád zjevovali a stále mi říkali, ať si nedělám starost, že se něco stane, že někdo poslouchá.

Přišel Štědrý den a děti byly celé netrpělivé; nemohly se dočkat, až bude nadílka. Já jsem Vánoce taky vždycky hrozně milovala; myslím, že je to překrásný čas. V celém křesťanském světě se v den narození Ježíše chceme sjednotit s druhými, abychom vytvořili porozumění, zbourali bariéry, pohřbili nenávisť a nechali vzrůst svou vnitřní touhu po lásce a míru.

Šla jsem večer spát s myšlenkou, že žádný slavnostní vánoční oběd nebude, ale děkovala jsem andělům za všechno, co už pro nás

udělali, a řekla jsem jim, že se těším, až zítra uvidím, jak se děti radují z dáreků, které ráno najdou.

Na druhý den, na Boží hod, se děti probudily v šest ráno. V krbu zbylo ještě pár žhavých uhlíků a Joe šel do dřevníku pro nějaká polínka. Ještě ani neotevřel dveře z chodby a zavolal na mě, vrátil se do obýváku s nějakou obálkou v ruce. Nic na ní nebylo napsáno.

Joe ji roztrhl a v té chvíli se vyrojili andělé po celé místnosti a mně se zdálo, že kolem nich plápolá světlo. Joe vytáhl dvě dvacetilibrové bankovky. Nemohla jsem uvěřit vlastním očím – okamžitě jsem dostala radostnou náladu. Chytila jsem Joea kolem krku, objali jsme se. Děti se ptaly, co se děje, a Joe i já jsme řekli najednou: „Santa Claus přinesl dárek i nám!“ Děti k nám přiběhly a objímaly nám aspoň nohy.

Představte si, že někdo dal do obálky dvě dvacetilibrovky, došel nebo dojel k našemu domku, opatrně otevřel branku, po špičkách došel ke dveřím a strčil pod ně tu obálku! Muselo to být hodně pozdě, protože s Joem jsme si šli lehnout až po půlnoci. Ať to udělal kdokoli, provedl to naprosto anonymně: nebyl tak žádný dopis ani kartička, ten dárcce neočekával, že mu to nějak oplatíme. Byl to opravdu nebeský dar. Díky němu jsme měli opravdové Vánoce. A děkuji těm, kteří to udělali, za to, že poslechli své strážné anděly.

Dětem jsem vždycky říkala, že jméno Santa Claus je vlastně Saint Nicholas, svatý Mikuláš, a ten že působí mezi lidmi a povzbuzuje je k dávání darů druhým. Je jisté, že tady svatý Mikuláš skutečně zapracoval, stejně jako anděl.

V té době bylo čtyřicet liber závratná suma – za to se daly nakoupit potraviny na dva měsíce. Připadali jsme si jako milionáři! Joe napsal seznam, co všechno se má koupit: limonáda, sušenky, nějaké sladkosti a ještě ledacos jiného, a ze všeho nejdůležitější: kuře, aby si děti mohly myslet, že je to krocan. Na nákup bylo ještě moc brzy, tak jsme si zatím hráli s dětmi a moc jsme se při tom nasmáli.

Vypravili jsme se na mši, a když jsme šli ke kostelu, cítila jsem se báječně. Ve chvíli, kdy jsme všichni procházeli kostelními dveřmi, pošeptala jsem Joeovi: „Doufám, že v tom obchodě budou mít taky nějaká hotová kuřata.“ Joe mě rozesmál, když mi řekl: „Ty máš pěkné myšlenky, když jdeš na bohoslužbu.“ Já jsem se ale při mši

modlila, aby měli pečené kuře! Děkovala jsem Bohu a andělům za všechno, a nejvíc za toho dárce, který nám strčil pode dveře tu obálku.

Když bylo po mši, zamířili jsme rovnou do jediného maynoothského obchodu, který měl na Boží hod otevřeno – k Barryovům na Hlavní třídě. Jen jsme cestou od kostela zahrnuli za roh na Hlavní, už jsem viděla, že přede dveřmi obchodu stojí anděl Hosus a září láskou. Joe a děti šli kousek napřed. Já jsem se na chvíli zastavila ve dveřích. Hosus se mě dotkl na rameni a já jsem řekla: „Děkuju ti za ten láskyplný dar.“

„Cítíš, jak voní ta kuřátka?“ zeptal se Hosus a zmizel.

V krámu bylo plno lidí. Nakupovali poslední věci, které zapoměli, a všichni si navzájem přáli „Veselé Vánoce a mnoho štěstí v novém roce.“ Joe už byl u pultu a mluvil s majitelkou, paní Barryovou. Právě mu říkala, že měla několik objednávek na pečené kuře, hlavně od starších lidí, a že máme štěstí, protože jich dala pro každý případ pět o několik víc.

Paní Barryová se usmívala od ucha k uchu a já jsem věděla, že má radost, že dala pět nějaká ta kuřata navíc. Na chvíli se za ní zjevil její anděl a já jsem pokývla hlavou a beze slov mu poděkovala, a také ovšem paní Barryové, že mu naslouchala.

„Bude se pět ještě asi půlhodinku,“ řekla paní Barryová. Joe odpověděl, že to nevádí, a dal jí náš seznam.

Šli jsme se zatím projít po městě, dívali jsme se do výkladů a bavili kluky; Ruth usnula na sportáčku. Když jsme se vrátili do krámu, kuřata voněla, že se to nedá popsat. Paní Barryová nás pochválila, že jsme si to správně načasovali, právě vytáhla kuřata z trouby. Kuře nám pořádně zabalila a dala do sáčku; ostatní nákup naskládala do krabice. Joe zaplatil, poděkovali jsme jí a popřáli krásné Vánoce.

Joe vzal krabici a já ten sáček s horkým kuřetem a nesli jsme si to domů. V kuchyni postavil Joe krabici na stůl a kluci, celí nedočkaví, mu pomáhali vybalovat – hlavně sladkosti, sušenky a limonádu. Byla to hotová hostina.

Vybalila jsem to kuře a obrátila se k Joeovi. „Nebudeš tomu věřit. Představ si, že to kuře je s nádivkou. Ta paní Barryová je tak hodná, nejenže ta kuřata upekla, ale udělala i nádivku.“

Když jsem připravila i zbytek oběda, zapálili jsme svíčky a kuře jsme dali doprostřed stolu. Jídlo bylo báječné a to kuře chutnalo líp než kterýkoli pečený krocan, kterého jsem kdy okusila předtím nebo potom. Byly to překrásné Vánoce.

* * *

Několik následujících měsíců byla velká zima, dokonce napadl sníh. Jednou jsme byli všichni na zahradě a koulovali jsme se. Děti začaly stavět sněhuláka, já jsem se dívala na mladšího synka Owena, který válel kouli, a najednou jsem uslyšela, jak mi nějaký anděl něco šeptá do ucha, ale neukázal se.

„To jsi ty, anděli Hosusi?“ zeptala jsem se.

„Ne, já jsem Owenův strážný anděl,“ odpověděl mi, ale stále se nezjevoval. „Chci, aby ses dívala na synka. Něco ti ukážu.“

V tu chvíli Owen zvolal: „Mami, koukej na tu kouli.“ Jeho starší bratr Christopher mu běžel pomoci a ve chvíli uváleli kouli skoro tak velkou jako Owen. „Ta už je dost velká na tělo sněhuláka,“ řekla jsem a vracela jsem se k domu. „Teď už jen udělejte jednu menší, asi jako fotbalový míč, a najděte nějaké kamínky na oči a pusku a mrkev jako nos.“

Ale vtom Owenův strážný anděl na mě zavolal: „Kam jdeš, Lorno?“

Myslela jsem totiž, že ten anděl jenom chtěl, abych se dívala, jak ti dva kluci společně válí tu obrovskou kouli; ohlédla jsem se, a tehdy jsem ho uviděla. Owenův anděl se mi zjevil. Byl neobyčejně vysoký a měl pronikavé, smaragdově zelené oči a zářivě se usmíval. Skoro jako by mi říkal: „Podívej se, Lorno, o co jsi málem přišla, když ses otočila ke mně zády.“ Na sobě měl brnění, které bylo jemně vypracované a zdálo se ze stříbra, ale po chvílce změnilo barvu a vypadalo jako ohnivý plamen, což vytvářelo nevídaný kontrast s okolním bělostným sněhem. Připadalo mi, že anděl stojí nohama ve sněhu až po kotníky a ty mu pod sněhem září, i když samozřejmě vím, že se ve skutečnosti nohama vůbec nedotýkal země, neřkuli sněhu. Už pouhý pohled na Owenova strážného anděla mě naplnil štěstím.

„Lorno, podívej se na svého syna,“ řekl anděl. A jen to vyslovil, Owen se postavil kousek od té ohromné sněhové koule, ohlédl se po mně a na obličej se mu rozzářil úsměv, jak byl na sebe pyšný. A v následujícím okamžiku jsem uviděla, jak z jeho hrudi vyzařuje úžasná, nádherná energie, která každým okamžikem roste. Jak se vytvářela, nejdřív vypadala jako štít a nakonec na sebe vzala podobu překrásného srdce. To srdce žilo svým životem: proměňovaly se v něm barvy, jako když teče řeka – smaragdová, zelená a modrá. Vznášelo se před hrudníkem mého synka a bylo k němu přímo připojeno. Zůstala jsem jako u vytržení! Bylo to v každém ohledu úžasné.

„Co to znamená?“ zeptala jsem se.

Jelikož jsem si uvědomovala, že jeho strážný anděl stojí po mém levém boku a ruku má na mém rameně, chtěla jsem se k němu otočit, ale anděl mi řekl, ať se neotáčím. Poslechla jsem a neotočila jsem se. Anděl pokračoval: „To srdce je symbol štítu života; je to dárce života a lásky, ochránce země, a vždy pozná, co je správné a co ne.“

Usmála jsem se na anděla a řekla jsem: „To je ale hodně úkolů pro dospělého člověka, natožpak pro takové děcko.“ Potom jsem poprosila Owenova strážného anděla, aby Owenovi na jeho cestě pomáhal, aby ho vedl a chránil.

„Lorno, až Owen vyrostе, můžeš mu říct, co jsi dnes viděla a taky mu můžeš říct, že se jmenuju anděl Traffikiss.“

Dívala jsem se, jak Owen s bratrem dělají druhou kouli. Štít před jeho srdcem pomalu začal blednout a zmenšovat se a já jsem ucítila, jak Traffikiss odtáhl ruku z mého ramene. Na kratičký okamžik jsem uviděla Traffikisse stát nad Owenem, a pak Owen upadl na kolena a se smíchem na mě volal, ať ho jdu zvednout.

Satan u brány

Před několika lety, když jsme byli na pikniku u jezera, mi anděl Eliáš řekl, že Bůh mě podrobí zkoušce v přítomnosti satana. Jednoho dne mě Eliáš zase navštívil a řekl mi, že se satan u mne už brzy objeví.

„Já ho cítím, že se blíží,“ řekla jsem. Byla jsem vyděšená, bála jsem se o sebe a o děti.

„Nic se neboj,“ řekl mi Eliáš. „Dokaž svou víru v Boha.“

Těžko se to vysvětluje, ale od toho dne, kdy se mnou Eliáš u jezera mluvil, jsem cítila, jak se satan ke mně pořád přibližuje. Představte si, že jsem ho cítila, když byl nekonečně daleko, potom jsem cítila, že je ode mne vzdálen třeba tisíc mil a pak už jen sto. Od té doby, co mi Eliáš řekl, že se satan u mě objeví, uplynula řada let, ale po celou tu dobu jsem ho cítila. A teď mi Eliáš potvrdil, že už je opravdu nablízku.

Satan se blížil a blížil. Jednoho dne kolem poledne přišli andělé Michael a Hosus i všichni ostatní moji andělé a udělali přede mnou půlkruh. Řekli mi, že mi to pomůže proti silnému pocitu zla, které vychází ze satana. Potom moji andělé zmizeli a už se neukázali. Když jsem se vrátila do domku a zavřela dveře, bylo mi jasné, že satan stojí u naší branky. Mrazilo mě; měla jsem pocit, jako by ze mne unikal život; jako bych stála na kolejích a pozorovala rychle se přibližující vlak, protože mi někdo řekl, že vlak těsně přede mnou zastaví, pokud budu mít dostatečnou víru. Pořád jsem si připomínala, co mi řekl Eliáš: Dokaž svou víru v Boha.

Satan byl u branky určitě celé týdny. Já jsem žila jako v neustálém omámení, nevnímala jsem čas. A pak jednoho večera, když jsem si šla lehnout, najednou jsem věděla, že už je u předního vchodu do domu. Cítila jsem satanovu sílu a vnímala jsem, jak neuvěřitelně mocná je. Volala jsem své anděly, ale oni se mi neozvali. Joe i děti spali v ložnici. Bůh a andělé na ně jistě seslali hluboký spánek.

Seděla jsem v posteli s pokrčenýma nohama a deku jsem si přitáhla až ke krku. Třásla jsem se hrůzou. Nějakou chvíli jsem tam jen tak seděla a náhle se zjevili všichni moji andělé – Hosus, Michael i Eliáš – a obklopili mě. Řekli mi, ať se nebojím, a jak náhle se zjevili, tak i zmizeli.

Cítila jsem, že satan vchází do domu. Vstoupil do ložnice a v tu chvíli všechno v té místnosti zmizelo – včetně Joea a dětí. Bylo to, jako by se všechno ponořilo do tmy, i postel, na níž jsem seděla. Zůstala jsem se satanem sama.

Cítit jeho sílu bylo něco strašného: všechno zlo, hrůzu a děs. Nedokážu ani říct, jestli se zjevil v mužské, nebo ženské podobě; vnímala jsem ho jako hmotu zloby, temnoty a nesmírné síly. Měl velkou sebedůvěru a rozhodně neměl strach.

A pak do té tmy vešel Bůh. Zjevil se v lidské podobě, zase jako mladý muž, jako tehdy při skupinovém modlení. Oblečen byl v bělostném rouchu, obličej měl rozzářený a tmavé vlasy po ramena. Postavil se mi po pravici, natáhl ke mně paži a vzal mě za ruku.

Přítomnost Boha po pravici mi dodávala velkou sílu. Věděla jsem, že Bůh drží satana v patřičných mezích a nedovolí mu, aby se víc přiblížil, ale stejně jsem byla vyděšená, víc než kdykoli předtím. Celá jsem se třásla.

Seděla jsem v posteli a satana jsem měla po levici – tu temnotu a zlobu – a po mé pravici byl Bůh. Satana jsem jasně neviděla, byla to jen temná hmota. Kdykoli jsem pohlédla na Boha, můj strach se rozplynul, ale když jsem se podívala na satana, strach se zase vrátil, ještě silnější než předtím.

Uvědomila jsem si, že Bůh mě podrobuje zkoušce a že chce abych ukázala, že se satana nebojím, že jsem silnější než on a dokážu ho zahnat. Také jsem věděla, že přítomnost Boha a jeho dotek na mé ruce mi dává sílu, kterou potřebuju k tomu, abych satana odehnala. Třikrát jsem opakovala: „Odejdi, satane. Já jsem si vyvolila Boha, a ne tebe. Jsem silnější než ty.“

Pokaždé, když jsem to řekla, satan o něco ustoupil, a když jsem to vyslovila potřetí, byl už venku z ložnice. Potom ho zahnal Bůh z domu, z našeho sousedství. Připadalo mi, jako by ho odstrčil dlouhým, tmavým tunelem do nicoty. Toho dne jsem Bohu dokázala, že mám dost víry, abych dokázala satana odehnat.

Satan existuje, o tom vůbec nepochybuju. Jestli si ho pustíme do života, určitě přijde. Bude se chovat jako „bůh“ a může v našich životech způsobit velké věci. Může nám přinést velké bohatství, ohromný vnější úspěch, ale za nesmírnou cenu. Satan si nepřeje, abychom duchovně rostli, a bude se stavět proti těm, kteří se snaží otevřít srdce a mysli druhých a pomoci jim vidět jinak.

Člověk se opravdu duchovně rozvíjí. Je to součást vývoje člověka, který se má proměnit a jehož tělo a duše se mají spojit a nakonec sjednotit. Vidím, že lidé se nechávají méně ovlivňovat vnějšími podmínkami, ale kladou si více otázek a jsou více nakloněni ke zkoumání problémů duchovní povahy. Bůh nás někdy všechny podrobuje zkoušce; to je součást našeho duchovního růstu. Všichni máme sílu, abychom s Boží pomocí satana zapudili. To je něco, na co bychom nikdy neměli zapomínat. Jestliže ho odstrčíme, udělá krok zpět, to musí. Bohužel tu bude i dál, ale bude oslabený. A my vždycky můžeme zavolat k Bohu a k jeho andělům, aby posílili naše ruce a naši víru.

Joe začal mít chronické diabetické obtíže. Často omdlával nebo se cítil hrozně slabý. Christopher někdy přiběhl ze zahrady a křičel, že tatínek upadl. Bylo to pro Joea i pro nás všechny moc těžké. Cukrovka se ve většině případů dá usměrňovat pomocí léků, ale Joeův případ nebyl tak jednoduchý a doktoři navzdory svému úsilí nedokázali jeho chorobu držet pod kontrolou. Jeho zdravotní stav měl neblahý vliv i na jeho srdce. Od té doby, co mu našli cukrovku, Joe nepracoval. Jednou dělal pohovor na místo strážného v Maynoothské koleji – což by bylo šikovné, protože to bylo blízko domova – ale na poslední chvíli mu řekli, že ho nemůžou vzít vzhledem k výsledkům lékařského vyšetření. Joe byl hrozně zklamaný.

Při jednom z mnoha nemocničních pobytů řekla nějaká sestřička Joeovi, že bychom měli mít doma telefon. A díky místnímu zdravotnímu odboru nám ho za šest neděl nainstalovali, ale používala jsem ho skutečně jenom v naléhavých případech, nebo když někdo volal k nám, protože jsem se bála, abychom neplatili moc velké účty. Krátce potom, co nám ten telefon zavedli, si děti hrály na zahradě a najednou venku zastavilo auto. Já jsem byla vzadu a uklízela jsem kůlnu. (Na zahradě jsme trávili spoustu času – měli jsme pár slepic a

jedna sousedka nám dala štěně.) Uslyšela jsem, jak nějaký muž volá: „Haló!“ Vyšla jsem ven a pozdravila. Muž právě vystupoval z auta. V autě seděla žena s dítětem. Ten muž se mě zeptal, jestli je tam správně. Usmála jsem se a řekla: „Já nevím. Koho hledáte?“

„Tu léčitelku,“ odpověděl. „Mojí ženě není dobře.“

Usmívala jsem se, ale připadala jsem si nejistá. Věděla jsem, že hledá mě, jenže zatím nikdo o mně neřekl, že jsem léčitelka. Vlastně jsem byla v rozpacích, že mě tak nezval – připadalo mi to nepatřičné. Zhluboka jsem se nadechla a řekla: „Ano, jste tu správně. Pojd'te, prosím, dál.“

Šli jsme do kuchyně. Představili se mi, řekli, že se jmenují Fintan a Peg a jejich chlapeček je Eamon. Ten zůstal venku, hrál si s našimi dětmi, se slepicemi a se štěnětem. To bylo vůbec poprvé, co někdo přijel k nám a poprosil mě o pomoc. Nedoověděla jsem se, kdo je za mnou poslal ani kdo jim řekl, že jsem léčitelka. Byli první, ale od té doby přišlo mnoho takových.

O mnoho let později jsem potkala Fintana. Řekl mi, že když tenkrát viděl náš domeček s dětmi, štěnětem a slepicemi, hned věděl, že je na správné adrese. Taky mi řekl, že zdraví jeho ženy se po té návštěvě nesmírně zlepšilo.

Jednou mi volala nějaká žena jménem Josie, které někdo dal moje telefonní číslo. Jejím synovi diagnostikovali rakovinu a ona hledá pomoc. Potom mě poprosila, jestli bych mohla přijmout ještě jedny lidi, jejichž syn má taky rakovinu, a tak jsme se domluvily, aby přišli příští pondělí dopoledne.

V pondělí asi ve tři čtvrtě na jedenáct přijelo k naší brance auto. Otevřela jsem dveře, rodinu přivítala a pozvala je dál. Podali jsme si ruce a šli jsme do kuchyně. Otec se představil jako Dermot, jeho žena se jmenovala Susan a jejich syn Nick. Posadili jsme se ke stolu v naší malé kuchyni a Nick si hrál s nějakými hračkami, co mu s sebou vzala maminka. Já jsem zatím mluvila s jeho rodiči. Po pár minutách se Nick na mne usmál a řekl: „Maminko, už nemluv. Ať mi Lorna požehná a prozradí mi jméno anděla, který mi pomůže, aby mi bylo líp. Já už si chci jít hrát na zahradu.“

Otec mu řekl, ať není tak netrpělivý a ať mě nehoní, ale já jsem ho uklidnila, že je to v pořádku. „Tak já vám povím, jak to uděláme,“ řekla jsem, „požehnám Nickovi a pomodlím se za něj a zeptám se na

jméno toho anděla. Nicku, ty se posad mamince nebo taťkovi na klín.“ Nick se posadil k otci. „Víš, Nicku, já ti nemůžu zaručit, že mi tvůj strážný anděl prozradí, jak se jmenuje,“ řekla jsem mu, „takže ty se budeš muset taky modlit se mnou a poprosit svého strážného anděla, aby ti otevřel duši a srdce. Až skončím, ty si můžeš jít hrát na zahradu a já si zatím promluvíím s maminkou a taťkou.“

Podívala jsem se na něho a poprosila Boha, aby mi ukázal, kde má Nick ten nádor. Uviděla jsem ho, ale nikomu jsem neřekla, kde ho vidím. Byla to rakovina velmi agresivního typu a já jsem si pomyslela: *Bože, jestli tenhle chlapec má žít, to by se musel opravdu stát nějaký zázrak.* Pořád se mi vracela myšlenka, že Nickovi asi není předurčeno, aby žil; životní cesta ho má zavést blíž k Bohu a má poznat svého anděla. Také jsem nějak vytušila, že to bude součást cesty celé rodiny.

Zatímco jsem se nad Nickem modlila a prosila Boha, aby učinil zázrak a chlapec se uzdravil, na chvílku se mi zjevil Nickův strážný anděl. Řekl mi, že zázrak se nemůže stát, že mám promluvit s Nickovými rodiči a říct jim, aby se snažili strávit co nejvíc času se svým synkem, že každý okamžik je vzácný. Neměla jsem jim říkat, že jejich syn zemře, protože ještě nebyli schopni se s touto informací vypořádat. Nickovi jsem směla říct jméno jeho strážného anděla.

Zatímco jsem se za Nicka modlila, seděl u otce na klíně, byl potichu jako pěna, a když jsem skončila a požehnala mu, seskočil a řekl: „A teď mi řekni jméno toho anděla!“

„Tak si zase sedni zpátky k tatínkovi,“ řekla jsem, „a já ti povím, jak se tvůj strážný anděl jmenuje a jak vypadá. Nicku, tvůj strážný anděl vypadá senzačně. Má šaty, které hrají všemi barvami, a vlající kapuci. Má krásné zelené kozačky, tak nádhernou zelenou jsem ještě neviděla. Ty kozačky mu sahají až pod kolena a mají velké hranaté stříbrné přezky.“

Nick seděl u tatínka, nespouštěl ze mne oči a snad ani nedýchal. Bylo vidět, jak ho můj popis jeho strážného anděla vzrušuje.

„Vlasy má rudé jako ohnivé plameny,“ pokračovala jsem, „a oči jako hvězdy. V levé ruce drží něco, co vypadá jako meč, jenže je ze světla a blýská se. Tvůj strážný anděl mi řekl, abych ti pověděla, že až ti nebude dobře, stačí, abys ho poprosil, a on se tě tím světelným mečem dotkne a hned ti bude líp.“

Nick zase seskočil z tatínkova klína a zeptal se: „Teď už si můžu jít hrát?“

Otec s ním šel na zahradu. Když jsme s matkou zůstaly samy, dala se do pláče a zeptala se: „Co ten anděl říkal?“

Pokaždé je mi moc těžko, když se mě nějaký rodič zeptá: „Co říkali andělé?“, a já pro ně nemám dobrou zprávu. Co jim mám odpovědět? Někdy se rodiče ptají: „Co zlého jsem udělal? Dopustil jsem se nějakého velkého hříchu? Takhle mě za to Bůh trestá?“ Musíme pochopit, že to je naše cesta, cesta, kterou si naše duše zvolily ještě dlouho předtím, než jsme se narodili na tento svět. Nickova duše si zvolila tuto cestu dlouho před jeho narozením. Rozhodla se, že Nick zemře velmi mladý a že všechno, co má tady udělat, splní ve velmi mladém věku. Duše jeho rodičů si také zvolily cestu, na níž ztratí dítě, i když si to nepamatují. Zapomínáme většinu toho, co víme a s čím souhlasíme v okamžiku početí.

„Podívejte se na svého synka,“ odpověděla jsem. „Podívejte se na jeho nezlomnou důvěru a víru. On se nebojí. On nemá strach z uzdravení ani se nebojí odejít k Bohu. Naslouchejte svému synkovi, hodně se od něho můžete dozvědět.“

Když se Nickův otec vrátil, několik minut jsem ještě mluvila s nimi s oběma. Řekla jsem jim, že andělé jim radí, aby trávili se svým synkem co nejvíc času.

Pak se mi ta rodina pravidelně ozývala. Kdykoli byl Nick v nemocnici nebo mu nebylo dobře, prosil maminku nebo tatínka, ať mi zavolají, abych poprosila anděla, ať se ho dotkne svým světelným mečem, aby mu bylo líp. Netrvalo dlouho, a některý z rodičů opět telefonoval, že bolest polevila. Nick samozřejmě mohl svého strážného anděla o pomoc poprosit sám, ale zjistila jsem, že zvlášť nemocné děti si často přejí, aby mi rodiče zatelefonovali. Snad jim to dodává větší jistotu.

Jednou, když Nickovi bylo lépe, poprosil rodiče, aby ho ke mně zavezli. Chtěl se mnou mluvit o samotě a rodičům řekl, aby zůstali v autě, že se mnou chce mluvit beze svědků. Když jsme pak byli sami dva, Nick mi vyprávěl, že stále mluví se svým strážným andělem, a ten mu řekl, že v budoucnosti, patrně už brzy, ho odvede do nebe. Nick řekl, že je s tím srozuměn, že teď už je mu devět. Taky mi řekl,

že mamince a tatínkovi pověděl, že teď někdy, už brzy, půjde do nebe, ale oni odpověděli, že takové řeči nebudou poslouchat.

Nick mi vyprávěl, že maminka ustavičně pláče. „Já jí říkám, že mi nevádí, když půjdu do nebe, jsem s tím spokojený, ale ona mě neposlouchá.“

Zeptala jsem se: „Nicku, chceš, abych s vašimi promluvila?“

„Ano, ty bys to udělala, Lorno?“

Pevně jsem ho k sobě přitiskla a řekla: „Teď se za tebe pomodlím, požehnám ti a pak poprosím Boha a anděly, aby mi poradili, co mám říkat, až budu mluvit s tvou maminkou a tatínkem. A poprosím jejich strážné anděly, aby jim pomohli, až ty půjdeš do nebe, aby ti v tom nebránili, až přijde ten čas.“

Společně jsme se pomodlili a pak jsem Nickovi požehnala. Potom jsme šli k autu a já jsem pozvala jeho rodiče, Dermota a Susan, dovnitř. Naše fenka Heidi měla zrovna štěňata a Nick si spokojeně hrál s Ruth a štěňaty pod stromem. S úsměvem jsem je pozorovala. Nickovi rodiče byli samá starost, ale já jsem řekla, jen ať ho nechají, aby si pohrál; my půjdeme dovnitř a já jim povím, co mi řekl Nickův strážný anděl. Když jsme se usadili u kuchyňského stolu, Susan na mě upřela znepokojený pohled. Mluvila jsem co nejšetrněji. Řekla jsem jim, co jsem se dozvěděla od Nicka, kterému jeho strážný anděl řekl, že ho už někdy brzo odvede do nebe. Prosila jsem je, ať se snaží být silní a ať svému synkovi naslouchají a snaží se s ním trávit co nejvíc času. Rozplakali se, objali se a nebyli k utišení. Bylo to srdceryvné.

Nakonec oba rodiče začali mluvit. Řekli mi, že několik posledních měsíců Nick stále hovoří o tom, že mu jeho strážný anděl říká, že ho vezme do nebe, ale jim to připadá nesnesitelné. Trochu se cítili zahanbeni, že mě Nick musel požádat, abych je přesvědčila, že mu mají naslouchat. Oba jsem je objala, požehnala jim a oni se pak všichni vrátili domů.

Za pár dní přišla za mnou do kuchyně Ruth a ptala se: „Maminko, pamatuješ se na toho chlapečka, jak jsem si s ním tuhle hrála na zahradě? Líbil se mi, je moc fajn. Jak se jmenuje?“

„Nick,“ odpověděla jsem.

„Já vím, že je nemocný, maminko. Uzdraví se?“

„Ne,“ řekla jsem, „půjde do nebička.“

Viděla jsem, že dcerka má v očích slzy. Vykřikla: „Ale to není fér! Takový milý kluk!“

Vzala jsem dcerku do náruče a přitiskla k sobě. Jenom jsem ji chvíli pevně držela a ona pak řekla: „Už je to dobré, mami.“ Šla si psát úkol.

Za několik měsíců se Nickovi hodně přitížilo a každou chvíli byl v nemocnici. A jeho rodiče mi často volali, že mě Nick prosí, jestli bych nemohla požádat anděla, aby ho zbavil bolesti. Vždycky se mu ulevilo a já jsem děkovala Bohu za ten zázrak. Pak mi jednoho dne zavolala Susan a řekla mi, že Nick v noci pokojně zesnul. Řekla jsem jí, ať si vždycky uvědomí, že Nick je nyní krásná duše v nebi a že jí bude po boku, kdykoli ho bude potřebovat.

Není snadné popsat účinek, jaký měl Nick na svou rodinu, na rodiče i sourozence. Ztratili sice syna a bratra, ale jako by jeho nemoc celou rodinu probudila. Nick jim ukázal, co je soucit a láska; jako by v tom dítěti na ně zazářil sám Bůh. On byl zcela jiný, svým způsobem také jako anděl, jako anděl, který září pro všechny, s nimiž přijde do styku. Jestli někdy přijdete do dětské nemocnice, uvidíte tam děti, které jsou velice nemocné, ale navzdory tomu jsou šťastné a láskyplné. Jenom málo jich dává najevo zatrpklost nebo hněv. Děti jako by zde byly proto, aby nám ukázaly své světlo. Vždycky mě fascinuje dětská moudrost. Smrtelně nemocné děti se stávají velmi duchovními a jaksí dospělými, dokážou přijímat věci takové, jaké jsou – třeba i děti čtyřleté. Je to vzrušující a velmi krásné.

Ještě něco bychom si měli o dětech zapamatovat – jak jsou duchovně otevřené, dokud jsou velmi malé. Nakonec není divu, vždyť teprve nedávno přišly z nebe. Mnoho jich vídá anděly, i když na to skoro všechny později zapomenou. Mnoho malých dětí také často vidí duchy, zvláště duchy prarodičů nebo jiných příbuzných, kteří je přicházejí ochraňovat. Často se setkávám s případy, že hodně malé děti říkají třeba: „Dědeček si se mnou hrál.“ Slyšela jsem o rodičích, kteří si s dítětem prohlíželi rodinné album, a dítě najednou začalo říkat, že zná někoho, kdo umřel před jeho narozením. Dítě také může mít pro rodiče nějaký vzkaz.

Děti jsou prameny moudrosti, nejednou i z onoho světa, a my bychom jim měli více naslouchat.

Začalo za mnou chodit stále víc lidí. V té době už Joe tak churavěl, že byl málokdy mimo domov, a když k nám někdo přišel, vždycky se někam ztratil. Byl příliš hrdý a nechtěl, aby někdo věděl, že je nemocný. Nikdo z těch lidí, kteří za mnou chodili, nevěděl, čím procházím ani jaké mám potíže, když můj manžel je vážně nemocný, a musím žít s vědomím toho, co mi andělé řekli, že už se mnou moc dlouho nebude.

Přišla za mnou jedna žena a také prosila o přímluvu andělů. Byla to studentka medicíny a jmenovala se Marian. Vyprávěla mi, že je hrozná trémistka a pokaždé se děsí zkoušek. „Slyšela jsem, že hovoříte s anděly,“ řekla mi. „Já věřím v Boha. Mám pevnou víru a věřím i v anděly, ale teď vážně potřebuju pomoc, protože jsem v hrozném stresu a mám strach, že se zhroutím.“

Marian už byla skoro hotová, ale měla strach, že neudělá poslední zkoušku. Vášnivě si přála stát se lékařkou a věděla, že by mohla být dobrou lékařkou, ale ta cesta k dosažení cíle jí připadala strašně těžká. Řekla jsem jí, že víra jí při tom náročném studiu dosud pomáhala a že Bůh už jí poslal anděly, aby jí dodali sílu a pomohli jí všechno zvládnout. Pomodlily jsme se a prosily, aby jí Bůh seslal anděly, kteří by ji naučili, jak složit zkoušky a jak se stát oduševnělou, láskyplnou a starostlivou lékařkou.

Všichni máme u sebe neustále svého strážného anděla, ale ten ve své roli strážce naší duše může povolát i další anděly, kteří nám v životě pomůžou s nejrůznějšími věcmi. Těmto andělům říkám učitelé; často přicházejí a zase odcházejí a od strážných andělů se liší. Poprosily jsme, aby Marian dostala na pomoc skupinu andělů učitelů. A už jak jsme se modlily, viděla jsem, jak k ní míří tři andělé. Ubírali se směrem k ní, ale zatím k ní nedošli.

„Všichni tři vypadají jako muži,“ řekla jsem. „Není mezi nimi žádná žena. Doufám, že vám to nevadí.“

Marian se smála a plakala úlevou a žádala mě, ať poprosím Boha, jestli by ti andělé nemohli přijít, ještě než ode mne odejde, protože je opravdu potřebuje. Pomodlila jsem se za ni. Prosila jsem Boha, aby dal Marian veškerou sebedůvěru, odvalu a schopnosti, které potřebuje. A také jsem ho požádala o naději, protože Marian

potřebovala vidět nějakou vyhlídku v životě. Jakmile jsem modlitbu skončila, požádala jsem ještě o jména těch andělů, kteří jí byli sesláni na pomoc. Dozvěděla jsem se, že mám těm andělům říkat „tři hvězdy“. Už jsou na místě a čekají přede dveřmi, aby s ní vykročili do nového světa.

Nedávno, mnoho let po tomto setkání, mi Marian zavolala. Nyní je skutečně lékařkou, pracuje v Americe a snaží se lidem co nejvíc pomáhat. Teď mi telefonovala proto, abych jejím jménem poděkovala andělům. „Věděla jsem, že vám musím zavolat a požádat vás o to, protože vím, že takhle dostanou můj vzkaz rychleji,“ řekla.

Musela jsem se zasmát. Odpověděla jsem, že jim děkujeme už tím telefonátem. A připomněla jsem jí, ať nikdy nezapomene ty tři anděly zavolat, kdykoli je bude potřebovat. „Jsou tam pořád. Neodešli od vás. Máte ještě před sebou dlouhou cestu a hodně práce,“ řekla jsem.

Marian měla dostatečně velkou víru, aby požádala anděly o pomoc; tím je aktivovala a oni na oplátku povzbudili zase ji.

* * *

Lidé většinou chodí za mnou, ale tu a tam, za zvláštních okolností, mě požádají, abych přišla k někomu domů. Většinou pro mě přijedou a odvezou autem na místo. Jednou mě také vzali do velkého starého domu, kde měli malého, asi tříletého chlapečka, který byl velice nemocný. Byl strašně vyčerpaný, špatně se mu dýchalo a stěží mohl z postele.

Byl tam také nějaký stařec, myslela jsem, že je to člen rodiny. Teprve když se potutelně zahihňal, pochopila jsem, že je to duch, ale ztlumil svoje světlo, takže vypadal jako živý člověk. On věděl, že mě napálil, a měl z toho škodolibou radost.

Poté co jsem se podívala na chlapce, jsem pila čaj s jeho babičkou a ta se mi zmínila, že vnouček se hodně podobá jejímu dědečkovi, který také kdysi žil v tomto domě – stejně jako mnoho generací před ním. To několikrát opakovala. Z nějaké příčiny, kterou jsem nepochopila, babiččiny neustálé vzpomínky na jejího dědečka, který se podle ní tolik podobal tomu malému chlapci, způsobily, že se tam

dědečkův duch vrátil. Byl to prapradědeček toho nemocného chlapečka.

Věděla jsem, že ten duch není pro rodinu nic dobrého, byl to svým způsobem zlomyslný duch, který byl zčásti, ne-li zcela zodpovědný za nemoc děcka. Celou tu dobu, co jsem byla v domě, jsem pozorovala ducha toho starce a modlila jsem se, aby ho obklopila láska a andělé a aby mohl odejít a nechat hošíka na pokoji.

Za několik týdnů mě do toho domu zase pozvali, abych se podívala na malého pacienta, který byl teď úplně zdravý a plný energie. Věděla jsem, že duch už odešel.

Užasla jsem. I dům teď vypadal úplně jinak. Při mé první návštěvě mi připadal vlhký a ne moc čistý, bylo tam ohromné schodiště a v obývacím pokoji obrovský ozdobný krb. Ted' to byl krásně restaurovaný, dobře udržovaný starý dům bez krbu.

Zeptala jsem se babičky: „Kam se poděl krb?“

Podívala se na mě trochu divně a řekla, že v domě se od mé poslední návštěvy nic nezměnilo. Ale pro mne ano. Nejenže poprvé jsem tam viděla ducha jejího dědečka, ale přebýval tam i duch někdejšího domu – viděla jsem ho tak, jak vypadal před mnoha lety, když v něm její dědeček bydlel.

Sprízněné duše

Joe stále ještě nemohl do práce, ale aspoň byl doma, takže mohl dohlédnout na děti a já jsem tu a tam mohla vzít nějaké krátkodobé zaměstnání. Uklízela jsem ve škole, také jsem pracovala v obchodě s obuví, ale popravdě řečeno pro člověka s mou kvalifikací tehdy moc práce nebylo.

Finanční problémy ještě zhoršovalo, že Christopher musel držet bezlepkovou dietu. Joe také potřeboval speciální potraviny. Dělal jsem, co jsem mohla, abych z těch omezených prostředků rodinu uživila. Žili jsme z ruky do úst. Moje dcera Ruth se dnes směje, když si vzpomíná, že maso měla jenom tehdy, když okousala kosti z otcova talíře.

Joe míval krátká období, kdy se mu cukrovka jakžtakž držela v mezích a jemu bylo natolik dobře, že mohl vzít nějakou krátkodobou práci. V jednom takovém období dával lekce v autoškole, ale já jsem si stejně stále dělala starosti a bála jsem se, kdy zas nastane zvrát k horšímu. Joe byl vždycky hrozně šťastný, když mohl pracovat, jenže bohužel taková období nikdy netrvala dlouho.

Měli jsme na zahradě slepice, a tak Joe často chodíval do jednoho automatu ve městě a prosil, aby mu dali zbytky chleba pro slepice. To už ovšem neřekl, že ty zbytky taky pomůžou nasytit jeho ženu a děti, ale bylo to tak. Vždycky jsme prohlédli sáčky, které přinesl domů, a všechno, co se po odkrojení plesnivých částí dalo sníst, jsme snědli. Někdy jsme v sáčku našli naprosto bezvadný krémový dortík nebo bochník čerstvého chleba. Vždycky jsem si myslela, že ten člověk, který podnik vedl, si domyslel, o co jde, a to dobré jídlo tam dával o své vůli.

Jednu dobu jsme byli hrozně pozadu se splácením půjčky na domek, takže hrozilo nebezpečí, že přijdeme o střechu nad hlavou. Šla jsem se zeptat na sociální odbor, jestli bychom nemohli dostat nějakou podporu kromě Joeova invalidního důchodu. Joe tam šel se

mnou. Ačkoliv byl tak vážně nemocný, nevěřili nám. Ptali se, jestli je opravdu nemocný, a i když tam měli lékařské zprávy, řekli, že podle nich by mohl pracovat, kdyby opravdu chtěl. Když pak Joe zemřel, ta žena ze sociálního odboru se mi omluvila.

V zoufalství jsme nabídli k prodeji kus zahrady. Když na to teď vzpomínám, uvědomuju si, že ve snaze aspoň trochu Joeovi zpříjemnit život jsem za ten kus dostala mnohem méně, než jsem mohla. Ale s pomocí těch peněz, které jsme stržili, se mi podařilo poplatit aspoň některé dluhy.

Když člověk musí žebrať, ztrácí svou důstojnost, ale někdy nic jiného nezbyvá, zvláště pokud jde o celou rodinu. Jedním ze symptomů Joeovy nemoci bylo, že mu věčně bylo chladno; i v létě se třásl zimou. Zase jsem šla na sociální odbor, jestli bych nemohla dostat peníze na koupi teplého spodního prádla. A zase mi řekli, že mu nic není, a odmítli nám pomoci. Nejnespravedlnější mi připadalo, když jsem viděla plno jiných rodin, které finanční podporu dostávaly. Myslím, že tady hrálo roli, že jsme bydleli ve vlastním domku, i když malém, kdežto ty druhé rodiny v sociálních domech postavených městem, a taky že Joe, kdykoli šel na úřad, se vždycky snažil vypadat slušně a solidně, protože byl hrdý.

Andělé mi pořád radili, ať zajdu na místní charitu. Mně to bylo hrozně proti srsti. Byla jsem už unavená z toho, jak ztrácím důstojnost. Proč by mi oni měli věřit, když mi na odboru sociální péče nevěřili? Nakonec už jsem byla tak zoufalá, že jsem na charitu zavolala a smluvila si schůzku.

Vylíčila jsem jim naši situaci. Poslali jednoho člověka na návštěvu k nám na inspekci. Ten muž pomalu chodil po domě, všechno prohlížel, otvíral skříňky. Pak se na mě obrátil a řekl: „Jestliže máte pytel brambor a plechovku fazolí, tak vaše rodina asi hladu neumře. Vy naši pomoc nepotřebujete.“

Snažila jsem se mu objasnit dietní zásady při celiakii – že Christopher potřebuje zvláštní dietu, jinak hrozí nebezpečí, že ani nevyroste (vždyť on v sedmi letech vážil ani ne šestnáct kilo, a měl vážit aspoň pětadvacet). Vysvětlovala jsem mu, že i Joeova choroba znamená, že spoustu potravin jíst nemůže. Ale toho muže to zřejmě nezajímalo; myslím, že byl přesvědčený, že má pravdu.

Nakonec jsme od charity přece jen jakous takous podporu dostali, ale většinou nám nebyla k ničemu. Poslali nám třeba poukázky na určité potraviny, ale bez výjimky to byly potraviny, které ani Christopher, ani Joe jíst nemohli. Jedny Vánoce jsme dostali poukázku na krůtu a měli jsme z toho velkou radost, ale když jsem pak pro ni šla, byl to tak ponižující zážitek, že veškerá radost byla tatam. Seděl tam výbor, vyvolávali jména a lidé si pro krůtu chodili. Když pak přečetli moje jméno, řekli: „Aha, to jste vy...“ Bylo mi jasné, že o nás mluvili a že jsou přesvědčeni, že jsme vyžírkové, kteří systém podpory jen zneužívají a berou jídlo od úst těm, kteří to doopravdy potřebují. Jak málo o nás věděli!

Jednoho dne jsem narazila na Seana, kterého jsem znala z modlitební skupiny v Maynoothu. Už nějakou dobu jsme na skupinové modlení nechodili, protože pro Joea bylo namáhavé tam dojít. Mně to chybělo – jak to společné modlení, tak společnost lidí, které jsem tam poznala. V té době jsem totiž skoro nikam nechodila – leda na nákup, vyzvednout děti ze školy, a když jsem měla zrovna nějaké zaměstnání, tak taky na par hodin do práce, ale jinak nikam. Joe byl na tom zdravotně tak, že se nikdy nedalo odhadnout, jak mu bude, takže jsem se bála nechávat ho o samotě třeba jen na krátkou dobu.

Sean byl nyní členem místního dobročinného výboru, a brzy poté, co jsme se náhodou potkali, k nám přišel na čaj. Když jsme se posadili u stolu v kuchyni, popravdě jsem mu vylíčila naši situaci. Byl to jediný člověk, kterému jsem se svěřila s rozsahem našich finančních potíží. Sean se zhrozil a slíbil mi, že se zasadí o to, abychom od té dobročinné organizace dostali větší podporu.

Jenže to nebylo tak lehké. Když Sean přednesl výboru náš případ, všichni se do něho pustili a jeho žádost zamítli. Já vím, že to bylo dílo ďáblovo. Někdy nám satan ztěžuje situaci, když chceme udělat to, co bychom měli; v některých případech se síly zla snaží nám otrávit život i práci, a tím je všechno obtížnější, než by to mohlo být. Někdy se to děje jen nenápadným způsobem, třeba že se necháme rozptylovat od něčeho, co máme udělat. Víím, že to byl také jeden z důvodů, proč mi moje rodina tak málo pomáhala, když byl Joe nemocný. V tom případě ďábel zaslepil lidi vůči situaci, kterou měli před očima.

Já s ďáblem bojuji neustále. Když má někdo silnou víru, ďábel se snaží ji zmařit – a často se mu to v krátké době podaří – ale vím, že bez ohledu na to, jak se satan se všemi zlými silami snaží pokazit naše dílo, nakonec vždycky zvítězí Bůh a jeho andělé.

Sean tomu ani nemohl uvěřit, že se mu nedaří získat pro nás víc pomoci. Dovolili mu jenom nám přinést nějaké potravinové poukázky a on byl celý nešťastný, když viděl, jak jsou nám vzhledem k těm dietním požadavkům málo platné. Sean si vzal podrobný seznam potravin, které Joe a Christopher směli jíst, a často nám pak přinášel menší nákup. Jsem si jistá, že to platil z vlastní kapsy.

* * *

Postupem času se o mně dozvíдалo čím dál víc lidí a chodili si ke mně pro pomoc.

Jedna žena, která za mnou také přišla, byla v té době už babičkou, byť ještě mladou. Jmenovala se Mary. Asi před deseti lety její sousedka porodila dvojčata, ale jedno děcko brzy po porodu zemřelo. Mary mi vyprávěla, že ještě v době, kdy ta matka dvojčata čekala, Mary cítila, jak ji ty děti zvláště přitahují, ačkoli jejich matka nebyla její blízká přítelkyně ani příbuzná. Nedokázala to pochopit. Když poprvé viděla malou Josii v kolébce, věděla, že mezi nimi existuje spojení, jakési pouto, ještě dřív, než se dotkla její tvářičky.

Mnozí z nás už jsme slyšeli slovní spojení „druhé já“ nebo „spřízněná duše“, a většinou o něm uvažujeme v romantickém smyslu – jako o dokonalém partnerovi, patrně na celý život. Ale musíme si pamatovat, že to může být zrovna tak dítě jako dospělý. Lidé stále hledají své druhé já, jenže ono může být na druhém konci světa. A možná je to ten člověk, kterému jste poslali na pomoc pár euro, nebo tamhleten muž na invalidním vozíku a třeba i dítě s Downovým syndromem, které jste zrovna potkali na ulici – každý může být vaše spřízněná duše.

Jak malá Josie rostla, Mary pořád cítila to pouto. Kdykoli se holčička rozstonala nebo měla nějakou potíže, Mary to instinktivně vytušila. A fungovalo to i obráceně. Občas Josie říkávala matce, že musí jít za Mary, a když se matka ptala proč, vždycky slyšela stejnou odpověď: „Já vím, že mě Mary potřebuje.“ Maminka Josii pokaždé

nedovolila, aby k Mary šla, protože třeba už byla venku tma nebo lilo jako z konve, ale Josie nepřestávala žadonit, až ji matka nakonec pustila. Josie došla k Maryiným dveřím, zaklepala a zeptala se: „Copak se děje, Mary?“ Mary se na dívence jenom podívala a pomyslela si: *Pane Bože – ona ví, jak je mi dneska smutno!* Byly to opravdové spřízněné duše: sice stejného pohlaví a dělil je velký věkový rozdíl, a přesto – byly spolu zvláště propojeny. Jedna věděla, jak se cítí ta druhá.

Mary už nežije. Někdy před svou smrtí mi řekla: „Já vím, že moje spřízněná duše je Josie – vím, že můj manžel to nebyl.“ K tomuto pochopení došla ke konci života. Její smrt měla na Josii, kterou jsem také poznala, nesmírný dopad. Když Mary zemřela, Josie měla pocit, jako by zmizel velký kus jejího srdce.

Je dosti možné, že Josie potká v životě ještě jednu spřízněnou duši – spřízněných duší může být vlastně i víc. Myslím si, že někdy mineme svou spřízněnou duši jen proto, že ji nerozpoznáme – jsme příliš zaměstnaní, ale to neznamená, že ona nepozná nás.

Musíme se také naučit, že si můžeme někoho nanejvýš vážít a milovat ho tak, že bychom za něho položili život, ale to ještě nutně neznamená, že je to naše spřízněná duše. Je to smutné, když vidím mladé nebo už ne nejmladší lidi, jak říkají, že se nevďají nebo neožení, „dokud nenajdou svou spřízněnou duši“. Už ve chvíli, kdy to vysloví, jako by přestali hledat někoho, kdo možná nebude jejich spřízněná duše, ale s kým by přesto mohli být velmi šťastni. Nemusíte toho člověka hledat, protože jestli vaše spřízněná duše má vstoupit do vašeho života, pak do něj vstoupí, a je jedno, jestli nakrátko nebo na delší dobu.

Pamatuju se, že jsme se s Joem jednou dívali na zprávy v televizi. Byla tam taky zpráva o strašlivém železničním neštěstí v Británii. Fotografii z toho neštěstí jsem zahlédla už ve dne v novinách, ale schválně jsem se na ni nedívala. Ale přece jsem nějak věděla, že je tam něco, co bych vidět měla. Už jsem z toho měla mít rozum; když mi Bůh a andělé chtějí něco ukázat, nemá smysl před tím zavírat oči.

Na jednom záběru byl muž na nosítkách obklopený záchranou četou. Vůbec nevím, kdo ten muž byl, jenom že přežil to železniční neštěstí, ale věděla jsem, že v tom vlaku potkal svou spřízněnou duši a ta že je teď mrtvá. To jsem věděla díky tomu, že jsem směla vidět

kontakt mezi nimi dvěma. Když toho zraněného muže nesli na nosítkách pryč, zvedl ruku a já jsem viděla ducha té jeho spřízněné duše; sice už nežila, ale utěšovala ho a ujišťovala, že on určitě přežije. Vůbec jsem se nedozvěděla, kdo to byl, ta jeho spřízněná duše, jestli muž či žena, mladá nebo stará, ale vím, že jejich setkání v tom vlaku bylo jen prchavé.

Pamatuju se, že mi bylo strašně smutno a v duchu jsem si říkala: „Pane Bože, takovou nespravedlnost nenávidím.“ Ale „nenávidím“ nebylo to správné slovo. Cítila jsem strašnou bolest, když jsem se na to dívala, a probudil se ve mně nesmírný soucit s tím člověkem na nosítkách, který také cítil bolest a ztrátu, když zahlédl svou spřízněnou duši mrtvou. Nevím, jestli si bude pamatovat, že se s ní setkal alespoň krátce. Někdy se nám přihodí něco spirituálního, když jsme ve stavu šoku a bolesti. A později si lámeme hlavu, jestli se to opravdu přihodilo – viděli jsme něco, nebo to byl jen světlý záblesk?

* * *

Někdy v této době jsem si začala uvědomovat spojení mezi sebou a jedním mužem, který zavraždil svou ženu. Ať jsem šla, kam jsem šla, ať jsem dělala, co jsem dělala, tohle spojení se vždycky nějak projevílo. Třeba jsem pustila rádio a hned slyším něco o té vraždě; jdu po ulici a zahlédnu nějaké noviny, snad leží na zemi. A najednou vidím, jak z nich vystupuje něco vytištěného, jakoby úplně plasticky, a já nevidím nic jiného, než že v těch novinách se píše taky o té děsné vraždě. Jednou večer jsem vešla do obýváku a pustila jsem televizi. Zrovna běžely noční zprávy. Chtěla jsem televizi zhasnout, ale ono to nešlo! A slyším jednoho ze svých andělů, jak říká: „Lorno, posad' se a dívej se na ty zprávy.“

Nerada jsem poslechla. Běžel tam film o muži, který byl právě shledán vinným z vraždy své mladé manželky. Zavraždil ji chladně, vypočítavě a uváženě pro finanční zisk. Jak jsem tam seděla a dívala se na ten film, andělé mi ukázali, co to udělalo s jeho duší: ten muž své lidské já odpoutal od své duše, aby mu nemohla bránit v tom, co si naplánoval. Tato volba právě zasela chlad a led do jeho srdce. Těžko se to vysvětluje, ale bylo to, jako by svou duši zapudil,

odstrčil ji a pak řetězy přikoval ke zdi, pevnými řetězy, jaké se nedají rozlámat. Někdy takové věci děláme, protože chceme, aby náš život ovládla chamtivost. Začínáme být posedlí hmotnými věcmi. To nebyl ďábel nebo někdo jiný, kdo to způsobil duši toho muže; udělal si to sám. V jistém smyslu se stal člověkem z ledu.

Takový byl v daném momentu; já jsem směla nahlédnout do jeho duše ve chvíli, kdy ho odváděli do vězení. To neznamená, že časem nezačne svého činu litovat a že se jeho duši nepodaří zpřetrhat některé ty řetězy. Nikdy nebude moct vrátit do života tu dívku, svou mladou ženu, kterou zavraždil, a musí tedy lidsky zaplatit za to, co spáchal, ale nejhorší na tom je to, co udělal své duši. Jakmile se jeho duše osvobodí, totiž pokud on jí to dovolí, bude v nitru procházet strašlivým utrpením; pokusí se tomu pocitu uniknout, ale nakonec se zhroutí a neucítí nic jiného než hlubokou a strašnou bolest.

Tento muž o své vlastní vůli zabil z chamtivosti. Naplánoval si, že někomu vezme duši z těla. Tu duši vzal dřív, než byl její čas (já vím, že někteří namítnou, že když je někdo zavražděn, musel už nastat jeho čas, nebo je to odplata za nějaký čin v minulém životě – ale vždycky tomu tak není). Ten muž vzal své ženě duši a jeho duše pociťovala strašnou bolest a zármutek; cítila to tak, protože ho nedokázala odradit od spáchání toho strašlivého činu.

Její duše, duše jeho mladé zavražděné manželky, také cítí smutek, protože ví, že jeho duše je spoutána. Její duše mu odpouští. Duše vždycky odpouštějí; zřejmě nikdy nikoho neztratí. Jsou jako andělé; jedna duše nikdy neztratí druhou.

Mír v Irsku a o Vánocích

Jednou v pondělí večer se Joe díval na televizní zprávy a najednou na mě zavolal, ať se jdu honem podívat. Na obrazovce byla zastavárna v Dublinu, kam jsme chodívali. Nemohla jsem uvěřit tomu, co říkali: přes víkend vnikli do krámu lupiči a úplně všechno ukradli. Až do pondělního rána se na loupež nepřišlo a policie říkala, že nemají ponětí, kdo to spáchal, ale že loupež byla dobře naplánovaná.

Podívala jsem se na Joea a řekla: „To znamená, že je pryč i můj prsten!“ Dala jsem se do pláče. „Můj krásný prstýnek!“ Byla jsem celá nešťastná. Joe mě vzal kolem ramen. „A ještě ke všemu už ho nebudeme moct použít, když se ocitneme v bryndě. To fakticky není fér,“ dodala jsem.

Cítila jsem se bez toho prstenu jako ztracená. Hodně pro mě znamenal, i když popravdě byl víc času v zastavárně než u mě na prstě. Doufala jsem, že ho policie třeba najde, ale jak plynul čas, bylo to čím dál méně pravděpodobné.

Za několik týdnů jsme dostali od zastavárníka dopis. Joe mi ho musel přečíst snad čtyřikrát. Stálo v něm, že stvrzenka, kterou jsme v zastavárně podepsali při předávání prstenu, je zbavuje veškeré odpovědnosti. Za krádež prstenu, který měli v zástavě, nenesou zodpovědnost a nemají vůči nám žádné závazky. To nás dorazilo. Žádný prsten a žádná náhrada za jeho ztrátu.

Joe mi slíbil, že jednou od něho dostanu jiný prsten. Řekla jsem mu, že na tom nesejde a že žádný prsten už pro mě nebude znamenat to co ten první. Joe mě objal a dopis jsme odložili.

Za několik dní jsem seděla před domkem na schodu. Vtom se objevil anděl Michael, jako by přišel ze zadu kolem domu. Posadil se vedle mě na schod. „Není mi do řeči,“ řekla jsem mu. Anděl Michael mi položil ruku na rameno. „Lorno, mně je to moc líto s tím prstýnkem. Nemohli jsme nic dělat.“ Obrátila jsem se k Michaelovi a jeho záře mě potěšila, takže jsem se trochu usmála.

„Michaeli, je to škoda, že jste nic nemohli dělat,“ řekla jsem. „Joe je kvůli tomu taky smutný. Má pocit, jako by mě zradil. Tuhle říkal, že kdyby byl schopen se o nás líp postarat, nemuseli jsme ten prsten nikdy dát do zastavárny.“

„Lorno,“ řekl Michael, „uvědom si, že prsten je jenom materiální předmět. Ty nezapomínej, že máš Joeovu lásku.“ Chvíli jsem přemýšlela o Michaelových slovech a pak jsem si uvědomila, že má samozřejmě pravdu. Hned jsem se cítila líp. Otočila jsem se k Michaelovi a usmála jsem se na něho, a on zmizel.

Potom už jsem o tom prstenu tolik nepřemýšlela.

* * *

O politiku se nestarám, ale zajímám se o mírové hnutí. V polovině devadesátých let 20. století, se hodně mluvilo o míru v Severním Irsku. Jednou, když anděl Michael seděl vedle mě, jsem se ho zeptala na Severní Irsko. Řekl mi něco v tom smyslu, že lidé se budou snažit mírový proces podkopat. Není pravděpodobné, že se jim to podaří, ale než přijde trvalý mír a vše se vyřeší, bude to trvat dlouho – a nejméně dvacet let.

Od té chvíle jsem dávala pozor. Nedávno jsem si všimla, že někteří lidé začali být mnohem otevřenější a mírnější, byli nuceni ustoupit z předchozích pozic ve vztahu k míru. Michael mi řekl, že je velmi důležité, aby v Severním Irsku zavládl mír. Není to důležité jen pro Irsko a Velkou Británii; pokud by se teroristická skupina jako IRA dostala do vlády, teroristické skupiny v jiných zemích by viděly, že toho mohou také dosáhnout a že existuje i jiná cesta k míru než násilí. Bylo mi řečeno, že Irsko se může stát základem světového míru; ďábel se sice stále snaží mír v Severním Irsku ohrožovat, ale i když se překážky míru stále vynořují, zdá se, že je možné je překonat.

Irsko je příkladem země, kde proti sobě bojují dvě náboženství, dvě víry, a pokud se v Irsku dosáhne míru, může to jít i v jiných zemích – irský mírový proces může mít vliv i v Iráku, Palestině a Izraeli.

Ukázaly se mi různé věci, které mohou ve světě nastat. Někdy jsem se dívala a byla zděšená. Něco z toho, co jsem viděla, že se

snad v budoucnosti může stát, bylo natolik strašné, že pokud by mělo dojít třeba jenom k jediné té věci, nechci se toho ani dožít. Ale viděla jsem i mnoho nádherných věcí, které ukázaly, že je dost místa pro každého, aby mohl žít harmonicky a v míru. Věřím, že v budoucnosti se může svět proměnit v nádherné místo, ale každičký jednotlivec musí sehrát svou roli.

Všichni obyčejní lidé si přejí mír. Přijela za mnou jedna žena, která žila v Severním Irsku; její manžel přišel o život při výbuchu násilí a starší syn se ocitl ve vězení jako terorista. Srdce jí pukalo, když se musela dívat, jak si její starší syn ničí život, a ještě vidět to utrpení, které způsobil jiným. Mladší syn se nyní vydal v bratrových stopách a ona se děsí toho, aby nepřišel o život nebo neskončil taky ve vězení. Zdálo se jí, že koloběh násilí nemá konce. Dennodenně chodila do kostela a modlila se za mír a za normální život – aby se starší syn vrátil z vězení a stal se otcem svému malému děcku, a aby se ten mladší oženil a měl děti.

Řekla mi, jak ji už unavuje stále chodit na pohřby. Rozhodla se, že se nedá svést k nenávisti a nepřipustí, aby ji probouzela ve svých potomcích – ale viděla jiné babičky, které se v tom vyžívaly. „Kdyby ty babičky přestaly očkovat svoje děti a vnuky nenávistí, už to by byl velký pokrok,“ řekla. Sama se o to snažila, ale nebylo to lehké. Litovala jsem ji z celého srdce.

Jak už jsem napsala dřív, andělé mi pověděli, že válka je snadná; obtížné je uzavřít a udržet mír.

* * *

V posledních měsících jsem si začala dělat velkou starost o Joea. Viděla jsem, jak se jeho zdravotní stav zhoršuje; ubýval na váze a neustále měl zažívací potíže; zdálo se mi, že se mu celé tělo jaksi scvrkává. Často jsem k němu volala lékaře, ale ten zřejmě nic nezmohl.

Jednou Joe ležel doma v posteli a najednou se mu udělalo hrozně špatně, byl dezorientovaný. Nevěděl, kdo je, ani mne nepoznával. Byl hrozně rozčilený a já jsem trnula hrůzou, že ho ztratím. Když přišel k sobě, zjistil, že neovládá levou půlku těla, a mluvil nezřetelně.

Byla to mrtvice!

Několik měsíců pobyl v nemocnici, prodělával intenzivní fyzioterapii a učil se chodit a mluvit. Ještě dlouho potom za sebou tahal nohu a já jsem mu krájela jídlo, protože nedokázal pořádně držet vidličku. Naštěstí se mu po nějakém čase upravila řeč, takže podle hlasu se nedalo poznat, že utrpěl mrtvici.

Když se zotavoval doma, někdy večer po setmění se vydal na procházku. Báł se, aby ho nikdo neviděl; styděl se, protože měl dojem, že by si lidé mohli myslet, že je opilý. Říkávala jsem mu, že přece nezáleží na tom, co si lidé myslí, a chodila jsem do něho zavěšená (ačkoliv on byl hodně vysoký a já jsem malá). Andělé mi pomáhali, protože bych byla nedokázala Joea podpírat sama. Joe měl takový zvyk, že mě odstrkoval z cestičky, a já vím, že nebýt andělů, určitě bychom byli upadli.

Nestále jsem hovořila o Joeovi k Bohu i andělům a ptala jsem se: „Proč musí být nemocný? Proč ho neuzdravíte? Proč mi trochu neusnadníte život?“ Jednoho dne jsem byla venku na zahradě a předstírala jsem, že něco dělám, jen aby Joe neviděl mé slzy. Přede mnou se zjevil anděl Michael. Téměř jsem do něho vrazila, jak jsem se natahovala pro list na švestce. Rozplakala jsem se nahlas: „Michaeli, mně se nechce věřit, že Joeův život se chýlí ke konci. Je to příliš brzy. Prosím tě, řekni to Bohu. Já myslím, že se s tím nedokážu vyrovnat. Nechci, aby Joe umřel.“

„Lorno, vždyť Bůh tě slyší,“ odpověděl Michael. „On ví, co máš na srdci. Lorno, podívej se na mě, podívej se mi do očí. Co tam vidíš?“

Když jsem andělu Michaelovi pohlédla do očí, najednou se mi zdálo, že všechno zmizelo – dokonce i anděl Michael. Jeho oči se proměnily ve stezku plnou života a světla. Po obou stranách cesty jsem viděla sněhobílé anděly a potom Joea, mladého, zdravého a silného, jak kráčí společně s nimi, jak míří ke členům své rodiny, kteří již zemřeli. Joe byl na cestě k nebesům. Když jsem ho viděla tak zdravého a šťastného, pocítila jsem v srdci radost.

Ale současně jsem křičela: „Anděli Michaeli, to ne! Já nechci, aby Joe umřel. Je ještě moc mladý, vždyť mu bylo teprve nedávno čtyřicet. To není spravedlivé!“

Stála jsem pod švestkou a plakala jsem, že mi mohlo srdce puknout. Michael mě utěšoval, objal mě křídly i pažemi a pevně mě stiskl. Po chvíli uvolnil objetí křídel a setřel mi slzy.

„Lorno, teď musíš být silná. Běž a postarej se o rodinu a o Joea.“

Pak se dotkl mého čela a v záblesku světla zmizel.

O několik týdnů později mě jeden známý poprosil, abych příštího večera přijala rodinu, která potřebuje pomoc. Trochu jsem váhala, jednak kvůli Joeovi, jednak kvůli dětem, které už měly být doma ze školy. Musela jsem chystat večeři a dohlédnout, aby se děti, které přišly z nějakých sportovních kroužků, připravovaly do školy, a to všechno v našem malém domku. Moc se mi to nezamlouvalo, ale nakonec jsem kývla.

Příštího večera Joe k mému překvapení vstal k večeři a rozhodl se, že půjdou s Christopherem navštívit nějakého přítele. Pořád jsem se na Joea dívala; zdálo se mi, jako by jeho duše byla o krok před ním. Měla jsem opravdu strach a říkala jsem, že nikam nemusí chodit, že tu rodinu můžu přijmout v kuchyni.

Joe však řekl, že má pocit, že by v přítomnosti té návštěvy neměl být doma, a ať si nedělám starost, že bude mít s sebou Christophera.

V tu chvíli se ozvalo zaklepání. Ohlášená rodina přišla o něco dřív. Joe a Christopher se s návštěvníky setkali v předsíni.

A právě když ta rodina odcházela, Joe se zrovna vrátil, a zase se v předsíni míjeli. Rozloučila jsem se s návštěvou u předních dveří, a když jsem se vrátila do kuchyně, viděla jsem, jak je Joe strašně bledý. Připadal mi jaksi rozčilený. Rovnou jsem postavila vodu, udělala čaj a do jeho šálku jsem dala čtyři lžičky cukru. Trvala jsem na tom, aby se posadil a čaj okamžitě vypil. Udělala jsem mu sendvič a nalila další šálek čaje. Stála jsem na opačném konci stolu, pozorovala jsem ho a zeptala jsem se: „Určitě je ti dobře?“

„Jistě,“ odpověděl. „Nevím, proč kolem mě poskakuješ.“

Ze sendviče si ukousl snad jenom dvakrát, když se atmosféra v místnosti změnila. V kuchyňských dveřích se objevila Ruth, už v pyžamu a bosa, a ptala se: „Mami, můžu zavolat kamarádce kvůli úkolu?“

Pohlédla jsem z Ruth na Joea a zase zpátky a řekla jsem: „Můžeš, ale moc to nenatahuj.“ Najednou bylo všechno jako ve zpomaleném

filmu; jediný zvuk, který jsem slyšela, bylo vytáčení čísla a cvakání, jak se číselník vracel, a pak jsem uslyšela, jak Ruth říká: „Haló.“

A pak se to stalo: Joeovi se udělalo strašně zle. Vždycky jsem se snažila, aby to děti neviděly. Ruth začala hystericky brečet, když viděla, jak se její táta zmítá v křečích. Snažila jsem se pomáhat Joeovi a zároveň uklidňovat Ruth. Věděla jsem, že Joe umírá a že potřebuju pomoc. V duchu jsem volala: „Andělé, pomozte!“ a Ruth jsem řekla: „Jdi a přiveď Christophera.“

Jenže se ukázalo, že Christopher se šel podívat po obchodech a není doma, aby nám pomohl. Požádala jsem Ruth, aby zavolala na tísňovou linku, a řekla jim, ať pošlou ambulanci na naši adresu. Ruth hystericky mluvila s někým na druhém konci telefonní linky. Jakmile zavěsila, poslala jsem ji, ať přivede na pomoc někoho od sousedů. Ruth, dosud bosa, vyběhla s pláčem ze dveří.

Stála jsem vedle Joea, držela ho a modlila se. Dělal jsem, co bylo v mých silách, abych mu pomohla fyzicky; opřela jsem ho do zhrouteného sedu u kuchyňského stolu a podpírala jsem ho. Ruth ještě ani nevyběhla ze dveří, když se objevil světelný záblesk. Jak jsme s Joem seděli u stolu uprostřed kuchyně, najednou jsme se ocitli uprostřed jakési ohromné kostky, snad ledové nebo křišťálové. Uvnitř byla dutá a bylo tam hrozně chladno. Viděla jsem svůj dech jako páru, a přesto mi nebyla zima. Z Joeových úst pára nevycházela; přestal dýchat a rty mu začínaly modrat. Vykřikla jsem: „Andělé, na tohle nejsem připravená!“

Do krychle začali proudit sněhobílí andělé. Zavzlykala jsem a vykřikla: „Bože, to ne! Prosím tě, neber mi Joea. Ať zůstane ještě na tomto světě.“

S hroznou bolestí v srdci jsem viděla, jak Joeova duše opouští jeho tělo, a před očima se mi objevila ta cesta, kterou mi předtím ukázal anděl Michael. Viděla jsem Joea jako předtím: jeho duše zářila, doprovázeli ho krásní andělé a v dáli na konci cesty čekali členové jeho rodiny a chystali se ho uvítat. Když Joe k nim už mířil, stále jsem prosila Boha, aby ho nechal o něco déle na tomto světě, ať Joe ještě neumírá, že ho potřebuju a děti také.

Najednou jsem ucítila velké teplo a Bůh promluvil: „Lorno, tentokrát ti ho ještě vrátím, ale už mě nikdy o to nesmíš znovu žádat.“ Bůh promluvil pevným, silným hlasem, plným autority.

Věděla jsem, že se na mě hněvá, protože ho prosím o něco, o co jsem žádat neměla. Připadala jsem si jako dítě, když ví, že se na ně zlobí dospělý. Od té doby mi v mysli zůstala jeho slova; věděla jsem, že jsem o to žádat neměla a že už to víckrát nesmím udělat.

Najednou se Joeovo tělo napřímilo. Joe otevřel ústa a vypadalo to, jako by se do jeho těla nasál život zpátky. Když do něho vklouzla zase duše, bylo neuvěřitelné, jak se projevila životní síla. Teprve tehdy jsem si všimla, že do vzpřímené polohy Joeovo tělo podepřel jeho strážný anděl. Joe se ke mně obrátil a slabým hlasem řekl: „Myslím, že už jsem byl na cestě do nebe.“ Pak asi omdlel.

Teprve v té chvíli jsem začala vnímat zvuky, slyšela jsem, jak Ruth a soused běží do předsíně, a v téže chvíli se ozval i Christopherův a Owenův hlas. Kluci běželi po příjezdové cestě a volali: „Co se děje?“

Když přijela ambulance, museli jsme Joea trochu přesvědčovat, aby se nechal odvézt do nemocnice. Nakonec odjel a já jsem jela za ním autem se sousedem. Za několik hodin konečně vyšel doktor. Řekl mi, že Joe měl ohromné štěstí, protože když ho přivezli do nemocnice, byl v komatu. „Určitě nad ním někdo držel ochrannou ruku,“ řekl doktor a zamířil pryč. Já jsem se usmála, protože jsem samozřejmě věděla, kdo nad ním tu ochrannou ruku držel – jeho strážný anděl – a že Bůh udělal zázrak a vrátil Joea do života.

Joe si pobyl v nemocnici dva týdny. Neustále jsem děkovala Bohu za ten zázrak, že nám Joea ještě vrátil. Nevěděla jsem, kolik společného času nám zbývá: jestli to budou týdny, měsíce nebo dokonce několik let. V srdci jsem doufala, že by to mohly být roky, ale zároveň jsem věděla, že až ten čas nastane, nebudu už smět Boha znovu prosit, aby nechal Joea žít.

Joe se mi vrátil, ale jeho zdraví se nezlepšilo. Většinou jenom ležel a už nikdy nemohl pracovat. Bylo to krušné. Děti dělaly, co bylo v jejich silách, aby trochu pomohly; jen co jim bylo dvanáct, braly všelijakou práci na částečný úvazek a něco z toho, co vydělaly, mi dávaly. Byli jsme s Joem však vždycky zajedno v tom, že naše děti, ať se děje co se děje, musejí pokračovat ve školní docházce, aby získaly dobré vzdělání. Vždycky jsem cítila, že jsem byla o hodně ochuzena, když mě vzali ze školy ve čtrnácti letech.

Všimla jsem si, že naše vrátka jsou celá rezavá a nutně potřebují natřít. Jednou ráno, když jsem měla trochu volného času a počasí bylo příjemně chladné, našla jsem v kůlně půl plechovky černé barvy a starý štětec. Musela jsem ho napřed vyprat, ale pak jsem začala vrátka natírat. Byla jsem uprostřed práce, když jel kolem na kole mladý kluk, zastavil a pozdravil mě. Poznala jsem v něm Paula, Christopherova kamaráda ze školy; byli oba přibližně stejně staří, bylo mu asi čtrnáct.

„Jak to, že nejsi ve škole?“ zeptala jsem se.

Odpověděl mi, že stůně, ale že mu není natolik zle, aby mi nemohl pomoci. Podala jsem mu starý nůž a on začal škrábat z vrátek starý odfouknutý nátěr. Přitom mi povídal o škole, o tom, jak chodí na ryby, smál se a sem tam udělal nějaký vtip. Za chvíli s tím byl hotov, já jsem mu poděkovala a Paul se rozloučil. Zvedl kolo a odjel. Dívala jsem se za ním a viděla jsem kolem něho čtyři anděly.

Zdálo se mi, že jeden běží před Paulem, druhý za ním a po jednom ještě z každé strany; dělalo to na mě dojem, jako by ho měli chránit, aby z kola nespádl. Zeptala jsem se: „Co to děláte, andělé?“ Neviděla jsem totiž důvod, proč by měl spadnout, připadalo mi, že na kole jezdí výborně. Neviděla jsem jeho strážného anděla, ale taky jsem si v duchu řekla, jak je to zvláštní, že mě Paul přijel navštívit, protože ještě nikdy nic podobného neudělal.

Pak už jsem na to nemyslela, až za tři dny. Zase jsem pracovala u vrátek, když tu slyším, že se někdo blíží. Ustala jsem v práci, vyšla na ulici a uviděla Paula, jak jde ke mně a vede kolo. Za ním jsem viděla jeho strážného anděla. Hned jsem poznala, že něco není, jak má být. Paul byl napohled zdravý a silný, ale světlo, které ho obklopovalo, mělo jasně zářit, jenže nezářilo. Jeho životní světlo bylo ztlumené, matné a nevýrazné. Také jsem nechápala, proč má skloněnou hlavu.

Zavolala jsem na něho: „Paule!“ a on zvedl hlavu, usmál se od ucha k uchu a rozběhl se ke mně se svým kolem. Položil ho na zem a ptal se, jestli mi může pomoci. „Ano, ale jdeš pozdě,“ odpověděla jsem se smíchem. Šla jsem do kůlny pro druhý štětec a Paula jsem nechala stát u vrátek. Když jsem zašla za dům, ptala jsem se andělů:

„Co se to děje?“ Žádný anděl se mi nezjevil, ale několik jich promluvilo současně: „Nic jiného nemusíš dělat, Lorno, jenom bud s Paulem pohromadě. Naslouchej mu.“

„To nebude nic těžkého,“ odpověděla jsem. „Jenom doufám, že pro něho najdu nějaký štětec.“

Štětec jsem našla. Když jsem vyšla zpoza domu, uviděla jsem Paula, jak stojí trochu nervózně u vrátek a čeká na mne. Teď ale jasně zářil, přímo žhnul, a já jsem nechápala, co způsobilo, že se najednou tak rozsvítil, když před pár minutami bylo jeho světlo pohaslé. Viděla jsem, že je chlapec spokojený, a byla jsem ráda. Společně jsme natírali vrátka, Paul se smál a žertoval a celou dobu mě bavil a brebentil. Zmínil se, že přespříští týden bude mít narozeniny.

Když byl čas skončit, Paul nasedl na kolo a odjel. Když jsem se za ním dívala, uviděla jsem zase ty čtyři anděly. Přišlo mi to komické a usmála jsem se. Řízy těch čtyř andělů byly dlouhé a volné; andělé běželi velmi elegantně a trochu poskakovali jako bubliny naplněné horkým vzduchem. Barvu měli vodově jantarovou a jemně zářili, asi jako světlo dopadající na vodu. Pohled na ně byl pro oči přímo konejšivý. Když už jsem neviděla Paula ani jeho anděly, prošla jsem zpátky vrátky a kolem domu do kůlny. Zavolala jsem na své anděly a ptala jsem se jich na Paula, ale neodpověděli mi.

Ten chlapec mi vůbec nešel z hlavy. Příštího dne jsem si vyšla sama na procházku, jenom kousek uličkou nedaleko domu. Zastavila jsem se u branky do polí a zavolala na anděly. Myslela jsem, že mě neposlouchají, ale když jsem se otočila, že půjdu uličkou dál, zjevil se mi anděl Eliáš a řekl: „Kam jdeš, Lorno? Vrat' se.“

„Už bylo načase,“ řekla jsem. „Kde všichni jste?“

„Lorno, my jsme s tebou celou dobu,“ odpověděl Eliáš.

„Anděli Eliáši, dělá mi starost chlapec jménem Paul. Víím, že s ním něco není, jak by mělo být.“

„Lorno,“ řekl Eliáš, „nikdo po tobě nechce nic jiného, než abys byla s Paulem pohromadě.“

„Eliáši, já se o něho bojím,“ řekla jsem. „Proč mám o něho strach? Je to tak krásný hoch.“

„Lorno, v některých případech dostanou andělé za úkol, aby se snažili změnit budoucnost nějakého jedince nebo skupiny, pokud je

to možné. A o to se právě snažíme v případě tohoto chlapce. Šeptáme pokyny mnoha lidem a vyzýváme je, aby sehráli svou úlohu, ale poslouchají jen někteří a to možná nebude stačit. V tuto chvíli jsi pro Paula jako záchranné lano, vlastně jsi jediný důvod, proč tady ještě je. Ty posloucháš vždycky, Lorno. Teď jdi zase natírat vrátka a my ti přivedeme Paula. Budete se spolu bavit, smát se a povídat si.“

„Víc mi říct nemůžeš, Eliáší?“ prosila jsem ho.

„Ne, Lorno. Ty sama jeho budoucnost změnit nemůžeš. Svou úlohu musejí sehrát i další lidé.“

To byl případ, a vídám takových mnohem víc, kdy série malých událostí může vytvořit jednu velkou. A proto kdykoli vám andělé napovědí, abyste udělali něco malého, třeba jenom abyste se na někoho usmáli nebo někomu řekli, že si vede dobře, měli byste to udělat, i když se to v té chvíli může zdát bezvýznamné. Je zřejmé, že i ze zdánlivě nedůležitých věcí se z určitého odstupů mohou stát věci zásadního významu.

Pokaždé, když jsem pokračovala v práci na vrátkách, dorazil i Paul. Ať to bylo v kteroukoli denní dobu – dopoledne, pozdě odpoledne nebo večer – Paul se vždycky objevil a pomáhal mi. Zeptal se mě, jestli smí pozvat Christophera, aby s ním o jeho narozeninách šel na ryby. Odpověděla jsem, že Christopher určitě bude šťastný, ale že se musejí domluvit až na neděli – den po Paulových narozeninách – protože o sobotách chodí na brigádu. Paul mi vykládal, jak to naplánovali – že půjde celá rodina. Hrozně se těšil. Děkoval mi za to, že pustím Christophera s nimi. Prohlásila jsem, že mu tedy dávám Christophera na starost, ať na něj dává pozor a ať nachytají spoustu ryb, že si je uděláme v pondělí k večeři. Paul se smál a slíbil, že se vynasnaží.

Když Christopher přišel ze školy domů, řekla jsem mu o pozvání na Paulovy narozeniny. Christopher měl velkou radost, hned si začal chystat rybářské náčiní a připravil si ho do předsíně. Když jsem příště natírala vrátka, zase přijel Paul. Do jeho narozenin zbývalo jen pár dní a už se nemohl dočkat. Společně jsme natírali a Paul pak spokojeně zamířil k domovu. Dívala jsem se za ním, jak jede po silnici. Viděla jsem i jeho anděly, pořád stejní; drželi se mu nablízku, chránili ho a byli připravení ho zachytit.

Paula už jsem nikdy neviděla. Za den či dva Christopher otočil klíčem v zámku v předsíni a vešel do kuchyně. Byl hrozně rozrušený, a ještě než řekl jediné slovo, věděla jsem, že jde o Paula. „Mami, Paul dneska ráno umřel. Byla to tragická nehoda. Pořád tomu nemůžu uvěřit. Měli jsme jet o jeho narozeninách na ryby; snad bychom měli k nim zajít.“

Byla jsem zničená; přišlo mi to nespravedlivé. Utěšovala jsem Christophera a objala jsem ho. Řekla jsem, že musíme Paulovy rodiče zatím nechat v klidu.

Druhý den večer jsme s Christopherem zašli k Paulovým rodičům; bylo tam i plno dalších lidí. Dostali jsme čaj a Paulův tatínek si pár minut pohovořil s Christopherem. Pak jsme se rozloučili a odešli domů. Na zpáteční cestě mi Christopher řekl: „Mami, to bylo tak strašně divné, že tam Paul nebyl; ten dům mi bez něho připadal prázdný. Paul mi vždycky bude chybět.“

Vím, že ti čtyři krásní andělé vzali Paula rovnou do nebe i s jeho rybářským prutem a podběrákem na nosiči jeho kola. Vím, že Paul v nebi hodně rybaří.

Asi půl roku po Paulově smrti při jedné z čím dál vzácnějších chvil, kdy bylo Joeovi natolik dobře, že vstal, vydal se s Christopherem, kterému bylo v té době už patnáct, do Dublinu. Chtěl se v jedné hospodě v centru setkat se svým dávným přítelem Mattem. Christopher mi pak vyprávěl, že v hospodě bylo špatné světlo a strašně plno a taky rámus. Christopher se držel blízko otce, protože chlapi v hospodě začínali být dost neurvalí. Tatínek se setkal s Mattem a všichni tři si pak začali razit cestu ke dveřím.

Někdo do někoho strčil a vypukla pranice. Christopher říkal, že měl nahnáno. Někteří muži vyšli za Christopherem, Joem a Mattem na ulici a chtěli se rvát; jeden z nich držel v ruce rozbitou láhev. Joe jim řekl, že o žádnou rvačku nestojí, a šli dál. Jenže ti chlapi do nich najednou začali strkat. Christopher dostal opravdu strach. A zničeho nic prý ucítil, že je u něho Paul. Řekl mi: „Mami, vím to jistě, že tam byl, úplně jako by tam byl ve skutečnosti, jako jsi tu teď ty a já. Odstrčil ty chlapy a nás postrčil dopředu. Cítil jsem, že Paul chrání mě i tátu. Nikdy v životě jsem neměl takový strach jako z těch chlapů z hospody, ale když jsem ucítil, že Paul je s námi, věděl jsem, že se nám nic nestane.“

Řekla jsem Christopherovi, aby si pamatoval, že Paul mu bude vždycky nablízku, kdykoli bude potřebovat jeho ochranu. Mnohokrát jsem v dalších letech na Paula myslela a děkuji mu, že chrání Christophera místo mne. Děkuji mu, že si zapamatoval, jak jsem ho tehdy poprosila, aby na něho dával pozor.

Každý den, když jsem přišla z nákupu, udělala jsem Joeovi šálek čaje, posadila se k němu a povídali jsme si. Jednoho dne měl Joe pro mě zvláštní historku. Viděla jsem Joeova strážného anděla, jak sedí hned vedle něho, a spoustu dalších andělů, kteří seděli na posteli. Všichni se na Joea dívali a čekali, co bude vyprávět.

„Lorno, tomu nebudeš věřit,“ začal. „Dneska, když jsi byla venku, vhopkal do místnosti duch dítěte, byla to malá holčička. Mohly jí být asi tři roky, měla světle hnědé vlásky, dlouhé a rozčuchané. Vypadala špinavá, jako kdyby si hrála v blátě, a v ruce měla bábovičky z bláta. Stála zrovna tam, kde sedíš, a řekla: ‚Tati, pojď si se mnou hrát. Pak se otočila a zase odhopsala z pokoje.‘“

Potěšilo mě to, ale byla jsem také překvapená! Věděla jsem, co to znamená. Čekali jsme další dítě. Vždycky jsme chtěli ještě jedno děcko, ale Ruth už bylo dvanáct a vzhledem k Joeovu zdraví bych tomu byla vůbec nevěřila. Byl to zázrak. Děkovala jsem Bohu a svým andělům.

Joe nikdy žádného ducha ještě neviděl. Připadalo mi to, jako by mu Bůh a andělé dovolili vidět něco víc, aby mu pomohli pochopit, že je něco víc než tělo.

Neřekla jsem Joeovi rovnou, že to, co viděl, znamená, že budeme mít dcerušku; jenom jsem mu dopřávala, aby se kochal tím potěšením, které cítil po zjevení krásného malého ducha. „Ale proč mi řekla tati?“ ptal se užasle.

Já jsem toho ducha viděla ještě dřív, než jsem otěhotněla. Dívka vypadala přesně tak, jak ji Joe popsal. Jednou, když jsem v kuchyni dělala Joeovi čaj a pak mu ho na podnose nesla, tahle dušička, tahle malá holčička vyhopsala ze dveří jídelny. Vypadala moc krásně a pak prostě zmizela. Jakmile jsem otevřela dveře do ložnice, Joe mi hned řekl, že tam ta holčička byla zase, říkala mu tatínku a chtěla, aby si s ní hrál.

Tentokrát jsem Joeovi řekla, co to znamená – že nám Bůh posílá ještě jednu dcerušku. Joe tomu nechtěl uvěřit. „To by Bůh do mě

musel nalít strašně moc životní síly, abych já dokázal ještě zplodit dítě. To by se musel stát opravdu zázrak!“

Ale brzy poté jsem zjistila, že jsem těhotná.

Jednoho dne jsem stála před zrcadlem. Kolem mě se objevili andělé a zlaté světlo. A najednou jsem uviděla, jak mi v břiše víří životní energie – ve všech barvách, nádherně modrá, smaragdově zelená, výrazně červená, temně fialová. Pak se ten vír rozevřel a já jsem uviděla malé děťátko, maličké jako zrnko prachu. Ten pohled mě naplnil prudkým citem, láskou k tomu nenarozenému dítěti.

Po dvanácti letech, která uplynula od narození Ruth, jsem si musela chvíli znovu zvykat na představu těhotenství. Všechno, co matka pro miminko potřebuje, jsem dávno rozdala, takže andělé měli spoustu práce, aby mi pomohli – hodně museli šeptat do uší mnoha lidem. Ale v době, kdy se moje holčička Megan v roce 1996 narodila, už jsem měla všechno, co je pro novorozeně třeba, a byla jsem velmi vděčná jak andělům, tak těm, kteří jim naslouchali.

Někdy je mi jasné, že práce andělů je těžká. O Vánocích toho roku jsme zase měli málo peněz. Jednoho večera právě před Vánocemi jsme seděli v kuchyni u stolu a večereli a najednou se ozvalo zaklepaní na dveře. Christopher šel otevřít a vzápětí se vrátil i s nějakým člověkem, kterého jsme neznali a kterému pomáhal nést obrovskou krabici.

Představil nám toho muže jako otce Toma, jednoho z kněží ze školy, do které chodil.

Otec Tom řekl: „Doufám, že si nemyslíte, že se vám chci vetřít do soukromí. Jedna třída si odhlasovala, že všechno vánoční pečivo, které se napeklo v hodinách vedení domácnosti, můžu dát nějaké rodině v Maynoothu, a slyšel jsem, že vám by se mohlo hodit. Přijdu ještě na Štědrý den s pečenou krůtou a šunkou. Nemusíte se bát, nikdo z té třídy neví, komu jsem to jídlo odnesl. Proto jsem přijel sám a doufal jsem, že tu bude Christopher, aby mi pomohl tu krabici odnést.“

Poděkovala jsem mu a pozvala ho na čaj. Když jsem čaj připravovala, otec Tom, Joe i děti začali vyndávat jídlo z té krabice. Bylo tam snad všechno, nač jen člověk může pomyslet, tolik jídla, a všechno jako domácí. Ani se mi tomu nechtělo věřit. Udělala jsem čaj a děkovala Bohu a andělům. Když jsem otci Tomovi podala šálek

čaje a nakrájela jeden výtečný koláč s jablky, podívala jsem se na děti a viděla jsem, jak jim září oči. Obrátila jsem se na otce Toma s otázkou: „Jak jste to věděl?“

Otec Tom odpověděl, že jenom slyšel, že na tom nejsme moc dobře, ale nic víc. Pohlédla jsem přes stůl na Joea; zavrtěl hlavou. Věděla jsem, že nechce, abych otci Tomovi řekla, jak vážně je nemocný. „Děkuji vám, že jste naslouchal svým andělům,“ řekla jsem. „A děkuju vaší třídě za tu hojnost, kterou jste nám přinesl.“

Na Štědrý den přijel otec Tom s největším krocanem, jakého jsem kdy viděla, a s nádhernou šunkou. Když jsme pak o Vánocích seděli u krbu, Joe se ke mně obrátil a řekl, jak se stydí, že se o mne a o děti nedokáže pořádně postarat. Podívala jsem se na něho a řekla: „To přece není tvoje vina, že jsi byl tolik let tak nemocný.“ Snažila jsem se ho utěšit. „Ty sis to přece nepřál, abys byl nemocný. Takže nemá smysl o tom vůbec mluvit.“

Joe to už řekl mockrát i předtím, a něco podobného jsem taky slyšela od mnoha lidí, kteří jsou nemocní. Ačkoli jejich křehké zdraví není jejich vina, stydí se, že jsou pro svou rodinu jenom přítěží. Někdy jsem se Joea ptávala: „Proč jsi dneska tak rozzlobený?“ A on mi odpovídal: „Já se přece nezlobím na tebe ani na děti; zlobím se na sebe, že jsem nemocný, že se nedokážu o tebe a o děti pořádně postarat. Nic nesvedu.“

Usmála jsem se na Joea, jak jsme tam seděli o Vánocích u krbu, a ujistila jsem ho: „Když se cítíš dobře, pracuješ na zahradě, div nepadneš, a kdykoli můžeš, uklidiš mi kuchyni, což je skvělé, poněvadž přijdu z nákupu a vidím, že je tam čisto a pořádek. Děláš všechno, co můžeš. Tvoje děti i já tě máme moc rádi.“

Michael mi svěří, kdo ve skutečnosti je

Jednou večer jsem se cítila strašně, vyčerpaná a zatížená zodpovědností. Neustále jsem se modlila, prosila jsem Boha o zázraky pro lidi, kteří mě přišli požádat o pomoc. Bylo už pozdě, v domě klid, děti spaly a já jsem se také chystala do postele. Joea jsem nechala u krbu s šálkem čaje. Rozsvítila jsem lampičku na nočním stolku na Joeově straně a vlezla jsem do postele. Posadila jsem se s polštáři za zády, s koleny pokrčenými, obličej jsem schovala do dlaní a modlila jsem se.

Nevím, kolik času uteklo, když jsem uslyšela svoje jméno. Vedle lampičky na druhé straně postele stál anděl Michael a zářil jako vždy. Ale přece vypadal trochu jinak.

Anděl Michael je obvykle oblečený podle toho, jakou zprávu nese – pomáhá mi to, abych mu lépe porozuměla. Toho večera vypadal jako princ. Měl na hlavě zlatou korunu a jeho volná zlatobílá říza se zlatočerným pásem mu spadala nad kolena. V ruce držel svitek. Vlasy po ramena mu lehounce povlávaly, jakoby v mírném vánku. Na nohou měl opánky s řemínky křížem ovinutými kolem lýtek a na svršku každého opánku byl zlatý krucifix. Oči modré jako safír zářily a jeho úsměv byl nebeský. Celý svítil neuvěřitelným jasem.

„Lorno, Bůh slyší všechny tvé modlitby,“ řekl Michael. „Vyndej ze zásuvky pero a papír. Mám pro tebe vzkaz, modlitbu od Boha.“

Poslechla jsem, posadila jsem se v posteli s papírem a perem v ruce, Michael rozbalil svitek a četl tato slova:

*Modlitba tvých andělů léčitelů,
kterou ti přináší od Boha Michael, tvůj archanděl.
Vylijte svou léčivou moc, andělé,
rytířstvo nebeské, na mne
i na ty, které miluji.
Nechť na sobě ucítím paprsek
tvých andělů léčitelů
a světlo tvých uzdravujících rukou.
Nechť započne tvé uzdravování,
tak, jak Bůh dá,
Amen.*

Když Michael dočetl text ze svitku, poprosila jsem ho, aby mi to přečetl ještě jednou, ale pomaleji, protože jsem to nestihla všechno zapsat. Taky ten způsob vyjadřování mi přišel trochu zvláštní. Takhle já jsem mluvit neuměla, ale v téhle podobě jsem to dostala. Anděl Michael se na mě usmál, potom natáhl ruku a jedním prstem se mi dotkl čela. „Piš teď, Lorno,“ řekl.

Když mi pak anděl Michael přečetl modlitbu ze svitku znovu, nedělalo mi vůbec žádné potíže zapsat každé slovo té modlitby. Slova, která jsem tady napsala, jsou přesně ta, která jsem dostala, i když nám mohou připadat třeba zvláštní.

Michael mi řekl: „Tuhle modlitbu dávej každému, kdo k tobě přijde. Dostala jsi ji od samého Boha.“

Poděkovala jsem Michaelovi i Bohu jak za sebe, tak za všechny, kterým modlitba přinese dobrodiní.

Michael sklonil hlavu a zmizel.

Od první chvíle, kdy jsem před mnoha lety Michaela spatřila, tehdy v ložnici v Old Kilmainhamu, jsem věděla, že on je jiný, že je mnohem mocnější a silnější než ostatní andělé. Když mi bylo asi čtrnáct, svěřil se mi, že je ve skutečnosti archanděl, ale neměla jsem to nikomu říkat. Teprve oné noci, kdy mi předal onu modlitbu od Boha, abych se o ni podělila s ostatními, řekl mi, abych napsala: „... kterou ti přináší od Boha Michael, tvůj archanděl.“ Tím jsem se dozvěděla, že mám o něm mluvit jako o archandělovi.

Někdy, když se archanděl Michael objeví, září, jako by stál uprostřed slunce. V takových okamžicích mě to skoro oslepuje a musím ho poprosit, aby svou září trochu ztlumil. Už tento jeho jas ukazuje, že Michael je síla nám těžko pochopitelná a že dává naší planetě život jako samotné slunce.

Michael mi řekl, že archandělé jsou mezi ostatními anděly něco jako generálové; mají moc nad anděly i nad dušemi a všichni andělé je poslouchají. Archandělé vysílají anděly do všech částí vesmíru, aby vykonávali Boží vůli a přinášeli Boží poselství.

Archandělů je mnoho, mnohem víc, než se obecně soudí, a Michael je jeden z nejmocnějších. Michael je archanděl slunce, kdežto Gabriel je archanděl měsíce. Všichni archandělé jsou navzájem ve spojení: andělé obklopují Boha sedícího na trůně a jsou velmi mocnou silou, neboť ochraňují nebesa a zároveň sledují neustávající proces tvoření.

Na druhý den jsem Joeovi řekla, že mi archanděl Michael dal modlitbu od Boha. Joe ji začal přepisovat na aršíky papíru, abych ji mohla rozdávat lidem, kteří přijdou hledat pomoc. Později mi jeden přítel nabídl, že mi kopie modlitby zhotoví tiskem. Tuto modlitbu dodnes rozdávám všem, kteří mě přijdou požádat o pomoc, a mnoho lidí mi už řeklo, že jim „andělé léčitelé“ pomohli, když přednesli tuto modlitbu.

Všichni andělé mají uzdravující moc, ale existuje zvláštní skupina zvaná „andělé léčitelé“, kterou povolávají strážní andělé, kdykoli je někomu zapotřebí pomoci při uzdravování. Andělů léčitelů jsou mračna – vyskytují se ve všech velikostech, tvarech a podobách – a Bůh nám je neustále posílá na svět, přímo nás jimi zasypává. Nám stačí pouze požádat o jejich pomoc.

Musíme mít stále na paměti, že uzdravení se děje způsobem, který Bůh považuje pro nás za nejlepší. Někdy ani nerozpoznáme, že k uzdravení došlo, protože to nebylo takové uzdravení, o jaké jsme žádali – mohlo se odehrát v rovině emocionální nebo spirituální spíše než fyzické. Musíme si uzdravování bedlivě všimnout a rozpoznat je, když se nám ho dostalo. Někdy nám takové uzdravení může připadat jen nevýznamné – třeba někdo, kdo byl dlouho v depresi, se usměje nebo zasměje; možná někdo, kdo trpěl velkými bolestmi, se cítí o

něco lépe, nebo matka, která byla ve stresu a nedokázala zvládat situaci, je najednou plná spokojenosti a radosti.

Tito andělé léčitelé občas komunikují prostřednictvím dětí. Někdy se dítě může obrátit a říct něco, co má význam pro matku nebo jiného dospělého, a tím jim pomůže pochopit, proč jsou určité věci právě takové a ne jiné a jak by se daly zlepšit.

Jednou ráno – bylo to následujícího léta – za mnou přišla matka s dcerou. Dcera Sophie, které bylo něco přes dvacet, trpěla neustálými bolestmi paže a celého těla následkem dopravní nehody. Lékaři dělali vše, co bylo v jejich silách, a víc pomoci nemohli. Sophie trpěla bolestmi již několik let a matka byla velmi znepokojená. Dcera trvala na tom, abych nejdřív promluvila s matkou, a zatím seděla v naší malé předsíni a četla si nějaký časopis.

S matkou jsem mluvila asi půl hodiny, nakonec jsem se za ni pomodlila, požehnala jsem jí a poprosila anděly léčitele o uzdravení po všech stránkách. Také jsem jí dala modlitbu andělů léčitelů. Když jsme potom s matkou vyšly do předsíně za Sophii, ihned jsem viděla, že tam andělé už byli. Atmosféra byla mnohem jasnější a hřejivější a ve vzduchu vířilo cosi, čemu říkám vánek andělů léčitelů. Usmála jsem se, neboť jsem věděla, co se stalo.

Sophie seděla na židli a tvrdě spala. Matka ji jemně probudila a dcera se na nás omámeně podívala. Najednou se usmála a řekla: „Už mě nic nebolí. Všechny ty bolesti jsou pryč!“

Přitom vstala, otáčela se, pohybovala celým tělem mnohem volněji než předtím, ohýbala ruce i nohy a přesvědčovala se, že bolesti jsou opravdu tytam. Byla jako dítě, tančila a smála se čirou radostí, že má zase tělo, které nebolí.

„Lorno, cítím se fantasticky. Zdálo se mi, že jste mě uspala, a zatímco jsem spala, slétlo se kolem mne plno andělů a dotýkali se mě. Vyléčili mě.“

Vzala jsem ji do svého pokojíčku, abych jí požehnala a poděkovala Bohu i andělům za její uzdravení. Vždyť jsem jí ani nestačila dát modlitbu, a andělé léčitelé se hned pustili do díla.

Lidé mi někdy říkají, že jsou přesvědčeni o mém zvláštní spojení s Bohem a anděly; prý když mě požádají, abych já o něco poprosila, jejich přání bude splněno. Někdy mě to až děsí, že lidé mají ve mne tak velkou víru. Obávám se totiž, že Bůh jim pokaždé neposkytne

uzdravení, o které žádají, jestliže to tak nemá být. Víím, že Bůh vždycky nějaké uzdravení způsobí, ale někdy je lidé nerozpoznají, protože není takové, jak si představovali.

Třebas mi zavolá matka nebo otec dítěte, s nímž u mne předtím byli, a požádají mě, abych se modlila, protože jejich dítě jde toho dne na operaci. Vyprávějí mi, že se nad dítětem v nemocnici každý den modlí uzdravující modlitbu nebo že se tu modlitbu naučilo již i to dítě. Víím o jednom dítěti, které mělo onu modlitbu pod polštářem po celou dobu, co bylo v nemocnici.

Někdy mi také volají lidé a děkují mně i andělům za uzdravení.

* * *

Jednou v neděli ráno jsem se s dětmi právě vrátila z bohoslužby, když někdo zaklepal na dveře. Otevřela jsem a ke svému překvapení jsem uviděla na prahu stát nějakou starší paní. Omlouvala se, že přichází v neděli, ale byla celá uplakaná a já jsem neměla to srdce ji odmítnout. Pozvala jsem ji dál. Byla opravdu dosti stará a churavá; vlastně byla na smrt nemocná a měla strach z umírání v bolestech. Prosila Boha, aby učinil zázrak. Pomodlila jsem se za ni, požehnala jsem jí a dala jí uzdravující modlitbu. Odcházela mnohem spokojenější. Asi za šest týdnů mě zcela nečekaně navštívila zas. Omlouvala se a řekla, že mne zdrží jen minutku.

„Bůh učinil zázrak,“ řekla mi. „Seděla jsem na pohovce v kuchyni a bylo mi moc nedobře. Zničehonic jsem pocítila, že se v místnosti rozhostil veliký klid a mír. Vzhlédla jsem a uprostřed místnosti stál anděl. Byl oblečený celý v bílém a zdálo se mi, že se vznáší; zářil jako jasné světlo a usmíval se na mě. V následující minutě zmizel.“

To té ženě úplně stačilo; měla svůj zázrak. Tím, že jí Bůh dovolil spatřit toho anděla, jí daroval klid mysli a zbavil ji strachu z umírání. Stará paní řekla, že ví, že na svou nemoc zemřít musí, ale do té doby chce žít naplno; chce si života ještě užít a členům své rodiny dát najevo, jak moc je má ráda. „Teď už víím, že místo, kterému se říká nebe, existuje, Lorno, protože jsem viděla anděla,“ řekla. „Už nemám z umírání strach. Víím, že tam na mne bude čekat ten anděl. Až přijde můj čas, ten anděl si vezme mou duši a tady zůstane jen to staré vráscité tělo, které už nikomu k ničemu není, ani mně ne. Takže

už se smrti nebojím – a to je ten zázrak!“ Pamatuju se, že jsem se musela usmát způsobu, jakým to pronášela.

Skutečně už se nebála a úžasné na tom bylo, že se v jistém smyslu těšila na den, kdy k ní přijde anděl, aby si vzal její duši, až její tělesná schránka zemře.

„Nebylo by to krásné,“ přemítala, „kdybych se někdy, až přijde čas, mohla sama vrátit jako anděl a odvést duše svých drahých, které tolik miluji, do nebe?“

Ta stará paní se celá rozzářila a na rtech jí pohrával krásný úsměv. Společně jsme se pomodlily a ona pak odešla. Už jsem ji nikdy nespatriła.

Na jednu věc nesmíme zapomenout: že andělé, které nám posílá Bůh z nebes, nám mohou skutečně pomoci, když jim to dovolíme, když otevřeme srdce a vpustíme je do svého života. Nemusíme se bát; ke strachu není žádný důvod. Strach pocítujeme, protože nerozumíme andělům; strach pocítujeme, protože nerozumíme Bohu. Pamatujte si, že žádný anděl vám nikdy neublíží; mně žádný anděl nikdy neublížil a můžu vás ujistit, že neublíží ani vám.

Jednou v neděli, když byly Megan asi dva roky, jsme si vyjeli do Dublinských hor poblíž Sally Gap. Byli jsme kousek od cesty na opuštěném místě, které vypadalo rovné, rostla tam tráva, jenom sem tam ležel nevelký kámen. Když jsme začali sestupovat z mírného svahu, kamení přibývalo, a ještě o kus dál byly velké balvany a svah byl mnohem prudší – spíš jako útes, z něž vyrůstalo několik stromů. Z pokraje srázu jsme viděli krásné jezero. Jezero leželo mezi horami, na jeho břehu stál velký dům a na úbočí hory na opačné straně jsme viděli, jak se tam pase jelen.

Trochu jsme ještě sešli ze svahu, já jsem se posadila na balvan a Joe s Ruth vzali Megan ještě o kousek dál. Dívala jsem se za nimi, jak vedou Megan za ručičku každý z jedné strany. Lehla jsem si na balvan, na chvílku jsem zavřela oči a vyhřívala jsem se na sluníčku. I když den byl chladný, cítila jsem, jak slunce hřeje; i kámen byl vyhřátý. Za chvílku jsem uslyšela, že se Joe, Ruth a Megan vracejí, otevřela jsem oči a posadila jsem se. Dívala jsem se směrem k cestičce, ale dosud jsem je neviděla. Když se přiblížili, viděla jsem Megan uprostřed. Joe a Ruth ji zvedali a houkali ji mezi sebou.

Megan výskala radostí, jak se jí to líbilo, a za pomoci tatínka a starší sestřičky vyskakovala do výšky.

To, co se stalo pak, mě naplnilo nesmírnou radostí a potěšením: Zjevil se Meganin strážný anděl, poskakoval za ní. Chvillemi to vypadalo, jako by skrz Megan proskočil a tančil asi metr před ní. Meganin strážný anděl byl vlastně andílek, holčička asi osmiletá, s hnědýma očima jako talíře, veselá a půvabná. Byla bosa a nožkama se samozřejmě nedotýkala země. Měla dlouhé tmavé vlasy spletené do copu a zavázané oranžovým, červeným a zeleným koženým řemínkem. Ve vlasech měla červené píрко a uprostřed čela světélko ve tvaru hvězdy. Na chvíličku se mi zdálo, že jsem zahlédla její křídla. Byla oblečená ve zlatavé tunice neurčitého střihu bez rukávů. Meganin strážný anděl jen zářil; pohyboval se půvabně a lehce jako píрко.

Potom ten krásný andílek skočil zpátky do Meganina těla a zmizel. Jeho přítomnosti si nikdo jiný nevšiml a ti tři šli dál po cestičce ke mně.

Meganin strážný anděl vypadal úplně jinak než strážní andělé mých ostatních dětí – ti vůbec nevypadali jako děti, ale tenhle ano. Myslím si, že tento strážný anděl poroste zároveň s Megan. Když se teď rozpomínám, uvědomuju si, že první slovo, které Megan vyslovila, nebylo „máma“ nebo „táta“, ale slovo, jaké jsem jaktěživa neslyšela. Řekla jsem tehdy Joeovi, že mi andělé vyjevili jméno jejího strážného anděla, a poprosila jsem anděly, aby mi to jméno ještě zopakovali, abych ho mohla zapsat a jednou ho dát Megan, až bude trochu větší.

* * *

Když dělám domácí práce, pracuji na zahradě, dokonce i když jdu na nákup, vždycky se potichu modlím. Jednou večer jsem doma měla hodně práce, jak to tak v domácnosti bývá; dům jsem měla víceméně sama pro sebe. Joe i Megan už tvrdě spali. Ruth s kamarádkou u někoho hlídala děti, Owen někde sportoval a Christopher byl u kamaráda na druhém konci města. Venku už padla tma, ale z okna bylo vidět na pouliční svítilnu na rohu. Vychutnávala jsem si ticho v domě a těšilo mě, že jsem sama, a přece ne úplně sama. Začala jsem

vnímat poklidnou atmosféru; a tu došlo k nějaké změně, jako by se zastavil čas. Nebylo slyšet ani hlásku. Pohlédla jsem dolů na své ruce a všimla jsem si energie kolem, která blikala a jiskřila. Tato energie je zde stále, ale někdy je silnější a jasnější, většinou těsně před tím, než se má zjevit anděl. Ovšem pokaždé to tak není; někdy nepozorují nic zvláštního, a přece se něco stane.

Vyšla jsem z kuchyně s utěrkou v ruce a v hale jsem vrazila do bílého anděla v ženské podobě. Ta bytost mi řekla, ať jdu do obývacího pokoje, a zmizela. Když jsem otevřela dveře do obývacího pokoje, uviděla jsem stát u okna další andělskou ženu, ale mnohem mocnější a neobyčejně krásnou. Usmála se na mne. Byla úplně jiná než andělé, které jsem kdy viděla – předtím i potom. Už její roucho bylo nevidané – ohnivě rudé a zlaté – nikdy jsem takové oblečení neviděla. Na hlavě měla překrásnou korunu, z jejíhož středu vycházely miliony a miliony jemných, jakoby hedvábných nitek, spletených do šňůrek a splývajících jí po celém těle. Na každé šňůrce byly navlečeny démanty a další drahokamy všech barev. Tento krásný anděl měl oslnivá křídla jako ohnivé plameny, které se vlnily, a mezi jednotlivými pery jiskřily drahokamy. Viděla jsem všechno do nejmenších podrobností, a přece to stěží dokážu popsat. Ta bytost byla tak úchvatně krásná, že jsem musela na okamžik odvrátit oči, protože nebyly s to pojmout všechnu tu nádheru.

Její tvář životem přímo sálala. Byla dokonalá; modré oči zářily jako slunce, jenže mnohem intenzivněji. Jakými slovy by se to všechno dalo popsat? Když jsem do těch očí pohlédla, viděla jsem v nich něhu, soucit, mír a lásku, nic jiného o tom říct nedokážu. Věděla jsem, že ta andělská bytost, která přede mnou stojí, vidí úplně všechno. Jako by znala každíčkou částičku našeho vesmíru – něco zcela mimo naše lidské chápání.

Chvěla jsem se, že se ocitám v blízkosti tak mocné bytosti. Směla jsem pocítit její sílu a rozpoznat ji. Po mé pravici stál ještě jeden anděl. Uvědomila jsem si to, teprve když mi řekl: „Lorno, popojdi kousek do pokoje.“

Udělala jsem ještě několik kroků a nespouštěla jsem oči z té krásné andělské bytosti. Uvědomila jsem si, že se za mnou zavřely dveře. Ta úžasná bytost popošla ke mně, pousmála se a řekla: „Neboj se, Lorno.“

V tom okamžiku jsem uvnitř pocítila veliký mír a radost. Bytost se mě zeptala: „Víš, kdo jsem, Lorno?“

„Ne,“ odpověděla jsem.

„Jsem Královna andělů.“

„Jsi tedy Matka Boží?“ zeptala jsem se. Byla jsem ustrnulá, ale na jiné úrovni jsem věděla, před kým stojím; moje duše to věděla, ale moje lidská podstata byla zcela ořesena.

„Ano, Lorno,“ přisvědčila. „Jsem Královna nebes, Královna andělů, Královna všech duší. Neboj se, Lorno. Polož mi tu otázku, kterou máš na srdci.“

„Královno andělů,“ řekla jsem, „viděla jsem tě mnohokrát. Ty jsi ta matka s dítětem, kterou jsem viděla na nebi?“ Vzpomněla jsem si, že když jsem se jako dítě houpala na houpačce v Ballynumu, andělé mi ukázali její obličej.

„Ano, máš pravdu, Lorno,“ odpověděla.

„Mé jediné přání, Matko Boží, je, aby ses zjevila celému světu, aby tě každý viděl.“ Teď už jsem plakala. „Aby ustala všechna nenávisť a války. Aby přestala veškerá bolest, aby už nebyl hlad a zkáza, které působí války – ať už jsou vedeny kvůli hmotným věcem, kvůli náboženství, nebo touze po moci.“ Prosebně jsem na ni hleděla a po tvářích se mi koulely slzy. „Svět potřebuje zázrak.“

„Lorno, já jednou vejdu do lidských srdcí. Jednoho dne se zjevím a celý svět mě spatří tak, jako teď ty.“ Královna andělů se na mě usmála a z jejích očí zářila láska. Světlo, které ji obklopovalo jako ohnivé plameny, se mě dotklo, a v tu chvíli můj smutek zmizel.

Zeptala jsem se, jestli ji ještě někdy uvidím. Odpověděla mi, že ano, a zmizela.

Věřím, že se to ještě někdy stane. Královna andělů se lidem v minulosti již zjevila a zjevuje se na různých místech dosud, ale jenom malým skupinám. Já věřím, že jednoho dne se Královna andělů zjeví všem, ne jenom některým, a že to nebude pouze na prchavý okamžik, ale že se zdrží delší dobu, aby ji celý svět uviděl a poznal. Přijde, aby poskytla důkaz, který lidstvo ve své slabosti požaduje – a to bude počátek velké změny pro celé lidské pokolení.

Zjeví se zlý duch

Někteří lidé někdy dovolí, aby do jejich života vstoupil satan. Mohou to udělat zcela uváženě, se zlovolným záměrem, nebo z pocitů žárlivosti, hněvu nebo pod vlivem dojmu, že život k nim není spravedlivý. Satan se například často vetře k jedincům, kteří jsou v nějakém sporu kvůli majetku nebo poslední vůli. Rozsah, v jakém satan může poškodit duši, se různí; jeho vliv může někomu poskytnout zdánlivě skvělý život, ale životy těch, kteří jsou kolem něho, utrpí, a když se nic neudělá, duše toho člověka je nakonec zatracena.

Spirituální růst – opětovné spojení s Bohem a anděly a srdce otevřené Boží lásce a soucitu – je jediný způsob, jak zapudit satana. Andělé vám pomůžou, když je o to poprosíte. Tím prosebníkem ani nemusí být ta osoba, jíž se to týká: o pomoc může v modlitbě poprosit člen rodiny nebo přítel. A viděla jsem mnoho případů, kdy se to skutečně podařilo. Proto je radno si toto zapamatovat pro případ, že narazíte ve svém životě na zlo: modlitba od kohokoli, ať je jakéhokoli vyznání a pochází z jakéhokoli prostředí, může mít a také mívá značný vliv.

Lidé mohou spirituálně růst, aniž si to uvědomují; třeba si toho ani nemusejí všimnout. Třebas se za ně někdo pomodlil. Možná se někdy jako děti na něco ptali a po létech byli duchovně probuzeni. Setkávám se s mnoha lidmi, kterým se stalo právě toto.

Během let za mnou přišlo mnoho lidí, kteří byli do určité míry pod vlivem satana. Já to vždycky poznám, protože satan se neubrání, aby nějak nedal najevo svou přítomnost.

Jednou za mnou přišel jistý úspěšný irský podnikatel. Řekl, že vlastně neví, proč za mnou jde, ale že ho přesvědčil jeden jeho přítel, aby mě vyhledal – ačkoli tomu příteli to prý trvalo dva roky, než ho přemluvil. Řekl mi, že provedl nějaké strašné věci. Přiznal, že nikdy neuvažoval o tom, jak jeho činy mohou ovlivnit druhé; podle něho

existovala jen jedna osoba, na které záleželo – to byl on sám, a záleželo mu pouze na jedné věci – a to byly peníze.

Přesto se s ním něco dělo. Jeho dávní přátelé už ho neměli rádi a ani rodina s ním nechtěla mít nic společného. Ale já vím, že někdo se za něho modlil, a to byl důvod, proč za mnou přišel. Ptal se mě, jak to, že necítí žádné výčitky svědomí. Nějak tušil, že se nechová správně; věděl, že by měl pociťovat lítost, ale nesvedl to. Chtěl získat schopnost cítit lítost a výčitky a chtěl zase svou rodinu i přátele.

Seděl u mého kuchyňského stolu se založenýma rukama a říkal, že se chce změnit; nechtěl už být takový jako dosud. Hlavu měl skloněnou, ale viděla jsem, že má v očích slzy. Pak se mi ukázal zlý satanův duch.

Ten muž se trochu nakláněl nad stolem, opíral se o zkřížené paže a hlavu měl skloněnou, ale já jsem viděla, jak se zvedá jakýsi zkřivený obličej, jakoby z jeho hrudi, z nejhlubší hlubiny jeho bytosti, a obrací hlavu na stranu. Ten muž seděl naprosto klidně, jako by si to vůbec neuvědomoval. Ta pokřivená tvář, tvář zla, na mě hleděla a pošklebovala se mi. Tehdy – jako jindy, když vídám zlé duchy uvnitř lidí – jako by říkala: „Tentokrát jsem tě skoro doběhl. Málo chybělo a nechytla jsi mě!“

Z jakési zvláštní příčiny, které zcela nerozumím, se mi zlí duchové vřdycky předvádějí. A jakmile se ukážou, už vím, že satan zase prohrál a že Bůh a andělé zvítězili.

Pomodlila jsem se s tím mužem, požehnala jsem mu a dala jsem mu uzdravující modlitbu, uložil si ji do náprsní tašky. Následujících několik měsíců jsem se za něho neustále modlila.

Asi po roce se mi ozval telefonicky. Řekl mi, že se jeho život úplně změnil, že ta změna začala vlastně už ve chvíli, kdy ode mne odcházel, ale bál se přiznat si to. A teď se snaží odškodnit alespoň některé lidi, kterým ublížil. Také mi řekl, že jeho podnik prosperuje, ale nyní se mu daří vést ho poctivě. Doufá, že není příliš pozdě na to, aby poděkoval mně, Bohu a andělům. Připomněla jsem mu, aby nepřestával žádat anděly o pomoc a také aby jim nikdy nezapomněl za nic poděkovat, byť to byla jen maličkost. Modlím se za něho dodnes.

* * *

Jednoho dne, právě když jsem přecházela hlavní silnici cestou na nákup v Maynoothu, jsem uslyšel, jak někdo říká: „Zpomal, Lorno.“ Nikoho jsem neviděla, jenom nějaké světlo, ale poznala jsem, že je to Michaelův hlas. „Zahni do téhle uličky, ať si můžeme v klidu pohovořit.“ Zahнула jsem tedy doprava a šla jsem tou uličkou, až jsem si byla jistá, že mě z hlavní nemůže být vidět, a pak se mi Michael zjevil v lidské podobě, jak jsem předpokládala. Tedy opravdu v lidské podobě, až na to, že podle mne vypadal až příliš dokonale. Když jsem mu pohlédla do očí, uviděla jsem anděla.

„Až půjdeš do Maynoothu, chceme, abys po mostě přes kanál šla pomalu,“ řekl, „a dívala se po kanálu, kam až dohlédneš.“

„A proč?“ ptala jsem se. „Řekni mi to, než vejdu na ten most.“

„Lorno,“ pravil Michael, „v této chvíli nic nevíš o duši malého děťátka, o duši dítěte, které již bylo počato, ale dosud se nenarodilo. V okamžiku, kdy přejdeš most, se vaše dvě duše propojí. Také budeš vědět o jeho matce, ale ta bude pro tebe jenom jako duch, velmi nezřetelná.“

Měla jsem pocit, že se mnou mluví, jako bych byla malé dítě, jako bych nechápala.

„Michaeli, jsem dospělá žena, mám už vlastní děti,“ odpověděla jsem. „Nevím sice, o co jde, ale přijímám představu, že má dojít ke spojení té malé dušičky s mou duší. Půjdeš se mnou přes ten most?“

„Nepůjdu, Lorno. Musíš ho přejít sama. Jdi pomalu; na tom mostě bude jiný anděl, který ti pomůže pochopit, pomůže ti poznat duši toho děťátka, které roste v lůně své matky. Udělej, oč tě ten anděl požádá. Pokaždé, když půjdeš přes tenhle most, ten anděl tam na tebe bude čekat a půjde kus cesty s tebou. Jak budou měsíce ubíhat, tvoje spojení s duší toho dítěte bude sílit.“

Otočili jsme se a vrátili se zase tou uličkou, a když jsme došli na hlavní, anděl Michael zmizel. Podívala jsem se k mostu přes kanál a samozřejmě jsem tam už uviděla toho anděla, jak na mě čeká. Byl vysoký, štíhlý, elegantní, bílý jako sníh a zářil. Šla jsem pomalu, jak mi radil Michael, a jakmile jsem vkročila na most, okamžitě jsem ucítila spojení s tou dušičkou.

Anděl stál uprostřed mostu, a když jsem k němu došla, postáli jsme spolu. Díval se na mě s velikou něhou a láskou a pak řekl: „Jmenuji se anděl Arabia.“ Potom se dotkl mé ruky a já jsem se

otočila a podívala se na kanál. Všechno bylo jak skleněné; vůbec nic se nepohnulo, jako by to bylo jen namalované. Směla jsem se vcítit do té matky a poznat její lásku k nenarozenému dítěti, cítila jsem její slzy, mnoho slz. Po mostě někdo prošel vedle mě a pozdravil. Ze zvyku jsem odpověděla.

Přešla jsem most a pokračovala z kopce do města. Anděl šel celou cestu se mnou. Lidé i auta nás míjeli v obou směrech. Zašeptala jsem: „Na shledanou, anděli Arabio.“ Pak jsem šla nakupovat.

Jak čas ubíhal, dítě v matčině lůně rostlo a já jsem se dozvíдалa víc o duši toho děťátka, o lásce, kterou dítě vysílalo ke své matce, i o hluboké lásce, kterou matka cítila ke svému nenarozenému dítěti. I když jsem matku nikdy jasně neviděla – pořád mi připadala jako duch – věděla jsem, že existuje a těžce zápolí.

Přes ten most jsem chodila přinejmenším jednou denně, někdy i víckrát, a často jsem se vyptávala anděla Arabii, který chodil se mnou jako ve zpomaleném filmu: „Jak to, že to spojení, když jdu z kopce, není tak silné jako na mostě?“

Anděl Arabia mi nikdy neodpověděl. Jednou jsem mu řekla: „Někdy mám pocit, jako by ta matka a dítě byly na těch dvou polích za touhle zdí. Už mockrát jsem chtěla tu zeď přelézt a hledat je, ale vím, že tam nejsou, ani nikde poblíž kanálu. Nemůžeš mi říct něco víc?“

Ale anděl Arabia pouze odpověděl: „Až to bude nutné.“

Za ta léta s anděly jsem se už poučila, že ať se jich na něco vyptávám, kolikrát chci, nikdy mi nedají jinou odpověď než tu, kterou mi dali poprvé, a někdy neodpovědí vůbec. S andělem Arabiou jsem šla přes ten most víc než stokrát a často jsem mu kladla stejnou otázku, ale nikdy jsem neuslyšela nic jiného než: „Jestliže to bude nutné a až to bude nutné.“

Jednou ráno, když děti odešly do školy, jsem Joeovi řekla, že zajdu do města pro pár drobností, také pro něho v lékárně vyzvednu léky na předpis a vrátím se co nejdříve. Když jsem vyšla z domu, všimla jsem si, že se něco změnilo. Anděl Arabia na mě nečekal na obvyklém místě, ale stál na konci naší uličky na hlavní silnici, kousek od mostu. Všimla jsem si, že na pravé straně mostu je mlha, i když na mostě samém ne.

Došla jsem k Arabiovi a dál jsme šli spolu. Cítila jsem ticho, nevyřčená slova. Ráda bych promluvila, ale věděla jsem, že nesmím. Když jsme došli k mostu, uviděla jsem, že to, co jsem považovala za mlhu zakrývající vodu v kanále a břehy, jsou ve skutečnosti andělé! Celý prostor podél břehů kanálu, vedoucí k mostu, byl zastřený mléčně bílou mlhou plnou andělů; sněhobílých krásných andělů, jasných jako světlo.

Zůstala jsem stát, očarovaná krásou a podivností toho výjevu. Anděl Arabia se dotkl mé ruky. Slyšela jsem, jak andělé prospěvují jako jedním hlasem. Po celou dobu se pomalu pohybovali nahoru dolů v té mlze podél břehu kanálu. Někteří se otáčeli směrem ke mně a vzali mě na vědomí; anděl Arabia mi řekl, že se připravují. Slzy mi vstoupily do očí a v témž okamžiku anděl Arabia odtáhl ruku.

Když jsme pak šli z kopečka od mostu, měla jsem pocit, že se nohama ani nedotýkám země. Mlha plná andělů mi sahala po kotníky. Dole pod kopcem anděl Arabia řekl: „Už to nebude dlouho trvat.“

* * *

Rychle jsem nakoupila. Anděly kolem sebe jsem neviděla, ale věděla jsem, že tam jsou. Řekla jsem jim: „Chci se vás na něco zeptat.“ Ale nikdo se mi neozval. Uvažovala jsem o tom, že nazpátek domů nepůjdu přes kanál, ale když jsem došla do centra města, něco mě začalo táhnout doleva, takže jsem věděla, že se musím vrátit stejnou cestou.

Anděl Arabia už na mě čekal a zářil ještě víc než kdy předtím. Šli jsme spolu do kopce k mostu. Podívala jsem se na kanál a bylo mi jasné, že kdybych spadla do té mlhy, nedopadla bych na zem, ale jako do polštářů.

Představa polštářů byla svým způsobem také příprava na příchod děťátka, ale v té chvíli jsem to ještě úplně nechápala. Později jsem si uvědomila, že ta mlžná cesta, kterou položili andělé, je cestička pro duši toho děťátka. Anděl Arabia na ně čekal. Pokaždé, když jsem se přiblížila k mostu, uviděla jsem i mlhu, a svým způsobem jsem si uvědomovala, že andělé uvádějí tu dušičku na zem.

O pár dní později Joe poznamenal, že mu připadám nějaká nemluvná, jako bych byla duchem nepřítomná. Podívala jsem se na něho a řekla: „Myslím, že bys nepochopil, co se děje, i kdybych ti to řekla.“

„Tak schválně,“ vyzval mě.

Zkusila jsem to tedy, vyprávěla jsem mu něco o andělovi u mostu i o dušičce dítěte a o jeho matce. Poslouchal pozorně a pak mi řekl, že mu to připadá příliš těžké k pochopení, ale že už se mě nebude na nic vyptávat. Poděkovala jsem mu a Joe mě objal.

Nevím, kde se to děcko narodilo, jestli jeho matka byla sama, nebo byl někdo u ní, jestli se narodilo v řádném termínu, nebo bylo nedonošené, ale jednoho březnového dne jsem prostě věděla, že je na světě.

Od toho dne jsem ztratila veškerý pojem o čase. Ať jsem byla kdekoli, neustále jsem cítila dotek anděla Arabii. Jeho přítomnost byla tak intenzivní, že jsem někdy přehlédla někoho, kdo šel proti mně, a vrazila jsem do něho. Anděl Arabia čekal bez hnutí uprostřed mostu přes kanál a vznášel se mocnou silou. Když jsem se přiblížila k mostu, šel mi naproti, ale přitom se současně nad ním vznášel.

Jednoho dne jsem šla vyzvednout Ruth ze školy a už od domu jsem viděla, že anděl Arabia stojí na konci uličky. Ukazoval mi, abych přešla silnici. Uviděla jsem něco, co mi vzalo dech! Krásná dušička malého děťátka lezla po měkké a hladké cestičce, kterou mu andělé udělali. Vypadala, jako když leze, pohybovala ručičkami i nožičkami, ale ve skutečnosti ji andělé nesli. Viděla jsem, jak ji podpírají křídly. Andělů bylo všude kolem plno, lezli vedle ní po cestičce, pomáhali jí a hráli si s ní. Dušička děťátka byla velice spokojená; slyšela jsem, jak se směje. Srdce mi naplnila radost a zároveň jsem měla slzy v očích. A najednou jsem si uvědomila, že ta dušička jde do mého domu.

Dodnes nevím, proč si mě Bůh a andělé vybrali, abych byla svědkem tohoto malého zázraku, nebo proč dušička dítěte šla do našeho domu. Ale skutečně tam mířila. Pořád se blížila. Nevím, jak dlouho andělům trvalo urazit tu vzdálenost s duší děťátka, ale jednoho dne jsem se dozvěděla, že už jsou hodně blízko. Té noci jsem šla spát a ráno jsem se vzbudila normálně v šest. Šla jsem do kuchyně a tam zářilo oknem nádherné jasné světlo. Natočila jsem si

sklenici vody, a když jsem se otočila, ve dveřích stál anděl Arabia. Víím, že jsem se neměla lekat, ale stejně jsem se lekla – až dosud mě totiž zjevení anděla pokaždé zbaví dechu.

„Vrať se do postele,“ řekl anděl Arabia, „a přitul se k Joeovi, aby tam bylo místo ještě pro jednoho.“

Udělala jsem, jak mi řekl. Vtom jsem ucítila, jak duše toho děťátka vchází do domu. Když jsem už ležela v posteli, uslyšela jsem nějaký pohyb v předsíni. Nepřestávala jsem se modlit a prosila jsem, aby pro tu dětskou dušičku všechno dobře dopadlo. Ložnice se naplnila mlhou, to andělé proudili dovnitř.

Už byli na místě. Dětskou dušičku jsem sice neviděla, ale věděla jsem, že je na podlaze, obklopená anděly.

„Andělé, můžu se na posteli posadit?“ zeptala jsem se.

„Ne,“ odpověděli, „zatím se nesmíš podívat. Otoč se na svou stranu a přitiskni se ještě k Joeovi, ať je tam víc místa.“

Přitulila jsem se k Joeovi a on se mě rozespale zeptal, jestli je mi zima. Byla jsem trochu nervózní, aby se Joe v rozhodujícím okamžiku neprobudil, i když jsem vlastně věděla, že mu andělé nedovolí, aby se probudil úplně.

Ucítila jsem, jak andělé odhruňují příkrývky. Pak jsem ucítila na posteli nějaký pohyb a potom dušičku dítěte, ležící hned vedle mne. Bála jsem se pohnout, abych ji nezalehla nebo jí nějak jinak neublížila. Ucítila jsem na zádech dotek dětské ručky.

„Teď už se můžu otočit?“ zeptala jsem se.

„Ano,“ odpověděli andělé. „Pomalů a opatrně se otoč; duše toho děťátka leží vedle tebe.“

Otočila jsem se se strachem, abych ji nezamáčkla. „Pane na nebi,“ vykřikla jsem, protože jsem zapomněla, že Joe leží vedle. Hned jsem se chytila rukou za pus. Ale Joe se ani nepohnul. Přímou vedle mě ležela nádherná nahatá novorozená holčička. Byla zdravá a silná a hýbala ručičkami i nožičkami. Byla krásná a dokonalá, krev a mléko, vypadala jako skutečné lidské dítě, ale byla mnohem krásnější než jakékoli jiné miminko, které jsem kdy viděla. Dívenka byla přímo oslnivá, duch v jejím nitru rozsvěcoval to lidské tělíčko, které jsem směla spatřit. Po obou stranách postele stáli dva andělé a dívali se na ni. Byli to překrásní bílí andělé, oblečení v bílých splývavých řízách, které jim dokonale padly. Měli nádherné obličejy

jako z porcelánu, každý jejich rys byl jasně řezaný a zářili jako slunce. Oči se jim třpytily jako sníh a perutě křídel jako by se ve spirále dotýkaly světla nad jejich hlavami.

„Smím si na ni sáhnout?“ zeptala jsem se.

„Ne, dotknout se jí nesmíš, ale můžeš nad ní podržet ruce,“ odpověděli mi.

Natáhla jsem se a podržela jsem ruce nad dívenkou. V té chvíli otočila hlavičku a podívala se na mě. Očka byla plná života a zářila jasněji než hvězdy na nebi. Usmála se a v tu chvíli jsem slyšela, že řekla: „Pověz mamince, že jí mám ráda, a tatínka taky.“

Pak se oba andělé nad holčičkou sklonili a zvedli ji, ovinuli ji svými křídly a v záblesku světla zmizeli. Ložnice zase vypadala jako předtím.

Věděla jsem, že je po všem. Chválila jsem Boha a děkovala jsem mu.

* * *

Dopoledne jsem pak šla k řezníkovi Jimovi a všichni v krámě o něčem vzrušeně mluvili. Zeptali se mě, jestli už jsem to slyšela: Na břehu kanálu poblíž mostu se našlo tělíčko novorozeněte. Nikdo neví, kdo je matka, ani co se stalo, jen to, že tělíčko našel jeden člověk, který tam brzy ráno venčil psa. Uvědomila jsem si, že tělíčko se našlo ve chvíli, kdy andělé zmizeli z mé ložnice. Byl jsem ohromně šťastná. Nedokážu popsat štěstí, které jsem pocítovala, ale byla to velká radost a úleva, protože jsem věděla, že duše děťátka odešla do nebe a můj úkol je splněn.

Všichni místní byli z toho celí pryč; nikdo se nepamatoval, že by se tu něco takového kdy stalo. Byli otřeseni při představě, že mezi nimi žila nějaká mladá žena, možná studentka, která si myslela, že musí své těhotenství utajit.

Policie zahájila vyšetřování, ale myslím, že matku nikdy nenašli. Třebas jednou bude číst tyto řádky, a ať už byly okolnosti smrti jejího děťátka jakékoli, ať ta matka ví, že její dceruška ji milovala a že ve chvíli smrti nebyla sama – byli s ní andělé, stejně jako jsou se všemi dětmi, ať živými či těmi, kterým je souzeno umřít.

Lidé byli natolik dojatí smrtí toho děvčátka, že uspořádali sbírku a zakoupili hrob, aby děcko mohlo být řádně pochováno. Ještě než ji pohřbili, holčičce dali jméno. Bridget nyní odpočívá na hřbitově v Maynoothu.

Joeovi bylo stále hůř a hůř a utrpěl sérii menších mrtvic. Pokaždé ho vyděsily; někdy třeba na několik minut oslepl nebo byl zcela bezvládný. Chodilo se mu čím dál obtížněji a často upadl. Ačkoli jsem ho bedlivě hlídala a vždycky jsem se ho snažila zachytit, stejně byl samá modřina. Lékaři řekli, že se nedá nic dělat.

Andělé se mě snažili povzbuzovat. Jednou jsem se procházela po blízkém sídlišti, sluníčko pěkně hřálo, já jsem se dívala kolem, až jsem došla k plácku s trávnikem. Kluci tam hráli fotbal a lidé leželi na trávě a užívali si pěkného počasí. Všimla jsem si holčičky na invalidním vozíku. Byla schoulená do klubička a spala. Připadalo mi, že má tělíčko celé pokroucené, a byla strašně hubená. Její věk se dal těžko odhadnout, ale řekla bych, že jí bylo asi tak sedm let. Její matka seděla kousek opodál na zídce a bavila se se sousedkami.

Když jsem se trochu přiblížila, uviděla jsem, že dítě se jakoby rozjasňuje, i jeho vozík. Všechno najednou jako by strnulo a ztichlo; nemohla jsem uvěřit vlastním očím. Duše holčičky opustila její tělo, které dál sedělo jako spící v kolečkovém křesle. Z duše vyzařovalo světlo a vypadala přesně tak, jak ta holčička bude vypadat, až přijde do nebe: v každém ohledu dokonalá.

Před ní se objevili dva andělé a vzali ji za ruce – byly to také holčičky a zdály se přibližně stejně staré jako ona. Pak se zjevili další tři andělé, zase v podobě dívenek, a v bílých šatičkách, tak bílých, až přecházely domodra. Nedokázala jsem se pohnout, ustrnulá z toho, co vidím. Duše té nemocné holčičky vystoupila z jejího těla, aby si mohla pohrát s andělíčky. Hráli si na honěnou, ale nevzdalovali se moc daleko od invalidního vozíku. Pak se vzali za ruce a tancovali kolo kolo mlýnský. Slyšela jsem, jak se smějí; duše té holčičky byla šťastná a svobodná. Chtěla jsem se přiblížit, udělat krok, ale andělé mi nedovolili, abych se vůbec pohnula, ačkoli jsem se snažila ze všech sil.

Andělícci se pak s duší té dívenky posadili do kruhu na zelenou trávu kolem invalidního vozíku. Nemohla jsem se vynadívat; netušila jsem, co bude dál. Jeden andělíček se najednou dotkl stébla trávy, a

objevila se sedmikráska. Potom začali i ostatní andělíci pohybovat rukama kolem sebe, konečky prstů se dotýkali trávy a každé stéblo, kterého se dotkli, se proměnilo v krásný kvítek sedmikrásky. Najednou byl uprostřed zelené trávy bílý kruh sedmikrás, jako by je tam nasel, a uprostřed něj se smáli andělé a ta rozzářená dušička. Matka opodál byla pořád zabraná do hovoru a vůbec ničeho si nevšimla.

„Věnečky ze sedmikrásek!“ vykřikla ta dušička, když je andělíci začali plést. Ozdobili ji – dali jí je kolem krku, na hlavu jako korunku pro princeznu, kolem rukou a dokonce kolem kotníků. Ukázali jí, jak se věnečky dělají, a ona pak seděla s nimi a také vřela věnečky. V tom výjevu bylo tolik lásky a něhy, že jsem cítila, jak mi po tvářích tečou slzy radosti a štěstí. Dívala jsem se na holčičku, která obdivovala svůj výtvar. Obličejík jí zářil jako sluníčko.

Potom ji andělé vzali do náruče, zvedli ji a odnesli k invalidnímu vozíku. Jí to zřejmě nevadilo. Duše se zlehka položila a vklouzla zpátky do lidského těla, které po celou dobu spalo.

Andělci zmizeli tak náhle, jako se objevili, a světlo pohaslo. Holčička na vozíku se pohnula. A já jsem málem upadla, protože mě andělé pustili, takže jsem se zase mohla hýbat. Všechno kolem znovu ožilo. Slyšela jsem ptačí zpěv, cítila vánek a viděla lidi. Když jsem od té holčičky odcházela, ohlédla jsem se po její matce a pomyslela jsem si, jak je ta žena šťastná, když má v rodině tak čistou duši.

Joe

Ke konci života se Joe již stěží rozpomínal, kde je a kdo je. Někdy nepoznával mne ani děti. Ty si však toho naštěstí zřejmě nevšimly. Sedávala jsem s ním a hodně jsem na něho mluvila, vyprávěla, snažila jsem se mu pomoci, aby se na leccos rozpomněl. Zoufale jsem si přála, aby s námi byl pokud možno při smyslech co nejdéle.

Skoro každé dopoledne jsem chodila do města – vždycky bylo něco zapotřebí – a když jsem se vrátila domů, ze všeho nejdřív jsem nakoukla k Joeovi, který ležel v posteli, abych se přesvědčila, že je v pořádku. Pak jsem pro nás pro oba udělala čaj, posadila jsem se na malou stoličku k posteli a povídala jsem si s ním.

Jednou dopoledne jsme taky takhle spolu seděli, mluvili o všem možném a Joe najednou povídá: „Víš, Lorno, ležím tu v posteli od rána, co jsi odešla, a snažím se vzpomínat na minulost, co jsme prožili, na naše děti. Někdy mě vyděsí, že ani nemůžu poznat, kde jsem.“

Kolem bylo množství andělů jako vždycky. Najednou všichni andělé, kteří do té chvíle seděli na posteli, zmizeli, zůstal tam jenom Joeův strážný anděl. Zdálo se mi, jako by Joea podpíral a jako by tam vůbec nebyla postel, přestože Joe v posteli ležel. Byl trochu zmatený.

„Drž se mě za ruku,“ řekla jsem mu, „a já ti pomůžu, aby ses rozpomenul.“

Joeův strážný anděl ho podepřel zezadu a zvedl nad něho ruku. Ze své dlaně nalil Joeovi světlo vzpomínky. Toto světlo, bílá hmota podobná šlehačce se stříbrnými jiskrami, zdánlivě vytékala z ruky strážného anděla a temenem vstupovala do Joeovy hlavy. Plynula neustále a nezastavila se, dokud jsme spolu hovořili.

Společně jsme vzpomínali a já jsem byla překvapená, na co všechno se Joe rozpomněl, když jsme tam spolu seděli. Mluvil o dni, kdy byl náš syn Owen u prvního svatého přijímání. Pak si za peníze, které tehdy dostal, koupil nové kopačky. Owen, který fotbal miloval,

měl až do té doby vždycky jenom kopačky z druhé ruky, a tentokrát si koupil nové. Joe se smál, jak si Owen zkoušel jeden pár za druhým, zkoumal ceny a nakonec se pro jedno rozhodl. Byl na ně moc pyšný.

Joeovi se při té šťastné vzpomínce zarosily oči.

* * *

Joea moje vztahy k andělům vždycky znervózňovaly; i když jsem mu o nich hodně vyprávěla, stejně měl pořád strach, že mě od něho odvedou. Jelikož byl nemocný, připadal si mnohem bezbrannější. Míval také obavy, když věděl, že má za mnou někdo přijít – zejména tehdy, když mu bylo mimořádně nedobře nebo slabo. Někdy třeba říkával: „Oni mi tě berou. Já tě potřebuju víc než oni.“ Srdce mě kvůli tomu bolelo, ale věděla jsem, že to, co dělám, dělat musím.

Zvláště se pamatuju na jistého muže a jeho manželku, kteří za mnou přišli, protože žena byla smrtelně nemocná a oba byli zoufalí. Manžel si strašně přál, aby jeho žena žila, kdežto ona byla smířená s tím, že musí zemřít, a naopak cítila potřebu spirituálního růstu. Chodívali dosti často, někdy i neohlášení. Joe to těžko snášel a říkával: „Vždyť já taky umírám.“ Ale i když to tvrdil, myslím, že tomu nevěřil; Joe ve skutečnosti nepřijal fakt, že už nebude dlouho naživu.

Jak čas běžel, konvenční medicína už pro tu ženu nedokázala udělat nic jiného než tišit bolesti, a proto se, jako mnoho jiných, obrátila k alternativním, duchovním cestám. S podporou svých lékařů odcestovala do Brazílie. Věděla jsem, že to bude její poslední cesta, a ačkoli ji to fyzicky vyčerpá, bude to pro ni z duchovního hlediska velmi důležité. Lidé, kteří vědí, že umírají, se někdy chtějí více dozvědět o cestě své duše, protože jim to napomůže lépe pochopit smrt.

Její pobyt v Brazílii byl krátký, a když se vrátila, zesláblá z toho fyzického vypětí, její první kroky vedly ke mně. Přišla mi vyprávět o tom, co tam prožila, a žádala mě o další pomoc na své duchovní cestě. Její manžel seděl vedle mě v kuchyni, když hovořila, a také mi chtěl všechno vypovědět. Ona ho nakonec okřikla, ať ji nepřerušuje. Zoufale mi chtěla povědět všechno sama, aby tím v duchovním

smyslu ozdravěla a mohla zemřít v míru a pokoji. Když odcházela, objala jsem ji, protože jsem věděla, že už ji neuvídím. Jak potom šla dolů ze schůdků, spatřila jsem paprsek světla – její duše se obrátila a podívala se na mě – a já jsem viděla, že ta duše je dokonalá. Žena odešla domů, ulehla a již nevstala.

* * *

Andělé mi řekli, že Joeův čas se skutečně krátí, a já jsem se s nimi neustále vadila, ať mi neříkají věci, které nechci slyšet. Jednou jsem šla z obchodu, nesla jsem nákup, a tu se přede mnou zjevil anděl, obklopený množstvím ptáků. „Jdi pryč!“ zavolala jsem.

Anděl zmizel, ale ti ptáci ne. Byli to ptáci nejrůznějších druhů – vrabci, červeny, kosi, i větší ptáci jako kavky a vrány. Léтали kolem mne, skoro se mě dotýkali křídly. Mávala jsem rukama, abych je zahнала, a oni nakonec odletěli. Tomu jistému andělovi jsem začala říkat Ptačí anděl.

Ptačí anděl byl krásný, velice vysoký a elegantní, oblečený v bílé říze s dlouhými rukávy a zlatou šerpou v pase. Na krku nosil náhrdelník a na něm zavěšený velký, asi pěticentimetrový zelený safír. Měl zlatý obličej a bílé oči. Zjevil se mi pouze několikrát, ale před každým zjevením jsem vždycky viděla spoustu ptáků všech velikostí, kteří mě obklopili a létali kolem mne v bezprostřední blízkosti.

Kdykoli mohl, Joe si rád poseděl aspoň chvíli u krbu a někdy se s mou pomocí vydal na procházku až k brance. Jednou večer, jakmile jsme vyšli z domu, se slétli ze všech stran ptáci, létali Joeovi kolem nohou, klovali do kamínků a někteří se usadili na brance a čistili si pírka.

„Odkud se všichni ti ptáci berou?“ divil se Joe. „Nikdy jsem jich tolik pohromadě neviděl.“

Ukázala jsem prstem. „Jsou tady proto, že nedaleko od nás stojí Ptačí anděl,“ řekla jsem.

Joe ho samozřejmě neviděl, ale oči mu zazářily. Usmál se na mě a řekl: „Toho Ptačího anděla mám rád.“ Pak jsme se otočili a šli zpátky k domu.

Mluvili jsme o tom, jestli by Joe měl jít do nemocnice, nebo zůstat doma. On říkal, že by pro mě i pro děti bylo jednodušší, kdyby byl v nemocnici a umřel tam, že nechce být pro nás přítěží. Ale já jsem mu řekla: „Joe, ty nejsi žádná přítěž. Mám tě ráda a děti tě také milují. Nechceme, abys umřel v nemocnici. Chceme, abys zůstal s námi tady doma.“

Několik dní předtím, než Joe zemřel, k nám kolem poledního přišel doktor a Joeovi řekl, že by asi měl jít radši do nemocnice. Zeptala jsem se doktora: „Když teď Joe půjde do nemocnice, jaká je šance, že se ještě vrátí domů?“

„Je víc než pravděpodobné, že se domů už nevrátí,“ odpověděl lékař.

Podívali jsme se s Joem na sebe a řekli jsme: „Ne.“ Joe doktorovi řekl, že jsme spolu mluvili o tom, jestli má umřít doma, a dodal: „My už jsme se rozhodli.“

Když jsem se podívala na lékaře stojícího u postele, viděla jsem jeho soucit a pochopení. „Můžete mi zavolat kdykoli, ať je to ve dne nebo v noci. Na čase vůbec nesejde,“ řekl.

Na druhý den mi Joe povídal, že by měl rád k večeři vepřový řízek, tak jsem zašla k řezníku Jimovi pro maso. Jim věděl, že Joe stůně, a řekl: „Je mi líto, ale vepřové řízky nemám.“ Šel dozadu, a když se vrátil, slíbil, že je bude mít na druhý den.

Večer Joe řekl, že by se rád trochu prošel, tak jsem mu pomohla dojít k brance. Byla jasná noc, na obloze svítilo plno hvězd, ale bylo hodně chladno. Když jsme se zastavili u branky, zase se zjevil Ptačí anděl a postavil se nalevo u pouliční lampy na trávníku proti domu. Joe odpočíval a opíral se o branku.

„To je ale krásný večer,“ řekl.

Otočila jsem se zase k lampě a viděla jsem, že Ptačí anděl zmizel. Najednou mou pozornost upoutal světelný záblesk na noční obloze napravo. „Joe, podívej se!“ zvolala jsem.

Joe se otočil a podíval se směrem k domu. Ze tmy naproti nám vylétl krásný bílý pták, a jak se blížil, byl čím dál jasnější a zřetelnější. Letěl nízko a každou vteřinou se přibližoval a rostl. Byl jasně bílý a viděli jsme zřetelně každíčké jeho pírkó. Byl to úchvatný pohled.

„To je bílá sova!“ vykřikl Joe.

Už jsme si mysleli, že do nás vrazí, a přihrčili jsme se, ale sova nám přeletěla nad hlavami a zamířila do světla pouliční svítilny. Ta se nesmírně rozzářila – když teď o tom přemýšlím, vím, že to nebylo obyčejné světlo. Viděli jsme zřetelně, jak sova tím světlem proletěla a zmizela.

„To byla krásná podívaná!“ řekl Joe okouzleně. „Ta sova byla tak veliká a tak úžasně bílá. Kampak asi odletěla? Jak vletěla do toho světla, ztratila se. Vypadalo to, jako by to světlo najednou vybuchlo a pak zmizelo.“

Usmála jsem se na Joea a řekla, že krátce předtím jsem u vedlejší lampy viděla stát Ptačího anděla a že se proměnil v bílou sovu, aby ho Joe mohl vidět.

Byli jsme venku déle než normálně a Joeovi už se třásly nohy. Pomohla jsem mu do domu a zpátky do postele. Přinesla jsem mu šálek čaje a Joe mi řekl, ať se posadím k němu, že mi chce něco říct.

Otevřel zásuvku nočního stolku, vytáhl obálku a podal mi ji se slovy: „To máš k narozeninám. Zítřejší den je pro tebe i pro Ruth významný. Obě máte narozeniny.“

Zmateně jsem se dívala na obálku.

„Otevři ji!“ přikázal mi Joe.

Vlastním očím jsem nemohla uvěřit. V obálce bylo celých sto liber!

„Kde jsi přišel k tolika penězům?“

Joe mi řekl, že je šetřil hrozně dlouho.

„Já jsem ti to nikdy neřekl, Lorno, ale ti lidé, co k tobě chodili, mi někdy vnutili nějaké peníze, jako že na cigarety. A já jsem je šetřil. Chci, abyste si zítra s Ruth zajely do Dublinu a daly si tam někde oběd. A ty si kup ten prsten, který ti už tak dlouho slibuju.“

Joe měl samozřejmě na mysli prsten jako náhradu toho zasnubního, který kdysi ukradli ze zastavárny. Tenkrát mi slíbil, že mi koupí jiný, a teď to tedy chtěl splnit, ale za jakých okolností! Už asi před šesti nedělemi mi Joe řekl, že se vynasnaží zůstat naživu do narozenin Ruth, a teď jsem pochopila ten důvod.

Objala jsem ho a políbila a pak jsem šla do ložnice k Ruth a řekla jí, že na druhý den ráno pojedeme do Dublinu, abychom oslavily její šestnácté narozeniny, a já že si koupím prsten. Ruth se rozběhla do otcovy ložnice, taky ho objala a dala mu pusku.

Ráno jsme s Ruth šly na autobus a odjely do Dublinu. Nejdřív jsme si skoro uchodily nohy, ale nakonec jsme našly takový prsten, jaký jsem hledala, v jednom malém klenotnictví v O'Connellově třídě, a pak jsme šly na oběd. Když jsme seděly u stolu a povídaly si, Ruth mi řekla, že by chtěla večer odjet s kamarádkou a s jejími rodiči na víkend.

„Mami, myslíš, že se to hodí, abych jela na víkend pryč? Já jsem se na to ohromně těšila, ale teď nevím, kvůli tatínkovi.“

„Jen jeď a krásně si ten víkend užij,“ řekla jsem. „A tatínkovi to neřekneme, že budeš na víkend někde jinde, protože by ho to jenom rozrušilo.“

Ten den jsme se měly báječně, ale já jsem měla o Joea starost a každou chvíli jsem se zastavovala a volala domů, abych se přesvědčila, že je v pořádku. Telefon měl naštěstí u postele.

Když jsme byly v Dublinu, stalo se něco úžasného, o čem jsem se dozvěděla později. Megan, které byly v té době čtyři roky, si přišla s tatínkem popovídat, jak to často dělávala. Někdy seděla u něj na posteli a on jí četl, jindy seděla na podlaze a kreslila si. Toho dne mu řekla: „Pojď si se mnou hrát!“ – úplně stejně jako tehdy, kdy se mu zjevila ještě před svým narozením. Byla docela neodbytná, trvala na tom, aby ji šel pohoupat na houpáče. Jenom Bůh a andělé vědí, kde v sobě Joe sebral tu sílu, že se oblékl (což neudělal už několik týdnů), šel s ní ven a skutečně ji pohoupal na houpáče. Byl u toho Christopher, který měl za úkol na oba tak trochu dohlédnout, a ten stěží věřil vlastním očím. Megan i Joe se spolu smáli a hráli si asi deset minut a Joe si pak zase šel lehnout do postele.

Jakmile jsme se s Ruth vrátily do Maynoothu, zašla jsem k řezníku Jimovi pro ten vepřový řízek. Když jsem chtěla platit, Jim prohlásil: „To je na účet podniku! A pozdravujte Joea.“ Poděkovala jsem a pak jsme s Ruth spěchaly domů.

Toho večera byl dům plný andělů. Rozdělala jsem oheň v krbu v obývacím pokoji a pobíhala z jedné místnosti do druhé, jak jsem dělala řízek, vařila brambory, zeleninu a omáčku. Pak jsme seděli před krbem a večereli u konferenčního stolu a slavili narozeniny. Joe se jídla stěží dotkl. Říkal, jak se na ten vepřový řízek těšil, ale že nedokáže sníst víc než malý kousek. Všiml si, že Ruth se někam

chystá, a pořád se jí vyptával, kam jde. Řekla mu, že chce navštívit kamarádku, ale on byl z toho stejně celý rozčilený.

Když byla pak Ruth v kuchyni a chystala se odejít, zeptala se mě: „Mami, myslíš, že tatínek bude v pořádku?“

„Tatínek určitě chce, aby sis o svých narozeninách užila. Jen běž, a kdyby se cokoli stalo, tak ti ihned zavolám,“ odpověděla jsem.

Ruth ještě zaběhla za otcem, políbila ho a rozloučila se s ním. Její bratr Christopher přišel domů, vzal si večeri a šel se k nám posadit do obývacího ke krbu. Seděl a při jídle hovořil s otcem, pak ho objal a řekl, že se vrátí.

Když jsme s Joem osaměli, řekl mi: „Víš, nebylo to nic lehkého, zůstat naživu do vašich narozenin.“

„Já vím,“ odpověděla jsem. „Děkuju ti, to je nejkrásnější dárek k narozeninám, jaký jsem mohla dostat. A ten prsten se mi taky moc líbí. Co ještě bych si mohla přát?“

Objala jsem ho. Viděla jsem kolem něho všechny anděly a jeho strážného anděla, který se držel v bezprostřední blízkosti. Usmála jsem se pro sebe. Všimla jsem si, jak andělé přiměli všechny děti, aby se s tatínkem rozloučily zvlášť něžně. Když Christopher odcházel, potkal se v předsíni s Owenem, který zase přišel do obývacího pokoje a u krbu si povídal s otcem. Také se chystal ven. Po zbytek večera jsme s Joem zůstali sami.

Seděli jsme u krbu a trochu si povíдали a Joe pak vsedě usnul. Seděla jsem vedle něho a dívala jsem se na televizi. Kolem půlnoci Joe otevřel oči. Byl zmatený, nevěděl, kde je. Uklidnila jsem ho, že je všechno v pořádku a že je doma. Podíval se na mě a usmál se. „Měla by sis jít už lehnout, Lorno,“ řekl.

„Já počkám na tebe,“ odpověděla jsem.

„Jen jdi napřed,“ řekl Joe. „Chci si tu chvíli posedět ještě sám.“

Políbila jsem Joea, dala mu dobrou noc a šla jsem si lehnout. Přišel brzy za mnou do ložnice. Ani nevím, jak to, že dokázal jít, myslím, že ho nesl jeho strážný anděl. Když si lehl do postele vedle mě, Joe řekl: „Lorno, myslíš, že budu v pořádku? Myslíš, že se dožiju rána?“

Odpověděla jsem: „Nic se neboj, Joe. Já na tebe budu dávat pozor. To víš, že budeš v pořádku.“ Ale jeho strážný anděl zavrtěl hlavou.

V určitou chvíli jsem zřejmě usnula, přitulená k Joeovi. Náhle jsem se probudila. S Joem bylo zle. Místnost zářila světlem. Bylo tam plno andělů a duchů; mezi nimi jsem zahlédla svého otce, který stál u postele. Podívala jsem se Joeovi do očí a viděla, že jsou téměř vyhaslé. Nepoznal mě. Kolem něho již nebyla žádná záře.

Můj otec řekl: „Lorno, nech ho odejít. Víš, že už podruhé nesmíš žádat.“

Držela jsem Joea v náruči a oči jsem měla plné slz. Věděla jsem, že už Boha nesmím prosit, aby nechal Joea naživu; věděla jsem, že odpověď by zněla záporně. Položila jsem Joea zpátky na postel. Christopher byl někde venku s kamarády, ale zavolala jsem na Owena a ten okamžitě přiběhl.

„Váš tatínek umírá,“ řekla jsem mu. „Jeho čas se téměř naplnil.“

Owen okamžitě vyskočil na postel.

„Mami,“ hlesl a podíval se na mě. „Vím, že tatínek říkal, že ho máme nechat odejít, ale já to musím zkusit. Vždyť je to můj otec a já ho mám rád.“

Nechala jsem ho, aby to zkoušel. Owen seděl na posteli, volal otce, třel mu tváře a doufal, že ho přivede k vědomí. Neměla jsem to srdce mu říct, že tentokrát se mu to nepodaří. Bůh řekl ne a byli tam už všichni andělé a duchové, aby Joea odvedli do nebe.

Běžela jsem do kuchyně a zavolala sanitku. Děkala jsem všechno jako vždycky, když se Joeovi přitížilo. Zavolala jsem známému taxikáři a řekla mu, ať k nám zajede a cestou vyzvedne Christophera.

V tom Owen vykřikl: „Maminko! Tatínek přestal dýchat.“ Běžela jsem do ložnice a ve dveřích jsem se setkala s Joeovou duší a jeho strážným andělem. Joe vypadal krásně a jen zářil. Usmál se na mě, pak se ohlédl do ložnice po Owenovi a zmizel.

Přijela ambulance a odvezla Joeovo tělo. My jsme s Christopherem jeli za ambulancí do nemocnice taxíkem.

Z pohřbu si toho moc nepamatuju. Joeova smrt byla velká rána, i když jsem dlouho věděla, že žije jen na vypůjčený čas. Bůh způsobil zázrak a nechal Joea žít, a já jsem věděla, že podruhé už Boha o stejný zázrak prosit nesmím. Tenkrát mi řekl, abych ho už o nic takového nežádala, protože by stejně odpověděl záporně. Bylo pro mě nesmírně těžké Boha o to neprosit. Nechtěla jsem nechat Joea

odejít, ale věděla jsem, že musím. Vím, že každý den dohlíží na mě i na děti, a stále mu děkuji za jeho lásku, vlídnost a něhu.

Ten prstýnek, co jsem si vybrala k narozeninám, jsem nosila ještě asi dva týdny po Joeově smrti. Pak jsem ho sundala a už nikdy jsem si ho znovu nevzala.

Nebeské pírkó

Brzy po Joeově pohřbu jsem zase začala přijímat lidi a pomáhala jim s jejich problémy. Svůj soukromý život jsem vždycky oddělovala od práce, o niž mě žádal Bůh i andělé. Lidé, kteří za mnou chodili, většinou nevěděli o ztrátě, která mě potkala. Někteří se to však dozvěděli a byli nesmírně laskaví. Dostávala jsem písemné projevy soustrasti od lidí, kteří za mnou přišli – ačkoli sami měli vlastní problémy.

Bylo to pro mě těžké období, ale pomáhaly mi dlouhé procházky po areálu Maynoothské koleje. Chodívala jsem kolem, zašla do kostela, procházela jsem se po dlouhých kolejních chodbách, dívala jsem se na obrazy mladých mužů, z nichž se stali kněží. Často jsem hovořila s Joem a ptala jsem se ho, jak se mu daří. Vyprávěla jsem mu o dětech, jak si vedou, a smála jsem se s ním a říkala: „Já vím, že ty stejně víš, co dělají!“ Cítila jsem, že jde vedle mne. Jednoho dne, bylo to už několik měsíců od Joeovy smrti, mi bylo obzvlášť těžko. Přijala jsem toho dne několik lidí, a některé z nich trápily opravdu vážné problémy – měli vážně nemocné děti a ocitli se navíc v tíživé situaci. Když odešli, byla jsem úplně vyčerpaná a nešťastná, tak jsem šla ven a zamířila ke koleji. Vždycky jsem počkala, než jsem prošla branou areálu, a teprve tehdy jsem začala k Bohu mluvit o věcech, s nimiž za mnou ti určití lidé přišli, o jejich utrpení a bolesti a také o jejich radostech. Mluvila jsem o všech světových problémech. Zeptala jsem se Boha: „Nemůžeš udělat zázrak?“

Onoho dne jsem byla zvlášť sklíčená a svému strážnému andělovi i Bohu jsem toho nedokázala říct moc. Řekla jsem jim, že se cítím opravdu skoro na dně.

Na ten den se pamatuju dodnes, jak jsem chodila po kolejním areálu a cítila studený vítr. Déšť mě bičoval do tváří. Neměla jsem rukavice a zábly mě ruce, tak jsem si je strčila do kapes a v jedné jsem nahmatala malou modlitební knížku. Musela jsem se vyhýbat

výmolum na cestičkách vzadu za kolejí, protože byly plné dešťové vody a spadaneho listí. Potkala jsem jednoho kněze, kterého jsem tam často vídala, jak se tam prochází a odříkává modlitby. Usmála jsem se a šla dál. Na jiné cestičce jsem viděla běhat matku s kočárkem. Vždycky kousek uběhla, na chvíli se zastavila, kousek pokračovala rychlým krokem a pak se zase dala do běhu.

Zašla jsem za zatáčku jedné z cestiček. Po pravici jsem měla vzrostlé stromy a nalevo se rozkládala plocha zeleného trávníku a hřbitov s velkým křížem. Když jsem mijela hřbitov, právě jsem hovořila s Bohem o svých pocitech. Řekla jsem: „Mám dojem, že takhle už nemůžu dál. Můj Bože, já opravdu potřebuju pomoc od Tebe i od andělů. Jestli mi nepomůžete, vážně nevím, jestli dokážu pokračovat.“

Zahnula jsem opět doprava a přímo přede mnou se vynořila stará kolejní budova, obrácená průčelím ke mně. Viděla jsem ji úplně zřetelně. Vzápětí se přihodilo něco hrozně zvláštního. Jak jsem se dívala ke koleji, přímo nad tou krásnou starou budovou, vysoko a v dále, se najednou na nebi objevilo plno andělů. Byli hrozně daleko. Nejdřív jsem nevěděla jistě, jestli jsou to andělé. Pořád jsem se dívala tím směrem a říkala si: „Ale co jiného by to mohlo být?“ Když se však přiblížili a vznášeli se nad kolejí, už jsem vůbec nepochybovala. Byli čím dál větší, nakonec přímo obrovští. Snесли se dolů a ještě se přiblížili. Vypadali nesmírně krásně – celí bílí a zlatí. Měli mohutné perutě, silné a tak nádherné, až mi to bralo dech. Současně jsem se smála i plakala a celá jsem se roztřásla.

„Opravdu jste mi darovali něco výjimečného!“ řekla jsem. „Pozvedli jste moje srdce a povzbudili ducha. Teď si uvědomuju, že bez ohledu na to, jak zlé mohou být okolnosti, vždycky existuje důvod k životu na této zemi – důvod proč žít, důvod k radosti a štěstí. Teď vím, že i naše slzy mají svůj význam!“

Po celou tu dobu jsem pokračovala v chůzi, totiž měla jsem dojem, že jdu dál. Dělal jsem jeden krok za druhým, ale později jsem zjistila, že vlastně zůstávám na místě. Někteří andělé se obrátili a vzdalovali se od koleje. Zdálo se mi, že odlétají ode mne, letí dál a dál, zmenšují se, až zmizeli úplně. Bylo mi trochu smutno.

Najednou jsem uslyšela, že se mám podívat vzhůru, a tam na obloze, tak vysoko, až mi to připadalo neuvěřitelné, jsem uviděla

další zástup andělů. Když se tito krásní andělé přiblížili, uviděla jsem nad nimi ještě další. A najednou mezi těmi anděly, zase ještě o kus výš, jsem uviděla něco, co jsem považovala taky za anděla. Bylo to tak vysoko, že to vypadalo úplně titěrně – zázrak, že jsem směla spatřit něco tak maličkého. Nešlo mi na rozum, jak můžu vidět toho maličkého anděla, když je tak daleko, a on najednou začal padat níž a níž.

Ačkoli klesal mezi ostatními anděly, nezdálo se mi, že by už byl větší, i když se pořád přibližoval. Pořád jsem se smála. Byl to vzrušující pocit – ještě teď si ho dokážu vybavit! Celá jsem se roztrásla rozkoší. Když se přiblížil ještě víc, konečně jsem uviděla, že to není anděl – snášelo se ke mně peříčko.

S úžasem jsem pozorovala, že to malé pírkó poslali dolů ti ohromní andělé. Bylo něco úchvatného dívat se, jak se to peříčko lehce snáší jako sněhová vločka. Toho rána foukal dosti čerstvý vítr, ale peříčko padalo přímo ke mně. Měla jsem strach, že ho vítr odfoukne, ale moje obavy byly zbytečné, mohla jsem si to přece domyslet. Peříčko usměřňované krásnými anděly ze všech stran plachtilo dolů.

Když už se přiblížilo natolik, že bych na ně mohla dosáhnout, ale přece ne tak blízko, abych ho mohla chytit, víte, co jsem udělala? Vyskočila jsem, abych ho chytila! Nemohla jsem se dočkat, až se přiblíží ještě víc. Vyskočila jsem co nejvýš. Připadalo mi, že jsem snad metr a půl nad zemí, natáhla jsem ruku a pírkó chytila. Sevřela jsem ho bezpečně do dlaně. Byla jsem šťastím bez sebe a tiskla jsem si ho na prsa.

Najednou se všechno změnilo. Začala jsem si uvědomovat, že přší a fouká studený vítr. Teprve tehdy jsem si všimla, že proti mně jde starší manželský pár, a také jsem si uvědomila, že se předtím pro mne zastavil čas. Ačkoliv jsem si myslela, že kráčím, ve skutečnosti jsem se od okamžiku, kdy jsem zahlédla anděly, vůbec nepohnula z místa. Když si to teď vybavuju, vím, že od chvíle, kdy jsem zahlédla nad kolejní budovou anděly, jsem pod nohama necítila kamínky ani nerovnou cestu. To proto, že jsem se nohama země také nedotýkala. Necítila jsem déšť, vítr ani chlad. A pak od chvíle, kdy jsem chytila pírkó, se čas zase pohnul vpřed. Pamatuju se na ty starší manžele, jak se na mě usmívali – určitě mě viděli, jak vyskakuju a snažím se něco

chytit. Oplatila jsem jim úsměv. Teď, když to píšu, říkám si, co si asi tak o mně tehdy pomysleli. Co asi viděli? Zahlédli, co jsem chytala?

Cítila jsem se šťastně a triumfálně. Bylo to jedno z nejkrásnějších dopolední v mém životě, vždyť jsem dostala dárek od Boha a jeho andělů. Velebila jsem Boha a děkovala mu za to pírkó. Děkovala jsem i Joeovi, protože jsem měla pocit, že s tím má něco společného.

To peříčko, které ke mně přilétlo od bran samého nebe a které mi poslali andělé, s láskou dodnes uchovávám. Byl to dárek, který mi pozvedl náladu, dodal pocit bezpečí a připomněl mi, že vždycky existuje důvod proč žít. Za všech okolností existuje naděje. Také mi připomnělo, že všichni máme duše a ty jsou dokonalé – bez ohledu na to, co jsme dělali. Naše těla mohou zemřít, ale naše duše ne. A jako bychom všichni měli křídla, i když je u sebe ani u druhých nevidíme. Vlastně jsme všichni andělé.

O autorce

Lorna Byrne od nejútlejšího věku vídala anděly a hovořila s nimi. Nyní už vychovala své děti a poprvé otevřeně hovoří o svých zážitcích. Žije poklidně na irském venkově.

Více na www.lornabyrne.com

Lorna Byrneová
ANDĚLÉ V MÝCH VLASECH
Vzpomínky

Z anglického originálu ANGELS IN MY HAIR,
vydaného nakladatelstvím Doubleday,
an imprint of The Crown Publishing Group,
a division of Random House, Inc., New York,
v New Yorku roku 2009

Počet stran 304

Vydání první

Knihy lze zakoupit v internetovém knihkupectví
www.knizniweb.cz